

**T.C.
MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANA BİLİM DALI**

**MÖ II. BİNDE ANADOLU'YA AİT KARTAL
TASVİRLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Çınar Derya DEMİRALP**

**Tez Danışmanları
Yrd. Doç. Dr. Çilem UYGUN
Yrd. Doç. Dr. H. Kübra ENSERT**

Hatay-2016

**T.C.
MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANA BİLİM DALI**

**MÖ II. BİNDE ANADOLU'YA AİT KARTAL
TASVİRLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Çınar Derya DEMİRALP**

**Tez Danışmanları
Yrd. Doç. Dr. Çilem UYGUN
Yrd. Doç. Dr. H. Kübra ENSERT**

Hatay-2016

ONAY

ÇINAR DERYA DEMİRALP tarafından hazırlanan “**MÖ II. BINDE ANADOLU’YA AİT KARTAL TASVİRLERİ**” adlı bu çalışma jüri tarafından lisansüstü öğretim yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre değerlendirilip oybirliği ile **ARKEOLOJİ ANA BİLİM DALINDA YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

13/04/2016

Jüri Üyeleri	İmza
Yrd. Doç. Hatice Kübra ENSERT (Tez Danışmanı)	
Yrd. Doç. Çilem UYGUN (Tez Danışmanı)	
Doç. Dr. Hatice PAMİR (Üye)	
Yrd. Doç. Nilgün COŞKUN (Üye)	
Yrd. Doç. Nurgül YILDIRIM (Üye)	

Çınar Derya Demiralp Tarafından Hazırlanan “**MÖ II. binde Anadolu’ya Ait Kartal Tasvirleri**” adlı tez çalışmasının yukarıda imzaları bulunan jüri üyelerince kabul edildiğini **onaylarım.**

Prof. Dr. Ali ACARAVCI

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Bu çalışmada Anadolu'dan ele geçmiş ve MÖ II. bine tarihlendirilen kartal tasvirli her türlü obje ve yazılı metin çalışılmıştır. Tezin başlangıcı olan Asur Ticaret Kolonileri Çağı'ndan Hitit İmparatorluk Dönemi sonuna kadar kartal tipolojik olarak anlatılmıştır. MÖ II. bin öncesinde ve sonrasında kartallarla ilgili kısa bir çalışma tezde yer almıştır. Ayrıca kartalın herhangi bir ögesinin kullanıldığı karışık varlıklar ayrı bir bölüm altında anlatılmıştır.

Tez danışmanım değerli hocam Yrd. Doç. Dr. H. Kübra ENSERT'e, onun Mustafa Kemal Üniversitesi'nden ayrılıp Hitit Üniversitesi'nde göreve başlaması nedeniyle birinci danışmanlığımı kabul eden sayın hocam Yrd. Doç. Dr. Çilem UYGUN'a, emeklerinden dolayı Mustafa Kemal Üniversitesi Arkeoloji Bölümü'nün değerli hocalarıma ve tezime ilgili olarak Hitit yazılı metinleri konusunda yardımlarını esirgemeyen çok değerli hocam sayın Prof. Dr. Ahmet ÜNAL'a çok teşekkür ederim.

Hayatımın her aşamasında maddi-manevi tüm desteklerini benden esirgemeyen sevgili aileme ve ayrıca araştırmamda her konuda yardımını esirgememiş değerli arkadaşım Sinem ÖZDEMİR'e minnetlerimi sunarım.

Çınar Derya DEMİRALP

Hatay-2016

MÖ II. BINDE ANADOLU'YA AİT KARTAL TASVİRLERİ

Çınar Derya DEMİRALP

Arkeoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2016

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Çilem UYGUN

Yrd. Doç. Dr. H. Kübra ENSERT

ÖZET

Bu çalışmanın konusu “MÖ II. Binde Anadolu’ya ait Kartal Tasvirleri”dir. Kartal doğadaki gücü nedeniyle Anadolu’da çok erken dönemlerden itibaren betimlenmiş ve mitolojilere konu olmuştur. MÖ II. binde tanrı ve tanrıçalarla birlikte tasvir edilmiş ve tanımlanmıştır. Kartalın yazılı belgeler ışığında tanrısallıkların kutsal hayvanı ve insanların tanrısallıklar ile bağlantılarında çok yükseklere uçabildikleri için elçi görevi gördükleri bilinmektedir. Aslan yeryüzünün, kartal da gökyüzünün en güçlü hayvanı olarak kralların gücünü ve otoritesini göstermek için görsel ve yazılı belgelerde sıkça karşımıza çıkmaktadır. Kartalın sanatta doğasına uygun şekilde veya sorguçu ya da çift başlı gibi hayali betimlendiği görülmektedir. Kültepe Kaniş’ten ele geçen son zamanlardaki buluntular, çift başlı kartalın Anadolu’da Erken Tunç Çağı’nın sonundan günümüze değin popülaritesini koruduğunu göstermektedir. Boğazköy Yazılıkaya Açık Hava Mabedi’ndeki ana sahnedeki kabartmada Hepat’ın/Arinna’nın Güneş Tanrıçası’nın kızı Mezulla ile torunu Zintuhi çift başlı kartalın üzerinde durmaktadır. Bu iki tanrıça Arinna’nın Güneş Tanrıçası’nın çevresinde yer almaktadır. Hitit krallarının Güneş Tanrıçası ve Fırtına Tanrısı ile olan bağları nedeniyle çift başlı kartal heraldik bir arma olarak kullanılmaya devam edilmiş olduğu, mühür baskıları üzerindeki tasvirlerle de anlaşılmaktadır.

ANAHTAR KELİMELER

Kartal, Anadolu, İkonografi, Kült, MÖ II. Bin.

THE EAGLE DEPICTIONS BELONGING TO ANATOLIA IN 2000 BC

Master's Thesis Çınar Derya DEMİRALP
Archeology Department, Master's Thesis, 2016
Supervisor: Ass. Prof. Dr. Çilem UYGUN
Ass. Prof. Dr. H. Kübra ENSERT

ABSTRACT

The subject of this study is “The Eagle Depictions Belonging to Anatolia in 2000 BC.” Because of its power in the nature, the eagle has been portrayed and has become the subject matter of mythologies since very early ages in Anatolia. In 2000 BC, it was portrayed and depicted with gods and goddesses. In the light of the written documents, the eagle is known to be the sacred animal of the divines and to act as a messenger between humans and divines since they are able to fly very high above. The lion, as being the most powerful animal of the earth, and the eagle, as the most powerful animal of the sky, are used frequently in the visual and written documents to prove the power and authority of the kings. The eagle is seen depicted imaginarily in art in accordance with its nature or out of its nature, such as crested or double-headed. The recent findings obtained in Kaniş/Kültepe indicate that double-headed eagle has stayed popular in Anatolia since the end of the Early Bronze Age until today. On the relief concerning the main stage of the Boğazköy/Yazılıkaya Open Air Temple, the sun goddess of Hepat's/Arinna's daughter Mezulla and her granddaughter Zintuhi stand on a double-headed eagle. These two goddesses appear around the sun goddess of Arinna. It is understood from the depictions on the seal impressions that double-headed eagle was continued to be used as a heraldic bearing due to the connections of the Hittite kings with the Sun Goddess and the Storm God.

KEY WORDS

Eagle, Anatolia, İconography, Cult, BC. II. Thousand.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET VE ANAHTAR KELİMELER	ii
ABSTRACT AND KEYWORDS	iii
TABLolar LİSTESİ	x
HARİTALAR LİSTESİ	xi
LEVHALAR LİSTESİ	xii
KISALTMALAR	xxviii

GİRİŞ

1

ÇALIŞMANIN KONUSU, ÖNEMİ, AMACI, KAPSAMI, MATERYALLERİ ve YÖNTEMİ

BİRİNCİ BÖLÜM

ASUR TİCARET KOLONİLERİ ÇAĞI – HİTİTLER ve MÖ II. BİNDE YER ALAN BAŞLICA YERLEŞMELER

1.1. ASUR TİCARET KOLONİLERİ ÇAĞI	7
1.2. HİTİTLER	9
1.2.1. ERKEN HİTİT DÖNEMİ	10
1.2.2. ORTA HİTİT DÖNEMİ	11
1.2.3. HİTİT İMPARATORLUK DÖNEMİ	12
1.3. MÖ II. BİNDE YER ALAN BAŞLICA YERLEŞMELER	17
1.3.1. ACEM HÖYÜK	17
1.3.2. AÇÇANA HÖYÜK	17
1.3.3. ALACA HÖYÜK	18
1.3.4. ALIŞAR	19
1.3.5. BOĞAZKÖY	19
1.3.6. İMİKUŞAĞI	20
1.3.7. KAYALIPINAR	21

Kartal Tasvirleri	37
4.1.1.2.3. Kurşun Figürinler Üzerindeki Tek Başlı Sorguçsuz Kartal Tasvirleri	37
4.1.1.2.4. Çaydanlık Kulplarındaki Tünemiş Tek Başlı Sorguçsuz Kartallar	37
4.1.1.2.5. Meyveliğin Ağız Kenarına Tünemiş Tek Başlı Sorguçsuz Kartallar	38
4.1.1.2.6. Tekne Biçimli Ritonlar Üzerindeki Tek Başlı Sorguçsuz Kartallar	38
4.1.1.2.7. Tek Başlı Sorguçsuz Kartal Şeklinde Ritonlar	38
4.1.1.2.8. Tek Başlı Sorguçsuz Kartal Başı Şeklinde Törenselle İçki Kapları	39
4.1.1.2.9. Tek Başlı Sorguçsuz Kartal Biçimli Damga Mühür	40
4.1.2. ÇİFT BAŞLI KARTALLAR (Tip W)	40
4.1.2.1. Çift Başlı Sorguçlu Kartallar (Tip W.B2)	40
4.1.2.2. Çift Başlı Sorguçsuz Kartallar (Tip W.B1)	40
4.1.2.2.1. Tek Boyunlu Sorguçsuz Çift Başlı Kartallar (Tip W1.B1)	40
4.1.2.2.1.1. Mühürler Üzerindeki Tek Boyunlu Sorguçsuz Çift Başlı Kartal Tasvirleri	41
4.1.2.2.2. İki Boyunlu Sorguçsuz Çift Başlı Kartallar (Tip W2.B1)	42
4.1.2.2.2.1. Mühür Üzerindeki İki Boyunlu Sorguçsuz Çift Başlı Kartal Tasvirleri	42
4.2. ERKEN HİTİT DÖNEMİ KARTAL TASVİRLERİ	46
4.2.1. TEK BAŞLI KARTALLAR (Tip V)	46
4.2.1.1. Tek Başlı Sorguçlu Kartallar (Tip V.B2)	46
4.2.1.1.1. Mühürler Üzerindeki Tek Başlı Sorguçlu Kartal Tasvirleri	46
4.2.1.2. Tek Başlı Sorguçsuz Kartallar (Tip V.B1)	47
4.2.1.2.1. Mühürler Üzerindeki Tek Başlı Sorguçsuz Kartal	

Tasvirleri	47
4.2.1.2.2. Tek Başlı Sorguuz Kartal Başı Şeklinde Törensels İki Kapları	48
4.2.2. İFT BAŞLI KARTALLAR (Tip W)	48
4.2.2.1. ift Başlı Sorguuz Kartallar (Tip W.B2)	48
4.2.2.1.1. İki Boyunlu ift Başlı Sorguuz Kartal Tasvirleri (Tip W2.B1.K2)	49
4.2.2.1.1.1. Mühürler Üzerindeki İki Boyunlu ift Başlı Sorguuz Kartal Tasvirleri	49
4.3. HİTİT İMPARATORLUK DÖNEMİ KARTAL TASVİRLERİ	50
4.3.1. TEK BAŞLI KARTALLAR (Tip V)	50
4.3.1.1. Tek Başlı Sorgulu Kartallar (Tip V.B2)	50
4.3.1.1.1. Mühürler Üzerindeki Tek Başlı Sorgulu Kartal Tasvirleri	50
4.3.1.2. Tek Başlı Sorguuz Kartallar (Tip V.B1)	51
4.3.1.2.1. Mühürler Üzerindeki Tek Başlı Sorguuz Kartal Tasvirleri	51
4.3.1.2.2. Kabartma Olarak Tasvir Edilmiş Tek Başlı Sorguuz Kartallar	52
4.3.1.2.3. Törensels İki Kapları Üzerindeki Tek Başlı Sorguuz Kartal Tasvirler	53
4.3.1.2.4. Törensels Nitelikli Baltalar ve Balta Kalıbı Üzerindeki Başlı Sorguuz Kartal Tasvirleri	54
4.3.2. İFT BAŞLI KARTALLAR (Tip W)	55
4.3.2.1. Tek Boyunlu Sorguuz ift Başlı Kartallar (Tip W1)	56
4.3.2.1.1. Halkalı ve Kol Telekli Tek Boyunlu Sorguuz ift Başlı Kartallar (Tip W1.B1.N.F)	56
4.3.2.1.1.1. Mühürler Üzerindeki Halkalı ve Kol Telekli Tek Boyunlu Sorguuz ift Başlı Kartal Tasvirleri	56
4.3.2.1.1.2. Kabartma Olarak Tasvir Edilmiş Halkalı ve Kol Telekli Tek Boyunlu Sorguuz	

Çift Başlı Kartal	57
4.3.2.1.2. Halkalı ve Kol Teleksiz, Tek Boyunlu Sorguçsuz	
Çift Başlı Kartallar (Tip W1.B1.N)	58
4.3.2.1.2.1. Mühürler Üzerindeki Halkalı ve Kol	
Teleksiz Tek Boyunlu Sorguçsuz Çift	
Başlı Kartal Tasvirleri	58
4.3.2.1.3. Halkasız ve Kol Telekli, Tek Boyunlu Sorguçsuz	
Çift Başlı Kartallar (Tip W1.B1.F)	58
4.3.2.1.3.1. Mühürler Üzerindeki Halkasız ve Kol	
Telekli, Tek Boyunlu Sorguçsuz Çift	
Başlı Kartal Tasvirleri	59
4.3.2.1.4. Halkasız ve Kol Teleksiz Tek Boyunlu Sorguçsuz	
Çift Başlı Kartallar (Tip W1.B1)	59
4.3.2.1.4.1. Mühürler Üzerindeki Halkasız ve Kol	
Teleksiz Tek Boyunlu Sorguçsuz Çift	
Başlı Kartal Tasvirleri	60
4.3.2.2. İki Boyunlu Çift Başlı Sorguçsuz Kartallar (Tip W2)	61
4.3.2.2.1. Halkalı ve Kol Teleksiz İki Boyunlu Sorguçsuz	
Çift Başlı Kartallar (Tip W2.B1.N)	62
4.3.2.2.1.1. Mühür Üzerinde Tasvir Edilmiş Halkalı ve	
Kol Teleksiz İki Boyunlu Sorguçsuz Çift Başlı	
Kartal Tasviri	62
4.3.2.2.1.2. Kabartma Olarak Tasvir Edilmiş Halkalı	
ve Kol Teleksiz İki Boyunlu Sorguçsuz	
Çift Başlı Kartal	62
4.3.2.2.2. Halkasız ve Kol Telekli İki Boyunlu Sorguçsuz	
Çift Başlı Kartallar (Tip W2.B1.F)	63
4.3.2.2.2.1. Mühürler Üzerindeki Halkasız ve Kol	
Telekli İki Boyunlu Sorguçsuz Çift Başlı	
Kartal Tasvirleri	63
4.3.2.2.3. Halkasız ve Kol Teleksiz İki Boyunlu Sorguçsuz	
Çift Başlı Kartallar (Tip W1.B1)	63

4.3.2.2.3.1. Mühürler Üzerindeki Halkasız ve Kol Teleksiz İki Boyunlu Sorgusuz Çift Başlı Kartal Tasvirleri	63
---	----

BEŞİNCİ BÖLÜM

KARTAL ÖĞELİ KARIŞIK YARATIKLAR

5.1. KARTAL ÖĞELİ KARIŞIK YARATIKLAR	65
5.1.1. SFENKS	65
5.1.2. GRİFON	66
5.1.3. DEMON	67
5.1.4. İMDUGUD	68
5.1.5. KANATLI GÜNEŞ KURSU	69

ALTINCI BÖLÜM

YAZILI BELGELERDE KARTAL

6.1. YAZILI BELGELERDE KARTAL	71
--------------------------------------	-----------

YEDİNCİ BÖLÜM

MÖ II. BİN SONRASINDA KARTAL TASVİRLERİ

7.1. MÖ II. BİN SONRASINDA KARTAL TASVİRLERİ	75
DEĞERLENDİRME	80
SONUÇ	94
KATALOGLAR	95
KAYNAKÇA	174
TABLolar	187
HARİTALAR	189
LEVHALAR	190

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Hitit Kral Listesi	187
Tablo 2: Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nda Yerleşimlere Göre Kartal Tasvirlerinin Dağılımı	188
Tablo 3: Hitit Çağı'nda Yerleşimlere Göre Kartal Tasvirlerinin Dağılımı	188

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 1: Asur Ticaret Kolonileri Çağı Yerleşimleri	189
Harita 2: Hitit Çağı Yerleşimleri	189

LEVHALAR LİSTESİ

Lev. No.	Kat. No.	Adı	Kaynakça
I/1	-	Gaga Tipleri	Demirsoy, 1998: 220.
I/2	-	Pençe Çeşitleri	Demirsoy, 1998: 207.
I/3	-	Uçma Tüyleri	Demirsoy, 1998: 214.
II/1	-	Kuyruk Tipleri	Demirsoy, 1998: 215.
II/2	-	Kaya Kartalı	Karabolat, 2000: 61.
II/3	-	Damga Mühür	Esin ve Harmankaya, 1988: 85.
II/4	-	Damga Mühür Baskısı	Esin ve Harmankaya, 1988: 85.
II/5	-	Damga Mühür Baskısı	Esin, 1985: 14.
III/1	-	Damga Mühür Baskısı	Kulakoğlu ve Öztürk, 2015: figüre 4.
III/2	-	Güneş Kursu	Arık, 1937: CXCII.
III/3	-	Sistrum	Özgüç ve Akok, 1958: 20.
III/4	1	Silindir Mühür Baskısı	Erkanal, 1993: Lev. 13, III-X/12.
III/5	2	Damga Mühür	Özgüç N., 1968a: XXXIII 6a-b.
III/6	3	Damga Mühür	Özgüç N., 1968a: XXXIII, 3a-b.
IV/1	4	Damga Mühür Baskısı	Alp, 1994: Lev. 77/203, şek. 84.
IV/2	5	Damga Mühür Baskısı	Alp, 1994: şek. 71, Lev. 154/473.
IV/3	6	Silindir Mühür Baskısı	Erkanal, 1993: Lev. 28, VII3-X/10.
IV/4	7	Damga Mühür	Boehmer ve Güterbock, 1987: Taf V, No 49.
IV/5	8	Damga Mühür	Boehmer ve Güterbock, 1987: Taf. V-50.
V/1	9	Damga Mühür	Boehmer ve Güterbock, 1987:

V/2	10	Damga Mühür	Taf V-52. Boehmer ve Güterbock 1987: Taf V-53.
V/3	11	Damga Mühür	Boehmer ve Güterbock, 1987: Taf V-56.
V/4	12	Silindir Mühür Baskısı	Özgüç N., 1965: Lev. XXI-62.
V/5	13	Silindir Mühür Baskısı	Özgüç N., 1965: Lev. XXI-63.
VI/1	14	Silindir Mühür Baskısı	Özgüç T., 2005., res. 358.
VI/2	15	Silindir Mühür Baskısı	Özgüç N., 1965: Lev. XXII-65.
VI/3	16	Silindir Mühür Baskısı	Özgüç N., 1965: Lev. XXIII- 69.
VI/4	17	Silindir Mühür Baskısı	Özgüç N., 1965: Lev. VII-19- 20.
VI/5	18	Silindir Mühür Baskısı	Özgüç N., 1965: Lev. XXI-64.
VII/1	19	Silindir Mühür Baskısı	Özgüç N., 1965: Lev. IV-11a- b.
VII/2	20	Silindir Mühür Baskısı	Özgüç N., 1965: Lev. XXIV- 71.
VII/3	21	Silindir Mühür Baskısı	Özgüç N., 1965: Lev. XXIV- 73.
VII/4	22	Silindir Mühür Baskısı	Erkanal, 1993: Lev. 25, VII3- F/02.
VII/5	23	Silindir Mühür Baskısı	Özgüç N., 1965: Lev. VI-17.
VIII/1	24	Damga Mühür Baskısı	Özgüç N., 1968a: XXXIII-2a- b.
VIII/2	25	Damga Mühür Baskısı	Özgüç N., 1968a: XXXIII, 4a- b.
VIII/3	26	Damga Mühür Baskısı	Erkanal, 1993: Lev. 20, V1- A/02.
VIII/4	27	Silindir Mühür	Collon, 1975: Plate XLVI, 165.
IX/1	28	Silindir Mühür	Erkanal, 1993: Lev. 28, VII3- X/09.

IX/2	29	Silindir Mühür	Erkanal, 1993: Lev. 29, VII3-X/12.
IX/3	30	Damga Mühür	Özgüç N., 1968a: XXXII, 4a-b.
IX/4	31	Damga Mühür	Özgüç N., 1968a: XXXII-3a-b; Özgüç T., 1959: Pl. 2a.
IX/5	32	Damga Mühür	Özgüç N., 1968a: XXXII- 1a-b.
X/1	33	Damga Mühür	Özgüç N., 1968a: XXXI-6a-b.
X/2	34	Damga Mühür	Boehmer ve Güterbock, 1987: Tafel VI-57.
X/3	35	Damga Mühür	Boehmer ve Güterbock, 1987: Tafel V-54.
X/4	36	Damga Mühür	Boehmer ve Güterbock, 1987: Tafel V-51.
X/5	37	Damga Mühür	Boehmer ve Güterbock, 1987: Tafel V-55.
XI/1	38	Damga Mühür	Boehmer ve Güterbock, 1987: Tafel VII-58.
XI/2	39	Damga Mühür	Boehmer ve Güterbock, 1987: Tafel VI-60.
XI/3	40	Damga Mühür	Boehmer ve Güterbock, 1987: Tafel VI-59.
XI/4	41	Damga Mühür	Alparslan vd., 2010: 95.
XI/5	42	Silindir Mühür Baskısı	Erkanal, 1993: Lev. 25, VII3-A/01.
XII/1	43	Damga Mühür	Özgüç N., 1968a: XXXIII-5a-b.
XII/2	44	Taş Kalıp	Özgüç T., 1955: fig. 22; Kulakoğlu ve Kangal, 2011: res. 257.
XII/3	45	Taş Kalıp	Özgüç T., 1955: fig. 22; Kulakoğlu ve Kangal, 2011:

XII/4	46	Kurşun Figürin Kalıbı	res. 257. Özgüç T., 2005: res. 303; Kulakoğlu ve Kangal, 2011: res. 236.
XIII/1	47	Çaydanlık	Özgüç T., 2005: res. 181; 1955: res. 12; 1986: Lev. 107 1a-b; Jacob, 2002: res. 28; Kulakoğlu ve Kangal, 2011: res. 25.
XIII/2	48	Çaydanlık	Özgüç T., 1986: 56.
XIII/3	49	Meyvelik	Özgüç T., 1986: Lev. 107, 5; Jacob, 2002: res. 24.
XIII/4	50	Tekne Biçimli Riton	Özgüç T., 1959: res. XLII-4.
XIV/1	51	Tekne Biçimli Riton	Özgüç T., 2005: res. 222; Kulakoğlu ve Kangal, 2011: res. 224.
XIV/2	52	Kartal Şeklinde Riton	Özgüç T., 2005: res. 197; Kulakoğlu ve Kangal, 2011: res. 261.
XIV/3	53	Kartal Şeklinde Riton	Jacob, 2002: res. 43; Kulakoğlu ve Kangal, 2011: res. 211.
XIV/4	54	Kartal Şeklinde Riton	Özgüç T., 2005: res. 198.
XV/1	55	Kartal Başlı Şeklinde Törensel İçki Kabı	Özgüç T., 1986: Lev. 115, 1; Jacob, 2002: res. 42; Kulakoğlu ve Kangal, 2011:; res. 212.
XV/2	56	Kartal Başlı Şeklinde Törensel İçki Kabı	Özgüç T., 2005: res. 210-211; 1986: Lev. 115/2; Kulakoğlu ve Kangal, 2011: res. 213.
XV/3	57	Kartal Başlı Şeklinde Törensel İçki Kabı	Özgüç T., 1955: res. 21a-b.

XV/4	58	Kartal Biçimli Damga Mühür	Boehmer ve Güterbock, 1987: Taf IX- 104/5L/18.
XV/5	59	Kartal Biçimli Damga Mühür	Boehmer ve Güterbock, 1987: Taf IX- 104/5L/18.
XVI/1	60	Damga Mühür	Boehmer ve Güterbock, 1987: Tafel VI-61.
XVI/2	61	Damga Mühür Baskısı	Alp, 1994: Lev. 69/180, Şek. 75.
XVI/3	62	Damga Mühür	Özgüç T., 2005: res. 314; Kulakoğlu ve Kangal, 2011: res. 483.
XVI/4	63	Damga Mühür	Özgüç N. 1983, Abb. 8.
XVI/5	64	Damga Mühür	Özgüç N., 1977: res. 9.
XVII/1	65	Damga Mühür Baskısı	Alp, 1994: Şek. 111, Lev. 91/252.
XVII/2	66	Damga Mühür Baskısı	Alp, 1994: 171, Lev. 70/181, şek. 76.
XVII/3	67	Damga Mühür Baskısı	Boehmer ve Güterbock, 1987: Tafel II, 24.
XVII/4	68	Damga Mühür Baskısı	Özgüç N., 1968a: Lev. VII-c.
XVII/5	69	Damga Mühür Baskısı	Özgüç N., ve Tunca, 2001: Lev. 9, St.13; Özgüç N., 1968a: III-2; 1989: Pl-118, 3 (56); Kulakoğlu ve Kangal, 2011: res. 468; Özgüç T., 1959: Pl II.
XVIII/1	70	Damga Mühür Baskısı	Kulakoğlu ve Kangal, 2011: res. 482.
XVIII/2	71	Damga Mühür Baskısı	Kulakoğlu ve Kangal, 2011: res. 484.
XVIII/3	72	Damga Mühür Baskısı	Alp, 1994: şek. 82, Lev. 74- 195, 75-196-200.

XVIII/4	73	Damga Mühür	Seeher, 2011: 172.
XVIII/5	74	Damga Mühür Baskısı	Özgüç N. ve Tunca, 2001: Lev. Pl17. St32; Özgüç N., 1989: Pl. 118 (102).
XIX/1	75	Silindir Mühür Baskısı	Erkanal, 1993: Lev. 34, X-A/01; Özgüç N., 1965: Lev XXV-1.
XIX/2	76	Damga Mühür Baskısı	Özgüç T., 1989: Pl. 116, 7 (111-114).
XIX/3	77	Damga Mühür	Kulakoğlu ve Kangal, 2011: res. 485.
XIX/4	78	Damga Mühür Baskısı	Alp, 1994: Lev. 71/186, şek.78.
XIX/5	79	Damga Mühür Baskısı	Alp, 1994: şek. 81 Lev. 73/192.
XX/1	80	Damga Mühür Baskısı	Alp, 1994: Lev. 24/60, şek. 72.
XX/2	81	Damga Mühür Baskısı	Alp, 1994: Lev. 69/179, Şek. 74.
XX/3	82	Damga Mühür Baskısı	Alp, 1994: şek. 77, Lev. 71/184-185.
XX/4	83	Damga Mühür Baskısı	Alp, 1994: Lev. 72/187, şek. 79.
XX/5	84	Damga Mühür Baskısı	Alp, 1994: Lev. 72/189, şek. 80.
XXI/1	85	Damga Mühür	Boehmer ve Güterbock, 1987: Tafel IV, 44.
XXI/2	86	Damga Mühür	Boehmer ve Güterbock, 1987: Tafel II-26.
XXI/3	87	Damga Mühür Baskısı	Müller- Karpe V. ve Müller-Karpe A., 2012: 414, 418.
XXI/4	88	Silindir Mühür	Collon, 1987: res. 142.
XXI/5	89	Damga Mühür Baskısı	Matz, 1928: Tafel XXV, 25.

XXII/1	90	Damga Mühür Baskısı	Özgüç N. ve Tunca, 2001: st. 68.
XXII/2	91	Damga Mühür Baskısı	Alp, 1994: Şek. 112, Lev. 92/253.
XXII/3	92	Damga Mühür	Özgüç, N., 1968a: Lev. XXXIII-1a-b.
XXII/4	93	Damga Mühür Baskısı	Özgüç N., 1968b: Lev. XXVI-4.
XXII/5	94	Damga Mühür	Beran, 1967: Tafel 4-33.
XXIII/1	95	Damga Mühür	Beran, 1967: Tafel 4-34.
XXIII/2	96	Damga Mühür	Beran, 1967: Tafel 4-35.
XXIII/3	97	Damga Mühür	Beran, 1967: Taf. 4-32.
XXIII/4	98	Damga Mühür	Beran, 1967: Taf. 4-42.
XXIII/5	99	Damga Mühür	Beran, 1967: Taf. 4-43.
XXIV/1	100	Damga Mühür	Beran, 1967: Taf. 7-67.
XXIV/2	101	Damga Mühür	Beran, 1967: Tafel 7-68.
XXIV/3	102	Damga Mühür	Beran, 1967: Tafel. 7-66.
XXIV/4	103	Damga Mühür	Beran, 1967: Tafel 7-69.
XXIV/5	104	Damga Mühür	Beran, 1967: Tafel 4-36.
XXV/1	105	Damga Mühür	Beran, 1967: Taf 8-75.
XXV/2	106	Damga Mühür	Beran, 1967: Taf 7-73.
XXV/3	107	Damga Mühür	Bittel vd., 1957: Taf 32, 41; Beran, 1967: Taf 7-70.
XXV/4	108	Damga Mühür	Beran, 1967: Taf 7-71.
XXV/5	109	Damga Mühür	Beran, 1967: Taf 7-72.
XXVI/1	110	Damga Mühür	Beran, 1967: Taf 8-74.
XXVI/2	111	Çekiç Başlı Damga Mühür	Darga, 1992: res. 49-50.
XXVI/3	112	Kartal Başlı Şeklinde Törenselleştirilmiş İçki Kabı	Sevin, 2003: 171.
XXVI/4	113	Kartal Başlı Şeklinde Törenselleştirilmiş İçki Kabı	Ertem, 1988: kat no. 21.
XXVI/5	114	Damga Mühür	Beran, 1967: Tafel 4-40; Bittel,

			1970: Plate 7.
XXVII/1	115	Damga Mühür	Beran, 1967: Tafel 4-39.
XXVII/2	116	Damga Mühür	Beran, 1967: Tafel 4-37.
XXVII/3	117	Damga Mühür	Beran, 1967: Tafel 4-38.
XXVII/4	118	Damga Mühür Baskısı	Mazzoni vd., 2011: 92, 99.
XXVII/5	119	Damga Mühür Baskısı	Özgüç T., 1982: Pl. 57, 7a-b.
XXVIII/1	120	Damga Mühür	Koşay, 1951: Lev. 81, res. 1.
XXVIII/2	121	Damga Mühür	Von der Osten, 1937: fig. 249, d.2222.
XXVIII/3	122	Damga Mühür	Von der Osten, 1937: fig. 249, d.2216.
XXVIII/4	123	Damga Mühür	Arık, 1937: CCXXIII.
XXVIII/5	124	Damga Mühür	Von der Osten, 1937fig. 249, d.2970.
XXIX/1	125	Damga Mühür	Von der Osten, 1937: fig. 249, d.2681.
XXIX/2	126	Damga Mühür	Boehmer ve Güterbock, 1987: Tafel XXXIV, 267 a-d; Bittel ve Güterbock, 1935: Taf. 31, Nr 11a-b.
XXIX/3	127	Damga Mühür	Von der Osten, 1937: fig 249, d.1523.
XXIX/4	128	Damga Mühür	Von der Osten, 1937: fig 249, 3097.
XXIX/5	129	Yeniköy Kabartması	Jacob, 2002: res. 124.
XXX/1	130	İmamkulu Şimşek Kayası Kabartması	Börker-Klahn, 1982: 259; Kohlmeyer, 1983: 85.
XXX/2	131	Heykelcik Kaplaması	Özgüç T., 2002a: 468-469.
XXX/3	132	Gümüş Geyik Biçimli Törensel İçki Kabı	Darga, 1992: res. 39;
XXX/4	133	Yumruk Biçimli Törensel İçki Kabı	Özgüç T., 2002a: 468-469; Alp, 2002: res. 11.

XXXI/1	134	Şarkışla Tören Baltası	Darga, 1992: res. 110; Jacob, 2002: res. 147;
XXXI/2	135	Sap Delikli Balta	Yıldırım T., 2001: fig. 9, 10, 9, P2c.
XXXI/3	136	Sap Delikli Balta Kalıbı	Bilgi, 2004: 29.
XXXI/4	137	Silindir Mühür Baskısı	Herbordt vd., 2011: Tafel 40, Rek. 101.1 (Rek).
XXXII/1	138	Damga Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 7, 91a-b.
XXXII/2	139	Damga Mühür Baskısı	Herbordt vd., 2011: Tafel 38, Rek. 97.1-4.
XXXII/3	140	Damga Mühür Baskısı	Herbordt vd., 2011: Tafel 39, Rek. 97.4.
XXXII/4	141	Damga Mühür Baskısı	Herbordt vd., 2011: Tafel 36, Rek. 96.1-5.
XXXII/5	142	Damga Mühür Baskısı	Herbordt vd., 2011: Tafel 38, Rek. 96.5 (US).
XXXIII/1	143	Damga Mühür Baskısı	Herbordt vd., 2011: Tafel 39, Rek. 97.1.
XXXIII/2	144	Damga Mühür Baskısı	Herbordt vd., 2011: Tafel 36, Rek. 94.1-2.
XXXIII/3	145	Damga Mühür Baskısı	Herbordt vd., 2011: Tafel 37, Rek. 96.1-2.
XXXIII/4	146	Damga Mühür Baskısı	Herbordt vd., 2011: Tafel 38, Rek. 97.2.
XXXIV/1	147	Damga Mühür Baskısı	Herbordt vd., 2011: Tafel 36, Rek. 94.3.
XXXIV/2	148	Damga Mühür Baskısı	Herbordt vd., 2011: Tafel 36, Rek. 93.12.
XXXIV/3	149	Damga Mühür Baskısı	Herbordt vd., 2011: Tafel 37, Rek. 96.4 (US).
XXXIV/4	150	Damga Mühür Baskısı	Herbordt vd., 2011: Tafel 39, Rek. 97.6.

XXXV/1	151	Damga Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 19, 240a-b.
XXXV/2	152	Damga Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 56, 700a-b.
XXXV/3	153	Yazılıkaya Kabartması	Bittel vd., 1941: Tafel. 20; Bittel, 1975: Tafel. 31, 65.
XXXV/4	154	Damga Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 16, 205a-b.
XXXV/5	155	Damga Mühür Baskısı	Herbordt vd., 2011: Tafel 38, 97-3.
XXXVI/1	156	Yüzük Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 15, 191a-b.
XXXVI/2	157	Yüzük Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 5, 60a-b.
XXXVI/3	158	Damga Mühür Baskısı	Herbordt, 2005. Tafel 25, 323a-b.
XXXVI/4	159	Yüzük Mühür Baskısı	Goldman, 1956: 405, res. 16.
XXXVI/5	160	Damga Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 9, 115a-b.
XXXVII/1	161	Damga Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 44, 552a-b.
XXXVII/2	162	Damga Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 30, 384a-b.
XXXVII/3	163	Damga Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 27, 351a-b.
XXXVII/4	164	Damga Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 37, 474a-b.
XXXVII/5	165	Silindir Mühür Baskısı	Güterbock, 1975: Nr. 22.
XXXVIII/1	166	Damga Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 19, 245a-b.
XXXVIII/2	167	Damga Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 34, 430a-b.
XXXVIII/3	168	Yüzük Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 36,

XXXVIII/4	169	Damga Mühür Baskısı	467a-b. Herbordt, 2005: Tafel 8, 106a-b.
XXXVIII/5	170	Damga Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 48, 607a-b.
XXXIX/1	171	Yüzük Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 14, 177a-b.
XXXIX/2	172	Yüzük Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 20, 225a-b.
XXXIX/3	173	Yüzük Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 44, 545a-b.
XXXIX/4	174	Yüzük Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 27, 342a-b.
XXXIX/5	175	Yüzük Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 42, 532a-b.
XXXIX/6	176	Yüzük Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 49, 622a-b.
XXXIX/7	177	Damga Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 49, 619a-b.
XL/1	178	Damga Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 21, 265a-b.
XL/2	179	Yüzük Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 18, 232a-b.
XL/3	180	Yüzük Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 18, 233a-b.
XL/4	181	Yüzük Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 10, 131a-b.
XL/5	182	Yüzük Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 9, 110a-b.
XL/6	183	Yüzük Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 1, 3a-b.
XLI/1	184	Yüzük Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 45, 566a-b.

XLII/2	185	Yüzük Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 42, 529a-b.
XLII/3	186	Yüzük Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 28, 360a-b.
XLII/4	187	Yüzük Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 49, 622c-b.
XLII/5	188	Damga Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 42, 526a-b.
XLII/6	189	Damga Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 44, 547a-b.
XLIII/1	190	Damga Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 56, 702a-b.
XLIII/2	191	Damga Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 9, 112a-b.
XLIII/3	192	Damga Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 48, 608a-b.
XLIII/4	193	Damga Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 2, 22a-b.
XLIII/5	194	Damga Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 44, 553a-b.
XLIII/6	195	Damga Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 21, 268a-b.
XLIII/7	196	Damga Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 26, 339a-b.
XLIII/8	197	Damga Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 5, 59a-b.
XLIII/9	198	Damga Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 28, 362a-b.
XLIII/10	199	Damga Mühür Baskısı	Goldman, 1956: res. 57.
XLIV/1	200	Yüzük Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 22, 285a-b.
XLIV/2	201	Yüzük Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 37, 477a-b.
XLIV/3	202	Yüzük Mühür Baskısı	Bittel ve Güterbock, 1935:

			Tafel 28. Ia.
XLIV/4	203	Alaca Höyük Sfenksli Kapı	Darga, 1992: res. 135.
XLIV/5	204	Silindir Mühür Baskısı	Goldman, 1956:, 407/42.
XLV/1	205	Damga Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 44, 558a-b.
XLV/2	206	Damga Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 28, 325a-b.
XLV/3	207	Yüzük Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 27, 350a-b.
XLV/4	208	Yüzük Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 55, 690a-b.
XLV/5	209	Damga Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 45, 565a-b.
XLV/6	210	Yüzük Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 30, 382a-b.
XLVI/1	211	Damga Mühür Baskısı	Herbordt 2005: Tafel 18, 221a- b.
XLVI/2	212	Damga Mühür Baskısı	Herbordt 2005: Tafel 3, 43a-b.
XLVI/3	213	Damga Mühür Baskısı	Herbordt 2005: Tafel 47, 594a- b.
XLVI/4	214	Silindir Mühür Baskısı	Bittel ve Güterbock, 1935: Tafel 28. 4.
XLVI/5	215	Yüzük Mühür	Ökse vd., 1992: 217-225.
XLVII/1	216	Damga Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 36, 463a-b.
XLVII/2	217	Damga Mühür Baskısı	Herbordt, 2005: Tafel 28, 363a-b.
XLVII/3	218	Damga Mühür Baskısı	Bittel vd., 1957: Tafel 29.17.
XLVII/4	219	Damga Mühür	Von der Osten, 1937: Fig. 249, e.385.
XLVII/5	220	Silindir Mühür Baskısı	Collon, 1975: Plate XLV 219.
XLVIII/1	221	Silindir Mühür Baskısı	Erkanal, 1993: lev. 31, 56,

XLVIII/2	222	Silindir Mühür Baskısı	VII5-A/01. Erkanal, 1993: lev. 14, II2-C/04.
XLVIII/3	223	Silindir Mühür	Erkanal, 1993: lev. 18, 56, II8-F/01.
XLVIII/4	224	Silindir Mühür	Erkanal, 1993: lev. 16, 56, II5-E/01.
XLVIII/5	225	Silindir Mühür	Erkanal, 1993: lev. 30, 56, VII3-X/14.
XLVIII/6	226	Silindir Mühür Baskısı	Canby, 1975: fig. 2a.
XLIX/1	227	Boğazköy Sfenksli Kapı	Darga, 1992: res. 133.
XLIX/2	228	Alaca Höyük Sfenksli Kapı	Darga, 1992: res. 133.
XLIX/3	229	Damga Mühür	Özgüç N., 1968a: XXXII, 2a-b.
XLIX/4	230	Damga Mühür Baskısı	Alp, 1994: şek. 85, Lev. 77/205.
L/1	231	Damga Mühür Baskısı	Özgüç N. 1968b, Lev. XVII-3; 1977: Lev. XIX, 50.
L/2	232	Damga Mühür	Boehmer ve Güterbock, 1987: Taf. III-30,31.
L/3	233	Damga Mühür	Boehmer ve Güterbock, 1987: Taf. VI-61, 62.
L/4	234	Damga Mühür	Boehmer ve Güterbock, 1987: Taf. VI- 63.
L/5	235	Silindir Mühür	Erkanal 1993, Lev. 12, III-X/09.
L/6	236	Silindir Mühür Baskısı	Erkanal 1993, Lev. 10, III-B/04.
LI/1	237	Damga Mühür	Boehmer ve Güterbock 1987, Taf II-27.
LI/2	238	Damga Mühür	Von Der Osten 1937, fig. 249, e.2310.

LI/3	239	Silindir Mühür	Collon 1975, Plate XLV, 217.
LI/4	240	Yazılıkaya Kabartması	Seeher, 2011: 158-159.
LI/5	241	Yazılıkaya Kabartması	Seeher, 2011: 158-159.
LII/1	242	Yazılıkaya Kabartması	Seeher, 2011: 141.
LII/2	243	Yazılıkaya Kabartması	Seeher, 2011: 141.
LII/3	244	Yazılıkaya Kabartması	Seeher, 2011: 141.
LII/4	245	Damga Mühür Baskısı	Özgüç N. ve Tunca, 2001: Lev. 30, St.71.
LII/5	246	Damga Mühür Baskısı	Özgüç N. ve Tunca, 2001: 29; Özgüç T., 2005: 256.
LIII/1	247	Damga Mühür Baskısı	Alp, 1994: Lev. 76/201 şekil 83.
LIII/2	248	Damga Mühür	Özgüç N. 1977: res. 8.
LIII/3	249	Silindir Mühür	Özgüç N. 1983: Abb. 7; Collon, 1987: res. 150.
LIII/4	250	Damga Mühür Baskıları	Ensert, 2005: şekil 19-20.
LIII/5	251	Yazılıkaya Kabartması	Ensert, 2005: şekil 8-9.
LIV/1	252	Silindir Mühür Baskısı	Ensert, 2005: 4şekil 16.
LIV/2	253	Tunç Levha	Ensert, 2005: şekil 26.
LVIV/1	254	Kalıp	Süel, 2008: 479, şek. 7.
LIV/3	-	Stel	Doğan, 2011: 63.
LIV/4	-	Damga Mühür	Kaçmaz-Levent: 2015: 396.
LV/1	-	Taş Blok	Bilgiç ve Ögün, 1966: 78.
LV/2	-	Kemer	Köse, 2008: 125-126.
LV/3	-	Sikke	Tavukçu ve Ceylan, 2013: 533.
LV/4	-	Sikke	Tül-Tulunay, 2008: 82-83.
LV/5	-	Sikke	Göktürk, 1980: 146.
LVI/1	-	Lahit	Buyruk, 2013: 168.
LVI/2	-	Kartal Başı	Akın ve Şahin, 2011: 237.
LVI/3	-	Taş Kabartma	Akın ve Şahin, 2011: 236.
LVI/4	-	Gümüş Paten	Bilgi, 2004: 157.
LVII/1	-	Kabartma	Çelik, 2002: 47, çizim 3.

LVII/2	-	Sikke	Uykur, 2013: 146.
LVII/3	-	Sikke	Uykur, 2013: 146.
LVII/4	-	Stel	Orthmann, 1971: 528, Tafel 48, d4.
LVIII/1	-	Kartal Başlı İğne	Yıldırım R., 1989: 40–41, Lev. 14, şek. 47–48.
LVIII/2	-	Silindir Mühür	www.academia.edu... ¹
LVIII/3	-	Silindir Mühür	Von Der Osten, 1936: 6.
LVIII/3	-	Silindir Mühür	Moortgart, 1969: Plate M, 1.

¹https://www.academia.edu/7875906/On_cylinder_seals_Inana_is_depicted_like_Isis_like_a_sun_goddess_and_like_a_moon_goddess, 2015

KISALTMALAR LİSTESİ

Anadolu/Anatolia	Önasya-Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü Dergisi, Ankara.
AnatSt.	Anatolian Studies (Journal of the British Institute of Archaeology at Ankara)-London.
Bellesten	Bellesten. Türk Tarih Kurumu, Ankara.
Çev.	Çeviren.
CTH	E.Laroche, Catalogue des Textes Hittites, 2nd ed.-Paris, 1971.
Ed.	Editör.
JNES	Journal of Near Eastern Studies, Chicago.
KBo	Keilschrifttexte aus Boghazköi. Berlin.
KUB	Keilschrifturkunden aus Boghazköi-Berlin.
KuT	Kuşaklı Yazılı Metinler.
MÖ	Milattan Önce.
OIP	Oriental Institute Publications, Chicago.
Şek.	Şekil.
Taf.	Tafel.
TÜBA	Türkiye Bilimler Akademisi, Ankara.
Rs	Ras Shamra text. (Metin Envanter Numarası).

GİRİŞ

ÇALIŞMANIN KONUSU, ÖNEMİ, AMACI, KAPSAMI, MATERYALLERİ VE YÖNTEMİ

Bu bölümde hazırlanmış olan bu tez çalışmasının konusunun belirlenmesi, böyle bir tez konusunun çalışılmasının önemi, teze başlama amacı, tezin kapsamı ile materyal ve yöntemi açıklanmaya çalışılmıştır.

ÇALIŞMANIN KONUSU

Çalışmanın konusu, MÖ II. binde Anadolu'ya ait kartal tasvirleridir.

ÇALIŞMANIN ÖNEMİ

Bugüne kadar Anadolu'da açığa çıkarılmış olan kartal tasvirleri ile ilgili toplu ve ayrıntılı bir çalışmanın gerçekleştirilmemiş olmasıdır. Konu dahilinde yapılan tezler:

Pakize Küsmez, “Başlangıcından MÖ II. Binin Sonuna Kadar Anadolu Tasvir Sanatında Av Sahneleri”, 2009 Yüksek Lisans Tezi;

Sevgi Gürdal, “Anadolu'da Başlangıcından MÖ II. Bin Yıl Sonuna Kadar Yırtıcı Kuş Tasvirleri”, 2008 Yüksek Lisans Tezi;

Birol Alparslan, “MÖ II. Binde Anadolu'da Bulunan Mühür ve Mühür Baskıları Üzerinde Karışık Varlıklar”, 1995 Yüksek Lisans Tezi.

ÇALIŞMANIN AMACI

Kartalların binlerce metre yükseklikte uçmaları ve ayrıca göz yapılarının özelliği nedeniyle yeryüzündeki en küçük renk farklılığını algılayarak avını tespit etmesi onu diğer gökyüzünde uçan hayvanlardan farklı kılmaktadır.

Bu özellikler, kartal tasvirlerinin antik dünyada çok eski zamanlardan günümüze kadar güç sembolü olarak kullanılmasına neden olmuş olmalıdır. Antik Yakındoğu’da sadece kartalların kendileri değil kartalın kanatları ve başı gibi öğeleri de birçok karışık varlıkta kullanılmıştır. Örneğin sfenks, grifon, grifon-demon, imdugud, kanatlı güneş kursu, çift başlı kartallar ve demon gibi. Ayrıca kartalın bu güçlü özellikleri onun heraldik arma ve tanrıçaların ve tanrıların kutsal sembolü olmasını sağlamıştır.

Bu çalışmayla, kartalın Anadolu’nun MÖ II. bin yıl sanatındaki önemini ve yerini saptama amaçlanmıştır.

ÇALIŞMANIN KAPSAMI

Bu çalışma, MÖ II. binde Asur Ticaret Kolonileri Çağı’nın başlangıcından (MÖ II. bin) Hitit Dönemi’nin sonuna (MÖ 1200) kadar ve yayıldıkları bölgeyi kapsar. Kartal tasvirlerinin MÖ II. bin öncesinde ortaya çıkışı ve kökeni ile sonrasında Anadolu’daki varlığını ne şekilde sürdüğü, bölgeler arası etkileşimleri de tezin kapsamı içinde yer alacaktır.

ÇALIŞMANIN MATERYALLERİ

Tezin malzemesini bugüne kadar yayınlanmış olan kartal tasvirleri oluşturur. Damga ve silindir mühürler ile baskıları, kaya kabartmaları, seramikler (törenselle içki kapları, ritonlar, meyvelik), tören baltaları, ağırlıklar vb. gibi üzerinde kartal tasviri olan her türlü eser çalışmanın temelini oluşturur. MÖ II. bine ait yazılı belgelerdeki kartalla ilgili heykel tasviri metinleri, fal metinleri, mitolojik metinler ve ritüel metinler de incelenmiştir.

ÇALIŞMANIN YÖNTEMİ

Bu çalışmanın temelini, MÖ II. bindeki kartal tasvirli sanat eserleri oluşturur. Öncelikle literatür taraması yapılmış ve kartal tasvirleri tespit edilmiştir ve tespit edilen kartallar için Asur Ticaret Kolonileri Çağı’nı da kapsayacak şekilde aşağıdaki gibi bir tipoloji oluşturulmuştur.

Giriş bölümünde çalışmanın konusu, önemi, amacı, kapsamı, materyalleri ve

yönteminden oluşmaktadır.

Birinci bölümde Asur Ticaret Kolonileri Çağı ile Hitit Dönemi siyasi tarihi ve sanatı hakkında bilgilere yer verilmiştir. Ayrıca kartal tasvirlerinin olduğu MÖ II. binde Anadolu’da kurulmuş yerleşimlerden alfabetik şekilde ve sadece Asur Ticaret Kolonileri Çağı ile Hitit Dönemi tabakaları hakkında bilgi verilmiştir.

İkinci bölümde kartallarla ilgili anatomik bilgiler yer almaktadır.

Üçüncü bölümde kartala ait paleozoolojik bilgiler ve MÖ II. bin öncesinde Anadolu’da görülen kartal tasvirleri anlatılmıştır.

Dördüncü bölümde kartal tasvirleri Asur Ticaret Kolonileri Çağı’ndan başlanarak, Erken Hitit ile Hitit İmparatorluk Dönemleri’ne ait tüm kartal tasvirleri tipolojik bir sınıflandırma içinde incelenmiştir.

Beşinci bölümde ise kartal ögeli karışık yaratıklar alt başlıklar halinde çok kısaca ele alınmıştır.

Altıncı bölümde Anadolu’da MÖ II. bindeki yazılı belgelerde kartalın yeri araştırılmıştır.

Son olarak yedinci bölümde ise kartalın MÖ II. bin sonrasında nasıl devam ettiği anlatılmıştır.

Değerlendirme ve sonuç çalışmasında kartalın Asur Ticaret Kolonileri Çağı’nda, Hitit Dönemi’nde ve sonrasındaki kökeni ve gelişimi kıyaslanarak incelenmiştir. Değerlendirme sonuçları ayrıntılı bir şekilde açıklanarak, yorumlamalar yapılmıştır.

Kartal tasvirleri dönemsel açıdan kronolojik olarak ele alınmıştır. MÖ II. bin öncesinde Anadolu’daki kartal tasvirleri Anadolu’daki başlangıcını gösterebilmek için araştırma kapsamı içine dâhil edilmiştir.

Kartal ögeli karışık varlıklar ve semboller Birol Alparslan’a ait “MÖ II. Binde Anadolu’da Bulunan Mühür ve Mühür Baskıları Üzerinde Karışık Yaratıklar”

ve Umut Zoroğlu'na ait "Hitit Sanatında Sfenks" adlı yüksek lisans tezlerinde detaylı anlatıldığı için ayrı bir bölüm altında daha genel ve kısa şekilde ele alınmıştır.

Kartalların pozisyonları için tünemiş, uçan, avına konan şeklinde tanımlamalar kullanılmıştır.

Kartal tasvirlerinin dönemsel ve bölgesel bir gelişiminin olup olmadığını ortaya koyabilmek için, tipoloji yapılmış ve kataloglar hazırlanmıştır. Tipolojide kullanılan harflendirme sistemi, türün baş harfine göre ve aynı baş harfine denk gelen tiplerin ise İngilizce karşılığındaki baş harfine göre oluşturulmuştur. Ayrıca tek baş ve çift baş olarak isimlendirilen tipin şekli itibarıyla tek başa 'V', çift başa ise 'W' harfleri ile nitelendirilmiştir.

Bütün kartalların resimlerinin ve/veya çizimlerinin tez içinde yer almasına özen gösterilmiştir.

TİPOLOJİ

I. KARTAL

BAŞ: Tip: B

TEK BAŞLI KARTALLAR: Tip V

ÇİFT BAŞLI KARTALLAR: Tip W

SORGUÇSUZ: Tip B1

SORGUÇLU: Tip B2

BOYUN HALKALI: Tip N

TEK BOYUNLU: Tip W1

İKİ BOYUNLU: Tip W2

KANATLARI ÇIKINTILI: Tip F

KUYRUK: Tip K

ÇATALLI KUYRUK: Tip K1

DÖRT KÖŞE KUYRUK: Tip K2

II. PENÇELERİNDE ÇEŞİTLİ HAYVAN VEYA HAYVANLARI TUTAN KARTAL KOMPOZİSYONLARI

Pençesinde Tavşan Olanlar: IIa

Pençesinde Aslan Olanlar: IIb

Pençesinde Ceylan Olanlar: IIc

Pençesinde Koyun Olanlar: IId

Pençesinde Türü Belirlenemeyen Boynuzlu Hayvanlar: IIE

Pençesinde Türü Belirlenemeyen Dört Ayaklı Hayvanlar: IIf

III. ÇEŞİTLİ HAYVANLAR VEYA KARIŞIK VARLIKLAR ÜZERİNDE UÇAN KARTAL KOMPOZİSYONLARI

Tavşan Üzerinde Duranlar: IIIa

Antilop Üzerinde Duranlar: IIIb

Ceylan Üzerinde Duranlar: IIIc

Sığır Üzerinde Duranlar: IIId

Koyun Üzerinde Duranlar: IIIe

Aslan Üzerinde Duranlar: IIIf

Dağ Keçisi Üzerinde Duranlar: IIIg

Sfenks Üzerinde Duranlar: IIIh

Grifon Üzerinde Duranlar: IIIi

Türü Belirlenemeyen Boynuzlu Hayvan Üzerinde Duranlar: IIIj

Türü Belirlenemeyen Dört Ayaklı Hayvan Üzerinde Duranlar: IIIk

Demon, grifon, sfenks, demon-grifon, kanatlı güneş kursu, imdugud gibi karışık varlıklarda kartalın kanat, baş, pençe gibi öğeleri kullanıldığından bunlar aynı isimle tez içerisinde kullanılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

ASUR TİCARET KOLONİLERİ ÇAĞI, HİTİTLER ve BAŞLICA MÖ II. BİN ANADOLU YERLEŞMELERİ

1.1. ASUR TİCARET KOLONİLERİ ÇAĞI

MÖ 20. yüzyılın sonlarından 18. yüzyılın ortalarına kadar olan süreç Asur Ticaret Kolonileri Çağı olarak adlandırılmıştır (Topçuoğlu, 2011: 24). Bu dönemde Anadolu topraklarında yazılı tarih ve Orta Tunç Çağı başlar.

Asur şehri, Kültepe Kaniş'in bin kilometre güneydoğusunda, Bağdat'ın 350 km kuzeyinde, Anadolu'yu Güney Mezopotamya'ya ve İran'a bağlayan nehir ve kervan yolları üzerindedir (Özgüç, T., 2011: 244).

III. Ur Hanedanlığı'nın yıkılmasından sonra MÖ II. binde Asur kralı I. Erişum zamanında Anadolu ile ticaret başlamıştır (Özgüç T., 2005: 5). Bu dönem I. Şamşi-Adad'ın (MÖ 1808-1776) Asur'u ele geçirmesine kadar devam etmiştir (Özgüç T., 2005: 5).

Kral I. Erişum ticaretin devamlılığı için ticarete yenilikler yapmış böylelikle Anadolu ile ticareti sürekli kılmıştır (Özgüç T., 2005: 5). Bu yenilikler ticarete devlet tekeline kaldırmaya, serbest ticaretin aile fertleri ve onların kuracağı firmalar tarafından yapılmasına ve kolektif ticaret esasına dayanıyordu (Özgüç T., 2005: 5). Asur halkının ticarete olan ilgisi sayesinde, stratejik konumu ve kervan yollarının merkezinde kurulmuş olması nedeniyle Asur uluslararası ticaret sisteminin ilk gelişmiş örneğini oluşturmaktadır (Özgüç T., 2005: 5).

Asurlular Orta ve Güneydoğu Anadolu'da çoğu yerli krallıkların merkezlerinde veya önemli şehirlerde "Karum" denilen birer ticaret merkezi/pazaryeri kurdular (Özgüç T., 2005: 5). Asurluların koloni merkezlerine bağlı olarak kurdukları daha küçük pazar yerlerine ticaret istasyonu "wabartum"

deniliyordu (Özgüç T., 2005: 6). Karum ve wabartum'ların birbirlerine karşı durumları ayrıntılı olarak bilinmemekle beraber wabartum en yakınındaki Karum'a bağlı ve onun yönetimindeydi (Özgüç T., 2005: 6). Anadolu'da Asurlular tarafından kurulmuş tüm Karumların idare merkezi eski adı Kaniş olan Kültepe idi (Özgüç T., 2005: 6). Bütün Karumlar yönetim bakımından Kaniş'e, o da doğrudan Asur'a bağlıydı (Özgüç T., 2005: 6). Dönemin etkilerini taşıyan diğer yerleşimler Boğazköy, Alaca Höyük, Konya-Karahöyük, Acem Höyük ve Alishar Höyük olarak sıralanabilir.

Kültepe Kaniş en parlak dönemini 8. yapı katında yaşamıştır (Özgüç, T., 2011: 247). Bu dönemde Kültepe Kaniş sokakları meydanlara açılan düzenli evlerin oluşturduğu mahallelerden oluşuyordu (Özgüç, T., 2011: 247; Kulakoğlu, 2011: 46). Tabanları toprak ve taş döşeli sokaklar arabaların geçebileceği genişlikteydi (Özgüç, T., 2011: 247). Taş temelli yapılar tek ya da iki katlıydı ve yapı içlerinde kiler, mutfak gibi bölümler bulunmaktaydı (Özgüç, T., 2011: 247; Schachner, A., 2012: 91). Mekan içlerinde sabit ya da taşınabilir ocaklar, fırınlar, tandır ve mangallar da görülmekteydi (Özgüç, T., 2011: 247). Ölüler genelde mutfak tabanlarına gömülmekteydi (Özgüç, T., 2011: 247; Kulakoğlu, 2011: 46). Tüccar evlerinde sıklıkla arşivlere rastlanılmıştır ve tabletlerin zemin katında özel odalarda saklandığı görülür (Özgüç, T., 2011: 247). Tablet, mühür, kil zarf ve etiket gibi buluntular raflarda, çanak çömlek içinde, hasır ya da kilim torbalarda sarılı olarak saklanırdı (Özgüç, T., 2011: 247). Tabletlerin en büyük bölümünü iş mektupları oluşturmaktaydı (Özgüç, T., 2011: 245). Az sayıda aile hukukunu içeren boşanma, evlenme, miras konuları, ev ve köle satışları da kayda alınmıştır (Özgüç, T., 2011: 245). Bulunan tarih belgeleri ve antlaşma metinleri çok azdır (Özgüç, T., 2011: 245).

Çağın sarayları hem yönetim hem de ekonomi merkezleriydi (Özgüç, T., 2011: 247). Kültepe Kaniş 7. katta bir adet (Warşama Sarayı) ve 8. katta iki adet (Aşağı Eski Saray ve Güney Teras Sarayı) saray ortaya çıkarılmıştır (Kulakoğlu, 2011: 43). Küçük merdivenler sarayların bazılarının iki katlı olduğunu, küp ve kil bullalar ise saray depolarının varlığını kanıtlamaktadır (Özgüç, T., 2011: 248). Tabanı taş döşeli avluya açılan koridorun iki yanındaki odalardan oluşan sarayların hizmet bölümleri sıralanmış şekilde koridora paralel dizilidir (Özgüç, T., 2011: 248; Kulakoğlu, 2011: 43).

Hititlerin Bibru olarak adlandırdığı hayvan biçimli kaplar, adak ve libasyon kapları Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nda karşımıza sıkça çıkmaktadır. Bunlar arasında tanrı, tanrıça atribütleri olarak bilinen her türlü hayvan şeklini görmekteyiz. Ayakta duran aslan, antilop, kartal, keklik, köpek, boğa ve tavşan şeklinedirler. Ayrıca kap kulplarında, emziklerinde, kapların ağız kenarlarında kartal ve antilop gibi hayvanlarla süslemeler yaygın şekilde görülmektedir. Kültepe Kaniş Karum IV. katta el yapımı tek renkli ve çok renkli seramiklerle birlikte çark yapımı Hitit seramiğinin ilk örnekleri görülür (Kulakoğlu, 2011: 45). Daha sonra III. katta çark yapımı seramiklerin sayısı artmıştır (Kulakoğlu, 2011: 45). Kaniş'te yerel seramiklerin yanında ithal seramikler de vardır (Kulakoğlu, 2011: 45). Bu seramiklerin kökeni genellikle Kuzey Suriye'dir (Kulakoğlu, 2011: 45). Seramiklerin büyük bir çoğunluğu MÖ III. bin yılın son çeyreğinin başından itibaren Anadolu'da kullanılan metal kap formlarının taklididir (Kulakoğlu, 2011: 45). Çoğu seramik formu ilk defa Kültepe II. katta karşımıza çıkar (Kulakoğlu, 2011: 47-48). Bazı kaplar gündelik kullanıma uygun olmayıp dini törenlerde kullanılmıştır (Kulakoğlu, 2011: 47-48). Üzerinde tanrısallıkların ve mitolojik varlıkların tasvir edildiği yassı kurşun figürinler ve taş kalıplar buldukları özel evlerin koruyucu tanrılarıydı (Özgüç, T., 2011: 251).

Kültepe Kaniş'in sosyal yapısına uygun olarak kil zarflar ve etiketler üzerindeki silindir ve damga mühür baskıları çeşitli üslupları yansıtır (Özgüç, T., 2011: 251). Bunlar Eski Babil, Eski Asur, Eski Suriye ve Yerli Hatti olmak üzere dört ana gruba ayrılır (Özgüç, T., 2011: 251). Hatti üslubu Mezopotamya etkisine rağmen zengin motifi ve özgünlüğü ile büyük farklılık gösterir (Özgüç, T., 2011: 251). Bu üsluptaki yerli ve Mezopotamyalı tanrılar bir arada görülebilir (Özgüç, T., 2011: 251; Emre, 2011: 155). Mühürlerde genellikle tapınma sahneleri, tanrılar, karışık yaratıklar, Kültepe Kaniş Ib katındaki damga mühürlerde sıkça (Emre, 2011: 155) çift başlı kartallar, çeşitli hayvanlar ve farklı motifler görülmektedir (Kulakoğlu, 2011: 49).

1.2. HİTİTLER

Hititler kazılarla ortaya çıkmadan önce onlarla ilgili bilgilere Mısır hiyerogliflerinde rastlanmaktadır ve Hitit sözcüğü Tevrat'ta "Khittim" olarak

geçmektedir (Ünal, 2002: 12; Klengel, 2002: 413). Hitit halkının, Anadolu'ya ne şekilde, nereden ve ne zaman geldiği konusunda farklı görüşler vardır. Bazı bilim adamları bu halkın Anadolu dışından geldiğini öne sürerken, bazıları ise Anadolu kökenli olduğunu iddia etmektedir (Ünal, 2002: 16). Hititler, kullandıkları dillerine göre Hint-Avrupa kökenli bir topluluktur (Klengel, 2002: 413; Dinçol, 2004: 22). Hint-Avrupa kavmi olan Hititlerin MÖ II. bin yılın başlarında Anadolu'ya göç ettikleri varsayılır (Dinçol, 2004: 22). Hititler Anadolu'ya geldikleri sırada burada bölgeye adını veren Hattiler yaşamaktaydı (Dinçol, 2004: 22). Hitit Devleti MÖ 17. yüzyıl ortalarından 12. yüzyıl başlarına kadar Anadolu'da hüküm sürmüş, Hattuşa başkent yapılmış ve İmparatorluk döneminde siyasi devlet özelliğini kazanmış (Ünal, 2002: 11) merkezi bir krallıktır.

Hitit siyasi tarihi dört dönem altında incelenmektedir. Bunlar Erken Hitit, Orta Hitit, Hitit İmparatorluk ve Geç Hitit Dönemidir.

1.2.1. ERKEN HİTİT DÖNEMİ (MÖ 1650-1445)

Hitit Devleti'nin kurucusu olan ve hükümdar anlamına gelen "Labarna/Tabarna" unvanını taşıyan I. Hattuşili, devleti yönetmeye başladığı andan itibaren fetih ve genişleme politikası izlemiştir (Ünal, 2002: 66). Ayrıca I. Hattuşili'nin Anadolu sınırları dışına taşan yayılımcı bir politika izlemesinden dolayı ilk Hitit büyük kralı sayılmasının nedeni olabilir (Dinçol, 2004: 26). Bu hükümdara ait en önemli iki belge, her ikisi de Hititçe ve Akadca olan "Vasiyet" (Alp, 2000: 65) ve "Yıllıklar" 'dır (Alp, 2000: 68).

I. Hattuşili Güneybatı Anadolu ve Kuzey Suriye'ye seferler düzenlemiştir (Van Den Hout, 2013: 24). Sefer düzenlenen yerler arasında, Halpa (Halep), Şanahuitta, Zalpa, Alalah, Urşu, Arzava, Haşşu, Hahhu, Ebla gibi kentler vardır. Hattuşili'nin kazandığı en büyük başarı, bugün Açıncı Höyük olarak bilinen ve Hatay ili sınırları içerisinde yer alan "Alalakh" kentinin ele geçirilmesidir (Alp, 2000: 65-66; Ünal, 2002: 68, 69). I. Hattuşili pek çok kenti egemenliği altına alarak başkente çok sayıda ganimet (altın, gümüş) ve köle getirmiştir (Ünal, 2002: 69). Tüm bu askeri başarılarına rağmen Hitit kralı, Halpa'yı ele geçirememiştir ve Suriye'de Hitit varlığını sürekli kılammamıştır (Ünal, 2002: 69; Klengel, 2002: 414). I. Hattuşili

yeğeni olan Mursili'yi evlatlık edinip ve onu veliahdı ilan etmiştir (Dinçol, 2004: 26) ve ölümünden sonra tahta vasiyetinde belirttiği gibi I. Muşşili geçmiştir (Ünal, 2002: 69).

I. Muşşili de I. Hattuşili gibi ülkesini genişletme politikası izlemiştir ve Hitit varlığını güçlendirme görevini üstlenmiştir (Klengel, 2002: 414). Kral ilk iş olarak Halep'i ele geçirmiş ve böylece Kuzey Suriye'ye ulaşan ticaret yolları, en azından Orta Fırat'a kadar olan alan, Hitit denetimine girmiştir (Klengel, 2002: 414; Ünal, 2002: 71; Dinçol, 2004: 26). Daha sonra I. Muşşili, Babil'e bir saldırı düzenlemiş ve Hammurabi hanedanının egemen olduğu o dönemin parlak şehrini işgal etmişti (Klengel, 2002: 414; Ünal, 2002: 71). Babil seferinden dönen Muşşili'ye en yakınları tarafından bir tuzak kurulmuş ve şehre döner dönmez I. Hantili tarafından öldürülmüştür (Klengel, 2002: 414). Daha sonraları ise Zidanta ve I. Huzziya da taht kavgaları nedeniyle öldürülmüştür (Klengel, 2002: 414; Ünal, 2002: 71). Krallığın birkaç kez el değıştirmesinin ardından Hitit tahtına Telipinu geçmiştir (Dinçol, 2004: 27). Telipinu saraydaki kan davalarını durdurmayı başarmış ve diğerk kralların aksine seferlerden önce Anadolu'yu teşkilat altına almakla uğraşmış (Ünal, 2002: 72). Kizzuwatna Kralı İşputahsu ile bilinen ilk antlaşma bu kral döneminde yapılmıştır (Ünal, 2002: 72).

Telipinu'dan sonraki dönemde sırasıyla, damadı? Alluvamna, Huzziya'nın kardeşi Tahurvaili, II. Hantili, II. Zidanta, II. Huzziya ve I. Muvatalli tahta çıkmıştır (Ünal, 2002: 73).

1.2.2. ORTA HİTİT DÖNEMİ (MÖ 1445-1370)

Himuili ve Kantuzili adlı kişilerin I. Muvatalli'yi öldürmesi üzerine yerine II. Tudhaliya tahta geçmiştir (Ünal, 2002: 73; Dinçol, 2004: 28). II. Tudhaliya ile başlayan Orta Hitit döneminde Hitit devleti, sınırlarını genişletmeye devam etmiştir. Kral II. Tudhaliya çok sayıda askeri sefer düzenlemiştir (Ünal, 2002: 73). En önemli seferlerinden birini Aşşuva topraklarına yapmıştır (Ünal, 2002: 73). Aşşuva seferinden sonra Malatya'nın doğusunda, Doğu Anadolu'daki İşuva bölgesinde yaşayan Hurriler ile çarpışmıştır (Ünal, 2002: 74). Devletin kuruluşundan itibaren sürekli sorun çıkaran ve Anadolu'nun kuzeyinde yaşayan Kaşka halkı da onun

zamanında bastırılmıştır (Klengel, 2002: 415; Ünal, 2002: 74). Ayrıca Kizzuvatna ülkesi ile Sunassura antlaşmasını imzalanmıştır (Ünal, 2002: 74).

Kral II. Tuthaliya'nın Genç Tuthalya adını taşıyan oğlu tahta geçmeden kardeşi olan I. Şuppiluliuma tarafından öldürülmüştür (Dinçol, 2004: 28). II. Tudhaliya'dan sonra tahta I. Arnuvanda geçmiştir. Kral Kuzey Anadolu'daki Kaşkalara karşı cesurca savaşmıştır (Ünal, 2002: 75).

1.2.3. HİTİT İMPARATORLUK DÖNEMİ (MÖ 1370-1200)

Kral III. Tudhaliya'dan sonra oğlu, I. Şuppiluliuma (MÖ 1370-1345) oldukça genç bir yaşta tahta çıkmıştır (Ünal, 2002: 76). Tahta geçen I. Suppiluliuma Hitit Devleti'ni imparatorluk haline dönüştürmeyi başarmıştır (Klengel, 2002: 414; Dinçol, 2004: 28). Böylece Hitit Krallığı tekrar genişlemeye başlamıştır (Klengel, 2002: 415; Dinçol, 2004: 28).

Şuppiluliuma, krallığının ilk dönemlerinde Kuzey Suriye'yi işgal etmiş ve Hitit idari sistemini oraya yerleştirmiştir (Ünal, 2002: 76). Bunun ardı sıra Mitanni Devleti'ni ele geçirmiş ve Mısır yayılımını başarıyla engellemiştir (Klengel, 2002: 415; Ünal, 2002: 77). I. Şuppiluliuma, askerlerinin Suriye seferlerinin birinden getirdiği veba nedeniyle ölmüştür (Ünal, 2002: 78). Şuppiluliuma'nın ölümünden kısa bir süre sonra büyük oğlu II. Arnuvanda da veba yüzünden hayatını kaybedince, tahta en küçük oğlu II. Murşili çıkmıştır (Ünal, 2002: 78). Bu kral ile ilgili bilgilere yine kendisinin yazdırdığı yıllıklarından ulaşmaktayız (Ünal, 2002: 79). Hitit tarihinde dönemine ilişkin en çok bilgi veren tabletler, büyük bir tarih yazıcısı olan II. Murşili'ye aittir (Ünal, 2002: 79).

II. Murşili Kaşka'ya, Arzava'ya çeşitli seferler yapmıştır (Ünal, 2002: 79). Ayrıca Pala-Tumana, Azzi-Hayaşa, Kuzey Suriye ülkeleri ve Ugarit'le de uğraşmıştır (Ünal, 2002: 79). II. Murşili'nin egemenliğinin nasıl sona erdiği konusunda herhangi bir bilgi yoktur (Ünal, 2002: 80). Ondan sonra tahta geçen oğlu II. Muvattalli döneminde, kardeşi (Hattuşili) nedeniyle ülke ikiye bölünmüş ve kendisi başkent Tarhuntaşşa'ya taşınmıştır (Ünal, 2002: 80). Bu dönemde Kuzey Suriye Amurru Kralının Mısır hükümlerini kabul etmesi nedeniyle II. Ramses döneminde Kadeş Savaşı (MÖ 1284) yapılmıştır (Ünal, 2002: 79).

Muvattalli öldükten sonra tahta, oğlu III. Murşili (Urhi-Teşup, MÖ 1275-1267) geçmiştir (Ünal, 2002: 82). Murşili tahtta kaldığı süre içerisinde Muvattalli'nin iki bölgeye ayırdığı ülkeyi birleştirmiş ve başkenti tekrar Hattuşa'ya taşımıştır (Ünal, 2002: 82). III. Murşili Hitit tahtında çok uzun süre kalmamış ve onun ardından Hitit devletinin başına III. Hattuşili geçmiştir (Ünal, 2002: 82).

Hurri rahibi olan Pentipşarri'nin kızı, rahibe Puduhepa ile evlenen III. Hattuşili, tahta çıktığı andan itibaren daha barışçıl bir siyaset izlemiştir (Ünal, 2002: 82). Onun döneminde Mısır ve Hitit devletleri bir araya gelerek bir antlaşma yapmışlardır (Ünal, 2002: 84).

III. Hattuşili'nin ardından Puduhepa'dan olma oğlu IV. Tudhaliya (MÖ 1245-1225) tahta çıkmıştır (Ünal, 2002: 82). Kral devletin tüm din ve imar işleriyle uğraşmıştır. Hattuşa büyük çapta imal edilmiş ve tapınaklar yapılmış, devlet arşivleri yeniden düzenlenmiştir (Ünal, 2002: 82). IV. Tudhaliya'nın ardılları (III. Arnuvanda ve II. Şuppiluliuma) döneminde yaşanan toprak kayıpları ve kıtlık da eklenince Hitit İmparatorluğu bir çıkmaza doğru sürüklenmeye başlamıştır (Darga, 1992: 22). MÖ 12. yüzyılda yaşanan Deniz Kavimleri istilalarıyla zaten bir gerileme içinde olan Hitit İmparatorluğu'nun iyice güç kaybettiğini gören iç düşmanlar, Hitit başkentine saldırmıştır (Darga, 1992: 22). Batıda Mira Devleti, kuzeyde Kaşkalar ve güneyde Tarhuntaşsa devletleri birleşerek Hitit İmparatorluğu'na son verdiler (Darga, 1992: 22-23). İmparatorluk yıkıldıktan sonra Tarhuntaşsa ve Kargamış krallıkları da parçalanmış ve Anadolu'da küçük kent devletleri kurulmuştur. Bunlar "Geç Hitit Krallıkları" olarak adlandırılmaktadır (Darga, 1992: 22-23).

Hititler, kullandıkları dillerine göre Hint-Avrupa kökenli bir topluluktur (Dinçol, 2004: 22). Hititçe de bu dil ailesinin bilinen en eski üyesidir (Dinçol, 2004: 22). Hititler'de konuşulan diller oldukça çeşitlilik göstermektedir, konuşulan ve yazıya geçmiş en az sekiz dil bilinmektedir (Ünal, 2002: 56). Bunların arasında Hititçe, çivi yazısı Luvicesi, resim yazısı Luvicesi, Palaca, Hattice, Hurrice, Sümerce ve Akadca en başta gelmektedir (Ünal, 2002: 56).

Hititler ile ilgili günümüze kadar ulaşan belgelerin büyük bir kısmı, çivi yazısı ve hiyeroglif ile yazılmıştır (Seeher, 2004:65). Başkent Hattuşa'daki devlet

arşivlerinde ve diğer Hitit kentlerindeki idari binalarda veya tapınlarda bulunan arşivlerde, siyasal, yasal, tarihsel, dinsel ve edebi içerikli binlerce çivi yazılı kil tablet ortaya çıkarılmıştır (Seeher, 2004: 65).

Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nda yerli Anadolu kültürünün Kuzey Suriye ve Mezopotamya arasındaki ticaret ilişkileriyle gerçekleşen bir sentez sonucunda Hitit sanatı üslubu olarak başlangıç oluşturur (Emre, 2011: 284). Bu üslup I. Hattuşili'nin kurduğu Erken Hitit Krallığı evresinde gelişerek imparatorluğun sonuna kadar sürmüştür (Emre, 2011: 284).

Hititlerin tarihleri boyunca mimarideki ilk örneklerini Kültepe Kanış'de ortaya çıkarılmış anıtsal saray ve tapınak mimarisi gelişerek imparatorluk döneminde plan ve teknik açıdan özgün şeklini almıştır (Emre, 2011: 284).

Kalker taşından, sandık duvar sisteminde örülen sur sistemi ve kuleler Hitit mimarisinin tahkimat adına en tipik özellikleridir (Darga, 1992: 27). Şehir suru içerisindeki mahalleler, evler ve yolların düzeni daha önceki uygarlıkların izini taşımaktadır (Darga, 1992: 28). Burada bir veya iki yanı revaklı orta avluyu çevreleyen mekânlardan oluşan bir plan karşımıza çıkar (Emre, 2011: 284). Özellikle erken dönemde üzeri açık avlu etrafında sıralanmış odalar varken daha sonra avlunun üzeri çatıyla kapatıldığı görülmektedir (Seeher, 2013: 316). Evler genellikle tek katlıdır ve taş döşeli sokaklarla birbirinden ayrılmaktadır (Seeher, 2013: 316). Ayrıca evlerden gelen atık su sokak döşemesi altındaki su kanalları ile bağlanmaktadır (Seeher, 2013: 316).

Alaca Höyük sarayı ve öncesindeki revaklı yapı, Şarkışla Kuşaklı'daki tapınak bunlara örnektir (Emre, 2011: 284). Tapınlarda gün ışığı sağlayan pencereler, sandık sistemi ile örülen sur duvarları, kayalık zeminden yontularak oluşturulan yataklara oturtulmuş tüm anıtsal yapılar Hitit sanatının eşsizliğini göstermektedir (Emre, 2011: 284). Kutsal saydıkları su toplama havuzları veya göletler Anadolu'da ilk kez Hititler tarafından gerçekleştirilmiştir (Emre, 2011: 284).

Hititler kutsal alanları koruyan surların kapılarını koruyucu nitelikteki aslan ve mitolojik tasvirlerle bezemişlerdir (Emre, 2011: 285). Hitit İmparatorluk Dönemi'nden günümüze ulaşmış heykelcikleri iki grupta inceleyebiliriz: birinci

gruptakiler mimarlığa bağlı heykeller, rölyefler ve taş eserler; ikinci gruptakiler ise kaya yüzeyindeki rölyeflerdir (Darga, 1992: 94). Bunların güzel örnekleri Hattuşa'daki Kral Kapısı, Sfensli Kapı, Aslanlı Kapı ve Alaca Höyük Sfensli Kapı'dır (Emre, 2011: 285).

Erken Hitit dönemine ait sanat eserleri arasında kabartma motifli frizlerle bezeli İnandık, Bitik ve Hüseyindede vazoları, iri boyutlu ritonlar ve mühürler bulunur (Emre, 2011: 284). Günümüze ulaşan küçük heykeller, taş kabartmalar, madeni kült kapları ve silahlardaki betimlemeler az farklılıkları da olsa aynı üslupta devam etmiştir (Emre, 2011: 284-285). Madeni eşyalar olarak adak heykelcikleri, ritonlar, heykelcikler ve tören baltaları gibi eserler karşımıza çıkmaktadır.

Hitit çanak çömleğine gelindiğinde Asur Ticaret Kolonileri Çağı seramik anlayışından az da olsa etkilendiği görülür (Umurtak, 2011: 282). Erken Hitit Dönemi'nden başlayarak çömlekçi ustaları eski geleneklere bir ölçüde bağlı kalmakla birlikte olasılıkla merkezi yönetimin tercihlerine ve dönemin koşullarına uygun olarak şekillenmektedir (Umurtak, 2011: 282). Çanak çömleğin büyük bir bölümü seri üretim olarak yapılmaktadır (Schoop, 2013: 359). Hattuşa'da büyük fırınların olduğu tesisler ve burada üretilen seramikler kusursuzdur ve çoğu sadedir (Schoop, 2013: 359). Sadece küçük bir yüzeyi kırmızı ya da beyaz astara sahiptir (Schoop, 2013: 359).

Erken Hitit Dönemi'nde çanak çömlek genellikle çarkta yapılmıştır (Umurtak, 2011: 282). Kaplar parlak devetüyü ile kırmızı tonlarındadır ve çoğunluğu oluşturan tek renkli çanak çömleğin yanı sıra genelde geometrik ve çizgisel motifli boya bezeli örneklerine de rastlanılır (Umurtak, 2011: 282). Önde gelen kap biçimleri geniş tabaklar, küresel çanaklar, fincanlar, çaydanlıklar, gaga ağızlı testiler ve kantaroslar sayılabilir (Umurtak, 2011: 282).

Hitit İmparatorluk Dönemi'nin çanak çömleği her zaman çarkta üretilmiştir (Umurtak, 2011: 282). Genellikle devetüyü ve kahverenginin tonlarında ya da portakal renklerindedir ve seri üretim sonucu kaplar eski kalitesini yitirmiştir (Umurtak, 2011: 282). Geometrik ve çoğunlukla kafes motifleri görülen seramik tipleri arasında yayvan tabaklar, küresel çanaklar, çaydanlıklar, yuvarlak ağızlı uzun

boyunlu testiler, zarif gaga ağızlı testiler, minyatür adak kapları ve küplerden oluşur (Umurtak, 2011: 282). Ayrıca Hitit sanatında önemli bir yere sahip olan riton ya da çeşitli tipteki hayvan biçimli kaplar Bibru olarak adlandırılmaktadır (Umurtak, 2011: 282).

Hitit uygarlığının günümüze ulaşan eserleri arasında mühürler de önemli yer tutmaktadır. Mühürler üzerinde sadece Hitit memurlarının veya herhangi bir unvana sahip olmayan erkek ve kadınların adlarının yazıldığı hiyeroglif işaretleri değil, dekoratif malzeme olarak insan ve hayvan tasvirleri de bulunur (Dinçol, 2011: 264). Hitit mühürlerinin çivi yazısı ve hiyeroglif yazı sistemleri ile yazıldığını görmekteyiz (Dinçol, 2011: 265; Dinçol ve Alparslan, 2013: 393). Ancak çivi yazısı kullanımı sadece kral, kraliçe ve bazı kral ailesi üyelerinin mühürlerine özgü ayrıcalıktır (Dinçol, 2011: 265; Dinçol ve Alparslan, 2013: 393). Genel olarak memur ve halk mühürlerinde sadece hiyeroglif yazısı yer alır, krala ait mühürlerde ise hiyeroglif işaretlerinin yer aldığı orta alanı çevreleyen dış kenarda çivi yazılı bir lejant bulunmaktadır (Dinçol, 2011: 265; Dinçol ve Alparslan, 2013: 393). Ayrıca Hitit yazılı belgelerinde birçok dini ritüelin tasvir olarak anlatımı da mühürler üzerinde karşımıza çıkmaktadır (Dinçol, 2011: 264).

Mühürler üzerinde görülen unvan olması gereken hiyeroglif işaretlerinin tümü henüz çözülmüş değildir (Dinçol ve Alparslan, 2013: 394). Anlamı bilinen unvanlara dayanarak “saray görevlisi, saray muhafızı, general, arabacı, rahip, çoban, mühür kazıyıcı, asa taşıyıcı, saki, ülke beyi ve şehir beyi gibi meslekler görülmektedir (Dinçol ve Alparslan, 2013: 395).

1.3. MÖ II. BİNDE YER ALAN BAŞLICA YERLEŞMELER

Anadolu'da MÖ II. binde kartal tasvirlerinin görüldüğü başlıca yerleşimler yer almaktadır.

1.3.1. ACEM HÖYÜK

Ankara'nın 225 km güneyinde, Aksaray'ın 18 km kuzeybatısında Yeşilova ilçesinde yer alır (Özgüç, N., 1968ab: 2; Öztan, 2012a: 59). Eski adıyla Puruşhattum bugünkü ismiyle Acem Höyük 700 x 650 m ölçülerindeki höyük ve onu çevreleyen Aşağı Şehir'den oluşuyor (Özgüç, N., 1968b: 3; Öztan, 2012a: 59). Acem Höyük'ün kazı çalışmasına 1962 yılında Prof. Dr. Nimet Özgüç başkanlığında başlanmıştır ve 1989 yılından itibaren kazılar, Prof. Dr. Aliye Öztan tarafından sürdürülmektedir (Özgüç, N., 1968b: 3; Öztan, 2012a: 59).

Nimet Özgüç yaptığı kazılarda, höyükte Erken Tunç ve Asur Ticaret Kolonileri Çağlarına ait en az 12 katın varlığını, Aşağı Şehrin ise sadece Asur Ticaret Kolonileri Çağında iskân edildiğini saptadı (Özgüç, N., 1968b: 4; Öztan, 2012a: 59). MÖ II. bin yılın ilk çeyreğine tarihlenen döneme ait yerleşim, ünlü sarayları ve buluntuları ile dikkat çekicidir (Özgüç, N., 1968b: 2).

Höyükte Asur Ticaret Kolonileri devri beş yapı katıyla temsil olunmaktadır (Öztan, 2012a: 60). I. yapı katı en geç olanıdır. Buradaki taş döşeli tabanlar, fırın yerleri ile çanak çömlek parçaları tahribata uğramışsa da boldur ve II. katın teknik ve şekil özellikleri devam etmektedir (Özgüç, N., 1968b: 3). II. kattaki yapılar kerpiç ve ağaçla acele ve itinasız şekilde inşa edilmiştir (Özgüç, N., 1968b: 3). MÖ II. bin yılın ilk yarısını kapsayan III. yapı katı Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nın en parlak dönemidir ve bu yapı katının en önemli binaları Sarıkaya ve Hatipler denilen resmi binalarıdır (Özgüç, N., 1968b: 9; Öztan, 2012a: 61).

1.3.2. AÇÇANA HÖYÜK

Aççana Höyük ilk kez Braidwood tarafından ziyaret edilmiştir ve 1936 yılında sistematik kazı çalışmaları British Museum ve Oxford Üniversitesi adına L. Woolley tarafından gerçekleştirilmiştir (Pamir, 2009: 260; Akar ve Yener, 2013: 4).

II. Dünya Savaşı nedeniyle ara verilen kazılar 1946'da tekrar başlatılmış ve 1949 yılına kadar devam etmiştir (Pamir, 2009: 260; Akar ve Yener, 2013: 4). Uzun bir aranın ardından sistemik kazı ve araştırmalara 2000 yılından itibaren yeniden başlanmıştır (Pamir, 2009: 260; Akar ve Yener, 2013: 4). 2003 yılında Aslıhan Yener başkanlığında başlamış olan kazı çalışmaları Woolley tarafından kazılmamış alanlarda devam etmektedir (Akar ve Yener, 2013: 4).

Adı çivi yazılı tabletlerde Alalakh olarak geçen kent, XVII tabaka ile 0 denkgelen 18 yerleşim katına sahip olduğu Woolley'in kazılarıyla anlaşılmıştır (Pamir, 2009: 261). Höyüğün, XVII. tabaka ile VII. tabaka arasındaki yerleşim katları erken Orta Tunç Çağı'na ait bağımsız mimari kalıntılar göstermektedir ve VII. tabaka (Geç Tunç Çağı-Yarımim Sarayı) ile 0. tabaka arasında kentsel özellikleri barındıran büyük mimari yapıların yer aldığı ana yerleşim katları yer almaktadır (Akar ve Yener, 2013: 5). VI. ve V. tabakalar 1575-1460 yılları arasına yerleştirilmektedir ve bu döneme ait yazılı belge ele geçmediği için karanlık tabaka olarak nitelenir (Pamir, 2009: 261). IV. tabaka (Niqmepa Sarayı) (Akar ve Yener, 2013: 5) Hurri-Mitanniler'in yönetime geldiği İÖ 15.-14.yüzyıla yerleştirilir (Pamir, 2009: 261).

1.3.3. ALACA HÖYÜK

Ankara'nın 160 km doğusundadır, Boğazköy'ün 25 km kuzeydoğusundadır (Özgüç T., 2002: 468; Öztan, 2012b: 67). Yerleşim yerinin çapı 250 metredir ve en yüksek yeri 15 metredir (Özgüç T., 2002: 468).

1835 yılında W.G. Hamilton tarafından keşfedilmiştir (Özgüç T., 2002: 468; Öztan, 2012b: 67). 1907 yılında Th. Makridi İstanbul Müzesi adına kazıyı yürütmüştür ve sistemli kazılar Türk Tarih Kurumu adına 1935 yılında R. O. Arık yönetiminde başlamıştır; 1936 yılından itibaren H. Z. Koşay tarafından yürütülmüştür (Özgüç T., 2002: 468; Öztan, 2012b: 67). Daha sonra 1983 yılına kadar Mahmut Akok yönetiminde kazılara devam edilmiştir (Özgüç T., 2002: 468; Öztan, 2012b: 67). 12 yıllık aradan sonra 1994-95 yıllarında Hatçe Baltacıoğlu tarafından temizlik çalışmaları ve Sfenskli Kapı'nın güneyinde kazılar yapılmıştır (Öztan, 2012b: 67). Yeni dönem Alaca Höyük kazıları ise 1997 yılından itibaren Prof. Dr. Aykut Çınaroğlu başkanlığında devam etmektedir (Öztan, 2012b: 67).

Uzun yıllar süren kazı sonucunda höyük de 4 ana yerleşme evresi görülmüştür (Özgüç T., 2002: 468; Öztan, 2012b: 68). II. kat Hitit Çağı'nda, III. kat Erken Tunç Çağı'nda iskân edilmiştir (Özgüç T., 2002: 468; Öztan, 2012b: 68). Höyüğün en ünlü tabakası yerleşme içinde zengin gömü armağanlarına sahip kral mezarlarının olduğu III. tabakadır (Özgüç T., 2002: 468; Öztan, 2012b: 68). Bu çağın son yapı katının büyük bir yangınla sona erdiği anlaşılmaktadır (Özgüç T., 2002: 468).

1.3.4. ALIŞAR HÖYÜK

Boğazköy'ün 85 km güneydoğusunda yer alır (Gorny, 1990: 1). Höyük 520 m uzunluğu, 350 m genişliği ve 30 m yüksekliği ile Anadolu'nun büyük höyüklerinden birisidir (Gorny, 1990: 2).

Chicago Üniversitesi Doğu Bilimleri Enstitüsü adına H. Von der Osten yönetiminde; E.F. Schmidt katılımıyla 1927-32 yılları arasında 6 mevsim kazıldıktan sonra höyükteki kazılar yeniden başlamıştır (Gorny, 1990: 3). Yeni kazılar Ronald Gorny idaresinde Şikago Üniversitesi'nden bir ekip tarafından yürütülmüştür.

Alışar' da Aşağı Şehir'de 10T yapı katı Asur Ticaret Kolonileri Çağı geç evresine ve 11T yapı katı Kaniş Karum II. - III. ve hatta IV. yapı katı ile çağdaş olduğu bilinmektedir (Akyurt: 1998: 67).

1.3.5. BOĞAZKÖY

Hitit İmparatorluğu'nun başkenti olan Boğazköy (Hattuşa), Ankara'nın 208 km kuzeydoğusunda, Çorum'un Boğazkale İlçesi sınırları içinde yer almaktadır (Seeher, 2002: 461). Hitit İmparatorluk Dönemi'nde 6 km uzunluğunda bir surla çevrili olan yerleşim, Aşağı Şehir, Yukarı Şehir ve Büyükkale olarak adlandırılan sitadelden oluşmaktadır (Seeher, 2002: 461).

Hititlere ait somut belgeler Hattuşa'nın ilk kez 1834 yılında Charles Texier tarafından keşfedilmesiyle ortaya çıkmıştır (Ünal 2002: 35). Bu kalıntılarla Hitit devleti arasında ilk kez bir bağ kuran kişi Sayce'tır. 1882'de Carl Human, Otto Puchstein ile Boğazkale'ye birlikte gelmiş ve ilk kez toplu bir plan çalışması

yapmıştır (Ünal, 2002: 37). Halen Pergamon Müzesinde bulunan Yazılıkaya'nın kalıplarını da çıkarmışlardır. E. Chantre ilk test kazısını 1893-1894'te gerçekleştirmiş, 1905 yılında ise Makridi ve H. Winckler Boğazkale'yi gezmişler ve 1917 yılına kadar devam eden kazı çalışmalarını yürütmüşlerdir (Ünal, 2002: 37). Buradan çıkarılan tabletlerin üzerindeki çivi yazısını Çek bilim adamı Bedrich Hrozny çözmüş ve 1915 yılında ilk kez Hititçe dilbilgisini ana hatlarıyla yayınlamıştır (Ünal, 2002: 37). 1932 yılında ise Alman Arkeoloji Enstitüsü adına Kurt Bittel tarafından başlanılan sistemli kazılara II. Dünya savaşı sırasında bir süre ara verildikten sonra, yeniden başlanmış ve 1978 yılına kadar çalışmalar aralıksız sürdürülmüştür (Ünal, 2002: 37). 1978 yılından 1993 yılına kadar Dr. Peter Neve başkanlığında yürütülen kazı çalışmalarını, 1994 yılından itibaren Dr. Jürgen Seeher üstlenmiştir (Schachner, 2012: 90). 2006 yılından sonra ise Andreas Schachner kazılara devam etmektedir.

Boğazköy'de Asur Ticaret Kolonileri Çağı'na, Aşağı Şehir 4. tabaka, Büyükkale IVd tabakası ve 8b-a tabakasında rastlanılmıştır (Schachner, 2012: 87). Aşağı Şehir'deki 4. tabaka Kültepe Karum Ib ve Alişar Höyük'teki 11/10T tabakalarıyla çağdaştır (Schachner, 2012: 90). Hitit Dönemi ile Asur Ticaret Kolonileri Çağı arasında fazla bir zaman geçmemiştir (Schachner, 2012: 95).

Boğazköy daha sonra MÖ 17. yüzyılın ikinci yarısından itibaren, Hitit başkentine dönüşmüştür (Schachner, 2012: 85). Çok sayıda tapınak yapısının açığa çıkarıldığı Yukarı Şehir'de yer alan tüm mimari unsurlar ve diğer buluntular Hitit Büyük İmparatorluk Dönemi'ne aittir (Seeher, 2002: 461-462).

1.3.6. İMİKUŞAĞI

İmikuşağı Höyüğü, Elazığ ili Baskil ilçesine bağlı İmikuşağı köyünün kuzeybatı kenarındadır (Sevin, 1983: 121).

İlk kazılar 1975 yılında Ankara Üniversite Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nden Ümit Serdaroğlu başkanlığında başlamış, daha sonra 1976-77 yılında Mehmet Özdoğan ayrıntılı bir inceleme yapmıştır ve 1981-1996 yılları arasında Veli Sevin kazılara devam etmiştir (Sevin, 1995: 7).

7. ve 8. Yapı katı Hitit İmparatorluk, 9. ve 10. yapı katı Erken Hitit Dönemi'ne, 11., 12. ve 13. yapı katları ise Asur Ticaret Kolonileri Çağı'na denk gelmektedir (Sevin, 1995: 7-8).

1.3.7. KAYALIPINAR

Kayalıpınar Sivas'ın Yıldızeli İlçesi'ne bağlı Kayalıpınar Köyü yakınlarında yer almaktadır. 1999 yılında yüzeyde bulunan bir Hitit çivi yazılı tabletle önem kazanmıştır. Daha sonra 2005 yılında ilk kazı çalışmalarına Vuslat Müller-Karpe ve Andreas Müller-Karpe önderliğinde başlanmıştır (Müller-Karpe V. ve Müller-Karpe A., 2012: 407).

Kayalıpınar Höyüğü'nün II. tabakası Hitit İmparatorluk Dönemi'ne, III. ve IV. tabakası Orta Hitit Dönemi'ne, V. tabakası ise Asur Ticaret Kolonileri Çağı'na tarihlendirilir (Müller-Karpe V. ve Müller-Karpe A., 2012: 408-412).

1.3.8. KONYA KARAHÖYÜK

Konya il merkezinin yaklaşık 7 km güneybatısında yer alan höyük biri büyükçe olan on bir tepelikten oluşur. Bu tepeler üzerindeki yerleşim 1000 x 500 m genişliğe ulaşmaktadır.

Höyükte kazı çalışmaları 1953 yılında Sedat Alp başkanlığında başlatılmıştır. Devamında Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü öğretim görevlilerinden Sedat Erkut Yönetiminde 1974-1994 yılları arasında kazılar devam etmiştir.

Konya Karahöyük' ün I. katı Asur Ticaret Kolonilerinin geç evresine, yaklaşık olarak MÖ 1750 civarına, II. ve III. katları ise belirli süreler geriye gidilerek MÖ II. binin ilk çeyreğinin başlarına tarihlendirilmektedir (Alp, 1994: 258).

1.3.9. KORUCUTEPE

Elazığ İl merkezinin 30 km doğusunda yer alan bir höyüktür (Umurtak, 1996: 1). Höyük, Keban Baraj Gölü altında kalmadan önce 190 m çapında ve 16 m yüksekliğinde bir tepedydi (Umurtak, 1996: 1).

Höyük ilk kez Charles Burney tarafından incelenmiştir ve 1967 yılında Keban Barajı su toplama sahasında kalacak arkeolojik sitlerin saptanması amacıyla yapılan yüzey araştırmalarında belgelenmiştir (Umurtak, 1996: 1). 1968-1971 yılları arasında M. N. van Loon ve H. Güterbock başkanlığında kazı yapılmıştır (Umurtak, 1996: 1-2; Ertem, 1988: 1). Daha sonra 1973-1975 yılları arasında Prof. Dr. Hayri Ertem başkanlığında kazılar sürdürülmüştür (Umurtak, 1996: 2; Ertem, 1988: IX).

G - H evreleri Orta Tunç Çağı I-II ve I-J evreleri Son Tunç Çağı I-II denk gelmektedir (Umurtak, 1996: 2; van Loon, 1978: 6).

1.3.10. KÜLTEPE

Eski adıyla Kaniş olan höyük Kayseri'nin 21 km kuzeydoğusunda, Erciyes Dağı eteğindeki ovanın ortasındadır (Kulakoğlu, 2012: 207). Tepe 21 metre yükseklikte, 550 m x 500 m çapındadır (Özgüç T., 2005: 8; Kulakoğlu, 2012: 207). Kültepe iki bölümden oluşur: Kaniş/Tepe/Höyük ve Karum/Aşağı Şehir (Kulakoğlu, 2012: 208). Krallar tepede, yerli halk ise aşağı şehirde yaşamaktaydı (Özgüç T., 2005: 8). Aşağı şehir, Tepe'den çok sonra kurulmuş ve ondan önce terk edilmiştir (Özgüç T., 2005: 8) En çok 250 sene iskân edildiği bilinmektedir (Özgüç T., 2005: 8)

Kaniş ismi 1881'de Kapadokya Tabletleri olarak adlandırılan çivi yazılı belgelerde geçmektedir (Özgüç T., 2005: 9; Topçuoğlu, 2011: 25; Kulakoğlu, 2012: 208). İlk olarak T. G. Pinches tarafından ziyaret edilmiş ve ilk kazılar 1893-1894 yıllarında Ernst Chantre tarafından yapılmıştır (Özgüç T., 2005: 9; Topçuoğlu, 2011: 25). Daha sonra 1906 yılında H. Winckler kısa zamanlı kazılarla devam etmiştir (Topçuoğlu, 2011: 25). H. Hrozny çivi yazılı belgeleri çözerek Kültepe'nin Kaniş olduğunu tespit etmiştir. 1948-2005 yılları arasında Tahsin Özgüç başkanlığındaki Kültepe kazıları vefatından sonra Fikri Kulakoğlu tarafından devam etmektedir (Topçuoğlu, 2011: 25).

Höyükte 18 yapı katı, Aşağı Şehir'de 4 yapı katı tespit edilmiştir (Kulakoğlu, 2011: 41; Kulakoğlu, 2012: 208). I. yapı katı a ve b olarak iki evrelidir, Kaniş 6. yapı katı Karum'da Ia'ya, Kaniş 7. yapı katı Karum'da Ib'ye, Kaniş 8. yapı katı Karum'da II, Kaniş 9. yapı katı Karum'da III ve Kaniş 10. yapı katı IV'e denk gelmektedir (Kulakoğlu, 2011: 41).

IV. ve onun üstündeki III. yapı katları Orta Tunç Çağı'nın başına, MÖ 3.binin sonuna aittir (Özgüç T., 2005: 9). Bu dönemde yazılı belge yoktur (Özgüç T., 2005: 9). Kaniş'te Karum'un en parlak dönemi, Asur Kralı I. Erişum zamanında kurulmuş (1945-1835) olan yazının ortaya çıktığı II. yapı katı ve onu izleyen Ib (1800-1730) katıdır (Özgüç T., 2005: 9). Ia katı döneminde Kaniş'in öneminin azalması, yazılı belgelerin ortadan kalkması, Asur'la ticaret ilişkilerinin kesildiğini göstermektedir (Özgüç T., 2005: 9). Kısa süren bu devreden sonra Kaniş Karumu bir daha iskân edilmemiştir (Özgüç T., 2005: 9).

Tepedeki kazılarda Erken Tunç Çağı'nın ilk evresine kadar inilmiştir (Özgüç T., 2005: 12). 11, 12. ve 13. yapı katları ise Erken Tunç Çağı'nın III. evresini temsil etmektedir (Özgüç T., 2005: 12).

1.3.11. MAŞAT HÖYÜK

Eski adı Tapigga olan Maşat Höyük, Tokat il merkezinin güneybatısında, Zile'nin 20 km güneybatısındadır ve Maşat Köyü'nün 1 km güney-güneybatısındadır (Özgüç T., 2002: 466; Emre, 2012: 235). Höyük kazının yapıldığı yıllarda ova seviyesinden 29 metre yüksekliğinde, doğu-batı yönünde 450 metre, kuzey-güney istikametinde 225 metre uzunluğunda oval biçimli bir tepedir (Özgüç T., 2002: 466; Emre, 2012: 235).

1943 yılında bir Hitit Dönemi tabletinin yüzeyde bulunup yayınlanması ile ünlenen höyükte ilk kazı 1945 yılında E. Akurgal'ın başkanlığında Tahsin ve Nimet Özgüç'ten oluşan bir heyet tarafından yapılmıştır (Özgüç T., 2002: 466; Emre, 2012: 235). Kazının yapılış sebebi bu tabletin ait olduğu arşivi bulmaktır (Özgüç T., 2002: 466). Çok uzun bir aradan sonra 1973-84 yıllarında T. Özgüç başkanlığında kazılara devam edilmiştir (Özgüç T., 2002: 466; Emre, 2012: 235).

Erken Tunç Çağı'ndan Demir Çağı'na kadar yerleşmenin iskan gördüğü ve 9 yapı katı ile temsil edilen 3 kültür evresi kazılar sonucunda ortaya çıkmıştır (Özgüç T., 2002: 466; Emre, 2012: 237). Höyüğün en parlak dönemi Hitit Çağıdır ve bu çağ 5 yapı katına sahiptir (Özgüç T., 2002:466).

1.3.12. TARSUS GÖZLÜKULE

Mersin İl merkezinin 30 km doğusunda Tarsus İlçesi'nin güneybatısındadır, Tarsus Gözlükule 300 metre çapında olup 30 m yüksekliktedir (Özyar, 2009: 1).

Höyük ilk olarak, E. Gjerstad tarafından gerçekleştirilen yüzey araştırmasında tespit edilmiş ve yüzeyden seramik örnekler toplamıştır (Özyar, 2009: 3). Ancak ilk düzenli kazılara 1935 yıllarında Amerikan Tarsus Araştırma ekibi adına Hetty Goldman tarafından başlanmıştır. 1938 yılına kadar süren kazıya II. Dünya Savaşı nedeniyle ara verilir (Özyar, 2009: 3). Savaş sonrası başlatılan ikinci dönem kazıları 1946-47 yılları arasında yine H. Goldman başkanlığında gerçekleştirilmiştir (Özyar, 2009: 3). Goldman kazılarının sona ermesinden yaklaşık 50 yıl sonra, 2001 yılında başlatılan çalışmalar Aslı Özyar başkanlığında devam etmektedir (Özyar, 2009: 3).

Erken ve Geç Tunç Çağı 11-5. tabakalarla temsil edilir ki, bu dönem Anadolu'daki Asur Ticaret Kolonileri ve Hitit Devleti zamanına tekabül eder (Erhan, 2009: 26). Geç Tunç Çağı I. ve II. döneminin sonları Tarsus- Gözlükule'de Hitit İmparatorluk Çağı'na denk gelmektedir (Erhan, 2009: 26). Ancak tarihsel olarak Tarsus'da Hitit egemenliğinden söz edilememektedir (Erhan, 2009: 26).

1.3.13. UŞAKLI/KUŞAKLI HÖYÜK

Yozgat'ın Sorgun ilçesinde, Kerkenes Dağı'nın kuzeybatısında, Eğri Öz Suyu'nun suladığı geniş bir ovada konumlanmış olan Kuşaklı Höyük 10 x 2 hektarlık bir alanı kapsamaktadır (Mazzoni vd., 2010: 111).

Floransa Üniversitesi'nden bir ekip tarafından yapılan yüzey araştırması sırasında tespit edilmiştir (Mazzoni vd., 2011: 91).

Yerleşimden ele geçen buluntulara göre Erken Tunç Çağı'ndan itibaren iskan edildiği anlaşılmaktadır (Mazzoni vd., 2010: 111-116).

İKİNCİ BÖLÜM

KARTALLAR

2.1. KARTALLAR

Kartallar, atmacagiller (Accipitridae) familyasına üyedir. Gaga uzun, ucu çengel gibi aşağı doğru kıvrılmış ve üst çenenin kenarları keskindir (Lev. I/1) (Demirsoy, 1998: 341). Ayak tırnakları keskin ve kıvrıktır (Lev. I/2) (Demirsoy, 1998: 341). Tek kanadı 2 metreye kadar uzanan kartal, saatte 195 km hıza yükseldiği gibi, kanatlarını düzleştirerek düşük hızda saatlerce de uçabilir (Canby, 2002: 164). Küçük nokta halinde görülebilecek kadar yüksekte uçabilir ve bir doğanın “hızlıca inişi” kadar hızlı inebilir (Canby, 2002: 164). Atmaca ve doğanlardan daha büyük olan kartallar, kurtlar ve küçük geyikler gibi daha büyük avları yakalayabilir. Memeliler olası avlarıdır, ancak aynı zamanda kuşlarla ve hayvan leşleriyle de beslenirler (Canby, 2002: 164). Kartallar Antarktika hariç tüm dünyada görülür (Demirsoy, 1998: 341). Genellikle ormanlarda, dağlarda ve açık alanlarda yaşarlar (Demirsoy, 1998: 341). 2-3 yılda ergenliğe ulaşırlar (Demirsoy, 1998: 341). Üst gagada diş çıkıntısı yoktur (Demirsoy, 1998: 341).

Kanatlarda telek adı verilen uçma tüyleri vardır (Demirsoy, 1998: 215). Bu uçma tüyleri 3 gruba ayrılmaktadır (Lev. I/3):

1. Uçma telekleri: El ve alt kolda bulunurlar ve elden bilek eklemine kadar 9-10 kadar uçma teleği vardır (Demirsoy, 1998: 215). Esas uçma işlevini bu telekler görür (Demirsoy, 1998: 215). Alt kol uçma telekleri ise daha zayıf bir tüy yapısına sahiptir (Demirsoy, 1998: 215).
2. Örtü telekleri: Uçma teleklerinin dibinde düzenli olarak dizilmiş daha kısa yapılı teleklerdir (Demirsoy, 1998: 215). Bu telekler üst üste birkaç sıra halinde görülürler (Demirsoy, 1998: 215).
3. Kuyruk telekleri: Büyük telekler uçuş sırasında dümen görevi görürler (Demirsoy, 1998: 215). Sayıları 10-20 arası değişir (Demirsoy, 1998:

215). Son kuyruk omuruna yelpaze gibi açılabilir ve yukarı aşağıya hareket edebilecek şekilde bağlanmıştır (Demirsoy, 1998: 215).

Teleklerin uzunluğuna ve dizilimine göre kuyruk çeşitleri oluşmaktadır (Demirsoy, 1998: 215). Basamaklı, karma, yuvarlak, dört köşe, girintili ve çatalı çeşitleri vardır (Lev. II/1) (Demirsoy, 1998: 215, şekil 41.10).

Anadolu'da görülen kartal çeşitleri şunlardır:

Kaya Kartalı-Altın Kartal (*Aquila Chrysaetos*), Küçük Orman Kartalı (*Aquila Pomarina*), Ak Kuyruklu Deniz Kartalı (*Haliaeetus Albicilla*), Balık Kartalı (*Pandion Haliaetus*), Büyük Orman Kartalı (*Aquila Clanga*), Şah Kartalı (*Aquila Heliaca*), Bozkır Kartalı (*Aquila Nipalensis*), Küçük Kartal (*Hieraaetus Pennatus*), Tavşancıl-Atmaca Kartalı (*Hieraaetus Fasciatus*) ve Yılan Kartalıdır (*Circaetus Gallicus*).

Yukarıda bahsedilen kartal türünden yalnızca Altın kartal olarak da bilinen Kaya Kartalı'nın Anadolu'da yapılan kazılarda kemiklerine rastlanılmıştır (Canby, 2002: 166). Bu kartal türü Kuzey ve Kuzeydoğu Anadolu'da, Toroslar'da, İç Ege'de, Orta Anadolu'nun kuzeyinde ve batısında yaşar (Lev. II/2) ve ıssız kayalık dağlarda, seyrek ormanlarda, sarp deniz kıyılarında, yüksek kır, otlak ve kayalıklarda görülür (Karabolat, 2000: 62). Mart ve Nisan aylarında 1-2 adet kahverengi, kırmızı ve açık gri benekli yumurta bırakırlar (Karabolat, 2000: 62). Kuluçka süreleri 44-45 gündür (Karabolat 2000, 62). Boyları erkeklerde 75, dişilerde 88 cm'dir (Karabolat, 2000: 62). Kanat açıklıkları 204-220 cm'dir (Heinzel vd., 1995: 96). Keklik, tavşan, horoz, hayvan leşleri, fare, karaca, geyik yavrusu gibi diğer memeli hayvanları avlarlar (Karabolat, 2000: 62). Ayrıca köstebekleri, küçük yırtıcıları, arada sırada genç dağ keçisini, kuzuyu ve oğlağı yakalamaya çalışırlar (Karabolat, 2000: 62).

Korkunç bakışı, sivri pençeleri, keskin gagası ile tanınırlar (Karabolat, 2000: 62). Koyu kahverengi tüyleri vardır (Karabolat, 2000: 62). Pençeleri kavisli ve gagaları kancalıdır (Karabolat, 2000: 62).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KARTALA AİT PALEOZOOLJİK BİLGİLER ve MÖ II. BİN ÖNCESİNDE ANADOLU'DA KARTAL TASVİRLERİ

3.1. KARTALA AİT PALEOZOOLJİK BİLGİLER

Boğazköy-Hattuša, Keban Baraj bölgesi kazıları ve Kuşaklı arkeolojik kazılarında elde edilen paleozoolojik bilgilere göre Eski Anadolu'da bulunan kuş türleri içinde çok sayıda ördek türü, kartal, doğan, keklik, turna ve daha birçok kuş türü geçmektedir (Ünal, 2007: 106). Yabani tavşan, altın kartal ve bir tür doğan olan kerkenez kemikleri Yazılıkaya'nın büyük Hitit kaya tapınağının C odasında bulunmuştur (Canby, 2002: 166). Yakma ve tekrarlanan temizleme işleminin kanıtı vardır ve kemikler yanmamış bir bölümde, sığır, koyun, köpek ve bir insan kemiğinin arasındadır (Canby, 2002: 166).

3.2. MÖ II. BİN ÖNCESİNDE ANADOLU'DA KARTAL TASVİRLERİ

MÖ II. bin öncesinde Anadolu'da Kalkolitik Dönem'den itibaren kartal tasvir edilmiştir ve bunlar birkaç örnekle görülmektedir. Öncesinde ise yırtıcı kuşlardan bahsedilmektedir ancak kartal tasviri olup olmadığı kesinlik kazanmamıştır.

Kalkolitik Dönem'de kartal tasvirleri mühürler üzerinde görülmektedir. Değirmentepe'de Obeyd Evresi'nde çanak çömlek grupları ile birlikte kartal tasvirli taştan bir damga mühür bulunmuştur (Esin ve Harmankaya, 1988: 85) (Lev. II/3). Damga mühürdeki kartalın başı profilden, kanatları gövdesi ve kuyruğu cepheden gösterilmiştir. Kuyruğun yan taraflarında küçük kuş motifleri, onların altında büyük ve kıvrık bir yılan motifi işlenmiştir (Esin ve Harmankaya, 1988: 85). Kartalın başının ise iki yanında iki küçük yılan motifi, bir kanadının alt tarafına bir bitki motifi yapılmıştır (Esin ve Harmankaya, 1988: 85). Mitolojik bir sahneyi canlandırdığı anlaşılan bu mührün benzeri şimdilik başka Obeyd yerleşmelerinden tanınmamaktadır (Esin ve Harmankaya, 1988: 85). Aynı yıl yapılan kazıda

Değirmentepe'de bulunan kilden bir diğer damga mühür baskısında, taş mühürdekine benzer bir kartal motifi bulunmaktadır (Lev. II/4) (Esin ve Harmankaya, 1988: 85). Kartal, kuş ve yılanın vücutlarının üçgen çukurcuklarla belirtilmesi ya da kartallı mühür baskısında olduğu gibi taranması Değirmentepe mühür sanatına özgü bir üslup oluşturmaktadır (Esin ve Harmankaya, 1988: 85). Diğer bir örnek ise yine Değirmentepe'den ele geçmiş olan bir kap kapatması üzerindedir (Lev. II/5). Kuşların ortasında duran kartal adam burada bir mitolojik sahnenin gösterilmiş olabileceği izlenimini vermektedir (Esin, 1985: 14).

Erken Tunç Çağı'nda Anadolu'da kartal tasvirleri Kültepe'de bir mühür baskısı üzerinde, Alaca Höyük'te güneş kursları ve Horoztepe'de sistrumlar üzerinde görülmektedir.

Kültepe'den açığa çıkarılmış bir mühür baskısı üzerinde bir adet çift başlı kartal tasviri görülmektedir (Kulakoğlu ve Öztürk, 2015: figure 4). Geometrik desenlerle sınırlandırılmış kare alandaki kartalın (Lev. III/1) başları profildendir, gövdesi, iki yana açık kanatları ve kuyruğu ve pençeleri cephedendir. vnvb

Alaca Höyük mezarında bulunmuş tunçtan yapılmış bir güneş kursu üzerine tünemiş kartallar betimlenmiştir (Lev. III/2) (Arık, 1937: CXCII). Boğanın boynuzu üzerine oturtulmuş geometrik desenli daire üzerine kartal olarak nitelendireceğimiz kuş motifleri oturtulmuştur. Güneş kursunu birer halkaya geçirilmiş üç adet geometrik desenli daha küçük daireler yerleştirilmiştir.

Horoztepe'de bulunan Hatti sanatı ürünü olan sistrumlar üzerine de kartal tasvir edilmiştir. 31x11 cm ölçülerindeki örneklerden (Lev. III/3) birinin üst kısmı yası kesitli ve çatal şeklindedir (Tezcan, 1961: 18). Bu sistrumun sapan şeklinde gövdesi ve sapı vardır (Tezcan, 1961: 18). Çatalın iç kısmında makara şeklinde çıkıntı bulunur (Tezcan, 1961: 18). Yatay çubukların üzerinde ikişer daire şeklinde levhalar vardır (Tezcan, 1961: 18). Çatalın dış kısmını boğa boynuzları süsler (Tezcan, 1961: 18). Kenar çerçevelerine başlıklar yerleştirilmiştir (Özgüç ve Akok, 1958: 20; Tezcan, 1961: 18). Bu başlıkların arasına kanatlarını iki yana açmış uzun boyunlu kartallar? görülmektedir (Tezcan, 1961:18).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ASUR TİCARET KOLONİLERİ ÇAĞI'NDA, ERKEN HİTİT ve HİTİT İMPARATORLUK DÖNEMİNDE KARTAL TASVİRLERİ

4.1. ASUR TİCARET KOLONİLERİ ÇAĞI'NDA KARTAL TASVİRLERİ

Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nın erken evresinden itibaren en çok tercih edilen motiflerden biri kartal tasviri olmuştur. Kartala benzeyen tüm kuşlar detayına bakılmaksızın kartal olarak tanımlanmaktadır (Boehmer ve Güterbock, 1987: 21).

Asur Ticaret Kolonileri Çağı, kartal tasvirleri çoğunlukla doğadaki hallerine yakın olarak, damga ve silindir mühürleri ile baskıları üzerinde görülmektedir. Ayrıca kap kacaklarda, riton², törensel içki kabı olarak veya kapların kulplarında ve ağız kenarlarında süsleme amaçlı kullanılmıştır. Motif olarak taş kalıplar üzerinde de görülür. Ritonlar kartal, törensel içki kapları ise kartal başı şeklindedir. Kartal ayrıca törensel nitelikli tekne biçimli kaplarda da kullanılmıştır.

Bu dönemde kartallar tek ve çift başlı olarak tasvir edilmiştir. Tek başlı kartallar kuyruk tiplerine göre, çift başlı kartallar ise önce tek ve iki boyunlu olarak sonra onlar da yine kuyruk tiplerine göre daha alt gruplara ayrılabilir.

4.1.1. TEK BAŞLI KARTALLAR (Tip V)

Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nda tek başlı kartallar hem sorguçlu³ hem sorguçsuz olarak tasvir edilmiştir. Sorguç ibaresi, kartalın başının arkasından hafif eğimli bir hat şeklinde uzanıp yukarıya doğru kıvrılan lüle biçimli çıkıntı için kullanılmaktadır. Gerçek hayattaki kartallarda böyle bir çıkıntı görülmemekle

²Bazı yayınlarda bir kaba riton adı verilmesi için kabın iki ayrı ağız açıklığı bulunması gerekir (Ökse, 1999: 68).

³Bazı kuşların tepelerinde bulunan uzunca tüy, tuğ, tepelik (http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.53bbf8fdb2d3d2.90580487).

beraber özellikle maymunlarla, tembel hayvanlarla beslenen ve başında dikleşen tepelikli sorgucu bulunan bir kartal türünün tropikal Afrika ormanlarında yaşadığı belirtilmektedir (Arıklı, 1981: 892; Benk, 1986: 10685). Ancak bu kartal türünün MÖ II. Binde Anadolu'da yaşamış olduğuna dair herhangi bir bilgi şimdilik yoktur.

Sorguç, bir örnekle temsil edilen çift başlı bir kartal örneği dışında genellikle tek başlı kartalarda görülmektedir. Aslında çok ayırt edici bir özellik olarak görülmesi de kartaları tipolojik olarak sınıflandırılırken bu özellikleri de ön plana alınmıştır.

Kartalarda görülen bir diğer tipolojik özellik ise boyunda yer alan bir halkadır. Suriye kökenli iki adet silindir mühür baskısı üzerindeki kartalların boyunlarında böyle halka motifi görülüyor. Bu kartallardan biri sorguçlu (Lev. III/4) diğeri ise sorguçsuzdur (Lev. XI/5). Söz konusu bu halka motifi Hitit İmparatorluk Dönemi'nin çift başlı kartallarında sık sık görülecektir.

4.1.1.1. Tek Başlı Sorguçlu Kartallar (Tip V.B2)

Bu gruba ait tek başlı sorguçlu kartal tasvirleri Kültepe'den, Konya Karahöyük'ten, Gaziantep'in Oğuzeli İlçesinden, Osmaniye'den ve Boğazköy'den bilinmektedir. Oğuzeli'nden ele geçmiş olan mühür üzerindeki kartal motifi çatalı kuyrukludur, diğerleri ise dört köşe kuyrukludur.

4.1.1.1.1. Mühürler Üzerindeki Tek Başlı Sorguçlu Kartal Tasvirleri

Oğuzeli'nden ele geçen silindir mühür baskısındaki kartal, çatalı kuyruklu ve boynu halkalı (Tip V.B2.N.K1) olduğu için tek örnektir (Erkanal, 1993: 38, Lev. 13, III-X/12). Kartalın başı, gövdesi ve pençesi profilden, kuyruğu ve açık tek kanadı cephedendir. Pençeleri üzerinde yere basmaktadır Boynunda üç adet halka motifi görülür (Lev. III/4).

Dört köşe kuyruklu kartallara (Tip V.B2.K2) ait on örnek bulunur:

Bunlardan ikisi Kültepe Kaniş-Karum Ib tabakasına tarihlenen damga mühürler üzerindedir. Kartallar, kalın ip bezemeli daire şeklindeki çerçevenin ortasında yer alır.

İlk damga mühür (Özgüç N., 1968a: 33, XXXIII, 6a-b) üzerindeki kartal tasvirinin başı profildendir, sola bakmaktadır ve kısa boyunludur. İki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cephedendir (Lev. III/5). Benzer şekilde tasvir edilen İkinci damga mühür (Özgüç N., 1968a: 33, XXXIII, 3a-b) üzerindeki kartalın dört köşe kuyruğu daha belirgindir (Lev. III/6).

Konya-Karahöyük'ten açığa çıkarılmış iki damga mühür baskısından (Alp, 1994: 38, 175, Lev. 77/203, şek. 84) ilkindeki sorguçlu⁴ bir kartal motifidir. Sola bakan uzun boyunlu kartalın başı profildendir, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cephedendir. Uçmaya veya inmeye hazırmış gibi bir izlenim uyandırmaktadır. Mührün etrafı zikzak çizgi bandı ile çevrelenmiştir (Lev IV/1). İkinci kartal tasviri (Alp, 1994: 169, şek. 71, Lev. 154/473), yarım ay biçimli bir nesne üzerine dört kez basılmış olan bir damga mührün baskısı üzerinde yer alır. Kısa boyunlu olan, sağa bakan kartalın başı profildendir ve gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve pençeleri cepheden gösterilmiştir (Lev IV/2).

Osmaniye'den satın alınmış bir silindir mühür baskısının (Erkanal, 1993: 73, Lev. 28, VII3-X/10) spiral motifle iki frize ayrılmış olan yan sahnesinde iki kartal tasviri üst üste durmaktadır. Ayaklarını altta toplamış olarak gösterilmiş olan iki kartalın başları, gövdeleri ve pençeleri profildendir, açık tek kanatları ve kuyrukları cephedendir (Lev. IV/3).

Hayvanlarla birlikte tasvir edilen sorguçlu tek başlı kartal motifleri Boğazköy'den açığa çıkmış olan beş adet damga mühür üzerinde bulunur.

İlk damga mühürde (Boehmer ve Güterbock, 1987: 25, Taf. V, No 49) tavşan üzerinde uçan kartal sağa bakmaktadır, başı profilden gövdesi, iki yana açık kanatları ve dört köşe kuyruğu cephedendir. Pençesi gösterilmemiştir (Lev IV/4). İkinci damga mühürde (Boehmer ve Güterbock, 1987: 26, Taf. V-50) keçi ile tasvir edilen diğer kartalın başı, gövdesi, açık iki kanadı ve pençesi profilden tasvir edilmiştir ve boynu kısadır (Lev. IV/5). Üçüncü damga mühür (Boehmer ve Güterbock, 1987: 26, Taf V-52) üzerinde yavrusunu emziren keçinin üzerine konan kısa boyunlu kartalın başı ve gövdesi profilden, açık tek kanadı ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir

⁴ Sedat Alp (Alp 1994, 38)'e göre bizim sorguç olarak nitelendirdiğimiz öge uzun saçtır.

(Lev. V/1). Dördüncü damga mühür (Boehmer ve Güterbock 1987: 26, Taf V-53) üzerindeki kartal ise koyun ile tasvir edilmiştir. Kısa boyunlu kartalın başı ve pençesi profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir (Lev. V/2). Grifon? ile tasvir edilmiş son örnekte ise (Boehmer ve Güterbock, 1987: 26, Taf V-56) uzun boyunlu kartalın başı ve gövdesi profildendir, açık tek kanadı ve kuyruğu cepheden gösterilmiştir. Gözü çizgilerle belirtilmiştir (Lev. V/3).

4.1.1.2. Tek Başlı Sorguçsuz Kartallar (Tip V.B1)

Bunlar Kültepe'den, Boğazköy'den, Gaziantep'ten ve Amasya Çiviköy'den ele geçen silindir ve damga mühürler ile baskılarında, kurşun figürin kalıplarında tasvir edilmiştir. Bu tip, kartal biçimli ritonlar, törensel kaplar, kartal biçimli damga mühürler şeklindedir ve çanak çömlüklerin kulp ya da ağız kenarı üzerinde de bulunur. Mühürler, taş kalıplar ile bir kurşun figürin üzerindeki tasvir edilmiş olan kartal tasvirleri çatallı kuyruklu ve dört köşe kuyruklu. Ritonlarda ve figürinlerde kuyruklar kanatları örttüğü için kuyruk tipleri görünmemektedir.

4.1.1.2.1. Mühürler Üzerindeki Tek Başlı Sorguçsuz Kartal Tasvirleri

Çatallı kuyruklu kartal (Tip V.B1. K1) tipinde on bir adet, dört köşe kuyruklu kartal (Tip V.B1. K2) tipinde ise 22 örnek bulunmaktadır.

Çatallı kuyruklu kartal (Tip V.B1. K1) tipinden yedisi Kültepe Kaniş-Karum II. tabakasına ait silindir mühür baskıları üzerinde Av Tanrısı'nın kutsal hayvanı olarak tasvir edilmiştir. Bunlarda kartalla birlikte tavşan sıkça görülmektedir. Tanrının kartalla birlikte elinde tuttuğu tavşan ölü olarak nitelendirilebilir (Canby, 2002: 161).

İlk mühür baskısı üzerindeki Av Tanrısı'nın elinde tuttuğu kartalın (Özgüç N., 1965: 41, Lev. XXI-62) başı, gövdesi ve ayakları profilden, kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Av Tanrısı omzunda ucu kıvrık bir silah (^{GIŠ}pa) ile tek dizi üzerine çökmüştür (Lev. V/4). İkinci mühür baskısı (Özgüç N., 1965: 41, Lev. XXI-63) üzerindeki kartal ve Av Tanrısı ilk mührü benzer şekilde tasvir edilmiştir, ancak bu sefer Av Tanrısı kartalı boğazından tutmaktadır (Lev. V/5). Üçüncü örnekte (Özgüç T., 2005: 271, res. 358) Av Tanrısı tek eliyle üstte kartalı, altta tavşanı ya da ceylanı

ayaklarından tutmaktadır. Kartalın yukarıya doğru kaldırdığı başı, gövdesi, kanatları ve ayakları profilden, kuyruğu cephedendir (Lev. VI/1). Dördüncü örnekte (Özgüç N., 1965: 41, Lev. XXII-65) Av Tanrısı sağ elinde başı korunamayan kartalı tutarken geyik üzerinde durmaktadır. Söz konusu kartalın hemen yanında bir başka kartal daha tasvir edilmiştir. Kartalların başı ve gövdesi profilden, ayakları ve kuyruğu cephedendir (Lev. VI/2). Beşinci örnekte (Özgüç N., 1965: 41, Lev. XXIII-69) Av Tanrısı geyik üzerinde ayakta durmakta, sağ eliyle üstte kartalı, altta tavşanı tutmaktadır. Kartal profilden tasvir edilmiştir (Lev. VI/3). Altıncı örnekte (Özgüç N., 1965: 37, Lev. VII-19-20) Av Tanrısı sağ eliyle profilden tasvir edilen kartalı tutar (Lev. VI/4). Son örnekte (Özgüç N., 1965: 41, Lev. XXI-64) ise Av Tanrısı'nın elinde tuttuğu ve doldurma motifi olarak kullanılan kartalların başları ve gövdeleri profilden, kuyrukları cepheden gösterilmiştir (Lev. VI/5).

Kültepe Kaniş-Karum II. tabakasından ele geçmiş üç adet silindir mühür baskısı üzerindeki kartallardan ilki çıplak tanrıça ile diğerleri ise kimliği tanımlanamayan tanrıça ile tasvir edilmiştir.

İlk örnekte (Özgüç N., 1965: 36, Lev. IV-11a-b; 2003: 26) çıplak tanrıça, kartalı sol elinde tutar. Kartal başını geriye doğru çevirmiştir; başı, gövdesi, kapalı kanatları ve ayakları profilden, kuyruğu cephedendir (Lev. VII/1). İkinci örnekte (Özgüç N., 1965: 42, Lev. XXIV-71; 2003: 26) dağ koyunu üzerinde oturan tanrıça, sağ eliyle kartalı tutmaktadır. Altta ise karşılıklı çömelmiş aslanlar ve onun altında bizon adamlar arasında, yine bir kartal motifi bulunur. Her iki kartalın başları, gövdeleri, kapalı kanatları, ayakları profildendir ve kuyrukları cephedendir (Lev. VII/2). Son örnekte ise (Özgüç N., 1965: 42, Lev. XXIV-73) iki kartal tasviri vardır. İlk kartal, meyvelik-sunak ve hilalli kurs motifleri ile birlikte görülmektedir. İkinci kartal ise tanrıçanın sağ elinde tuttuğu dağ koyunun başı üzerine tünemiştir, görülebildiği kadar profildendir ve başı korunamamıştır (Lev. VII/3).

Boğazköy'den açığa çıkmış Suriye kökenli bir silindir mühür üzerindeki (Erkanal, 1993: 65-66, Lev. 25, VII3-F/02) kartalın başı, gövdesi ve pençesi profildendir, açık tek kanadı ve kuyruğu cephedendir. Gagasının ucu korunamamıştır. Altında yer alan ve belirlenemeyen nesneye konmak üzere olduğu söylenebilir (Lev. VII/4).

Dört köşe kuyruklu kartallardan (Tip V.B1. K2) on dokuzu, damga mühür ile silindir mühür baskısı üzerinde, üçü ise taş kalıp ve kurşun figürin kalıbı üzerinde görülmektedir.

Kültepe Kaniş-Karum II. tabakasına ait silindir mühür baskısı (Özgüç N., 1965: 37, Lev. VI-17) üzerinde omzunda ucu kıvrık bir silah (^{GIŞ}pa) olan Av Tanrısı, tek eliyle üstte yer alan kartal ile alttaki tavşan ya da ceylan olarak nitelenen hayvanı ayaklarından tutmaktadır. Ayrıca kartal bu mühürde yine doldurma motifi olarak kullanılmıştır. Kartalların başları, gövdeleri ve ayakları profilden, kuyrukları cephededir. Kanatların kısmen dahi gösterilmiş olması, kartalın ya konmak üzere olduğu ya da uçmaya hazırlandığı izlenimini verir (Lev. VII/5).

Kültepe Kaniş-Karum Ib tabakasına ait iki damga mühür baskısı üzerindeki kartal motiflerinden biri (Özgüç N., 1968a: 33, XXXIII-2a-b) etrafı kalın ip bezemeli daire şeklinde çerçeveli bir mühür üzerindedir. Kartalın başı profildedir ve sola bakmaktadır. Gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir (Lev. VIII/1). Tamamı korunamamış ikinci damga mühürde (Özgüç N., 1968a: 33, XXXIII, 4a-b) kartal, kalın ip bezemeli daire şeklindeki çerçevenin merkezinde yer alır (Lev. VIII/2). Yine aynı tabakadan açığa çıkarılmış olan Suriye üsluplu silindir mühür baskısı (Erkanal, 1993: 56, Lev. 20, V1-A/02) iki frizlidir. Üst frizde kanatları açık ve pençeleri ile birlikte profilden tasvir edilen kuşlar (kartal?) görülür. Kuşların başının üst kısmının yassı şekilde gösterilmesi ve gagasının sivri ve ucunun da kıvrımlı olması, kartala ait özelliklere işaret ettiğinden, kartal olarak nitelendirilebilir. Kuşlar arasında Erkanal'ın (1993: 56) Suriye şişesi olarak isimlendirdiği kaplar vardır. Alttaki frizde karşılıklı oturmuş bir dağ keçisiyle (veya antilop) tavşanlar ile onların arasında da benzer kaplar bulunur (Lev. VIII/3).

Kaniş-Karum Ib ile çağdaş Açıca Höyük VII. tabaka sarayının 11 numaralı odasından açığa çıkmış olan bir adet silindir mühür (Collon, 1975: 91, Plate XLVI, 165) üzerinde on beş adet kartal (Lev. VIII/4) tasviri bulunur. Dört kartalın biri dışında diğerleri korunamamıştır. Kartalların bazıları baş aşağı durmaktadır. Pençelerin açık olması konmak üzere olduklarını ya da henüz havalandıklarını gösterebilir. Boyunları uzundur ve gövde küttür.

Gaziantep çevresinden satın alınmış silindir mühür üzerindeki (Erkanal, 1993: 73, Lev. 28, VII3- X/09) kartalın başı, gövdesi ve pençesi profildendir, açık olan tek kanadı ve kuyruğu cephedendir. Gövdesinin alt tarafı korunamamıştır. Kanadındaki tüyler gösterilmeye çalışılmıştır. Yüzü oturmuş figüre doğru bakar şekilde ve zemine yakın olarak durmaktadır (Lev. IX/1).

Afrin (Hatay) dolaylarında bulunmuş olan bir silindir mührün yan sahnesindeki (Erkanal, 1993: 75, Lev. 29, VII3-X/12) kartalın başı profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençeleri ve kuyruğu cephedendir. Kanatlarındaki tüyler gösterilmiştir. Pençeleri bir nesneyi tutacakmış gibi iki yana açıktır ve muhtemelen spiral motifinin altında duran boynuzlu hayvanı avlamak üzereyken tasvir edilmiştir (Lev. IX/2).

Bir hayvanı avlarken ya da bir hayvanın üzerine konmak üzereyken tasvir edilmiş tek başlı sorguçsuz kartal motifleri de vardır ve bunların hepsi dört köşe kuyrukludur (Tip V.B1.K2).

Kaniş-Karum Ib tabakasından ele geçmiş olan dört adet damga mühür üzerindeki kartal tasvirlerinin biri hariç diğerlerinin etrafında daire şeklinde kalın ip bezeme ile yapılmış bir çerçeve bulunmaktadır. Bunlardan ilki, antiloba benzeyen bir hayvanın üzerindedir (Özgüç N., 1968a: 32, XXXII, 4a-b). Profilden tasvir edilmiş olan kartalın tek kanadı açıktır. Detaylar pek fazla görülememektedir (Lev. IX/3). İkinci damga mühür üzerindeki (Özgüç N., 1968a: 32, XXXII-3a-b; Özgüç T., 1959: 44, Pl. 2a) kartal ise ceylanın üzerine konmaktadır. Kartalın başı, gövdesi ve pençesi profildendir, açık tek kanadı ile kuyruğu cephedendir ve uzun boyunludur (Lev. IX/4). Üçüncü damga mühür üzerindeki (Özgüç N., 1968a: 32, XXXII, 1a-b) kartal sığırın üzerine konarken tasvir edilmiştir. Kısa boyunlu kartalın başı ve gövdesi profildendir, açık tek kanadı ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir (Lev. IX/5). Son damga mühür örneğinde karşılıklı duran iki kartalın (Özgüç N., 1968a: 32, XXXII-6a-b) dört ayaklı bir hayvan üzerinde durdukları belirtilmişse de fotoğraflarda detaylar açıkça görülememektedir (Lev. X/1).

Boğazköy'den açığa çıkmış olan yedi adet damga mühür üzerinde tasvir edilmiş olan bütün kartalların başları, gövdeleri ve pençeleri profildendir ve açık olan

tek kanatları ve kuyrukları cepheden gösterilmiştir. Yonca yaprak şekilli bir damga mühür üzerinde (Boehmer ve Güterbock, 1987: 26, Tafel VI-57) stilize olarak tasvir edilmiş kartal, cinsi belirlenemeyen iki hayvanın üzerinde durmaktadır (Lev. X/2). İkinci örnekteki kartal (Boehmer ve Güterbock, 1987: 26, Tafel V-54) bir aslanın (Lev. X/3); üçüncü örnekteki (Boehmer ve Güterbock, 1987: 26, Tafel V-51) kuyruğu korunamayan kartal ise boynuzlu bir hayvanın üzerine konmaktadır (Lev. X/4). Dördüncü (Boehmer ve Güterbock, 1987: 26, Tafel V-55) örnekteki kartal da aslan olarak tanımlanan hayvanın üzerinde bulunur ve bu mührün de yine yarısı korunamamıştır (Lev. X/5). Beşinci örnekteki (Boehmer ve Güterbock, 1987: 27, Tafel VII-58) bir tavşan? üzerine konan iki kartal stilize tasvir edilmiştir. Yonca yaprak şeklindeki mührün ortasında daire motifi bulunur (Lev. XI/1). Altıncı örnekte (Boehmer ve Güterbock, 1987: 26, Tafel VI-60) karşılıklı duran iki kartal, altta duran tavşanı pençeleriyle tutmaktadır. Konu bakımından Alaca Höyük'te pençeleriyle tavşanları tutan çift başlı kartal kabartmasına benzemektedir. Başlarının üzerinde tam ortada yarım ay biçimli bir nesne bulunur. Mührün etrafı ip bezeli baskı ile çevrelenmiştir (Lev. XI/2). Son örnekteki (Boehmer ve Güterbock, 1987: 26, Tafel VI-59) iki kartal ise göğüs kısımlarından birbirine bitişiktir. Öne doğru uzattıkları tek pençeleri ile tavşanı tutmaktadırlar (Lev. XI/3).

Amasya Çiviköy'den ele geçmiş olan bir damga mühür (Alparslan vd., 2010: 95) üzerinde bir tavşanın? üzerine konmak üzere olan karşılıklı duran iki kartal tasvir edilmiştir (Lev. XI/4)

Kültepe Kaniş-Karum Ib tabakasından ele geçmiş iki adet mühür üzerinde kuyruğu korunamamış kartal tasvirleri bulunur. İlk silindir mühür baskısındaki (Erkanal, 1993: 65, Lev. 25, VII3-A/01) sağa bakan kartalın başı profildendir, gövdesi ve iki yana açık kanatları cephededir. Gövdesinin alt kısmı korunamamıştır. Boynu halkalarla gösterilmiştir. Kafasının üzerinde hilalli kurs bulunur. Bu mührün diğer figürleri ise boğa adam, kanatlı grifon ve dağ keçisine ait olabilecek boynuzlar tasvir edilmiştir (Lev. XI/5). Son damga mühür (Özgüç N., 1968a: 33, XXXIII-5a-b) üzerindeki yarısından az bir kısmı korunmuş olan kartalın başı profildendir ve sola bakmaktadır. Mührün çevresinde kalın ip bezeme bulunur (Lev. XII/1).

4.1.1.2.2. Taş Kalıplar Üzerindeki Tek Başlı Sorguçsuz Kartal Tasvirleri

Kültepe Kaniş-Karum II. tabakada açığa çıkarılmış kartal tasvirli iki taş kalıp (Özgüç T., 1955: 449, fig. 22; Bilgi, 2004: 27, Kulakoğlu ve Kangal, 2011: 278, res. 257) birisi tam diğeri ise sağlam ve dikdörtgen levha biçimindedir (Lev. XII/2; XII/3). Sağlam olan taş kalıpta tasvir edilmiş kartal (Lev. XII/2) bir daire içerisinde yer almaktadır. Kartalın birbirine paralel çizgilerle yapılmış gövdesi cepheden başı profilden betimlenmiştir (Tip V.B1.K2). Kartal uzun, sivri gagalı ve göz başın merkezindedir. Yarım olan taş kalıbın (Özgüç T., 1955: 449; Bilgi, 2004: 27) üzerindeki gövdesinin al kısmı korunamamış kartal ise (Tip V.B1.K?) noktalardan oluşturulmuş daire içinde yer almaktadır (Lev. XII/3).

4.1.1.2.3. Kurşun Figürinler Üzerindeki Tek Başlı Sorguçsuz Kartal Tasvirleri

Kültepe Kaniş-Karum Ib katı tabakasında bulunmuş olan kurşun figürin kalıbı (Özgüç T., 2005: 242, res. 303; Kulakoğlu ve Kangal, 2011: 271, res. 236) üzerinde başını sol tarafına çevirmiş olan kartal, tanrı ile tanrıça arasında yer alır. Kartalın (Tip V.B1.K2) iki yana açık kanatları, Ib katı damga mühürlerindeki kartalarda olduğu gibi yatay yivlerle süslenmiştir (Lev. XII/4).

4.1.1.2.4. Çaydanlık Kulplarındaki Tünemiş Tek Başlı Sorguçsuz Kartallar

Çaydanlıkların kulpları üzerine tünemiş şekilde yerleştirilmiş kuyrukları korunamamış kartal figürinlerinden iki örnek, Kültepe Kaniş-Karum II. tabakasından ele geçmiştir. İlk kartal örneği (Tip V.B1.K?) (Özgüç T., 2005: 151, res. 181; 1955: 447, res. 12; 1986: 56, Lev. 107 1a-b; Jacob, 2002: res. 28; Kulakoğlu ve Kangal, 2011: 183, res. 25) çift gövdeli, devetüyü hamurlu ve koyu kırmızı astarlı çaydanlığın yatay bir çubukla birleştirilmiş kulpu üzerine tünemiştir. Kartalın badem şeklindeki gözleri iri, gagası sivri ve eğiktir. Başını yukarıya kaldırmıştır. Kanatları gövdeye bitişiktir (Lev. XIII/1). İkinci kartal figürü (Tip V.B1.K?) ise (Özgüç T., 1986: 56) koyu kırmızı astarlı oval çaydanlığın kulpu üzerine tünemiştir. Gagası uzundur ve sivridir, gözleri patlak ve badem biçimindedir. Uzun boynu öne doğru uzanmıştır (Lev. XIII/2).

4.1.1.2.5. Meyveligin Ağız Kenarına Tünemiş Tek Başlı Sorguçsuz Kartallar

İki kartal ve üç antilop figürünün, ağız kenarına tünediği bir meyvelik (Emre, 1963: 87-99; Özgüç T., 1986: 57 Lev. 107,5; Jacob, 2002: res. 24) Kaniş-Karum II. tabakasından ele geçmiştir. Hayvanların hepsi kabın içine doğru bakmaktadır. Kartalların (Tip V.B1.K?) kanatları gövdeye bitişiktir. Gözleri belirgin, gagaları uzun, eğri ve sivridir. Kuyrukları uzun olarak gösterilmiştir (Lev. XIII/3).

4.1.1.2.6. Tekne Biçimli Ritonlar Üzerindeki Tek Başlı Sorguçsuz Kartallar

Kartal figürlerinin bulunduğu bir başka seramik tipi de tekne biçimli ritonlardır. Bu ritonların, Kültepe Kaniş-Karum II. tabakadan açığa çıkan iki örneği bulunmaktadır. İlki (Özgüç T., 1959: 64, res. XLII-4) dikdörtgen biçimli, kahverengi astarlıdır. Teknenin dar kenarlarından birinde koçbaşı şeklinde emzik bulunur. Kartal (Tip V.B1.K?) teknenin dar arka kenarı üzerine tünemiştir. Kartal başını yukarıya kaldırmıştır ve kanatları gövdeye bitişiktir. Kartala ait ayrıntılar belli değildir. Teknenin uzun kenarlarından biri boştur, diğerine ise bir erkek figürü yerleştirilmiştir (Lev. XIII/4). Diğer kartal (Tip V.B1.K?) (Özgüç T., 2005: 186, res. 222; Kulakoğlu ve Kangal, 2011: 267, res. 224) dama tahtası şeklinde boyanmış, dikdörtgen biçimli, koçbaşı emzikli teknenin ortasındaki kule biçimli tapınağın üstünde bulunur. Kanatlarını iki yana açmış şekilde durmaktadır. Teknenin içerisinde bir erkek ve bir kadın heykelciği yer almaktadır (Lev. XIV/1).

4.1.1.2.7. Tek Başlı Sorguçsuz Kartal Biçimli Ritonlar

Kültepe II. tabakadan kartal ve kartal başı şeklinde törensel içki kapları açığa çıkarılmıştır.

Kartal biçimli ritonların ilki (Tip V.B1.K?) (Özgüç T., 2005: 175 res. 197; Kulakoğlu ve Kangal, 2011: 261, res. 261) kırmızı astarlı ve parlak aklıdır. Kartal, kanatlarını açmış, uçar pozisyonda betimlenmiştir. İki yana açtığı kanatları ince yapılmıştır. Pençelerini avını yakalamak üzereymiş gibi açmıştır. Sivri, kemerli gagası açıktır. Gözleri derin bir çukur seklindedir. Doldurma deliği sırtındadır ve

açık olan gagasından sıvıyı boşaltmaktadır (Lev. XIV/2).

Diğer tünemiş biçimde tasvir edilmiş kartal (Tip V.B1.K?) ritonu, kırmızı astarlı ve parlak açıktır (Jacob, 2002: res. 43; Kulakoğlu ve Kangal, 2011: 261, res. 211). Kabın doldurma deliği sırtındadır. Gagası kıvrık sivri uçludur, gözleri iridir ve gözün ortası oyuk yapılmıştır. Kanatları kapalı şekilde kuyruğuyla birlikte gösterilmiştir. Pençeleriyle yakalamış olduğu tavşanın kafası sağ pençesinin altından dışarıda gösterilmiştir (Lev. XIV/3).

Son kartal (Tip V.B1.K?) ritonu (Özgüç T., 2005: 173 res. 198) krem astarlı ve koyu kahverengi boyalıdır. Kanatları gövdeye bitişik şekilde tünemiştir. Doldurma deliği ensesinde olduğu için başını öne doğru uzatmış olarak gösterilmiştir. Eğri sivri gagası, gözleri ve kaşları belirtilmiştir. Boyun uzundur ve öne doğru uzanmıştır. Gövdesi ve kanatları krem astarlıdır ve kahverengi boyayla süslenmiştir (Lev. XIV/4).

4.1.1.2.8. Tek Başlı Sorguçsuz Kartal Baş Şeklinde Törenselle İçki Kapları

Kartal başının kullanıldığı törenselle içki kaplarından örnekler de görülmektedir. İlk kartal (Özgüç T., 1986: 61, Lev. 115, 1; Jacob, 2002: res. 42; Kulakoğlu ve Kangal, 2011: 262, res. 212) devetüyü hamurlu, kahverengi astarlı ve açıktır. Kartalın gagası uzun ve eğridir. Kaşları çatık ve gözleri iri olarak yapılmıştır. Başın tepe kısmı yassıdır. Ağız yivle belirtilmiştir (Lev. XV/1). Diğer bir kartal başı (Özgüç T., 2005: 184, res. 210-211; 1986: 61, Lev. 115/2; Kulakoğlu ve Kangal, 2011: 262, res. 213) ilk kartal başıyla aynı şekilde işlenmiş daha keskin hatlara sahiptir ve kirli gri astarlıdır. Eksik olan kısım alçı ile tamamlanmıştır (Lev. XV/2). Son örnek (Özgüç T., 1955: 448, res. 21a-b) diğer örneklerle aynı şekilde tasvir edilmiştir. Alının ortası yivlerle süslüdür, göz bebeği siyah renkle boyalıdır ve tamamı gri boz astarlıdır (Lev. XV/3).

4.1.1.2.9. Tek Başlı Sorguçsuz Kartal Biçimli Damga Mühür

İki adet kartal (Tip V.B1.K?) biçimli damga mühür (Boehmer ve Güterbock, 1987: 34, Taf IX- 104/5L/18) Boğazköy'den bulunmuştur. Kartalların gözleri iridir ve göz bebeği çukur şeklinde yapılmıştır. Lev. XV/5 örneğindeki kartalın gagası

sivridir ve gövdesinde kanatları gösteren çentikler görülmektedir. Lev. XV/4'deki mührün taşınması için boynunda bir delik bulunur.

4.1.2. ÇİFT BAŞLI KARTALLAR (Tip W)

Çift başlı kartallar genellikle sorguçsuzdur, ancak bir örnekte sorguçlu olarak tasvir edilmiştir. Kartalların başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Tek ve iki boyunlu olarak görülürler.

4.1.2.1. Çift Başlı Sorguçlu Kartallar (Tip W.B2)

Sorguçlu olarak tasvir edilmiş bu döneme ait tek örnek olan damga mühür üzerindeki (Boehmer ve Güterbock, 1987: 27, Tafel VI-61) çift boyunlu dört köşe kuyruklu kartal motifi (Tip W2.B2.K2) Boğazköy'den açığa çıkmıştır. Mührün yarısı korunamamıştır ve yapılan tamamlamalara göre pençeleri uzundur ve kanatları bacaklardan çıkmaktadır. Pençelerini tavşanların üzerine atmaktadır (Lev. XVI/1).

4.1.2.2. Çift Başlı Sorguçsuz Kartallar (Tip W.B1)

Bunlar Kültepe'den, Acem Höyük'ten, Konya Karahöyük'ten, Boğazköy'den, Açıncı Höyük'ten ve Kayalıpınar'dan ele geçen damga mühürler ile baskıları ve silindir mühür baskılarında görülür. Bu kartal tasvirlerinin tümünde başlar profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları cepheden tasvir edilmiştir. Kartalların boyunlarının gövdeden tek veya iki boyun olarak çıkmasına göre iki ana gruba, kuyruk tiplerine göre de (dört köşe ve çatallı kuyruk olmak üzere) daha alt gruplara ayrılabilir.

4.1.2.2.1. Tek Boyunlu Sorguçsuz Çift Başlı Kartallar (Tip W1.B1)

Tek boyunlu tasvir edilmiş çift başlı kartallar çatallı ve dört köşe kuyruklu olarak Konya Karahöyük, Kültepe, Acem Höyük ve Boğazköy'den açığa çıkmıştır.

4.1.2.2.1.1. Mühürler Üzerindeki Tek Boyunlu Sorguçsuz Çift Başlı Kartal Tasvirleri

Çatallı kuyruklu (Tip W1.B1.K1) gruba ait dört adet çift başlı kartal motifi vardır.

Konya Karahöyük'ten açığa çıkmış ilk damga mühür baskısı üzerindeki kartal (Alp, 1994: 35, 170, Lev. 69/180, Şek. 75) çatık kaşlıdır ve sağ pençesi korunamamıştır (Lev. XVI/2).

Kültepe Kaniş-Karum Ib tabakasından açığa çıkarılmış ikinci damga mühürdeki (Özgüç T., 2005: 251, res. 314; Kulakoğlu ve Kangal, 2011: 356, res. 483) kartalın başlarının üzerinde ters hilal tasvir edilmiştir (Lev. XVI/3).

Acem Höyük'ten açığa çıkarılmış Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nın erken evresine ait üçüncü damga mühür baskısı üzerindeki (Özgüç N. 1983, 419, Abb.8) kartal en dışta iki kalın ip bezemeli çerçeve, ortada örgü bandı, boş daire ve en içte ilmek bandı içerisinde gösterilmiştir (Lev. XVI/4). Yine Acem Höyük'ten açığa çıkarılmış Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nın erken evresine ait son damga mühür üzerindeki kartalın (Özgüç N., 1977: 380, res. 9) kanatları tüylü olarak gösterilmiştir ve gövdesinde beş adet çentik motifi vardır. Pençeleri yoktur. Bir hilal, dört köşeli yıldız, tanımlanamayan bir geometrik şekil doldurma motifi olarak kullanılmıştır (Lev. XVI/5).

Dört köşe kuyruklu (Tip W1.B1.K2) gruba ait tek örnek hayvanlarla birlikte tasvir edilen çift başlı kartal Konya Karahöyük'ten açığa çıkmış damga mühür baskısı üzerindedir. Kartal (Alp, 1994: 187, Şek. 111, Lev. 91/252) pençelerini iki aslanın üzerine atmıştır. Kanatlarla pençeler arasındaki helezon biçimli olarak tasvir edilmiş çıkıntılar kol teleklerini andırmaktadır. Mührün etrafı örgü bandı ile çevrenmiştir (Lev. XVII/1).

Kuyruğu belirlenemeyen iki adet çift başlı kartal motiflerinden ilki Konya Karahöyük'ten açığa çıkmış damga mühür baskısı üzerindedir. Kartalın (Alp, 1994: 35, 171, Lev. 70/181, şek. 76) etrafı örgü bantla çevrenmiştir (Lev. XVII/2). Boğazköy'den açığa çıkarılmış olan diğer damga mühür (Boehmer ve Güterbock, 1987: 22, Tafel II, 24) üzerindeki kartalın yarısı korunamamıştır. Tamamlamalardan anlaşıldığı üzere damga mühürdeki kartalın tamamı linear üslupta yapılmıştır ve mührün etrafı zincir şeklinde bir motif ile çevrenmiştir (Lev. XVII/3).

4.1.2.2.2. İki Boyunlu Sorguçsuz Çift Başlı Kartallar (Tip W2.B1)

İki boyunlu olarak tasvir edilmiş çift başlı kartallar çatalı ve dört köşe kuyruklu olarak Kültepe'den, Konya Karahöyük'ten, Acem Höyük'ten, Boğazköy'den, Açıncana Höyük'ten ve Kayalıpınar'dan açığa çıkmıştır.

4.1.2.2.2.1. Mühürler Üzerindeki İki Boyunlu Sorguçsuz Çift Başlı Kartal Tasvirleri

Çatalı kuyruklu (Tip W2.B1.K1) gruba ait yedi adet çift başlı kartal motifi vardır. Bunlardan birisi hayvanlarla birlikte tasvir edilen çift başlı kartal motifidir.

Kültepe Kaniş-Karum Ib tabakasından açığa çıkarılan iki damga mühür baskısından ilkindeki (Özgüç N., 1968a: 26, Lev. VII-c) kartalın etrafı saç örgüsü motifi ile çevrelenmiştir (Lev. XVII/4). İkincisindeki çift başlı kartalın (Özgüç T., 1959: 44, Pl II; Özgüç N., 1968a: 25, III-2; 1989: 394, Pl-118, 3 (56); Özgüç N., ve Tunca, 2001: 40, Lev. 9, St.13; Kulakoğlu ve Kangal, 2011: 352, res. 468) başlarının arasına yıldız benzer motif yapılmıştır. Mührün etrafı helezon motifiyle çevrelenmiştir (Lev. XVII/5). Kültepe'nin hangi tabakasından açığa çıktığı bilinmeyen üçüncü damga mühürdeki (Kulakoğlu ve Kangal, 2011: 356, res. 482) çift başlı kartalın başları kanatlara daha yakındır. Pençeler abartılı ve stilize olarak 'V' şeklinde gösterilmiştir. Mührün etrafı iç içe geçmiş iki daireyi paralel kesen çizgilerle çevrelenmiştir (Lev. XVIII/1). Yine Kültepe'nin hangi tabakasından açığa çıktığı bilinmeyen dördüncü damga mühür baskısındaki (Kulakoğlu ve Kangal, 2011: 356, res. 484) çift başlı kartalın etrafı iç içe geçmiş üç daire ve onu dikey kesen çizgilerle çevrelenmiştir (Lev. XVIII/2).

Konya Karahöyük'ten açığa çıkmış beşinci damga mühür baskısındaki (Alp, 1994: 173, şek. 82, Lev. 74-195, 75-196-200) kartalın etrafı yarısı helezon, yarısı örgü bant motif ile çerçevelemiştir. Motifler daire içinde gösterilmiştir (Lev. XVIII/3). Boğazköy'den açığa çıkarılmış altıncı damga mühürdeki (Seeher, 2011: 172) kartalın etrafı sarmal şeklindeki zincir ile çevrelenmiştir (Lev. XVIII/4).

Hayvanlarla birlikte tasvir edilmiş olan son örnek Kültepe Kaniş-Karum Ib tabakasından açığa çıkarılmış damga mühür baskısındadır (Özgüç N., 1989: 394, Pl.

118 (102); Özgüç N. ve Tunca, 2001: 56, Lev. Pl17. St32). Çift başlı kartal pençelerini kendisine bakan tavşanların? sırtına atarken tasvir edilmiştir (Lev. XVIII/5).

Dört köşe kuyruklu (Tip W2.B1.K2) gruba ait on yedi adet çift başlı kartal motifi bulunmaktadır. Bunlardan üç tanesi hayvanlarla birlikte tasvir edilmiştir.

Kültepe Kaniş-Karum Ib tabakasından açığa çıkarılmış çift başlı kartal tasvirlerinden ilki silindir mühür baskısı (Özgüç N., 1965: 30, Lev XXV-1; Erkanal, 1993: 86-87, Lev. 34, X-A/01) (Lev. XIX/1), ikincisi ise damga mühür baskısı üzerindedir (Özgüç T., 1989: 395, Pl. 116, 7 (111-114)). Bu kartalın gövdesi üçgene yakın olarak yapılmıştır ve pençeler abartılıdır. Mührün etrafı spiral motifle çevrelenmiştir (Lev. XIX/2). Kültepe'nin hangi tabakasından açığa çıktığı bilinmeyen üçüncü damga mühürdeki (Kulakoğlu ve Kangal, 2011: res. 485) çift başlı kartalın başları arasında ve pençesine yakın bir alanda birer nokta vardır. Pençeler abartılı ve stilize olarak 'V' şeklinde gösterilmiştir (Lev. XIX/3).

Konya Karahöyük'ten açığa çıkmış damga mühür baskıları üzerinde çift başlı kartal tasviri sık işlenmiştir (Alp, 1994: 258). Bu mühürlerin çoğu Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nın son safhasına tarihlendirilmektedir (Alp, 1994: 258).

Konya Karahöyük'ten açığa çıkmış ilk mühür baskısındaki (Alp, 1994: 35, 171, Lev. 71/186, şek.78) kartalın etrafı iç içe yapılmış iki adet örgü bantla çevrelenmiştir (Lev. XIX/4). İkinci mühür baskısındaki (Alp, 1994: 173, şek. 81 Lev. 73/192) kartal iç içe yapılmış helezon ve ilmek bandı içinde küçük olarak gösterilmiştir. Mührün bir kısmı korunamamıştır. (Lev. XIX/5). Üçüncü mühür baskısındaki (Alp, 1994: 7, 170, Lev. 24/60, şek. 72) soldaki kartal başının gagası açıktır ve pençelerini yatay olarak yana doğru uzatmaktadır. (Lev. XX/1). Dördüncü mühür baskısındaki (Alp, 1994: 34, 170, Lev. 69/179, Şek. 74) kartalın başlarının arasında ve gagalarının altında doldurma motifi kullanılmıştır. Kanatlar simetriktir ve iki yana yatay olarak uzanan pençeleri abartılı şekilde uzundur (Lev. XX/2). Beşinci mühür baskısındaki (Alp, 1994: 171, şek. 77, Lev. 71/184-185) kartalın iki yana yatay olarak uzanan pençeleri de abartılıdır ve mührün etrafı örgü bantla çevrelenmiştir (Lev. XX/3). Bir kısmı korunamamış ve etrafı helezon motifli olan

altıncı ve yedinci mühür baskısı örneklerinde kartal tasvirleri (Lev. XX/4 ve Lev. XX/5) stilize yapılmıştır. Altıncı mühür baskısındaki kartalın (Alp, 1994: 36, 172, Lev. 72/187, şek. 79) yüz detayları belirgindir. Yedinci mühür baskısındaki kartalın (Alp, 1994: 36, 172, Lev. 72/189, şek. 80) ise başları korunamamıştır ve iki veya tek boyunlu olduğu görülememektedir.

Boğazköy'den açığa çıkarılmış olan yonca yaprağı biçimli damga mühür (Boehmer ve Güterbock, 1987: 25, Tafel IV, 44) üzerindeki kartalın boyunları oldukça birbirinden ayrıdır (Lev. XXI/1). İkinci damga mühür (Boehmer ve Güterbock, 1987: 22, Tafel II-26) üzerindeki kartalın yarısı korunamamıştır. Görüldüğü kadarıyla kartal stilize yapılmıştır (Lev. XXI/2).

Kayalınar'dan açığa çıkarılmış olan damga mühür baskısı üzerindeki çift başlı kartalın (Müller- Karpe V. ve Müller- Karpe A., 2012: 414, 418) pençeleri abartılıdır ve etrafı spiral motifle çevrelenmiştir (Lev. XXI/3).

Aççana Höyük'ten açığa çıkarılmış olan Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nın erken dönemlerine tarihlenen silindir mühür üzerinde çift başlı kartal tasviri görülmektedir (Collon, 1987: 42-43, res. 142) (Lev. XXI/4). Kartal başlarının ağızları açıktır ve kanatlarını yukarıya kaldırmıştır. Gövde yok denecek kadar azdır ve kuyruk gövdeyle bütündür.

Nereden açığa çıktığı bilinmeyen bir damga mühür baskısındaki (Matz, 1928: Tafel XXV, 25) çift başlı kartalın etrafı ilmek motifi ile çevrilidir (Lev. XXI/5).

Hayvanlarla tasvir edilen iki adet çift başlı kartal motifi vardır. Kaniş-Karum Ib tabakasından açığa çıkarılmış ilk damga mühür baskısındaki (Özgüç N. ve Tunca, 2001: 46, st. 68) çift başlı kartal pençelerini ceylanın? üzerine doğru uzatmaktadır. Burada ceylanlar kartala bakar şekilde başlarını arkaya doğru çevirmişlerdir (Lev. XXII/1). Konya Karahöyük'ten açığa çıkmış olan son damga mühür baskısındaki çift başlı kartal motifi (Alp, 1994: 182, Şek. 112, Lev. 92/253) iki tavşanın üzerindeki aslana doğru pençelerini uzatmıştır. Mührün etrafı örgü bandı ile çevrelenmiştir (Lev. XXII/2).

Kuyruğu korunamayan iki adet kartal motifi vardır. Bunlardan ilki Kültepe

Kaniş-Karum Ib tabakasından ele geçmiş damga mühür üzerindedir (Özgüç N., 1968a: 32, Lev. XXXIII-1a-b). Çift başlı kartalın boynu kısadır ve pençeleri abartılı ve stilize olarak 'V' şeklinde gösterilmiştir. Mührün etrafı kalın ip bezemeli daire şeklinde motifle çevrelenmiştir (Lev. XXII/3). Acem Höyük'te Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nın erken evresine ait damga mühür baskısı üzerindeki (Özgüç N., 1968b: 15, Lev. XXVI-4) çift başlı kartal motifi, iki sıra ip örgü, bir sıra saç örgü ve bir sıra ilmek bandı içinde küçük olarak tasvir edilmiştir (Lev. XXII/4).

4.2. ERKEN HITİT DÖNEMİ KARTAL TASVİRLERİ

Erken Hitit Dönemi'nde tek başlı kartallar hem sorguçlu hem sorguçsuzken, çift başlı kartalarda sorguç yoktur. Kartalların hepsi dört köşe kuyrukludur. Çift başlı kartallar tek ya da iki boyunludur.

4.2.1. TEK BAŞLI KARTALLAR (Tip V)

Bu dönemde kartallar, Boğazköy'den ve Tarsus'dan açığa çıkarılmış damga mühürler üzerinde ve İmikuşağı ile Korucutepe'den kartal biçimli? riton olarak karşımıza çıkmaktadır.

4.2.1.1. Tek Başlı Sorguçlu Kartallar (Tip V.B2)

Bu döneme ait tüm sorguçlu kartallar Boğazköy'den açığa çıkarılan damga mühürler üzerindedir.

4.2.1.1.1. Mühürler Üzerindeki Tek Başlı Sorguçlu Kartal Tasvirleri

Kartalların başları profilden, gövdeleri, açık iki kanatları, kuyrukları ve pençeleri cepheden tasvir edilmiştir. Hayvanlarla birlikte tasvir edilen kartalların başları, gövdeleri ve pençeleri profildendir, açık tek kanatları ve dört köşe kuyrukları cepheden gösterilmiştir (Tip V.B2.K2).

İlk kartal motifi damga mührün (Beran, 1967: 21, Tafel 4-33) merkezindedir ve kartalın başı sola bakmaktadır. Altta altı uçlu yıldız ve ters hilal motifi kullanılmıştır (Lev. XXII/5). İkinci damga mühür (Beran, 1967: 21, Tafel 4-34) üzerindeki kartalın kanatları linear üslupta yapılmıştır. Pençenin gösterilmemiş olması havada uçuyor olma ihtimalini vermektedir (Lev. XXIII/1). Üçüncü mühürdeki (Beran, 1967: 21, Tafel 4-35) kartalın kanatları çizgilerle gösterilmiştir, sağa bakan başı ise daha küçük yapılmıştır. Pençeleri ile gözü iridir ve baş boyunsuz olarak gövdeden çıkmaktadır (Lev. XXIII/2). Üçüncü mühre benzer dördüncü damga mühürdeki (Beran, 1967: 21, Taf. 4-32) kartalın tek farkı kısa boyunlu olmasıdır (Lev. XXIII/3). Beşinci mühür (Beran, 1967: 21, Taf. 4-42) üzerindeki kartal sola doğru yönelmiş olarak tasvir edilmiştir (Lev. XXIII/4). Sonuncu damga mühür (Beran, 1967: 21, Taf. 4-43) üzerindeki kartal da beşinci mühürle aynı şekilde tasvir

edilmiştir (Lev. XXIII/5).

Hayvanlarla birlikte tasvir edilen damga mühür üzerindeki kartallar üç örnekte tavşan ile birlikte aynı şekilde gösterilmiştir. İlk (Beran, 1967: 24, Taf. 7-67), (Lev. XXIV/1) ve ikinci (Beran, 1967: 24, Tafel 7-68) kartal motifinin (Lev. XXIV/2) kuyrukları tam korunamamıştır. İkinci örnekteki kartalın başının arkasında ters hilal bulunur. Üçüncü örnekteki (Beran, 1967: 24, Tafel. 7-66) kartalın dört köşe kuyruğu belirgindir (Lev. XXIV/3).

Aslanla tasvir edilen bir adet kartal örneği (Beran, 1967: 24, Tafel 7-69) damga mühür üzerinde görülmektedir (Lev. XXIV/4).

4.2.1.2. Tek Başlı Sorguçsuz Kartallar (Tip V.B1)

Bu tip kartallar, motif olarak Boğazköy'den ve Tarsus'dan, riton olarak İmikuşağı'ndan ve Korucutepe'den açığa çıkmıştır.

4.2.1.2.1. Mühürler Üzerindeki Tek Başlı Sorguçsuz Kartal Tasvirleri

Kartalların hepsi dört köşe kuyrukludur (Tip V.B1.K2).

Boğazköy'den ele geçen damga mühürler üzerindeki kartallar pençeleri ile birer hayvan tutarlar ya da hayvanlar üzerinde karşılıklı durur şeklindedir.

Etrafı iri spiral motifle çevrelenmiş damga mührün (Beran, 1967: 21, Tafel 4-36) merkezinde tek kartal bulunur ve kartalın başı profilden, iki yana açık kanatları ve pençesi ile kuyruğu cephedendir. Mühürde küçük tasvir edilen kartalın pençesinin olduğuna dair izler görülememektedir (Lev. XXIV/5).

Pençeleri ile birer tavşan tutan kartal tasvirlerinden ilki (Beran, 1967: 24, Taf 8-75), sağa bakar ve başı profildendir. İki yana açık kanatları ve pençeleri, gövde ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Boyun yok denecek kadar kısadır. Tavşanların altında boynuzu olmayan, kuyruklu adım atar şekilde bir hayvan gösterilmiştir (Lev. XXV/1). Son örnekte (Beran, 1967: 24, Taf 7-73) yer alan kartal, tavşanın ve aslanın üzerine konmaktadır. Mührün etrafı örgü bandı ile çevrelenmiştir (Lev. XXV/2).

Karşılıklı duran kartallar bir hayvanın üzerine konarken ya da avlanırken

tasvir edilmiştir. Bu gruptaki kartalların başı, gövdesi ve pençesi profildendir, açık tek kanadı ve kuyruğu cepheden gösterilmiştir. İlk damga mührün (Bittel vd., 1957: 56, Taf 32, 41; Beran, 1967: 24, Taf 7-70) üzerindeki kartallar bir tavşanı avlarken tasvir edilmiştir (Lev. XXV/3). İkinci damga mührün sağ alt kısmı korunamamıştır (Beran, 1967: 24, Taf 7-71) üzerindeki kartallar bir önceki tasvirdeki gibi tavşanı avlarken gösterilmiştir Gözleri belirgindir (Lev. XXV/4). Üçüncü damga mühür (Beran, 1967: 24, Taf 7-72) üzerindeki kartallar altta boynuzlu bir hayvanın (keçi) üzerine konmaktadır (Lev. XXV/5). Son damga mühür (Beran, 1967: 24, Taf 8-74) üzerindeki kartallar ise sırt sırta yatan dört ayaklı kanatlı (sfenks?) üzerinde durmaktadır (Lev. XXVI/1).

Tarsus Gözlükule'den açığa çıkmış olan çekiç başlı küp damga mührün (Darga, 1992: 70, res. 49-50) üzerindeki kartal ise oturan tanrının uzatmış olan elinin üzerinde durmaktadır. Kartalın kanadı yivlerle gösterilmiştir (Lev. XXVI/2).

4.2.1.2.2. Tek Başlı Sorguçsuz Kartal Baş Şeklinde Törenselle İçki Kapları

İmikuşağı 10. tabakadan kartal başı şeklinde törenselle içki kabı (Sevin, 2003: 171) açığa çıkarılmıştır. Kartal çatık kaşlıdır, iri gözlüdür ve gagası eğridir (Lev. XXVI/3).

Korucutepe'den açığa çıkan (Ertem, 1988: 14, kat no. 21) kabaca işlenmiş törenselle içki kabı kartalın başına ve boyun kısmına aittir Gaganın ucunda bronz izleri vardır (Ertem, 1988: 14, kat no. 21) (Lev. XXVI/4).

4.2.2. ÇİFT BAŞLI KARTALLAR (Tip W)

Erken Hitit Dönemi'nde çift başlı kartallar sorguçsuz olarak tasvir edilmiştir. Kartalların başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve pençeleri cepheden tasvir edilmektedir.

4.2.2.1. Çift Başlı Sorguçsuz Kartallar (Tip W.B1)

Bu gruba ait tasvirler mührer üzerinde görülmektedir.

4.2.2.1.1. İki Boyunlu Çift Başlı Sorguçsuz Kartal Tasvirleri (Tip W2.B1.K2)

Çift başlı kartalarda başlar bazen gövdeden boyunsuz olarak çıkmaktadır. Bazen de boyun uzun olarak gösterilmiştir. Ancak bu dönemdeki kartalların hepsi iki boyunlu ve dört köşe kuyruklu olarak tasvir edilmiştir.

4.2.2.1.1.1. Mühürler Üzerindeki Çift Başlı Sorguçsuz Kartal Tasvirleri

Çift başlı sorguçsuz kartal tasvirlerinden dört örnek Boğazköy'den ve bir örnek Uşaklı/Kuşaklı Höyük'ten açığa çıkmış damga mühürler ve baskıları üzerindedir.

Boğazköy'den açığa çıkarılan damga mühür üzerindeki ilk (Beran, 1967: 21, Tafel 4-40; Bittel, 1970: Plate 7) mührün alt kısmı örgü motifi ile doldurulmuştur (Lev. XXVI/5). İkinci damga mühürdeki (Beran, 1967: 21, Tafel 4-39) çift başlı kartalın başlarının arasında üstte ters hilal motifi vardır (Lev. XXVII/1). Üçüncü damga mühürdeki (Beran, 1967: 21, Tafel 4-37) çift başlı kartalın boynu korunamamıştır (Lev. XXVII/2). Yonca yaprağı biçimli damga mühür üzerindeki sonuncu çift başlı kartal (Beran, 1967: 21, Tafel 4-38) stilize olarak tasvir edilmiştir (Lev. XXVII/3).

Uşaklı/Kuşaklı Höyük'ten açığa çıkarılmış olan damga mühür baskısı üzerinde kartalın? (Mazzoni vd., 2011: 92, 99) başı profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve pençeleri cepheden tasvir edilmiştir ve belirgin olmadığından detaylar açıkça görülememektedir (Lev. XXVII/4).

4.3. HİTİT İMPARATORLUK DÖNEMİ KARTAL TASVİRLERİ

Hitit İmparatorluk Çağı'nın kartal tasvirleri damga, silindir, yüzük mühürlerde ve baskılarında, kabartma sanatında, tören baltalarında, törensel içki kaplarında görülmektedir. Bu dönemin kartalları tek ve çift başlıdır.

4.3.1. TEK BAŞLI KARTALLAR (Tip V)

Maşat Höyük'ten, Alaca Höyük'ten ve Alishar Höyük'ten ele geçen damga mühürler üzerinde, Şarkışla'dan ve Bolu Korucuk'tan ele geçen tören baltalarında, İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde bulunan sap delikli bir baltanın kalıbında ve Ortaköy'de bir kalıp üzerinde, Kayseri İmamkulu Kaya Kabartması'nda ve Alaca Höyük'ten gelen heykelcik kaplaması üzerinde görülür. Sorguçlu ve sorguçsuz olmak üzere iki grupta görülmektedir.

4.3.1.1. Tek Başlı Sorguçlu Kartallar (Tip V.B2)

Maşat Höyük'ten, Alaca Höyük'ten ve Alishar Höyük'ten açığa çıkarılmış beş adet damga mühür üzerinde tek başlı sorguçlu kartallar görülmektedir. Bunlardan Maşat Höyük'ten açığa çıkarılan damga mühür üzerindeki kartal çatalı kuyruklu (Tip V.B2.K1), diğerleri ise dört köşe kuyruklu (Tip V.B2.K2).

4.3.1.1.1. Mühürler Üzerindeki Tek Başlı Sorguçlu Kartal Tasvirleri

Maşat Höyük'ten açığa çıkarılmış tek başlı sorguçlu çatalı kuyruklu (Tip V.B2.K1) etrafı sarmal şeklindeki zincir baskı ile çevrelenmiş (Özgüç T., 1982: 45, Pl. 57, 7a-b) kartalın başı profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençeleri ve kuyruğu cephedendir (Lev. XXVII/5).

Diğer tek başlı sorguçlu ve dört köşe kuyruklu kartallar (Tip V.B2.K2) Alaca Höyük'ten ve Alishar'dan açığa çıkmıştır.

Alaca Höyük'ten yonca yaprağı biçimindeki damga mühür (Koşay, 1951: 97, Lev. 81, res. 1) üzerindeki kartalın başı profilden, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cephedendir (Lev. XXVIII/1).

Alishar Höyük'ten açığa çıkmış olan damga mühür üzerindeki (Von der Osten,

1937: 225, fig. 249, d.2222) kartalın başı, gövdesi, iki yana açık kanadı, kuyruğu ve pençeleri cepheden tasvir edilmiştir (Lev. XXVIII/2).

Alişar Höyük'ten açığa çıkarılmış damga mühür üzerinde hayvanlarla birlikte tasvir edilmiş iki örnek vardır. İlk kartalın (Von der Osten, 1937: 225, fig. 249, d.2216) başı, gövdesi, iki yana açık kanadı, kuyruğu ve pençeleri cephendedir ve pençesiyle iki tavşanı tutmaktadır (Lev. XXVIII/3). Bu mühürde diğerinden farklı olarak (Arık, 1937: CCXXIII) karşılıklı duran iki kartal bir tavşanın üzerinde tasvir edilmiştir. Kartalların başları, gövdeleri ile tek pençeleri profilden, açık tek kanatları ve kuyrukları cephendedir (Lev. XXVIII/4).

4.3.1.2. Tek Başlı Sorguçsuz Kartallar (Tip V.B1)

Tek başlı sorguçsuz kartallar Alişar Höyük'ten ve Boğazköy'den gelen damga mühürler üzerinde, Şarkışla Tören Baltasında, Bolu Korucuk'tan açığa çıkarılan bir baltada, İstanbul Arkeoloji Müzesi'ndeki sap delikli bir balta kalıbında ve Ortaköy'de bir pişmiş toprak kalıbı üzerinde, Yeniköy Kabartması'nda, Kayseri İmamkulu Kaya Kabartması'nda, gümüşten geyik biçimli törensel içki kabı ve yumruk biçimli törensel içki kabı üzerinde ve bir heykelcik kaplaması üzerinde görülmektedir. Bu kartallardan sadece mühürler üzerinde olanların kuyruk tipleri belirgindir.

4.3.1.2.1. Mühürler Üzerindeki Tek Başlı Sorguçsuz Kartal Tasvirleri

Bu grupta yalnızca dört köşe kuyruklu (Tip V.B1.K2) kartal tasvirleri görülmektedir.

Alişar Höyük'te bulunan iki damga mühür üzerindeki (Von der Osten, 1937: 225, fig. 249, d.2970) kartalların başları profilden, gövdeleri, iki yana açık kanatları, kuyrukları ve pençeleri cephendedir. İlk kartalın kanatları ve kuyruğu stilize yapılmıştır. Kanatları ile bacakları 'X' şeklindedir, gövde kısmı kırıktır. Von der Osten'e (1937: 225, fig. 249, d.2970) göre pençeleriyle bir nesneyi tutmaktadır fakat bu nesne mühürde açık olarak görülemez (Lev. XXVIII/5). İkinci damga mühür üzerindeki (Von der Osten, 1937: 225, fig. 249, d.2681) kartalın başı sağa bakmaktadır ve boynu kısadır (Lev. XXIX/1).

Boğazköy'den açığa çıkarılmış olan kemikten bir damga mühür (Bittel ve Güterbock, 1935: Taf. 31, Nr 11a-b; Boehmer ve Güterbock, 1987: 89, Tafel XXXIV, 267 a-d) üzerinde çok stilize yapılmış kartal görülmektedir. Kartalın başı profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu? ve pençeleri? cephedendir. Kartal ağzını açmıştır ve boynu çizgilerle süslenmiştir. Kanatları hilal şeklinde ve boyun çizgilerine göre yatay olarak doldurulmuştur. Pençelerini ya da bacaklarını iki yana atmış ve uçları bukle yaparak doğala yakın iç kısma kıvrımıştır. Gövdesi kuyruğu ile bütün olarak gösterilmiş ve baklava dilimi şeklinde çizgilerle doldurulmuştur. Kanat ile pençe arasına doldurma motifi olarak iki adet daire resmedilmiştir (Lev. XXIX/2).

Hayvanlarla birlikte tasvir edilmiş kartala ait iki örnek Alişar Höyük'ten gelen damga mühürler üzerinde bulunur. İlk kartalın (Von der Osten, 1937: 224, fig 249, d.1523) 3/4'ü korunamamıştır başı profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve pençeleri cephedendir. Pençelerindeki dört ayaklı? hayvanın cinsi belirgin değildir (Lev. XXIX/3). İkinci damga mühür üzerindeki kartalın (Von der Osten, 1937: 223, fig 249, 3097) başı, gövdesi ve pençesi profildendir, açık tek kanadı ve kuyruğu cepheden gösterilmiştir Pençesiyle bir tavşanı tutmaktadır (Lev. XXIX/4).

4.3.1.2.2. Kabartma Olarak Tasvir Edilmiş Tek Başlı Sorguçsuz Kartallar

Hitit tanrı tasviri metinlerinde bahsi sıkça geçen kartalın, Kırkların Koruyucu Tanrısı ile birlikte tasvir edildiği örnek (Jacob, 2002: res. 124; Collins, 2002: 315) Yeniköy Kabartması'dır. Steatitten küçük bir levha üzerine yapılmış Kırkların Koruyucu Tanrısı bir geyik üzerinde ayakta durmaktadır ve sol elinde ucu kıvrık lituus ile ileriye uzattığı sağ eliyle bir kartal tutmaktadır. Figürin başı ve ayakları profilden vücudu ise cepheden tasvir edilmiştir. Figürin dikey yivlerle süslenmiş başlığı tek boynuzludur. Elbisesi kısa kollu ve kısa eteklidir. Belinde ucu kıvrık ve hilal kabzalı bir kılıç vardır. Elinde tuttuğu kartalın kanadında ayrıntı iki yivle verilmeye çalışılmıştır (Lev. XXIX/5).

Kayseri'deki İmamkulu Şimşek Kayası Kaya Kabartması'nda biri şüpheli

olan iki kartal tasviri bulunur. Üç bölümlü bir sahne içeren (Börker-Klahn, 1982: 259; Kohlmeyer, 1983: 85) eserde tasvirler arasında yerel bir tanrı elinde mızrak ve omzunda yay taşımaktadır. Başının üzerindeki yazıtta prens yazmaktadır (Börker-Klahn, 1982: 84) En altta aslan başlı demonlar, onların üzerinde başları öne eğik üç Dağ Tanrısı, onların da üzerinde Fırtına Tanrısı ve onun boğa koşulu arabası bulunur. Kabartmada yer alan tartışmalı olan kartalın bir çeşit ağaç olduğu ve üzerinde tanrıçanın durduğu bir yaprak gibi tasvir edildiği belirtilmiştir (Börker-Klahn, 1982: 259). Ancak başka bir yoruma göre bu figür büyük kulaklı ve dört bacaklı bir hayvana aittir (Stokkel, 2005:175). Bu kaya kabartmasındaki diğer kartal ise tanrının arabası üzerinde uçmaktadır (Lev. XXX/1).

Alaca Höyük'ten açığa çıkarılmış altından bir heykelcik kaplaması üzerindeki (Özgüç T., 2002a: 468-469) Kırkların Koruyucu Tanrısı'nın sağ elinde eğri bir silah sol elinde bir kartal vardır. Kartala ait detaylar görülememektedir. Tanrının yüz hatları oldukça iri yapılmıştır. Kaşları çatık ve burunla birleşiktir, kaşla göz arası geniştir. Boynu oldukça kalın ve kısadır. Ayakları görünemeyecek kadar uzun bir giysisi vardır (Lev. XXX/2). Hitit yazılı belgelerinde altından ve gümüşten heykelcik kaplamalarından bahsedilmektedir (Ertem, 1965: 182).

4.3.1.2.3. Törensel İçki Kapları Üzerindeki Tek Başlı Sorguçsuz Kartal Tasvirleri

Şimdi New York Metropolitan Müzesi'nde bulunan Norbert Schimmel Koleksiyonundaki gümüşten geyik biçimli Törensel İçki Kabı'nın ağız kenarındaki frizi üzerinde (Muscarella, 1974: 123-126; Darga, 1992: 37, res. 39; Collins, 2002: 94-95; Bilgi, 2004: 84.) sırasıyla hayat ağacı önünde yer alan mızraklardan hemen sonra çapraz boğa ayaklı tabure üzerinde oturan, konik başlıklı ve uzun elbisesiyle betimlenmiş Astapi (Muscarella, 1974: 123) olduğu düşünülen tanrı, sağ elinde kadeh, ileriye uzattığı sol elinde ise bir kartal tutmaktadır. Tanrının önünde geyik üzerinde sol elinde kartal, sağ elinde ucu kıvrık silah (lituus) tutan takkeli, uzun saçlı, kısa elbiseli genç bir tanrı vardır. Bu tanrıların huzurunda kısa elbiseli üç erkek figürü yer alır. Öndeki figür, sağ elindeki gaga ağızlı testi ile libasyon yapmaktadır. Bu figürin arkasında ekmek olması muhtemel olan bir yiyecek sunan figür ve arkasında çömelmiş, elindeki vazoyu tanrılara sunan üçüncü bir figür bulunur. Bütün

figürler uçları yukarıya doğru kıvrık ayakkabılar giymektedir (Lev. XXX/3). İki kartal birbirine benzemekle beraber aralarındaki tek fark oturan tanrının elindeki kartalın diğerinden büyük olmasıdır.

Boston Güzel Sanatlar Müzesi'nde sergilenen yumruk biçimli törensel içki kabının frizi üzerinde de kartal kabartması görülmektedir (Lev. XXX/4) (Alp, 2002: 15, res. 11; Bilgi, 2004: 84). Burada Fırtına Tanrısı sağ elinde topuzu, sol elinde boğasının yularını tutmaktadır, Altarın önünde büyük kral III. Tuthaliya? libasyon yaparken tasvir edilmiştir (Alp, 1999: 29). Altarın üzerinde kurban ekmeği ve tanrıya sunulan diğer yiyecekler görülmektedir (Alp, 1999: 29). Kralın arkasında saki kurban içkisini sunuyor, arkasındaki ekmekçi sağ elindeki kurban ekmeğini getirmekte ve sol elini dua jestinde kaldırmaktadır (Alp, 1999: 29). Onu mantolu iki görevli ve arkasında çalpara çalan görevli takip etmektedir (Alp, 1999: 29). Sahnenin arkasında elini dua jestinde kaldırmış boynuzlu bir maske giymiş figür görülmektedir (Alp, 1999: 29). Tek kanadını kaldırmış kartal kralın arkasında bulunur.

4.3.1.2.4. Törensel Nitelikli Baltalar ve Kalıp Üzerindeki Tek Başlı Sorguçsuz Kartal Tasvirleri

Tunçtan yapılmış Şarkışla Tören Baltası'nın (Darga, 1992: 107, res. 110; Jacob, 2002: res. 147; Bilgi 2004, 89) dış bükey şeklindeki ağız kısmı iki kartal başıyla bitirilmiştir. İri gözlü ve sivri gagalı kartalların sadece baş kısmı tasvir edilmiştir. Baltanın dar yüzlerinde birer tane kanatlı aslan ve sap deliğinin üstünde yan yana üç adet kanatlı aslan grifon bulunmaktadır (Lev. XXXI/1).

Bolu Korucuk'tan açığa çıkarılmış olan bir baltanın (Yıldırım T., 2001: 132, fig. 9, 10, 9, P2c; Bilgi, 2004: 89) sap deliğinin hemen altındaki kolcuklar kartal başı biçimindedir. Kartalların kaşları çatıktır, gözleri kabartma şeklinde ve gagaları kıvrımlıdır. Baltanın ağız keskin yapılmıştır. Sap deliğinin üstü yarım ay şeklindedir (Lev. XXXI/2).

Diğer bir eser ise İstanbul Arkeoloji Müzesi'ndeki sap delikli bir balta kalıbıdır (Bilgi, 2004: 29). Sap deliğinin üzerinde iki adet kartal başı bulunmaktadır. Kartalların boynu ve gövdeleri yivlerle taranmıştır. Gözleri belirgindir ve gagalarına ait detaylar verilmemiştir (Lev. XXXI/3).

Ortaköy’de bir pişmiş topraktan kalıp üzerinde (Lev. LVIV/1) 5,3 x 4,45 cm boyutlarında ve 1,9 cm kalınlığında ikizkenar üçgen şeklindedir (Süel, 2008: 478). Kalıbın üzerinde tek tekerlekli bir araba ile bu araba içerisinde kartal başlı bir hayvan iki elinde yıldırım demeti tutan bir Tanrı ile birlikte tasvir edilmiştir (Süel, 2008: 478).

4.3.2. ÇİFT BAŞLI KARTALLAR (Tip W)

Oldukça popüler olan çift başlı kartal motifi Boğazköy’den, Alishar’dan, Tarsus Gözlükule’den açığa çıkmış olan silindir, damga ve yüzük mühürler ile baskıları üzerinde; Yazılıkaya ile Alaca Höyük’teki monumental sanat eserlerinde karşımıza çıkar.

Boğazköy Nişantepe’den açığa çıkmış mühür baskılarındaki çift başlı kartal motifinin prens REX.FILIUS, yazman SCRIBA, başyazman MAGNUSSCRIBA, rahip SACERDOS₂, saki? URCEUS, hükümdar REGIO: DOMINUS, GAL MEŞEDI, MAGNUS HASTARIUS ve saray hanımefendisi REX.FEMINA gibi unvanlarla ve isimlerle ilişkili ortaya çıkması (Herbordt, 2005: 47) çift başlı kartalın heraldik bir arma (Özgüç N., 1968: 7) olduğu düşüncesini desteklemektedir.

Çift başlı kartal motifi mühürler üzerinde, çoğunlukla isim, unvan ve meslek hiyerogliflerinin veya insan tasvirlerinin hemen altında yer alır (Herbordt, 2005: 46). Bazen de mühürlerin bordürlerinde tek başına (Lev. XXXVII/4) ya da hayat ağacı (Lev. XLV/2, XXXVII/3), grifon, grifon demonlar ile birlikte görülür. Bu dönemde belirli kişilerin kullandığı yüzük mühürlerde her iki yanda bulunan çift başlı kartallar hiyeroglif işaretlerinden oluşan zemin alanını sınırlamak için kullanılmış gibi görülmektedir (Herbordt, 2005: 51). Kartalların arasında kalan kısımda ise yine damga mühür baskılarında görüldüğü gibi hiyeroglifler ve çeşitli motifler yer almaktadır.

Bu dönemin çift başlı kartalları şüpheli olan bir örnek haricinde hepsi sorgusuzdur. Genellikle başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, bacakları (pençeleri?) ve kuyrukları cepheden tasvir edilmiştir.

Kartalların göz, tüy ve gaga gibi ince ayrıntılarındaki farklılıkların mühürlerin

basıldığı malzemenin kil olması, kilin zamanla tahrip olması, kilin niteliği ve mührün bazen olması gerektiği gibi basılmamış olması gibi birçok nedene bağlı olarak değişebileceği için dikkate alınmamıştır. Bunlar tek veya iki boyunludur.

4.3.2.1. Tek Boyunlu Sorguçsuz Çift Başlı Kartallar (Tip W1)

Tek boyunlu çift başlı kartalların çoğunda iki boyunu birleştirmiş görüntüsü veren bir halka bulunur. Halkalı veya halkasız gruplar da kendi içinde kol telekli olup olmamasına ve kuyruk tiplerine göre daha alt gruplara ayrılabilir.

4.3.2.1.1. Halkalı ve Kol Telekli Tek Boyunlu Sorguçsuz Çift Başlı Kartallar (Tip W1.B1.N.F)

Bu grupta çatallı ve dört köşe kuyruklu kartallar görülür. Bunların yanı sıra kuyrukları korunamayan çift başlı kartallar da bulunur.

4.3.2.1.1.1. Mühürler Üzerindeki Halkalı ve Kol Telekli Tek Boyunlu Sorguçsuz Çift Başlı Kartal Tasvirleri

Çatallı kuyruklu (TipW1.B1.N.F.K1) çift başlı kartal grubunda Nişantepe'den açığa çıkarılmış on dört adet kartal tasviri bulunmaktadır. Bu motiflerden biri IV. Tuthaliya'ya ait (Herbordt vd., 2011: 192-193, Tafel 40, Rek. 101.1 (Rek)) bir silindir mühür baskısı üzerindedir (Lev. XXXI/4). Çift başlı kartal motifinden biri (Herbordt, 2005: 128, Tafel 7, 91a-b) a-*507- na'ya ait damga mühür baskısı üzerindedir ve lejantında hiyeroglif işaretlerinin arasında aynı tipte dört adet çift başlı kartal motifi daha yer alır (Lev. XXXII/1).

Geriye kalan sekiz adet çift başlı kartal motifi (aynı mührün baskıları Lev. XXXII/2, XXXII/3, XXXII/4, XXXII/5, XXXIII/1, XXXIII/2, XXXIII/3 ve XXXIII/4) IV. Tuthaliya'ya ait damga mühür baskıları üzerinde bulunur (Herbordt vd., 2011: 190, Tafel 38, Rek. 97.1-4; 189, Tafel 39, Rek. 97.4; 187-188, Tafel 36, Rek. 96.1-5; 187-188, Tafel 38, Rek. 96.5(US); 189, Tafel 39, Rek. 97.1; 186-187, Tafel 36, Rek. 94.1-2; 187-188, Tafel 37, Rek. 96.1-2; 189, Tafel 38, Rek. 97.2). Bu baskılarda kartalların her iki yanında grifon demonlar yer almaktadır.

IV. Tuthaliya'ya ait olan diğer dört mühür baskısı (Lev. XXXIV/1,

XXXIV/2, XXXIV/3 ve XXXIV/4), (Herbordt vd., 2011: 186-187, Tafel 36, Rek. 94.3; 185-186, Tafel 36, Rek. 93.12; 187-188, Tafel 37, Rek. 96.4 (US); 189, Tafel 39, Rek. 97.6) üzerindeki çift başlı kartal motiflerinin ise kuyruk kısımları korunamamıştır. Bunların da çatallı kuyruklara sahip oldukları söylenebilir.

Dört köşe kuyruklu (Tip W1.N.F.K2) çift başlı kartal grubundaki üç adet kartal motifinden birisi Boğazköy'deki kaya kabartması üzerinde diğerleri ise Nişantepe'den açığa çıkarılmış damga mühür baskıları üzerindedir. Mühürler Miramuwa (Lev. XXXV/1) ve 521-L-461-L-398 (Lev. XXXV/2)'ya aittir (Herbordt, 2005: 156, Tafel 19, 240a-b; 236, Tafel 56, 700a-b).

Kuyruğu korunamayan Nişantepe'den açığa çıkarılmış bir örnekteki çift başlı kartal motifi (Lev. XXXV/4) lu-la-ku kurlu-la?'ya ait bir damga mühür baskısı üzerindedir (Herbordt, 2005: 171, Tafel 16, 205a-b).

4.3.2.1.1.2. Kabartma Olarak Tasvir Edilmiş Halkalı ve Kol Telekli Tek Boyunlu Sorguçsuz Çift Başlı Kartal

Kaya kabartması olarak yapılmış çift başlı kartal motifi (Tip W1.B1.N.F.K2) Boğazköy Yazılıkaya açık hava mabedinin A odasında bulunur (Lev. XXXV/3). Ana sahnede Hava Tanrısı Teşub ve Hepat merkezde bulunmaktadır (Seeher, 2011: 141, 143). Hava Tanrısı elinde topuzu ile iki dağ tanrısı üzerinde durur (Seeher, 2011: 144, 154). Güneş Tanrıçası da dağ konileri üzerinde duran yaban kedisi üzerine basmaktadır (Seeher, 2011: 144, 154). Hepat'ın arkasında Hepat ve Teşub'un oğlu Tanrı Şarumma yine dağ konileri üzerindeki yaban kedisi üzerine basmaktadır (Seeher, 2011: 144, 154). Şarummana'nın hemen arkasında Teşub ile Hepat'ın kızı Alanzu ile Teşub'un torunu Zintuhi çift başlı kartal tasvirinin üzerinde durmaktadır (Seeher, 2011: 144, 155).

Bu çift başlı kartal motifi (Bittel vd., 1941: 125, Tafel. 20; Bittel, 1975: 154, Tafel. 31, 65; Darga, 1992: 162; Seeher, 2011: 155) Alaca Höyük'teki sfenksli kapıda yer alan kabartmadan tek boyunlu olması nedeniyle farklıdır. Bittel'e göre (Bittel vd., 1941: 126) boyunların birbirine yakın olmasını üzerinde durduğu tanrıçadan kaynaklandığı şeklindedir. Gözleri ve gagaları Alaca Höyük kabartmasında olduğu gibi belirgin değildir. Her iki boynunda üçer adet paralel yivle

yapılmış halka olarak nitelendirilebilecek bezemeler görülmektedir. Kanatlar yukarıya doğru kaldırılmıştır ve kanatlar çizgilerle üç kısma ayrılmıştır. Ayrıca kanatlardan aşağıya doğru mühürlerde de görülen kol teleklerine benzer uzantılar bulunur. Bu teleklerin ucu yukarıya doğru hafifte olsa kıvrılmıştır. Bacakları yine mühürlerde olduğu gibi kanatlardan çıkmaktadır.

4.3.2.1.2. Halkalı ve Kol Teleksiz, Tek Boyunlu Sorguçsuz Çift Başlı Kartallar (Tip W1.B1.N)

Bu grupta çatallı ve kuyrukları korunamayan çift başlı kartallar yer alır.

4.3.2.1.2.1. Mühürler Üzerindeki Halkalı ve Kol Teleksiz, Tek Boyunlu Sorguçsuz Çift Başlı Kartal Tasvirleri

Nişantepe'den açığa çıkarılmış çatallı kuyruklu (TipW1.B1.N.K1) çift başlı kartal motifi üç adettir. Birisi IV. Tuthaliya'ya ait (Lev. XXXV/5) damga mühür baskısı üzerindedir (Herbordt vd., 2011: 189, Tafel 38, 97-3). Diğer çift başlı kartallar ise yüzük mühür baskısı üzerinde bulunur (Lev. XXXVI/1 ve Lev. XXXVI/2). Lev. XXXVI/1'te mührün her iki yanında çift başlı kartal yer almaktadır ve yazıta göre Kuruntiya⁵'ya aittir (Herbordt, 2005: 147, Tafel 15, 191a-b). Lev. XXXVI/2'de ise bir adet çift başlı kartal yer almaktadır ve yazıta göre Armapiya'ya aittir (Herbordt, 2005: 124, Tafel 5, 60a-b).

Kuyruğu korunamayan iki kartaldan ilk çift başlı kartal (Lev. XXXVI/3) Penti Sarruma'ya ait Nişantepe'den açığa çıkarılmış damga mühür baskısı üzerindedir (Herbordt, 2005. 171, Tafel 25, 323a-b). Diğer çift başlı kartal ise Tarsus Gözlükule'den açığa çıkarılmış silindir mühür baskısı (Lev. XXXVI/4) üzerinde bulunur (Goldman, 1956: 248, 405, res. 16).

4.3.2.1.3. Halkasız ve Kol Telekli, Tek Boyunlu Sorguçsuz Çift Başlı Kartallar (Tip W1.B1.F)

Bu grupta Nişantepe'den açığa çıkarılmış çatallı ve dört köşe kuyruklu

⁵Muwaalli II'nin oğlu ve Tarhuntaşsa kralı olan Kuruntiya bronz tablet üzerindeki devletler arası anlaşmada Tudhaliya IV'ün anlaşma partneri olarak karşımıza çıkmaktadır (Herbordt, 2005: 80). Nişantepe-külliyatında Kuruntiya isminin prens unvanıyla (REX.FILIUS) birlikte görüldüğü mühür baskıları söz konusudur (Herbordt, 2005: 80).

olanların yanı sıra kuyrukları korunamayan çift başlı kartallar da yer alır.

4.3.2.1.3.1. Mühürler Üzerindeki Halkasız ve Kol Telekli, Tek Boyunlu Sorguçsuz Çift Başlı Kartal Tasvirleri

Çatallı kuyruklu (Tip W1.B1.F.K1) çift başlı gruba ait damga mühür baskıları üzerinde iki adet (Lev. XXXVI/5 ve XXXVII/1) kartal bulunur. Lev. XXXVI/5'deki mührün yazıtına göre Hattili'ye aittir (Herbordt, 2005: 133, Tafel 9, 115a-b). Lev. XXXVII/1'deki mühür ise Zuzulli'ye aittir (Herbordt, 2005: 212, Tafel 44, 552a-b).

Dört köşe kuyruklu (Tip W1.B1.F.K2) çift başlı kartal motifi (Lev. XXXVII/2, XXXVII/3 ve XXXVII/4) üç adet damga mühür baskısı üzerinde bulunur. Lev. XXXVII/4'deki damga mührün lejantında sorguçlu grifonlar ile beraber tasvir edilmiştir. Yazıtına göre mühür Tuwarsa'ya aittir (Herbordt, 2005: 198, Tafel 37, 474a-b). Lev. XXXVII/3'teki çift başlı kartallar yine mührün lejantında yer alır fakat bu sefer hayat ağaçları ile tasvir edilmiştir. Yazıtına göre mühür Sariya'ya aittir (Herbordt, 2005: 176, Tafel 27, 351a-b). Diğer çift başlı kartal mührün merkezindedir. Lev. XXXVII/2'deki kartalın gövdesindeki kol telekleri üçgen motiflidir ve mühür Satuha'ya aittir (Herbordt, 2005: 183, Tafel 30, 384a-b). Bu kartalın başındaki boynuza benzer çıkıntılar sorgucu hatırlatır.

Kuyruğu korunamayan dört adet çift başlı kartallardan birisi silindir mühür baskısı (Lev. XXXVII/5), ikisi damga mühür baskısı (Lev. XXXVIII/1 ve XXXVIII/2) ve sonuncusu ise yüzük mühür baskısı (Lev. XLVI/3) üzerinde yer alır. Silindir mühür baskısı (Lev. XXXVII/5) üzerindeki çift başlı kartalın kol telekleri diğerinden farklı olarak bacaklardan çıkmaktadır (Güterbock, 1975: 39, 60, Nr.22). Lev. XLVI/1'deki yazıtta Mizrimuva ve Lev. XXXVIII/2'deki yazıtta ise Tarkasnatali yazmaktadır (Herbordt, 2005: 157, Tafel 19, 245a-b; 190, Tafel 34, 430a-b). Yüzük mühür baskısı (Lev. XXXVIII/3) Tupari'ye aittir (Herbordt, 2005: 197, Tafel 36, 467a-b).

4.3.2.1.4. Halkasız ve Kol Teleksiz Tek Boyunlu Sorguçsuz Çift Başlı Kartallar (Tip W1.B1)

Bu grupta çatallı ve dört köşe kuyruklu çift başlı kartallar ile kuyrukları

korunamayan çift başlı kartallar yer alır.

4.3.2.1.4.1. Mühürler Üzerindeki Halkasız ve Kol Teleksiz Tek Boyunlu Sorguçsuz Çift Başlı Kartal Tasvirleri

Çatallı kuyruklu grupta Nişantepe'den açığa çıkarılmış sekiz adet çift başlı kartal motifi bulunur (Tip W1.B1.K1). Bunlardan ikisi damga mühür baskısıdır (Lev. XXXVIII/4 ve XXXVIII/5), geriye kalan çift başlı kartal motifleri ise yüzük mühür baskıları üzerinde yer alır (Lev. XXXIX/1, XXXIX/2, XXXIX/3, XLVIII/3, XXXIX/4, XXXIX/5 ve XXXIX/6). Hahlataruppasani?'ye ait damga mühür (Lev. XXXVIII/4) baskısındaki kartal merkezde bulunur (Herbordt, 2005: 131, Tafel 8, 106a-b). DOMINUS-ziti'ye ait damga mühür (Lev. XXXVIII/5) baskısındaki dört adet kartal mührün lejantında yer alır (Herbordt, 2005: 220, Tafel 48, 607a-b). Yüzük mühür baskılarından Kunilara'ya (Lev. XXXIX/1) (Herbordt, 2005: 144-145, Tafel 14, 177a-b), Muwa'ya (Lev. XXXIX/2) (Herbordt, 2005: 158 Tafel 20, 225a-b), Zuwatti'ye (Lev. XXXIX/3) (Herbordt, 2005: 211, Tafel 44, 545a-b), Pu(m)u'ya (Lev. XXXIX/4) (Herbordt, 2005: 174, Tafel 27, 342a-b), zi/a-wa/i TONITRUS'a (Lev. XXXIX/5) (Herbordt, 2005: 209, Tafel 42, 532a-b) ve TONITRUS...(?)'a (Lev. XXXIX/6) (Herbordt, 2005: 230, Tafel 49, 622a-b) aittir.

Nişantepe'den açığa çıkarılmış on bir adet çift başlı kartal dört köşe kuyrukludur (Tip W1.B1.K2). Bunlardan ikisi damga mühür (Lev. XXXIX/7 ve XL/1), diğerleri ise yüzük mühür baskısı üzerinde bulunur. Damga mühür baskıları üzerinde LINGU+(LAVUS-a ve Muwatti okunmuştur. (Herbordt, 2005: 221, Tafel 49, 619a-b; 160, Tafel 21, 265a-b). Yüzük mühür baskılarından ikisi Masaya'ya (Lev. XL/2 ve XL/3) (Herbordt, 2005: 155, Tafel 18, 232a-b; 155, Tafel 18, 233a-b); diğerleri ise Huzziya⁶'ya (Lev. XL/4) (Herbordt, 2005: 136, Tafel 10, 131a-b), Halparuntiya'ya (Lev. XL/5) (Herbordt, 2005: 134, Tafel 9, 110a-b), Alalimi⁷'ye

⁶Prens (DUMU.LUGAL) ve GAL MEŞEDI olarak tanımlanan Huzziya Ulmi-Teşub antlaşması ile Bronz tablet üzerinde telaffuz edilen bir isimdir (Herbordt, 2005: 79). Nişantepe arşivindeki söz konusu şahıs REX.FILIUS unvanının telaffuz edildiği bir mühür baskısında karşımıza çıkmaktadır (Herbordt, 2005: 79). Bu mühür baskısı Huzziya'nın Prens unvanı ile telaffuz edildiği ikinci kanıtıdır (Herbordt, 2005: 79). Bu şahsın Hattuşili III'ün oğlu olduğu anlaşılmaktadır (Herbordt, 2005: 79). Yüzük Mühür üzerindeki hiyeroglifli yazıtta hwi-zi/a-i(a) (508-L.376-L.209) işaretleri net bir şekilde okunabilmektedir (Herbordt, 2005: 79).

⁷Baş saki (GAL LUSILA.ŞU.DU₈.A) veya denetçisi (GAL UGULA LIM^{MEŞ}) olarak tanımlanan Alalimi Ulmi-Teşub antlaşması ile bronz tablet üzerinde bu iki farklı unvanla karşımıza çıkmaktadır

(Lev. XL/6) (Herbordt, 2005: 114, Tafel 1, 3a-b), (...) pi-tu'ya (Lev. XLI/1) (Herbordt, 2005: 214, Tafel 45, 566a-b), zi/a-la4+ra/i(?) -su+ra/i (?)'ye (Lev. XLI/2) (Herbordt, 2005: 208-9, Tafel 42, 529a-b), Sarini'ye (Lev. XLI/3) (Herbordt, 2005: 177, Tafel 28, 360a-b) ve TONITRUS...(?)'a (Lev. XLI/4) (Herbordt, 2005: 230, Tafel 49, 622c-b) aittir.

Kuyruğu korunamayan on beş adet çift başlı kartal motifinden on ikisi damga mühür, üçü ise yüzük mühür baskısı üzerindedir. Nişantepe'den açığa çıkarılmış damga mühür baskıları üzerinde Zapiya/Zipiya (Lev. XLI/5) (Herbordt, 2005: 208, Tafel 42, 526a-b), Zuwaziti? (Lev. XLI/6) (Herbordt, 2005: 211, Tafel 44, 547a-b), L?-tu-li (Lev. XLII/1) (Herbordt, 2005: 236-7, Tafel 56, 702a-b), Halpaziti (Lev. XLII/2) (Herbordt, 2005: 133, Tafel 9, 112a-b), HEROS (Lev. XLII/3) (Herbordt, 2005: 220, Tafel 48, 608a-b), Anari (Lev. XLII/4) (Herbordt, 2005: 118, Tafel 2, 22a-b), Zuzulli (Lev. XLII/5) (Herbordt, 2005: 212, Tafel 44, 553a-b), Muwatti (Lev. XLIII/1) (Herbordt, 2005: 161, Tafel 21, 268a-b), Pu(m)u (Lev. XLIII/2) (Herbordt, 2005: 173, Tafel 26, 339a-b), Armapiya (Lev. XLIII/3) (Herbordt, 2005: 124, Tafel 5, 59a-b) ve Sarini (Lev. XLIII/4) (Herbordt, 2005: 178, Tafel 28, 362a-b) okunmuştur. Tarsus Gözlükule'den açığa çıkarılmış kime ait olduğu bilinmeyen damga mühür baskısı (Lev. XLIII/5) üzerinde de çift başlı kartal motifi bulunur (Goldman, 1956: 253, 408, res. 57). Nişantepe'den açığa çıkarılmış yüzük mühür baskıları Nanuwa'ya (Lev. XLIV/1) ve Tuwarsa'ya (Lev. XLIV/2) aittir (Herbordt, 2005: 164, Tafel 22, 285a-b; 199, Tafel 37, 477a-b). Diğer baskının (Lev. XLIV/3) kime ait olduğu bilinmemektedir (Bittel ve Güterbock, 1935: 44, Tafel 28. Ia).

4.3.2.2. İki Boyunlu Sorguçsuz Çift Başlı Kartallar (Tip W2)

Bu gruptaki çift başlı kartallar iki boyunludur. Boyunlardaki halkalar ve kol telekleri görülmeye devam etmektedir.

(Herbordt, 2005: 78). Van den Hout Alalaimi ile ilgili kanıtları beş farklı grupta sınıflandırmayı uygun görmüştür: yazman, augur (kahin), vali, Uralı bir tacir ve unvanı bilmediğimiz yüksek kademedeki başka bir memurdur (Herbordt, 2005: 78).

4.3.2.2.1. Halkalı ve Kol Teleksiz İki Boyunlu Sorguçsuz Çift Başlı Kartallar (Tip W2.B1.N)

Bu gruba giren dört köşe kuyruklu çift başlı kartallar (Tip W2.B1.N.K2) Alaca Höyük'ten ve Tarsus'tan ele geçmiş silindir mühür baskılarında görülmektedir.

4.3.2.2.1.1. Mühür Üzerinde Tasvir Edilmiş Halkalı ve Kol Teleksiz İki Boyunlu Sorguçsuz Çift Başlı Kartal

Tarsus'tan açığa çıkarılmış silindir mühür baskısı üzerinde çift başlı kartal taşıyıcı olarak görülmüştür (Lev. XLIV/5). Mühürde Fırtına Tanrısı, ok taşıyan bir figür ve kartalın üzerinde bir figür vardır. Alaca Höyük ve Yazılıkaya'daki taşıyıcı çift başlı kartal burada da görülür (Goldman, 1956: 250, 251, 407/42; Alexander, 1989: 156). Taşıyıcı olarak kullanılan kartal tanrı ya da tanrıçalarla ilişkilendirilebilir (Ertem, 1965: 181). Mühürde tasvir edilen figürlerin kimlikleri belirgin değildir. Boynuzlu başlıklı figürün yanındaki iki işaretten birisi Tarhu olarak okunmaktadır (Goldman, 1956: 251).

4.3.2.2.1.2. Kabartma Olarak Tasvir Edilmiş Halkalı ve Kol Teleksiz İki Boyunlu Sorguçsuz Çift Başlı Kartal

Alaca Höyük sfenksli kapısının sağ tarafındaki sfenksin girişe bakan yönünde alçak kabartma olarak yapılmış çift başlı kartal (Vieyra, 1955: 66; Alexander, 1989: 155; Darga, 1992: 131, res.135; Collins, 2002: 318) motifi bulunur (Lev. XLIV/4). Kartalın gövdesi bir çizgi ile ikiye bölünmüştür. Her iki boynu yivle belirtilmiştir. Boyunlarının birbirinden oldukça ayrı olmasının nedeni Bittel'e göre (Bittel vd., 1941: 126) üzerindeki tanrısallığın ayağının fazlaca baskı uygulaması olarak yorumlanmaktadır. Gözleri belirgindir ve sağ gagası kanadına değmektedir. Kanat ve kuyruk tüyleri çizgilerle gösterilmeye çalışılmıştır. Sol kanadı korunamamıştır. İki yana uzatmış irice yapılmış olan pençelerinde birer tavşan tutmaktadır. Kartalın üzerinde ayakta duran bir kraliçe (Alexander, 1989: 154) kabartması? yer almaktadır. Kartal burada da taşıyıcı öge olarak kullanılmıştır (Alexander, 1989: 154).

4.3.2.2.2. Halkasız ve Kol Telekli İki Boyunlu Sorguçsuz Çift Başlı Kartallar (Tip W2.B1.F)

Bu grupta çatallı ve dört köşe kuyruklu çift başlı kartallar bulunur.

4.3.2.2.2.1. Mühürler Üzerindeki Halkasız ve Kol Telekli İki Boyunlu Sorguçsuz Çift Başlı Kartal Tasvirleri

Nişantepe'den açığa çıkarılmış çatallı kuyruklu (Tip W2.B1.F.K1) çift başlı kartal grubunda (Lev. XLV/1, XLV/2, XLV/3 ve XLV/4) dört adet kartal bulunur. Bunlardan ikisi (Lev. XLV/1 ve XLV/2) damga mühür, diğer ikisi ise (Lev. XLV/3 ve XLV/4) yüzük mühür baskıları üzerindedir. (Pih).awalwi'ye (Lev. XLV/1) (Herbordt, 2005: 213, Tafel 44, 558a-b), Sariya'ya (Lev. XLV/2) (Herbordt, 2005: 176, Tafel 28, 325a-b), Sariya'ya (Lev. XLV/3) (Herbordt, 2005: 175, Tafel 27, 350a-b) ve x-pi-i(a)'ya (Lev. XLV/4) (Herbordt, 2005: 234, Tafel 55, 690a-b) aittir.

Nişantepe'den açığa çıkarılmış dört köşe kuyruklu (Tip W2.B1.F.K2) çift başlı kartallar grubunda iki adet örnek bulunur. Bunlardan XLV/5'deki damga mühür baskısı üzerindeki çift başlı kartal, kol teleklerinin abartılı olmasıyla farklıdır. Mühür (...) nani(ya)'ya aittir (Herbordt, 2005: 214, Tafel 45, 565a-b). Diğer çift başlı kartal motifinin olduğu yüzük mühür baskısı (Lev. XLV/6) yazıtına göre Šauškaruntiya'ya aittir (Herbordt, 2005: 182, Tafel 30, 382a-b).

4.3.2.2.3. Halkasız ve Kol Teleksiz İki Boyunlu Sorguçsuz Çift Başlı Kartallar (Tip W1.B1)

Bu grupta dört köşe kuyruklu ve kuyrukları korunamayan çift başlı kartallar yer alır.

4.3.2.2.3.1. Mühürler Üzerindeki Halkasız ve Kol Teleksiz İki Boyunlu Sorguçsuz Çift Başlı Kartal Tasvirleri

Dört köşe kuyruklu (Tip W1.B1.K2) gruba ait dört adet çift başlı kartal motifi damga ve silindir mühür baskıları üzerindedir (Lev. XLVI/1, XLVI/2, XLVI/3 ve XLVI/4). Nişantepe'den açığa çıkarılmış damga mühür baskıları Mahhuzzi'ye (Lev. XLXXI/2), Armanani'ye (Lev. XLVI/2), AVIS₃.li'ye (Lev. XLVI/3) aittir (Herbordt

2005: 152, Tafel 18, 221a-b; 121, Tafel 3, 43a-b; 218, Tafel 47, 594a-b). Üzerinde çift başlı kartal motifi olan Boğazköy'den açığa çıkarılmış silindir mühür baskısının (Lev. XLVI/4) kime ait olduğu bilinmemektedir (Bittel ve Güterbock, 1935: Tafel 28. 4).

Kuyruğu korunamayan dört adet çift başlı kartal motifi vardır. Bunlardan birisi Sivas'ın Kangal ilçesinin Yarhisar köyü yakınlarında bulunmuş altından bir yüzük mühür üzerindedir (Lev. XLVI/5). Mührün yanlarına yatay olarak tasvir edilmiş çift başlı kartallar hörgüçlü bir boğa, üçgen motifleri ve bir haç ile birlikte görülmektedir (Ökse vd., 1992: 217-225). Nişantepe'den açığa çıkarılmış çift başlı kartal motifleri Tiwatura'ya (Lev. XLVII/1), Sarparuntiya'ya (Lev. XLVII/2) ait damga mühür baskıları üzerindedir (Herbordt, 2005: 196, Tafel 36, 463a-b ve 178, Tafel 28, 363a-b). Boğazköy'den açığa çıkarılmış çift başlı kartalın olduğu diğer damga mühür baskısının (Lev. XLVII/3) ise kime ait olduğu bilinmemektedir (Bittel vd., 1957: 55, Tafel 29.17).

Hayvanlarla birlikte tasvir edilmiş olan iki örnekten ilki Alishar Höyük'ten açığa çıkarılmış olan bir damga mühür üzerinde yer alır (Von der Osten, 1937: 224, Fig. 249, e.385). Stilize tasvir edilmiş olan çift başlı kartal altta iki adet boynuzlu hayvan üzerine pençelerini uzatmıştır (Lev. XLVII/4). Açıçana Höyük IV. tabakadan açığa çıkmış olan silindir mühür baskısı üzerindeki (Collon, 1975: 121, Plate XLV 219) çift başlı kartalın başları korunamamıştır. Pençeleriyle birer boynuzlu hayvanı tutmaktadır. Kuyruğunun ve kanatlarının bir kısmı tüylerle gösterilmiştir (Lev. XLVII/5). Boynunun görüldüğü kadarıyla çift başlı olduğu anlaşılmaktadır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

KARTAL ÖĞELİ KARIŞIK YARATIKLAR

5.2. KARTAL ÖĞELİ KARIŞIK YARATIKLAR

Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nda da, Hitit Çağı'nda da kartal tasvirleri genellikle tek ve çift başlı kartal olarak tasvir edilmiştir. Bunun yanı sıra kartalın herhangi bir ögesinin kullanıldığı tasvirler arasında sfenks (insan başlı ve aslan gövdeli, kanatlı ya da kanatsız), grifon (kuş başlı-genellikle kartal başlıdır- aslan gövdeli), demon, kanatlı güneş kursu ve imdugud (çift aslan başlı ya da bir başlı aslan bir başlı kartal) bulunur.

5.1.1. SFENKS

İnsan başlı, aslan gövdeli kanatlı ya da kanatsız sfenks Anadolu'da şimdiye kadar yapılan kazı ve araştırma sonuçlarına göre, Asur Ticaret Kolonileri Çağı öncesinde görülmemektedir (Zoroğlu, 2010: 34). En erken sfenks tasviri Kültepe Kaniş-Karum II. kata ait, Eski Anadolu Üslûbu silindir mühür ve baskıları üzerinde görülen kanatsız olan örnektir (Zoroğlu, 2010: 34).

Burada kanatsız sfenksler konu dışı olduğu için ele alınmamaktadır. Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nda kanatlı olarak tasvir edilmiş sfenksler, Kültepe'den (Lev. XLVIII/1) (Erkanal, 1993: 79-80, 130-131, Lev. 31, 56, VII5-A/01) ve Acem Höyük'ten silindir mühür baskıları (Lev. XLVIII/2) (Erkanal, 1993: 41, Lev. 14, II2-C/04); Boğazköy'den (Lev. XLVIII/3) (Erkanal, 1993: 50-51, 131, Lev. 18, 56, II8-F/01), Alişar'dan (Lev. XLVIII/4) (Erkanal, 1993: 45-46, 130, Lev. 16, 56, II5-E/01) ve Oylum Höyük'den silindir mühürler (Lev. XLVIII/5) (Erkanal, 1993: 76-77, 130-131, lev. 30, 56, VII3-X/14) üzerinde görülürler. Ayrıca Walters Art Gallery'de bulunan ve Kültepe Kaniş-Karum Ib katına ait olduğu düşünülen bir tablet (Lev. XLVIII/6) (Canby, 1975: 225, 234, fig. 2a) üzerindeki aynı silindir mührün iki baskısında da iki kanatlı sfenks tasviri vardır. Sfenkslerin kanatları

yukarıya doğrudur ve kanat tüyleri çizgisel desenlerle belirtilmiştir (Zoroğlu, 2010: 49).

Erken Hitit Dönemi'nde görülen kanatlı sfenks tasvirleri Boğazköy-Büyükale kuzeybatı yamacında açığa çıkarılmış olan tamamı korunmamış bir damga mühür baskısı üzerinde yer alır (Zoroğlu, 2010: 65).

Hitit İmparatorluk Dönemi'nde sfenks büyük heykeltıraşlık eserleri arasında tasvir edilmeye başlanmıştır (Zoroğlu, 2010: 70). Sfenks şeklindeki büyük taş yontular, Boğazköy'ün (Lev. XLIX/1) ve Alaca Höyük'ün (Lev. XLIX/2) şehir kapılarının her iki yanına da yerleştirilmiş (Darga, 1992: 131-135, res. 133; Seeher, 2011: 75) ve böylece bunlara koruyucu nitelikte simgesel bir anlam yüklenmiştir (Zoroğlu, 2010: 70). Kanatlı sfenksler Ras Shamra'dan ve Megiddo'dan da bilinir. Bunların kanatları her zaman açıktır. Kanat tüyleri paralel çizgilerle belirtilmiştir (Zoroğlu, 2010: 70).

Geç Hitit Dönemi'nde sfenksler, ağırlıklı olarak ortostatlar ve sütun altlıkları üzerinde tasvir edilmiştir (Zoroğlu, 2010: 85). Ayrıca Yesemek ve Zincirli'de, taslak halinde sfenks protomları bulunmuştur (Zoroğlu, 2010: 85). Taşınabilir eserler arasında nadiren sfenks tasvirli olanlara rastlanılır (Zoroğlu, 2010: 85). Bunlardan ikisi, Tell Tainat'ta açığa çıkarılmış tunçtan bir at alınlığı üzerindedir. Sadece cephesi tasvir edilenler haricindeki tüm sfenksler kanatlıdır (Zoroğlu, 2010: 85). Kanatlı sfenksler, Kululu, Ain Dara, Karkamış, Zincirli, Sakçagözü, Karatepe, Maraş ve Tell Tainat'tan bilinir (Zoroğlu, 2010: 87).

5.2.2. GRİFON

Kuş başlı (başı genelde kartaldır), aslan gövdeli, kanatlı ya da kanatsız karışık yaratık olan grifon genellikle Anadolu'ya Suriye'den girmiştir (Alparslan, 1995: 34, 36). Asur Ticaret Kolonileri ve Hitit Dönemi'nde grifonlar sorguçlu ve sorguçsuz olarak görülür.

Kaniş-Karum'u II. yapı katına ait Anadolu grubu silindir mühürlerinde Kaniş'in baş tanrıçası yanında insanları yenen bir yaratık olarak karşımıza çıkar (Alparslan, 1995: 36). Kaniş Ib katı damga mühründe (Lev. XLIX/3) boğa üzerinde

ya da tek olarak heraldik biçimde tasvir edilmiştir (Özgüç N., 1968a: 32, XXXII, 2a-b; Alparslan, 1995: 36). Kültepe'nin yanı sıra Konya Karahöyük'ten ve (Lev. XLIX/4) (Alp, 1994: 175-176, şek. 85, Lev. 77/205), Acem Höyük'ten (Lev. L/1) (Özgüç N. 1968b, 14-15: Lev. XVII-3; 1977: 379, Lev. XIX, 50) ve Gaziantep civarından açığa çıkarılmış silindir mühür üzerinde de (Lev. L/5) (Erkanal 1993, 36, Lev. 12, III-X/09) grifon tasviri görülmektedir.

Hitit Dönemi'nde ise Boğazköy'den (Lev. L/2, L/3 ve L/4) (Boehmer ve Güterbock, 1987: 23, 27, Taf. III-30,31, Taf. VI- 61, 62, 63) çıkarılmış damga mühürler üzerindeki grifonlar, mührün merkezinde karşılıklı iki grifon veya tek grifon, altta hayvanlarla birlikte tasvir edilmiştir. Grifonlar çoğunlukla damga mühür ile silindir mühürler üzerine işlenmiştir. Hitit İmparatorluk Dönemi'nde grifonlar çift başlı kartal motifleriyle birlikte mührün lejantını süslerken görülür. Ayrıca stilize bir hayat ağacının yanında dururken de tasvir edilmiştir (Herbordt, 2005: 46-47) (Lev. XLV/2 ve XXXVII/4).

5.2.3. DEMON

Kartal ögesinin kullanıldığı diğer bir karışık yaratık ise demonlardır. Ayakta ya da dizlerinin üzerinde duran kanatlı, kanatsız karışık yaratık demon olarak adlandırılır (Black ve Green, 2003: 105-106). Kuş başlı, kanatlı insan figürü grifon demon olarak adlandırılmaktadır (Black ve Green, 2003: 92-93).

Demonlardan kartal başlı ve kanatlı olanlar konumuz dâhilindedir.

Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nda demonlar Konya Karahöyük'te silindir mühür baskısı üzerinde (Lev. L/6) (Erkanal 1993, 31-32, Lev. 10, III-B/04), Acem Höyük'te bir bulla üzerinde ve Gaziantep civarından ele geçen silindir mühür baskısı üzerinde görülmektedir (Alparslan, 1995: 8-11).

Hitit Dönemi'nde Boğazköy'den (Lev. LI/1) (Boehmer ve Güterbock 1987, 22, Taf II-27), Alaca Höyük'ten, Alishar Höyük'ten açığa çıkarılmış damga mühürler üzerinde (Lev. LI/2) (Von Der Osten 1937, 226, fig. 249, e.2310) ve Açıncı Höyük'ten açığa çıkarılmış silindir mühür (Lev. LI/3) (Collon 1975, 119, Plate XLV, 217) mühür üzerinde tasvir edilmiştir (Alparslan, 1995: 64-65).

Yazılıkaya'da küçük B odası olarak adlandırılan yerdeki geçidin dış kısmında 67 (Lev. LI/4) ve 68 (Lev. LI/5) numaraları verilen aslan başlı iki adet demon kabartma olarak işlenmiştir (Seeher, 2011: 158-159). Demonlar tehditkâr biçimde ellerini yukarıya kaldırmıştır ve girişi korumak izlenimi verirler (Seeher, 2011: 159).

Yazılıkaya A odasında 31 numaralı olan Tanrı Pirinkir (Lev. LII/1), 35 numaralı olan Ay Tanrısı (Lev. LII/2), ve 38 numaralı olan Tanrı Şauşka (Lev. LII/3) kanatlı olarak tasvir edilmiştir (Seeher, 2011: 141). Tanrı Şauşka, İstar çeşitlemesi olarak görülmektedir (Seeher, 2011: 153).

5.2.4. İMDUGUD

Kuşa benzeyen ama aslan başına sahip kanatlı yaratıklar imdugud olarak adlandırılır (Black ve Green A, 2003: 110). Mezopotamya'da Er Hanedanlar Dönemi'nden Eski Babil Dönemi'ne kadar devam eden bu karışık varlığın Anadolu'ya bu bölgeden gelmiş olduğu düşünülmektedir (Özgüç N., 1965: 31).

Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nda imdugudlar aslan ve kartal başlı ya da çift aslan başlı olarak tasvir edilmiştir.

Kültepe II. tabakadan (Lev. LII/4), (Özgüç N. ve Tunca, 2001: 97, Lev. 30, St.71), Ib tabakasından (Lev. LII/5), (Özgüç T., 1959: 44; Özgüç N., 1989: 395; Özgüç N. ve Tunca, 2001: 29; Özgüç T., 2005: 256) ve Konya Karahöyük O çukurundan açığa çıkarılmış damga mühür baskıları (Lev. LIII/1), (Alp, 1994: 174, Lev. 76/201 şek. 83) ile Acem Höyük III. tabakadan (Lev. LIII/2) (Özgüç N., 1977: 380, res. 8) gelen bir başlı aslan bir başlı kartal olan karışık yaratıklar damga mühür üzerinde bulunur. Bu varlıklar mühürde heraldik şekilde tasvir edilmişlerdir. Konya Karahöyük'te tasvir edilmiş olan karışık varlığın kartal başında sorguca benzer çıkıntı görülmektedir.

Acem Höyük'ten açığa çıkmış olan çift aslan başlı kartal gövdeli karışık yaratık (Lev. LIII/3) silindir mühür üzerinde tasvir edilmiş tek örnektir (Özgüç N., 1983: 418-419, Abb. 7; Collon, 1987: 43, res. 150). Alt alta yapılmış olan iki adet kartal aynadaki yansıma şeklindedir. Başları profildendir ve iki yana açık kanatları ile dört köşe kuyruğu cephedendir. Ağızlar açık ve dilleri dışarı çıkmıştır. Kanatlarını

yukarıya doğru kaldırmıştır. Gövde yok denecek kadar azdır.

5.2.5. KANATLI GÜNEŞ KURSU

Kanatlı güneş kursu sembolünün geniş bir coğrafyaya ve zamana yayılmış olması onun o zamanlardaki ve yerlerdeki önemini gösterir (Ensert, 2005: 25). Kanatlı güneş kursu, Hititler tarafından icat edilmemiştir, sembolün kaynağının Mısır olduğu düşünülmektedir (Ensert, 2005: 27). Mısır'da ortaya çıkışından itibaren kral sembolü olarak kullanılmıştır (Ensert, 2005: 27). Anadolu'nun bilinen en erken kanatlı güneş kursu sembolü İnandıktepe'den ele geçmiş bir vazo üzerinde bulunur (Ensert, 2005: 28). Yazılı belgeler kanatlı güneş sembolü hakkında doğrudan bilgi vermemektedir (Ensert, 2005: 25). MÖ 2. binin "kanatlı güneş kursu" sembolü Hitit sfenksini, sfenks de Hitit metinleri ile de desteklendiği gibi kralların olağanüstü güçlerini temsil etmiş ve bu nedenle sembol, krallık arması olarak da kullanılmış olmalıdır (Ensert, 2006: 326). Hitit yazılı belgelerinde aslan ve kartal tasvirleri birlikte kralın vücudunu tanımlamak için kullanılmıştır (Ensert 2005: 26).

Kanatlı güneş kursu aynı zamanda güneşim anlamına gelen bir hiyeroglif işaretidir (Ensert, 2005: 28). I. Suppiluliuma'dan sonra Hitit kanatlı güneş kursu Hatti ülkesinin büyük krallarının ve kraliçelerinin ikonografilerinin bir parçası haline gelmiştir. Bu sembol, aedikulalı mühür baskılarındaki ve Yazılıkaya'daki kral ve kraliçelerin ad kartuşlarını taçlandırır (Ensert, 2005: 37).

Kanatlı güneş kursu, Hitit Sanatında ortak özellikleri olmayan birçok kadın⁸ ve erkek figürünün başını taçlandırır ve bunların kimi temsil ettikleri halen tartışma konusudur (Ensert, 2005: 25). H. Kübra Ensart (2006: 326)'e göre Hitit sanatında başları bu sembolle taçlandırılmış olan figürler Hitit kralları veya kraliçelerini temsil etmelidir.

⁸Kurşun figürin ile taş kalıpları ve Gaziantep'den bir silindir mühür üzerindeki çıplak tanrıçaların (Ensert 2005: 27); Konya-Karahöyük'ten bir silindir mühür üzerindeki sütunun üzerindeki yarım ayın üzerinde (Ensert 2005: 28); Yazılıkaya 34 numaralı kabartmadaki figürin başında ve Güneykale'deki 2 Numaralı odanın arka duvarındaki kabartmanın başının üzerinde yer alır. Bunlara benzer şekilde Güneydoğu Anadolu ve Suriye'den bugün dünyanın değişik müze ve koleksiyonlarına gitmiş silindir mühürler (Ensert 2005: 31), Megiddo Levhası (Ensert 2005: 32); Şarkışla tören baltası ile Eflatun Pınar Anıtı üzerinde görünür (Ensert 2005: 35-36); kutsal ağaç üzerindeki kanatlı güneş kursunu destekleyen boğa adamlar, Alaca Höyük tunç levhası, Dresden'den bir düğme mühür, Chicago'daki bir altın disk, Louvre'deki iki çekiç başlımühür üzerinde görülmektedir.

Nişantepe'den (Lev. XXXII/2), (Herbordt, 2011: 190, Tafel 38, Rek. 97.1-4), Boğazköy'den damga mühür baskıları üzerinde (Lev. LIII/4), (Ensert, 2005: 46, şekil 19-20), Yazılıkaya'da 34, 64 ve 81 numaralı figürler (Lev. LIII/5), (Ensert, 2005: 44, şekil 8-9), Konya Karahöyük'ten silindir mühür baskısı üzerinde (Lev. LIV/1), (Ensert, 2005: 46, şekil 16), Alaca Höyük'ten tunç levha üzerinde (Lev. LIV/2), (Ensert, 2005: 47, şekil 26) ve Açıncı Höyük'ten çıkan eserler üzerinde birçok kadın ve erkek tasvirleriyle birlikte görülmektedir.

Geç Hitit Döneminde sembol değişik figürlerin⁹ başını taçlandırdığı için sadece Güneş tanrısının sembolü olamaz (Ensert, 2006: 327). Ayrıca bu sembol farklı kompozisyonlarda da karşımıza çıkmaktadır. Kanatlı güneş kursu sembolünün Tell Halaf ortostatlarında boğa adamlar, Karatepe ortostatında kuş demonu tarafından taşınması kralın dolayısıyla krallığın yüceltilmesi olarak (Ensert, 2006: 327), Sakçagözü ortostatında av, Zincirli Stelinde yemek sahnesinde bulunması ise bu sahnelerin kraliyete ait olduğunu göstermektedir (Ensert 2006: 327). Kanatlı güneş kursu kralı ve/veya kraliçeyi böylece krallığı sembolize ettiği için başları bu sembol ile taçlandırılmış ve farklı tanrısal semboller olan Geç Hitit Dönemi figürleri de yaşarken tanrılaşmış kralların veya kraliçelerin tasvirleri olmalıdır (Ensert 2006: 327).

⁹Hava tanrıları olarak: Adıyaman, Halep, Borowski, Körkün, Kürtül, Maraş ve TellAhmar A-C Stelleri (Ensert 2006: 326) ile Karkamış A17a kabartmasında; Bereketin fırtına tanrısı olarak Niğde Steli üzerindedir (Ensert 2006: 326-328).

ALTINCI BÖLÜM

YAZILI BELGELERDE KARTAL

6.1. YAZILI BELGELERDE KARTAL

Kartal anlamına gelen hara(n) ve Á^{muşen} (Ertem, 1965: 179) tanımı yazılı olarak ritüel, tanrı tasviri, fal, mitolojik ve diğer metinlerde karşımıza çıkmaktadır.

Tanrı tasvirinden bahseden metinlerde kartal adı bazı tanrılarla ilişkilendirilmiştir ve onların kutsal hayvanları olarak da tanımlanabilmektedir.

KBo 15.37i 21 metninde ‘Manuziya Fırtına Tanrısı ki onun ismi altından bir kartaldır’ ifadesi geçmektedir (Prof. Dr. A. Ünal ile yapılan görüşme, 18 Haziran 2014; Collins, 2002a: 246, dipnot 7).

KUB 38. 1 ii metninde (Prof. Dr. A. Ünal ile yapılan görüşme, 18 Haziran 2014) Viyanavanta (Uianauanta) şehrindeki Kırların Koruyucu Tanrısı Lama’nın, sol elinde altından kartal ve tavşan, sağ elinde altından yay tutar vaziyette geyiğin üzerinde durduğunu belirtmektedir (Güterbock, 1943: 290; Ertem, 1965: 182; Özgüç N., 1965: 25). Burada tanrının asıl kutsal hayvanı geyiktir (Güterbock, 1943: 290). Kartalla tavşanın birlikte tasvir edilmesi avda vurduğu veya himayesindeki hayvanlar olarak düşünülmektedir (Güterbock, 1943: 290).

Başka bir tanrı tasviri metninde ZanziŞna şehrinin Dağ Tanrısı sol elinde gümüşten kalkan, fildişinden kartal ve yine fildişinden aslan tutmaktadır (Ertem, 1965: 182).

KUB 38.12 iii 15 metninde Kummaha şehrindeki kartaldan fırtına tanrısı olarak bahseder (D.UR.SAG A2MUSEN ifadesi yalnızca 38. metinde geçer), (Prof. Dr. A. Ünal ile yapılan görüşme, 18 Haziran 2014)

Lapana şehrinin tanrı İaia’nın tasvirinde de kartal adı geçmektedir (Ertem,

1965: 182). Tanrıça İaia'nın Lapana şehrinde yapılan heykeli şu şekilde tarif edilmektedir (Özgüç N., 1965: 28):

2 ağaçtan bir kadın heykelciği, oturmuş, örtünmüş başı altın kakmalı, fakat vücudu kurşun kaplama

4 ağaçtan iki dağ koyunu, kurşun kaplanmış, tanrıçanın altında sağ ve solda oturur, 1 kartal, kurşun kaplama

6 2 asa, tunçtan 2 kadeh.

Hitit yazılı belgelerinde, aslan ile kartal tasvirleri birlikte kralın vücudunu tanımlamak için kullanılmıştır (Ensert, 2005: 26). Labarna için kutsamalarda (Collins, 1998: 19; Collins, 2002a: 241; Ensert, 2005: 26):

“Onun iskeleti yenidir, onun göğsü yenidir, onun penisi yenidir, onun başı kalaydandır, onun dişleri bir aslaninkilerdir, onun gözleri bir kartalinkilerdir ve bir kartal gibi görür” .

Bununla birlikte (Sarayın) Tesis Ritüelinde (Collins, 1998: 19; Ensert, 2005: 26):

“Onlar, onun iskeletini kalaydan yaptılar. Onlar, onun başını demirden yaptılar. Onlar, onun gözlerini bir kartalda olanınki yaptılar. Onlar onun dişlerini bir aslanda olanınki yaptılar”.

Burada kral, gözleri bir kartalınki gibi ve dişleri bir aslanınki gibi tanımlanmıştır (Ensert, 2005: 26).

Figürinlerden bahseden metinlerde ise Hitit tanrı heykelleri gümüşten (KUB 42.11/v 21-31 5) altından (KUB 12.1 iv 6 ve 11), demirden (KUB 38.27 CTH 522-11), fildişinden (KUB 38. 3 ii 12) ve kurşundan kaplı kartal figürlerini tutmuş olarak tasvir edilmektedir (Prof. Dr. A. Ünal ile yapılan görüşme, 18 Haziran 2014; Özgüç T., 2005: 177; Ertem, 1965: 182). Bunlara örnek olarak KUB 38.26. obv 24 metin, Halalazipa dağından bahsederken silahın yukarısında demirden kartal, aşağıda ise ağaçtan aslan olduğunu belirtmektedir (Prof. Dr. A. Ünal ile yapılan görüşme, 18

Haziran 2014). Ancak bu metinlerde kartalın hangi tanrının kutsal hayvanı olduğu belirtilmemiştir. Sadece kuş biçimli Bi-ib-ru tanımından bahsetmekle yetinilmiştir (Prof. Dr. A. Ünal ile yapılan görüşme, 18 Haziran 2014; Özgüç T., 2005: 177).

Kartalın figürin biçiminde kullanıldığı diğer bir eser ise ağırlıklardır (Ertem, 1965: 183 ve Ünal, 1993: 22). KIL.LÁL Á^{muşen} veya KIL.LÁ.TI^{muşen}GAL, kartal biçimli ağırlık' olup, 6 ve 12 şeklinin yanı sıra 2, 3 ve 5 mina ağırlığı hesaplamak amacıyla üretilmişlerdir (Dönmez, 2013: 817). KUB XXVI 66 Rs. III 1 yazılı metninde şekel ağırlığında bir kartal Aruśuśna şehrinin tanrısına aittir (Ertem, 1965: 183). KBo 18.164 metninde ise bir şekel ağırlığında kartal şeklinde ağırlıktan bahsedilmektedir (Prof. Dr. A. Ünal ile yapılan görüşme, 18 Haziran 2014).

Mitolojik metinlerde kartal birçok efsaneye konu edilmiştir. Gurparanzah destanında Aranzah nehri (Dicle) bir kartal olup uçar ve Akad içine gider (Ertem, 1965: 185). Yine Aranzah nehri kartal olup uçar ve [x]'e, dişi tanrı MAH'a gider (Ertem, 1965: 185). Gulş-dişi tanrı onu görünce ona giyecek ve içecek verir (Ertem, 1965: 185). Aranzah nehri dolayısıyla kartal, dişi tanrılarla ilgili olarak görülür (Ertem, 1965: 185). Telipinu Efsanesi'nde de kaybolan tanrı Telipinu'yu aramak için Güneş Tanrısı kartalı görevlendirmiştir (Ertem, 1965: 185).

Büyü metinlerinde (KUB XII 58 Vs. I 22) özellikle kartalın kanadı kullanılmıştır (Ertem, 1965: 186). KBo 23.28 + i 36 metninde Hisuwa bayramında bir şarap testisine bir kartal kanadı kakılmıştır (Prof. Dr. A. Ünal ile yapılan görüşme, 18 Haziran 2014; Collins, 2002b: 326). Buna liluri tanrısının testisi denilmektedir (Prof. Dr. A. Ünal ile yapılan görüşme, 18 Haziran 2014). KBo 23.28 + i 50-53 metninde kartalın kanadı testiden alınır, Palwatalla'ya (şakşakçı) verilir (Prof. Dr. A. Ünal ile yapılan görüşme, 18 Haziran 2014). O da kanadı alır testiye tekrar yerleştirir (Prof. Dr. A. Ünal ile yapılan görüşme, 18 Haziran 2014). KBo 15.48 ii 6-9 metninde şakşakçı kartalın kanadını krala karşı üç kez serper ve sonra bir kere alkış yaparak kanadı tüttürür (Prof. Dr. A. Ünal ile yapılan görüşme, 18 Haziran 2014). Burada kartal kanadının kullanılması Prof. Dr. Ahmet Ünal'a göre (Prof. Dr. A. Ünal ile yapılan görüşme, 18 Haziran 2014) kartalın kudretini temsil etmektedir. Diğer bir KBo III 8 Rs. III metinde sihirli sayılan bazı şeyler ilgili oldukları yere bağlanır ve tekrar çözülür. Bunların arasında uçan kartal da vardır (Ertem, 1965:

185). KUB 7.1 metninde doğadaki hayvanları ve doğayı, kötü güçleri etkisiz hale getirmek için kartalın kanadı bağlanmakta ve daha sonra çözülmektedir (Prof. Dr. A. Ünal ile yapılan görüşme, 18 Haziran 2014). KBo 17.1 metninde ise canlı olarak yakalanmış kartallar hasta kral ve kraliçeyi iyileştirmesi için (Collins, 2002b: 326) Prof. Dr. Ahmet Ünal'a göre psikoşokta kullanılır (Prof. Dr. A. Ünal ile yapılan görüşme, 18 Haziran 2014).

Fal metinlerinde Á^{muşen} tanımı bol miktarda geçmesine rağmen hara(n) tanımı pek geçmez (Ertem, 1965: 181). Bazı fallarda kartalı uçururlar ve kartal evin çatısına (KBo 10.6) ya da ekin yığını üzerine (KUB 30.46 -7) konar (Prof. Dr. A. Ünal ile yapılan görüşme, 18 Haziran 2014). KUB 53.30 metninde Ammazzi'nin büyü ayininde kartalın kent surlarına konmasının neye işaret ettiği anlatılmaktadır (Prof. Dr. A. Ünal ile yapılan görüşme, 18 Haziran 2014). KuT 44 ve 49 metninde ise (Kuşaklı metni) fal kuşu olarak kartaldan bahsetmektedir (Prof. Dr. A. Ünal ile yapılan görüşme, 18 Haziran 2014).

Bazı metinlerde insanlar da kartalın bazı özelliklerine benzetilmiştir. KUB XXXIX 1 Rs. III'teki metinde insanların oynaması kartalın oynamasına benzetilmiştir:

49- pappanikni-ler (insanlarla veya akrabalıklarla ilgili bir kelime (Ertem, 1965: 184) otururlar.

50- ve onlar kartallar gibi oynarlar (Ertem, 1965: 184)...

KUB.20.54 +KBo 13.122 9 metninde ise kartal bakışlı ifadesi yer almaktadır (Prof. Dr. A. Ünal ile yapılan görüşme, 18 Haziran 2014).

KUB XV 31 Vs. I.28 v.d metninde tanrılara yiyecekler yün iplerle kartalın kanadında gönderilmiştir ifadesi yer almaktadır (Ertem 1965, 184). KUB XV 34 Vs. I 12-13 ritüel metninde ise yağlanan şeyler arasında kartalın kanadı da yer almaktadır (Ertem, 1965: 185). Ayrıca KUB XXXIII 62 II 3'e ait metinde çevik kartal ifadesi geçmektedir (Ertem, 1965: 185).

YEDİNCİ BÖLÜM

MÖ II. BİN SONRASINDA KARTAL TASVİRLERİ

7.1. MÖ II. BİN SONRASINDA KARTAL TASVİRLERİ

MÖ II. bin sonrasında kartal önemini korumuştur ve çeşitli uygarlıklar tarafından kullanılmaya devam edilmiştir. Bazen tek başına, bazen de çift olarak yüz yüze ya da sırt sırta ve diğer hayvanlar ile kompozisyon halinde uygulanan kartal, motifi Demir Çağı'ndan itibaren özellikle mimari eserleri süslemiştir (Alsan, 2005: 8).

Geç Hitit Dönemine tarihlendirilmiş olan Adana Arkeoloji Müzesi'ndeki (Doğan, 2011: 63) (Lev. LIV/3) ile Maraş'ta bulunmuş olan steller (Lev. LVII/4) üzerinde kartala benzer kuş tasvirleri bulunur (Orthmann, 1971: 528, Tafel 48, d4).

Urartu Dönemine ait kartal betimlemeleri, göğün ve evrendeki gücün, güneşin, Tanrı'nın simgesi olarak görülmüştür ve öyle kabul edilmiştir (Kaçmaz-Levent: 2015: 397). Ölümsüz yaşamın simgesi olarak göğün gücünü yansıtan kartal tanrı ya da tanrıçaları sembolize etmektedir (Yıldırım R., 1989: 24). Urartu askerlerine ve krala yol gösterircesine aynı yöne doğru uçar şekilde tasvir edilen kartalın orduya güç kazandırdığı düşünülmektedir (Yıldırım R., 1989: 24). Ayrıca dini ve koruyucu özelliği olan kartal, Urartu kralı Menua'nın atına (Arşibi =kartal) isim olarak verilmiştir (Yıldırım R., 1989: 24).

Kartal bu dönemde döküm veya levha metalden dövme tekniğiyle üretilmiş ve genellikle kanatlarını iki yana açmış kartal biçimli kemer tokalarında (Ergürer, 2010: 2), veya Van-Ayanis Urartu Kalesi kazılarında ele geçen kartal başlı demir iğne şeklinde (Lev. LVIII/1) (Yıldırım R., 1989: 40-41, Lev. 14, şek. 47-48; Çilingiroğlu ve Sağlamtemir, 1997: 366; Çilingiroğlu vd., 2002: 290) görülür.

Diyarbakır Müzesi'nde sergilenen siyah taştan yapılmış damga mühür üzerinde (Lev. LIV/4) sırt sırta antitetik duran kartalların (Kaçmaz-Levent: 2015: 396) ve Adilcevaz Kef Kalesi kazılarında ele geçmiş taş bloklar üzerindeki

kartalların (Lev. LV/1) gagalarından tavşana benzer hayvanlar sarkmaktadır (Kaçmaz-Levent: 2015: 396; Bilgiç ve Ögün, 1966: 78). Kartalın ağzından sarkan tavşan, korkan ve ürken düşmanı simgelediği şekilde yorumlanmaktadır (Kaçmaz-Levent: 2015: 397). Adana Arkeoloji Müzesi'ndeki bir kemer üzerinde (Lev. LV/2) karşılıklı duran iki kartal, açık gagalarının arasında tuttıkları yılanı çekiştirmektedir. Bu motif, kartallarla yılanların savaşını yansıtan bir sahne olarak yorumlanmaktadır (Köse, 2008: 125-126).

Aşağı ve Yukarı Anzaf Urartu Kaleleri Kazısı'ndan açığa çıkarılmış olan bir kalkanın üzerinde, Urartu tanrılarının aslan ve kartallarıyla birlikte Asur ordusuna yaptığı saldırı ve Asurlular'ın büyük panik içindeki yenilgisi imgesel olarak betimlenmiştir (Belli, 1997: 390).

Kartal Pers krallığının amblemidir ve Perslere göre kartal, Fırtına Tanrısı'nın bir biçimidir (Coleman, 2007: 314). Kartalın tüylerinin kabilenin duacılarını cennete taşıdığına inanılır (Coleman, 2007: 314).

Kartalın Anadolu üzerinden Grek kültürüne geçmiş olduğu düşünülmektedir (Akın ve Şahin, 2011: 237). Kartal tasvirleri bu dönemde çoğunlukla sikkeler, mezar stelleri gibi mimari eserler üzerinde ve mitolojilerde görülür.

Kartal Klasik dönemde Tanrı Zeus'un hizmetkârı (Rose, 2005: 145) ve atribütüdür (Dixon-Kennedy, 1998: 326; Coleman, 2007: 314). Tahtında otururken veya adım atar şekilde tasvir edilen Zeus çoğunlukla elinde yıldırım demeti tutar veya bazen yanında bir kartal bulunur (Dixon-Kennedy, 1998: 328; Berens, 2007: 28). Bu kraliyet kuşu onun için kutsaldır (Berens, 2007: 28). Bunun sebebi muhtemelen kartalın gözlerini ayırmadan güneşe bakabilen tek yaratık olmasıdır (Berens, 2007: 28).

Ayrıca birçok kentin kuruluşunda rehberlik yapan kartal, farklı versiyonlarda anlatılan Antiokheia'nın (Antakya) kurulma hikâyesinde de rol oynamıştır (Şahin, 2001: 72). Kral Zeus'a kurban sunusu yaparken kenti nereye kuracağı konusunda Tanrı'dan yardım isterken bir kartal gelip sunak üzerindeki eti alıp Silpius Dağı eteğinde eti bırakır ve buraya yeni kent olarak Antiokheia kurulur (Şahin, 2001: 72). Beyrut Müzesi'ndeki bir başlıkta bu hikâye anlatılmıştır (Şahin, 2001: 72).

Mimaride alınlık "kartal" (aetos) (Roman L. and Roman M., 2010: 42) olarak isimlendirilir ve Pindapros'un aktardığına göre de bir Korinth keşfidir (Boardman, 2001: 167). Şekil olarak açılmış kanatlara benzer ve bu yönüyle Mısır ile Yakınoğu stellerini taçlandıran kuyruklu kanatlı güneş kurslarını hatırlatır (Boardman, 2001: 167).

Tokat Müzesi'ndeki Helenistik döneme ait bir Amisos sikkesinin (Lev. LV/3) ön yüzünde Zeus, arka yüzünde ise yıldırım demeti üzerinde kartal motifi görülür (Tavukçu ve Ceylan, 2013: 533). Antandros kazısından ele geçmiş olan altı adet gümüş sikkenin ön yüzlerinde profilden sağa dönük ve aslan postu giymiş Aleksandros III/Herakles başı, arka yüzlerinde ise elinde asası ve kartalı ile tahtta oturur hâlde betimlenen Zeus tasviri bulunur (Polat vd., 2010: 2). Nif (Olympos) Dağı Kazısında bir mezardan ele geçmiş olan gümüş sikkenin (Lev. LV/4) ön yüzünde İskender başı arka yüzünde ise tahtında oturmuş ve sağ elinde kartal, sol elinde asa tutan yarı giyimli Zeus betimi görülür (Tül-Tulunay, 2008: 82-83). Kartal hayvan mücadelesi konusu bu dönemde de görülür.

Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde sergilenen Hellenistik Döneme ait sikkeler üzerinde kartal yunus balığını avlarken gösterilmiştir (Lev. LV/5) (Göktürk, 1980: 146).

Roma'da kartal tanrı Jüpiter ile ilişkilendirilir (Coleman, 2007: 314). Bu dönemde kartal, ölülerin ruhlarını gökyüzüne çıkaran bir kuş olarak ta tanınır (Buyruk, 2013: 169). Roma Dönemi'nde kartal mimari eserler üzerinde çok sık işlenmiştir.

Adana Arkeoloji Müzesi bahçesindeki Elaiussa Sebaste isimli lahdin (Lev. LVI/1) ön yüzünde aslanlar her iki yönde kartala doğru yürür vaziyettedir, bir zafer edasında kanatları açık bir şekilde tasvir edilmiş kartal ayağının altında bir yılanı tutmaktadır (Buyruk, 2013: 168). Bu sahne korkudan uzak bir galibiyeti ve zaferi sembolize etmektedir (Buyruk, 2013: 168). Yılanı ezen kartal figürü Antik Dönem'de sık kullanılan bir kompozisyondur (Buyruk, 2013: 168). Kanatları açık kartal, Baal ve Zeus'u sembolize eder (Buyruk, 2013: 169). Bir kartal figürü, mezarın Zeus'un koruyuculuğu altında bulunduğu fikrini vermektedir (Buyruk, 2013: 169).

Adıyaman Müzesi'ndeki bir kartal başı (Lev. LVI/2) (Akın ve Şahin, 2011: 237), Perre Antik Kenti'ndeki bir kabartma (Lev. LVI/3) üzerindeki Jüpiter'in bir elinde yıldırım diğer elinde kartal tutması (Akın ve Şahin, 2011: 236) ve İstanbul Arkeoloji Müzesi'ndeki Çanakkale'den gelen altın yıldızlı gümüş paten (Lev. LVI/4) üzerindeki kartal? tasviri (Bilgi, 2004: 157) bu dönemin örnekleri arasındadır.

Çift başlı kartal figürü ise, Anadolu'da kurulmuş pek çok Türk devletinde "devlet arması" olarak kullanılmıştır (Uykur, 2013: 151). Çift başlı kartal gücün simgesiydi (Alsan, 2005: 80-81). Hitit kökenli kabul edilen bu simge Ortaçağ'da Selçuklulara onlardan da Haçlı Seferleri aracılığı ile Avrupalılara geçtiği kabul edilmektedir. Avusturyalılar ve Ruslar iki başlı kartalı, arma olarak kullanmışlardır (Alsan, 2005: 80-81).

Eski Anadolu uygarlıklarında köylerin ortasındaki meydanlara dikilen sütunların üstüne taştan ya da demirden yapılmış çift başlı kartal konurdu (Alsan, 2005: 80-81). Buna efendi kuş adı verilirdi. 3 Yüce Tanrı'nın evi önündeki sütunla eş anlamlı tutulurdu (Alsan, 2005: 80-81). "Köyümüz (kabilemiz, soyumuz) üstünde kartal bulunan bu sütun gibi hem dimdik kalsın, ne düşsün, ne yaşlansın" demek istiyorlardı (Alsan, 2005: 80-81). Çift başlı kartal aynı zamanda evlenme ve politik birleşme sembolüdür (Alsan, 2005: 81). Günümüzde bile Pakistan'da evlenme sembolü olarak kullanılmaktadır (Alsan, 2005: 81). Moğol ve İran'da yer alan seramik ve madeni eserlerde tahtın sahnelerinde yer alması, politik birleşmeyi ve asaleti simgeler (Alsan, 2005: 80-81). Kartallar Türk kozmolojisinde değişik şekillerde tasvir edilmişlerdir (Alsan, 2005: 88). Bazen kulaklı bazen de kafalarında ibik benzeri bir çıkıntı ile çoğunlukla nokta veya daire şeklinde gözlere sahip, bazen de çift başlı olarak Türk sanatında yer almıştır (Alsan, 2005: 88). Bazen de kartalın bir insan şekline girdiği görülmüştür (Alsan, 2005: 88). Yine Türk mitolojisinde, gökte bulunan ağaç anadan ve onun üzerine tüneyen büyük kartaldan bahsedilir (Alsan, 2005: 88). Türklerin, mitolojik ve kutsal kartallarını çift başlı olarak düşünmesinin iki sebebi olduğu düşünülmektedir: İlk olarak yedi başlı devler gibi, kartalın çift başlı ve gagası ile gücünü ve fevkaladeliliğini arttıracığı düşüncesi, diğeri ise sanat eserlerinde tasvir edilirken simetri mecburiyetidir (Alsan, 2005: 88). Simetrik üslup zarureti ile yapılmış olduğu şeklinde yorumlanan çift başlı kartallara

ve kuşlara Hun Çağı'nda da rastlandığı bildirilmiştir (Alsan, 2005: 88).

Selçuklular Döneminin çift başlı kartalı, iri kanatlı, kuyruklu, pençeli, sivri kulaklı ve dolgun vücutlu olarak tamamen mitolojik dünyanın yaratıklarıdır (Uykur, 2013: 151-152). Bugün İnce Minarenin avlusunda muhafaza edilen ve vaktiyle Konya surunun üzerinde bulunan bir plâka üzerinde kanatlarını açmış çift başlı bir yırtıcı kuş tasviri (Lev. LVII/1) vardır (Kınal, 1956: 56; Çelik, 2002: 47, çizim 3). Divrik'teki Alâettin Keykubad (1219-1236) caminin kapısında da aynı motifin tekrar kullanılmış olduğu görülür (Kınal, 1956: 56). I. Keykavus'un arması olduğu zannedilen bu Selçuklu çift başlı kuşu ile Hitit Devleti'nin arması olan çift başlı kartalı arasında stil farkı vardır (Kınal, 1956: 56). Hitit armasında gövde iki tane olduğu halde, Selçuk armasında gövde tektir (Kınal, 1956: 56). Kuyruk tıpkı bir yelpaze şeklinde ve iki bölüm halinde tasvir edilmiştir (Kınal, 1956: 56). Pençeler büyük ve korkunçtur (Kınal, 1956: 56).

Kartal, Selçuklu Döneminde ve Selçuklu sonrasında Anadolu sikkelerinde, kalelerin taş duvarlarında, sarayın seramik ve ahşap kaplamalarında, ulu kişilerin mezar abidelerinin girişlerinde tasvir edilmiştir (Uykur, 2013: 151-152). Mitolojik bir yaratık olan çift başlı kartal imgeleri Artuklu sikkeleri üzerinde (Lev. LVII/2 ve LVII/3) bulunur (Uykur, 2013: 146).

Göklerin hâkimi olan kartal, Şamani tasavvura göre yerin en alt katlarına gidebilme özelliğine de sahiptir. Kartalın hem gökte hem de yer altında yaşayabildiği düşüncesi, Şamanlık geleneğinde oldukça yaygındır (Güven, 2014: 287). Hâkimiyet ve güç sembolü olan kartalı birçok Türk hakanının arma olarak da kullandığı bilinmektedir (Güven, 2014: 287). Avrupa Hun başbuğu Attila'nın arması kartal idi. Çift başlı kartal, hükmetme gücünü destekleyen, birleşerek artmış, pekiştirilmiş gücü ve kudreti ifade etmektedir (Güven, 2014: 290).

DEĞERLENDİRME

Kartal tasviri Anadolu sanatında ilk kez Kalkolitik Çağ'da Değirmentepe'den (Esin ve Harmankaya, 1988: 85) gelen bir mühür baskısı üzerinde yer alır. Erken Tunç Çağı'nda kartal, Horoztepe (Özgüç ve Akok, 1958: 20) ve Alaca Höyük (Arık, 1937: CXCII) sistrumlarında süsleme amaçlı kullanılırken, çift başlı kartal bu çağın sonlarında ilk kez Kültepe Kaniş'ten açığa çıkarılmış bir mühür baskısı üzerinde ortaya çıkar (Kulakoğlu ve Öztürk, 2015: fig. 4).

Anadolu'daki kartal türlerinden yalnızca altın kartal avcılıkta kullanılmaktadır (Canby, 2002: 164). Dağlık alanlarda çok sayıda yaşayan bu kartal türü her zaman her yerde görülmektedir (Canby, 2002: 164). Koyu kahverengi bu kartalın neredeyse kafası uzunluğunda gagası vardır (Canby, 2002: 164). Tek kanadı 2 metre uzunluğa ulaşan kartal, saatte 195 km hıza yükseldiği gibi kanatlarını düzleştirerek düşük hızda saatlerce de uçabilir (Canby, 2002: 164). Canlıları ve nesneleri nokta halinde görebilecek kadar yükseğe çıkabilir ve bir doğan kadar hızlı inebilir (Canby, 2002: 164). Atmaca ve doğanlardan daha büyük olan kartallar, kurtlar ve küçük geyikler gibi daha büyük hayvanları avlayabilir (Canby, 2002: 164). Onların avları memelilerdir, ancak kuşlarla ve hayvan leşleriyle de beslenirler (Canby, 2002: 164). Yabani tavşan, altın kartal ve bir tür doğan türü olan kerkenez kemikleri Yazılıkaya Açık Hava Tapınağının C odasında bulunmuştur (Canby, 2002: 166). Bu durum altın kartalın o dönemde varlığını sürdürdüğünü kanıtlamakla birlikte avcılığıyla ilgili kesin bir bilgiden söz edilemez.

Kartallar tek başlarına, ya bir hayvanın üzerinde ya da pençelerini açıp avlanmak üzereyken tasvir edilmiştir. Kartalların birlikte en sık tasvir edildiği hayvanların başında MÖ II. binde tavşan II. bin sonrasında ise yılan gelmektedir. Etana efsanesinde de kartalın yılanla mücadelesi anlatılmış ve bu mitosun temelinde doğum ritüelinin olduğu düşünülmektedir (Hooke, 1995: 62). Bu bize kartalların sıklıkla avladığı hayvanları göstermesi açısından önemlidir. Kartallar bu türlerden başka ceylan, antilop, koyun, sığır, boğa, dört ayaklı boynuzlu hayvan türleri, grifon, sfenks ve hatta aslan ile birlikte tasvir edilmiştir. Kartalların doğadaki gücü nedeniyle avlayabildikleri hayvan çeşitlerinin fazla olmasına karşın onun aslan ile mücadelesi dikkat çekicidir. Bugün bile bilindiği gibi kartal gökyüzünün aslan ise

yeryüzünün en güçlü iki hayvanı olarak kabul edilir. Kartalın aslan ve diğer büyükbaş hayvanlarla mücadelesi kartalın gücünü vurgulamaktadır. Ancak bu durum avlandığı hayvanlardan ayrı tutulmalıdır.

Anadolu'da Kalkolitik Çağ'dan ve Mezopotamya'da Uruk Dönemi'nden beri görülen kartal tasviri (Lev. LVIII/4) (Moortgart, 1969: Plate M, 1) Anadolu'da MÖ II. binde damga ve silindir mühürler ile baskılarında, kaya kabartmalarında, levhalarda, taş kalıplarda, kurşun figürin kalıplarında, tören baltalarında, seramikler üzerinde, törensel içki kapları olarak, kartal biçimli damga mühür olarak ve en önemlisi yazılı belgelerde karşımıza çıkar.

Tezde bahsi geçen bazı mühür ve baskıları üzerinde görülen ve sorguç olarak nitelenen öge, kartalın başının arkasından hafif eğimli bir hat şeklinde uzanıp yukarıya doğru kıvrılan lüle biçimli çıkıntıdır. Doğadaki kartallar böyle bir çıkıntıya sahip değildir. Ancak tropikal Afrika ormanlarında yaşayan özellikle maymunlar ve tembel hayvanlarla beslenen başında dikleşen tepelikli sorgucu olan bir kartal türü vardır (Benk, 1986: 10685; Arıklı, 1981: 892). Anadolu'da bu kartal türüne ait MÖ II. binde ele geçmiş herhangi bir bilgi yoktur. Böyle sorguçlar, Asya Hun Devleti'ne tarihlenen Pazırık Kurganı'ndan açığa çıkmış kartal tasvirinde (Alsan, 2005: 42) görülür. Artuklu Dönemi sanatında ise sivri kulaklı kartal olarak isimlendirilen kartalların sorguçlu oldukları anlaşılmaktadır (Uykur, 2013: 152). Anadolu'daki en erken sorguçlu tek başlı kartal tasviri Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nın geç evresinden (Ib tabakasından) (Özgüç N., 1968a: 33, XXXIII, 6a-b) bilinmektedir. Sorguçlu olan çift başlı kartal (Lev. XVI/1) ise tek örnek olarak yine en erken Asur Ticaret Kolonileri Çağında görülür (Boehmer ve Güterbock, 1987: 27, Tafel VI-61).

Kartal, Asur Ticaret Kolonileri Döneminin erken evresinden itibaren en çok tercih edilen figüratif motiflerden biri olmuştur. Kartala benzeyen bütün kuşlar kartal olarak tanımlanabilir (Boehmer ve Güterbock, 1987: 21). Kartal, Asur Ticaret Kolonileri Döneminde damga ve silindir mühürler ile baskılarında, taş kalıplarda, kurşun figürin kalıplarında, kapların kulplarında ve ağız kenarlarında, riton ve törensel içki kabı olarak ortaya çıkar. Sıkça Ib katı mühürlerinde arma şeklinde tasvir edilmiş heraldik kartallar tek ve çift başlıdır (Özgüç N., 1968: 7). Çift başlı kartallar tek ve çift boyunlu olmalarına ve kuyruk şekillerine göre daha alt gruplara

ayrılabilir. Tek başlı kartallar sorguçlu ve sorguçuştur. Sorguçlu tek başlı kartallar II. katta yoktur, ilk kez Ib katında ortaya çıkar. En erken çift başlı kartal tasviri Kültepe'de Erken Tunç Çağının geç evresinde ortaya çıkmıştır. Kaniş-Karum Ib tabakasında ve silindir mühür baskılarından ziyade damga mühürler üzerinde bulunur. Bir diğer özellik ise çift başlı kartalların boynundaki halka motifidir. Bunlar ilk kez Kültepe Kaniş-Karumu Ib tabakasına tarihlenen Suriye kökenli iki silindir mühür üzerinde yer alır (Lev. III/4 ve XI/5).

Tek başlı sorguçlu kartal tipleri (Tip V.B2) Kültepe'den, Konya Karahöyük'ten, Gaziantep'in Oğuzeli İlçesinden, Osmaniye'den ve Boğazköy'den bilinmektedir. Oğuzeli'nden ele geçen mühür üzerindeki kartal motifi çatallı kuyruklu (Lev. III/4) diğerleri dört köşe kuyrukludur. Bu kartalların genellikle kanatları, kuyrukları ve bazen pençeleri (Lev. III/5 ve III/6), gövdesi (Lev. IV/1 ve IV/2) cepheden gösterilmiştir. Boğazköy'den açığa çıkmış olan damga mühürler üzerindeki kartallar tavşan (Lev. IV/4), keçi (Lev. IV/5), yavrusunu emziren keçi (Lev. V/1), koyun (Lev. V/2) ve grifon (Lev. V/3) üzerinde tasvir edilmiştir.

Tek başlı sorguçuştur kartallar Kültepe'den, Boğazköy'den, Gaziantep'ten ve Amasya Çiviköy'den ele geçen silindir ile damga mühürler ve baskılarında, taş kalıplarda (Lev. XII/2 ve XII/3), kurşun figürin kalıplarında (Lev. XIII/4) bulunur. Ayrıca tek başlı sorguçuştur kartal biçimli ritonlar, törensel içki kapları ve damga mühür olarak ve çanak çömleklerin kulplarında ya da ağız kenarlarında görülür. Ritonlarda ve kartal figürinlerinde kanatlar kuyrukları örtmektedir. Diğerleri çatallı kuyruklu ve köşe kuyrukludur.

Kültepe Kaniş Karumu II. tabakasındaki silindir mühürler üzerindeki çatallı kuyruklu kartallar, av tanrısının kutsal hayvanı olarak tasvir edilmiştir. Burada ölü olarak nitelenen (Canby 2002: 161) tavşan sıkça görülür. Av tanrısı omzunda ucu kıvrık bir silah (^{GIŠ}pa) taşır (Lev. V/4). Av tanrısı bir kartalı (Lev. V/5 ve VI/4-5), bazen tek eliyle üstte kartalı altta tavşanı ya da ceylanı (Lev. VI/1) tutar ve geyik üzerindedir (Lev. VI/2-3).

Kültepe Kaniş Karumu II. tabakasından ele geçen silindir mühür baskısı üzerindeki çatallı kuyruklu kartal çıplak tanrıça ile betimlenmiştir (Lev. VII/1).

Dört köşe kuyruklu kartallar da damga ve silindir mühür baskıları ile kurşun figürin kalıbı ve taş kalıplar üzerinde görülür. Kültepe Kaniş Karumu II. tabakasına ait bir silindir mühür baskısında Av tanrısı tek eliyle üstte kartalı altta tavşanı ya da ceylanı ayaklarından tutarken gösterilmiştir. Ayrıca bu kartal tipi Kültepe Kaniş Karumu Ib tabakasında açığa çıkmış olan damga mühür baskılarında (Lev. VIII/1 ve VIII/2) kalın bir ip bezemenin ortasında yer alır.

Yine aynı tabakadan Suriye üsluplu bir silindir mühür baskısında iki frizli sahenin üst tarafında kartal olarak tanımlanabilecek kuşlar, aralarında yer alan Suriye şişeleri ile birlikte tasvir edilmiştir (Lev. VIII/3). Açıcana Höyük VII. tabaka sarayında açığa çıkarılmış silindir mührün üzerinde de on beş adet kartal tasviri bulunur. Pençeleri açık olduğu için henüz havalandıkları veya konmak üzere oldukları anlaşılır (Lev. VIII/4).

Afrin (Hatay) dolaylarında bulunmuş olan bir silindir mühürde kartal spiral motifinin altında duran boynuzlu hayvanı avlamak üzereyken gösterilmiştir (Lev. IX/2). Bir hayvanı avlarken veya bir hayvanın üzerine konmak üzere olan tek başlı sorguçsuz kartalların hepsi dört köşe kuyrukludur, antilop (Lev. IX/3) ceylan (Lev. IX/4), sığır (Lev. IX/5) aslan (Lev. X/3 ve X/5), tavşan (Lev. XI/2 ve XI/3-4) üzerinde yer alırlar. Kültepe Kaniş Karumu Ib'den iki mühür üzerindeki kartallardan birinin başının üzerinde hilalli kurs bulunur (Lev. XI/5). Burada kartalın taşıyıcı özelliği ilk kez ortaya çıkmaktadır.

Kartal tasvirli dikdörtgen levha şeklindeki iki taş kalıp, Kültepe Kaniş Karumu II. katında bulunmuştur (Lev. XII/2 ve XIX/1). Kültepe Kaniş Karumu Ib katı tabakasında bulunmuş olan kurşun figürin kalıbı üzerindeki kartal ise tanrı ile tanrıça arasında yer almaktadır (Lev. XI/4).

Kültepe Kaniş Karumu'nun II. tabakasından açığa çıkarılmış çaydanlıkların (Lev. XIII/1 ve XIII/2) kulplarında tünemiş kartal figürinleri bulunur. Başka kartal figürinleri Kaniş Karumu'nun II. tabakasından ele geçmiş bir meyvelinin ağız kenarına tünemiş durumda üç antilop figürüyle birlikte süslemektedir (Lev. XIII/3). Kartal figürleri ile donatılmış bir başka seramik tipi de tekne biçimli ritonlardır. Kültepe Kaniş Karumu II. tabakadan açığa çıkan iki örnekten ilkinde kartal teknenin

(Lev. XIII/4) dar arka kenarı üzerine tünemiştir. Diğer kartal koçbaşı emzikli teknenin ortasındaki kule biçimli tapınağın üstünde kanatlarını iki yana açmış şekilde durmaktadır. Teknenin içerisinde bir erkek ve bir kadın heykelciği bulunur (Lev. XIV/1).

Kültepe II. tabakadan kartal ve kartal başı şeklinde törensel içki kapları açığa çıkarılmıştır. Yazılı metinlerde hayvan biçimli içki kaplarına Bi-ib-ru (içki kabı) denmektedir (Özgüç T., 2005: 177).

Kartal ritonlarından ilki kanatlarını açmış, uçar pozisyonundadır ve pençeleriyle avını yakalamak üzeredir. Doldurma deliği sırtındadır ve açık olan gagasından sıvıyı boşaltmaktadır (Lev. XIV/2). Diğer tünemiş biçimde tasvir edilmiş kartal ritonunun da doldurma deliği sırtındadır. Kanatları kapalıdır. Avladığı tavşanı pençeleri arasında tutmaktadır (Lev. XIV/3). Son kartal ritonu kanatları gövdeye bitişik şekilde tünemiştir. Doldurma deliği ensesinde olduğu için başını öne doğru uzatmış olarak gösterilmiştir (Lev. XIV/4). Ritonların yanı sıra kartal başının biçimlendirdiği törensel içki kaplarından örnekler de bulunmaktadır (Lev. XV/1, XV/2 ve XV/3).

Boğazköy'den açığa çıkarılmış kartal biçimli iki damga mühür (Boehmer ve Güterbock, 1987: 34, Taf IX- 104/5L/18) (Lev. XV4-5) ise kartalın günlük hayattaki kullanımını gösteren örneklerdir.

Bu dönemde çift başlı kartallar bir örnek haricinde sorguçsuzdur. Sorguçlu tek örnek Boğazköy'den damga mühür üzerinde (Lev. XVI/1), sorguçsuz örnekler ise Kültepe'den (Lev. XVI/3), Acem Höyük'ten (Lev. XVI/4-5), Konya Karahöyük'ten (Lev. XVI/2), Boğazköy'den (Lev. XXI1-2) Açıncı Höyük'ten (Lev. XXI/4) ve Kayalıpınar'dan (Lev. XXI/3) ele geçen damga mühürler ile baskıları ve silindir mühür baskılarında görülmektedir. Motif Kültepe, Konya Karahöyük, Acem Höyük ve Boğazköy damga mühürlerinde sıklıkla arma şeklinde görülmektedir. Bazılarının mühür alanında sadece çift başlı kartal (Lev. XXI/4), bazılarında ise saç örgüsü (Lev. XVII/4), helezon (Lev. XVII/1 ve XVII/5), spiral (Lev. XXI3), örgü bandı (Lev. XVII/2) veya birbirine paralel yatay küçük çizgilerden (Lev. XVII/3 ve XVII/1) oluşturulmuş çerçeve içerisinde yer alır. Damga mühürlerde çift başlı kartal sahnenin ana konusunu oluştururken, silindir mühürlerde kalabalık bir sahnede

betimlenmiştir. Bu özellik bazı Hitit dönemi mühürlerinde de devam etmektedir.

Erken Hitit Dönemi'nde tek başlı kartallar hem sorguçlu hem sorguçsuzken, çift başlı kartalarda sorguç yoktur. Kartalların hepsi dört köşe kuyrukludur. Çift başlı kartallar tek ya da iki boyunludur.

Tek başlı sorguçlu kartallar Boğazköy'den açığa çıkarılmış damga mühürler üzerinde görülmektedir (Lev. XXII/2, XXI/3, XXII/4). Kartalların başları profilden, gövdeleri, açık iki kanatları, kuyrukları ve pençeleri cepheden tasvir edilmiştir. Hayvanlarla (tavşan ve aslan) birlikte tasvir edilen kartalların başları, gövdeleri ve pençeleri profildendir, açık tek kanatları ve dört köşe kuyrukları cepheden gösterilmiştir.

Boğazköy'den ele geçen damga mühürler üzerindeki tek başlı sorguçsuz kartallar pençeleri ile tavşanı, boynuzu olmayan bir hayvanı tutarlar ya da tavşan, boynuzlu hayvan (keçi?) ile dört ayaklı kanatlı (sfensk) gibi hayvanlar üzerinde karşılıklı durur şekildedir (Lev. XXV/1, XXV/2, XXV/3, XXV/4 ve XXVI/1). Ayrıca İmikuşağı (Lev. XXVI/3) ve Korucutepe'den (Lev. XXVI/4) kartal biçimli? riton olarak karşımıza çıkmaktadır.

Çift başlı sorguçsuz kartallar ise Boğazköy'den (Lev. XXVI/5, XXVII/1, XXVII/2 ve XXVII/3) ve Uşaklı/Kuşaklı Höyük'ten (Lev. XXVII/4) açığa çıkmış damga mühür baskıları üzerinde görülürler. Kartallar tek ya da iki boyunludur. Kartalların hepsi dört köşe kuyrukludur. Bu dönemde sorguçlu örnekleri şimdilik bilinmemektedir.

Hitit İmparatorluk Çağı'nın kartal tasvirleri damga, silindir, yüzük mühürlerde ve baskılarında, kabartma sanatında, tören baltalarında ve törensel içki kaplarında görülmektedir. Bu dönemin kartalları tek ve çift başlıdır. Sorguç tek başlı kartalarda görülür. Çift başlı kartallar sorguçsuzdur. Sorguçlu tek başlı kartallar damga mühür ve baskıları üzerinde sorguçsuz kartallar ise damga mühür ile baskıları ile silindir mühür ile baskıları üzerinde görülür.

Tek başlı sorguçlu kartallar Maşat Höyük'ten (Lev. XXVII/5) Alaca Höyük'ten (Lev. XXVIII/1) ve Alishar Höyük'ten (Lev. XXVIII/2, XXVIII/3 ve

XXVIII/4) açığa çıkarılmış damga mühürler üzerinde görülür. Bunlardan Maşat Höyük'ten açığa çıkarılan damga mühür üzerindeki kartal çatalı kuyruklu (Lev. XXVII/5) diğerleri ise dört köşe kuyrukludur (Lev. XXVIII/1, XXVIII/2, XXVIII/3 ve XXVIII/4). Kartalların başı profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençeleri ve kuyruğu cephedendir. Alishar Höyük'ten açığa çıkarılmış damga mühürler üzerinde hayvanlarla birlikte tasvir edilmiş iki örnek vardır. İlk örnekte kartalın başı, gövdesi, iki yana açık kanadı, kuyruğu ve pençeleri cephedendir ve pençesiyle iki tavşanı tutmaktadır (Lev. XXVII/3). Diğer örnekte ise karşılıklı duran iki kartal bir tavşanın üzerinde tasvir edilmiştir. Kartalların başları, gövdeleri ile tek pençeleri profilden, açık tek kanatları ve kuyrukları cephedendir (Lev. XXVIII/4).

Tek başlı sorguçsuz kartallar ise Alishar Höyük'ten (Lev. XXVIII/5, XXIX/1, XXIX/3 ve XXIX/4) ve Boğazköy'den gelen damga mühürler (Lev. XXIX/2) üzerinde, Şarkışla Tören Baltasında (Lev. XXXI/1), Bolu Korucuk'tan açığa çıkarılan bir baltada (Lev. XXXI/2), İstanbul Arkeoloji Müzesi'ndeki sap delikli bir balta kalıbında (Lev. XXXI/3) ve Ortaköy'de bir kalıp üzerinde (Lev. LVIV/1), Yeniköy Kabartmasında (Lev. XXIX/5), Kayseri İmamkulu Kaya Kabartması'nda (Lev. XXX/1), gümüşten geyik biçimli törensel içki kabında (Lev. XXX/3) ve yumruk biçimli törensel içki kabı üzerinde (Lev. XXX/4) ve Alaca Höyük'ten açığa çıkarılmış bir heykelcik kaplaması üzerinde görülmektedir (Lev. XXX/2). Bu kartallardan sadece mühürler üzerinde olanların kuyruk tipleri belirgindir.

Mühür üzerindeki kartalların başları profilden, gövdeleri, iki yana açık kanatları, kuyrukları ve pençeleri cephedendir. Ayrıca hayvanlarla birlikte tasvir edilmiş kartala ait iki örnek Alishar Höyük'ten gelen damga mühürler üzerinde bulunur. Kartallar pençeleriyle cinsi belli olmayan dört ayaklı? hayvan (Lev. XXIX/3) ile bir tavşanı tutmaktadır (Lev. XXIX/4).

Tek başlı sorguçsuz kartal, Hitit tanrı tasviri metinlerinde sıkça bahsedilen Kırkların Koruyucu Tanrısı ile birlikte (Jacob, 2002: res. 124; Collins, 2002: 315; Özgüç T., 2002a: 468-469) Yeniköy Kabartması'nda (Lev. XXX/1) ve Alaca Höyük'ten açığa çıkarılmış altından bir heykelcik kaplaması (Lev. XXX/2) üzerinde görülmektedir. Hitit yazılı belgelerinde altından ve gümüşten heykelcik kaplamalarından bahsedilmektedir (Ertem, 1965: 182). Kayseri'deki İmamkulu

Şimşek Kayası Kaya Kabartması'nda üç bölümlü bir sahne içeren (Börker-Klahn, 1982: 259; Kohlmeyer, 1983: 85) eserde tartışmalı olan kartalın bir çeşit ağaç olduğu ve üzerinde tanrıçanın durduğu bir yaprak gibi tasvir edildiği belirtilmiştir (Börker-Klahn, 1982: 259). Ancak başka bir yoruma göre bu figür büyük kulaklı ve dört bacaklı bir hayvana aittir (Stokkel, 2005: 175). Bu kaya kabartmasındaki diğer kartal ise tanrının arabası üzerinde uçmaktadır.

Gümüştan geyik biçimli törensel içki kabında (XXX/3) tasvir edilen Astapi (Muscarella, 1974: 123) olduğu düşünülen tanrı, sağ elinde kadeh, ileriye uzattığı sol elinde ise bir kartal tutmaktadır. Ayrıca tanrının önünde geyik üzerinde sol elinde kartal, sağ elinde ucu kıvrık silah (lituus) tutan takkeli, uzun saçlı, kısa elbiseli genç bir tanrı daha yer almaktadır. Kartallar aynı şekilde tasvir edilmiştir. Yumruk biçimli törensel içki kabı (Lev. XXX/4) üzerinde kartal doldurma motifi olarak kullanılmıştır.

Şarkışla Tören Baltasının ağız kısmında (Lev. XXXI/1), Bolu Korucuk'tan açığa çıkarılan bir baltanın sap deliğinin hemen altındaki kolcuklarda (Lev. XXXI/2) ve İstanbul Arkeoloji Müzesi'ndeki sap delikli bir balta kalıbındaki sap deliğinin üzerinde (Lev. XXXI/3) kartal süsleme amaçlı kullanılmıştır.

Çift başlı kartallar Hitit İmparatorluk Dönemi'nde Boğazköy'den (Lev. XXXII/2, XXXII/3 ve XXXII/4, XXXII/5, XXXIII/1, XXXIII/2, XXXIII/3, XXXIII/4), Alışar Höyük'ten (Lev. XLVII/4), Tarsus Gözlükule'den (Lev. XXXVI/4, XLIII/5 ve XLIV/5) ve Açıçana Höyük'ten (Lev. XLVII/5) açığa çıkmış olan silindir, damga ve yüzük mühürler ile mühür baskıları üzerinde; Yazılıkaya (Lev. XXXV/3) ile Alaca Höyük'te (Lev. XLIV/4) monumental sanat eserlerinde karşımıza çıkar.

Çift başlı kartal motifi Hitit İmparatorluk Dönemi'nde mühürler üzerinde, çoğunlukla isim, unvan ve meslek hiyerogliflerinin veya insan tasvirlerinin hemen altında, mühürlerin bordürlerinde tek başına ve hayat ağacı, grifon, grifon-demonlar ile birlikte görülür (Herbordt, 2005: 46-47). Boğazköy Nişantepe'den açığa çıkmış mühür baskılarındaki çift başlı kartal motifinin prens REX.FILIUS, yazman SCRIBA, başyazman MAGNUSSCRIBA, rahip SACERDOS, saki? URCEUS,

hükümdar REGIO: DOMINUS, GAL MEŞEDİ, MAGNUS HASTARIUS ve saray hanımefendisi REX.FEMINA gibi unvanlarla ve isimlerle ilişkili ortaya çıkması (Herbordt, 2005: 47) çift başlı kartalın heraldik bir arma olduğu düşüncesini desteklemektedir.

Hitit İmparatorluk Çağı yüzük mühürlerinde ise çift başlı kartallar sık sık sınırlandırma motifi olarak kullanılmıştır (Lev. XXXVI/1, XXXVI/2, XXXVI/3, XXXVI/4, XXXVI/6, XXXVII/1, XXXIX/1). Kartallar başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi veya bacakları ve kuyruğu cepheden tasvir edilmektedir. Başlar genellikle ya uzun bir boyundan ayrılarak çıkmakta ya da gövdeden boyun yapılmadan gösterilmektedir. Ayrıca boyunlarına yapılmış halka motifinin süsleme amaçlı olduğunu düşünebiliriz. En erken örnekleri ise Kültepe Kaniş-Karum Ib tabakasından ele geçmiş Suriye kökenli mühür baskısında görülür ve Hitit İmparatorluk Dönemi boyunca sıkça kullanılmıştır. Halka motifi Asur Ticaret Kolonileri Çağı'na Suriye'den gelmiş gibi görünmektedir.

Bazı çift başlı kartal tasvirlerinde pençelerinden aşağıya doğru çıkıntılar, kartalın anatomik yapısında 'kol telekleri ve el telekleri' (Demirsoy, 1998:215) olarak adlandırılan çıkıntılara benzemektedir. Bunun en erken örneklerini Konya Karahöyük'teki kartal tasvirlerinde görmekteyiz (Lev. XVII/1). Hitit İmparatorluk Dönemi'nde de kol telekleri sıklıkla kullanılmıştır.

Kartalın taşıyıcı özelliği Asur Ticaret Kolonileri döneminden itibaren görülmektedir. Kültepe Kaniş Karumu Ib'den iki mühür üzerindeki tek başlı ve çift başlı kartallar başının üzerinde hilali kursu (Lev. XI/5 ve XVI/3), Hitit İmparatorluk Dönemi'nde Alacahöyük Sfenksli kapıdaki çift başlı kartal kabartması ile silindir mühür baskısı (Lev. XLIV/4-5) üzerindeki çift başlı kartal ise başlarının üzerinde bir tanrısallığı taşımaktadır.

Çift başlı kartal tasviri, Anadolu'da Erken Tunç Çağı'ndan Bizans İmparatorluğu ile sonrasında gelen Avrupa topluluklarına kadar uzanan zamanda kullanılmıştır.

Berlin Müzesi'nde bulunan Akad dönemine ait silindir mühür üzerinde Ashur/Enlil'i temsil eden çift başlı kartal tasviri (Lev. LVIII/) vardır

(https://www.academia.edu/7875906/On_cylinder_seals_Inana_is_depicted_like_Isis_like_a_sun_goddess_and_like_a_moon_goddess, 2015). Çift başlı kartal III. Ur Dönemi'nde de varlığını sürdürmüştür ve Eski Babil Dönemi'nde birçok tanrı ile bağlantılı olduğu görülmektedir (White, 1993: 141). Kuzey Suriye bölgesine ait Sümerlere tarihlenen bir silindir mühür üzerinde çift başlı kartaldan (Lev. LVIII/3) bahsedilmektedir (Von Der Osten, 1936: 6, katalog no. 28). Çift başlı kartalın Lagaş ve Umma'nın armalarındaki aslan başlı kartala dayandığı belirtilmiştir (Bittel vd., 1941: 127). Gudea Dönemi'ne ait Ürdün mühründe (Frankfort, 1965: 143, 177) aslan başlı kartal görülmektedir. Bu dönemde birçok yapı Hitit sanatıyla uyuşmaktadır ki bu nedenle Anadolu'ya bu motifin geldiği olasılığını desteklemektedir (Bittel vd., 1941: 127). Çift başlı kartal Ertem'e (1965: 181) ve Beran'a (1967: 52) göre de Anadolu'ya Mezopotamya'dan geçmiştir. Frankfort' a göre (1965: 143, 177) bahsedilen tasvirlerin kartal başlı mı ya da aslan başlı mı olduğu açık değildir. Tartışmalı olan örnekler Suriye'de Erken Jezirah (Erken Tunç Çağı) IIIb Tell Beydar'da (Lebeau, 2006: 16) ve Tell Brak 'da 3. bine tarihlenen (Matthews, 1997: 249–250) mühür baskıları üzerinde görülmüştür.

MÖ II. binde tasvir edilen çift başlı kartalın anlamını açıklayan yazılı bir belge şimdilik bilinmemektedir. Boğazköy Yazılıkaya'daki A Odasında, Fırtına Tanrısı ile eşi Tanrıça Hepat'ın kızı ve torunu olarak tanımlanan iki tanrıça çift başlı kartal üzerinde tasvir edilmiştir. Alaca Höyük'teki kabartmada (Collins, 2002b: 316) ve Boğazköy ile Tarsus'tan çıkarılan mühürler üzerinde de çift başlı kartalın üzerinde figürler yer almaktadır.

Kartal sıklıkla Hitit metinlerinde geçmektedir. Yazılı belgelere göre kartallar kimi zaman bir tehdit kimi zaman ise gücü temsil eden bir hayvan olarak görülmüştür. Bazı yazılı metinlerde ve tasvirlerde ise kartal tanrılarla birlikte tasvir edilmiştir. Av Tanrısı, Çıplak Tanrıça, Kırların Koruyucu Tanrısı Lama'nın elinde kartalın olması, Manuziya Fırtına Tanrısı'nın adının altından kartal olması, ZanziŞna şehrinin Dağ Tanrısının elinde kartalın olması ve Lapana şehrinin tanrı İaia'nın tasvirinde de kartal adı geçmesi bu tanrılara örnektir.

Alaca Höyük'ün kapısını süsleyen figür ve Yazılıkaya'daki Teşub ile Hepat'ın kızı Alanzu ile torunu Zintuhi (Seeher, 2011: 144, 155) çift başlı kartal

üzerinde durmaktadır. Burada kartal saray amblemi olabilir (Collins, 2002b: 316). Kabartmada Güneş tanrıçasının torunu, Zintuhi, Güneş tanrıçası ve Mezzulla çifti bir tanrısallık ile geliştirilebilir (Haas, 1994: 193). II. Muwattalli'nin koruyucu tanrısı olan hava tanrısı Pihaššašši'ye yapmış olduğu duaya göre Zintuhi Arinna'nın güneş tanrıçasının en yakın çevresinden ve duruma göre Arinna'nın panteonuna aittir (Haas, 1994: 193). Erken Hitit ritüelinde Arinna yakınlarındaki bir dağın zirvesinde ufukta güneşin kursu görüldüğünde; “Dağın üzerinde ben güneş tanrıçasını karşılıyorum ve ben güneş tanrıçasına ve hava tanrısına şu şekilde sesleniyorum: Bağışla, güneş tanrıçası ve hava tanrısı! Kartal bizim aracımızdır” (Haas, 1994: 195). Kartal Güneş Tanrıçasıyla ilişkilendirilmiştir (White, 1993: 379). Ve bu düşünce sisteminin Türk boyu olan Yakutlar'a kadar ulaştığını görüyoruz. Onlarda kartal, Güneş'in ve Gök Tanrı'nın sembolü sayılıyordu. (Güven, 2014: 288). Kartalın gerçek değeri, tanrı katına ulaşabildiğine, iletişim kurabildiğine, haber getirip götürebildiğine, âdeta tanrının bir elçisi olduğuna inanılmasından kaynaklanmaktadır (Güven, 2014: 288).

Ancak, bütün bu referanslara karşın, Tayfun Yıldırım'a göre (2001: 134) kartalın hangi tanrının kutsal hayvanı olduğu hala belirsizdir ve kutsal bir hayvan olarak değerlendirilmez. Kartalın bazen bir tanrıça ile bağlantılı olarak temsil edildiği bilinmektedir (Yıldırım, 2001: 134). Örneğin, Yazılıkaya'daki A odasında, Fırtına Tanrısı'nın ailesine ait olan iki tanrıça (no. 45 ve 46) yukarıda çift başlı kartal olarak tasvir edilmiştir (Yıldırım, 2001: 134; Bittel vd., 1941: 125). Ancak bir başka yerde kartal, Boğazköy ve Tarsus'tan çıkarılan mühürlerde görüldüğü gibi, bir tanrıyla bağlantılıdır (Yıldırım, 2001: 134). Bu nedenle kartalı, özellikle belirli bir tanrıça ile bağdaştırmak imkânsızdır. Bu husus Bittel (vd., 1941: 126) tarafından da vurgulanmıştır (Yıldırım, 2001: 134). Viyanavanta şehrindeki Kırların Koruyucu Tanrısı sağ elinde bir yay?, sol elinde bir kartalla ile tavşan tutan ve ayrıca bir geyik üzerinde silahla tasvir edilmiştir (Güterbock, 1943: 290). Burada tanrının asıl kutsal hayvanı geyiktir, elinde tuttuğu hayvanlar avladığı hayvanlar, kırların hayvanları ya da Kırların Koruyucu Tanrısı'nın himaye ettiği hayvanlar olarak nitelendirilir (Güterbock, 1943: 290). Aynı şekilde Dağ Tanrısı'da bir elinde aslanı, bir elinde de kartalı tutmaktadır (Güterbock, 1943: 290). Burada da kartal tanrının kutsal hayvanı olarak gösterilemez (Güterbock, 1943: 290). Ancak Collins' e göre ise (2002a: 240)

kartal kutsal bir hayvandır.

Hitit metinlerinde, altın, gümüş, fildişi, demir veya kurşundan yapılmış kartal figürini ellerinde tutan Hitit tanrı tasvirlerinden bahsedilir (Prof. Dr. Ahmet Ünal ile yapılan görüşme sırasında alınan notlardan; Yıldırım T., 2001: 134). Ritüellerde kartalın kullanımı kartalın sarayla olan bağlantısını gösterir ve ritüellerdeki kartalın kullanımı dört kategoriye ayrılabilir (Collins, 2002b: 326):

1. Kral ve kraliçe tanrılardan uzun bir yaşam isteği için kartalı canlı olarak gökyüzüne yollar (Collins, 2002b: 326).
2. Tanrılar insan katılımcıların huzuruna çıkmak için kartal kanadını kullanır (Collins, 2002b: 326).
3. Diğer büyük kuş çeşitleri ile birlikte özellikle canlı kartalın ve şahinin kullanılması yoluyla kraliyet ailesince kutsal mekânlar arındırılıyordu (Collins, 2002b: 326).
4. Hisuwa Bayramı'nda kartalın kanadının ve kartal biçimli ritonların kullanılması ritüellerde önemli rol oynamıştır (Collins, 2002b: 326).

Telipinu efsanesinde kaybolan tanrıyı bulmak için kartalın gönderilmesinin sebebi kartalın keskin görüşlü gözlere sahip olması ve hızlı olmasıdır (Collins, 2002a: 245). Bu da kartalın o dönemlerde gücünün fark edilmesiyle açıklanabilir.

Kartal Hitit metinlerinde konuşurulan tek hayvandır (Collins, 2002a: 246). Bunun haricinde Hitit metinlerinde hayvanların insanlarla ya da hayvanlarla konuştuğu bir metin yoktur (Collins, 2002a: 246). Yalnızca tanrılar kartala hitap eder ve hatta kartala emir veren kralın kendisi değil kutsallaştırılmış tahttır (Collins, 2002a: 246). Ayrıca KBo 15.37 i 21 yazılı metindeki gibi, kartal kişi ismi verilen tek hayvandır (Collins, 2002a: 246, dipnot 7). Kartalın tanrısal statüye sahip olduğu mitolojik öykülerden tahmin edilmiş olanı doğrulayan bu durumlardan birinde tanrısal determinatif dâhil edilmiştir (Collins, 2002a: 246).

Sarayla yakından ilişkili olan iki hayvan aslan ve kartaldır (Collins, 2002b: 316). Kartalın sarayla yakından ilişkili olduğunu kanıtlayan iki ritüel vardır (Collins, 2002b: 316). Yeni sarayın kurulmasına ilişkin ritüelde kişileştirilmiş kartal kral

adına, kutsallaştırılmış tahttan emir alır (Collins, 2002b: 318). Ritüelde şu şekilde anlatılmıştır (Collins, 2002b: 318):

“Kral saraya geldiğinde taht kartalı çağırarak şunu söyler: “Git. Seni denizlere gönderiyorum fakat gittiğin zaman tarla ve ormana bak, orada kimlerin kaldığına bak”. Kartal yanıt verir: “Oralara baktım ve eski yer altı tanrıları ve akraba olan İşduştaya ve Papaya çömelmiş biçimde orada oturuyor”. Taht yanıt verir: “Ne yapıyorlar?” Kartal: “Birisini elinde öreke tutuyor, ikisi birlikte ağırşak tutuyorlar. Kralın yıllarını örüyorlar. Bu yılların sınırı ve sayısı yok””.

Kartalın ve aslanın birlikte görüldüğü ritüelde kartala seramikten bir kap getirmesi ve aslanın ve leoparın kuyruklarını birbirine bağlaması emri verilmiştir (Collins, 2002b: 318). Bu eylem kralın kalbi ve ruhunun bir araya gelmesine yönelik bir semboldür (Collins, 2002b: 318). Kral ve kraliçeye ilişkin bir ritüelde canlı kartal kral ve kraliçenin başının üzerinde uçar ve aşağıdaki sözler söylenir (Collins, 2002b: 318-319):

“Güneş Tanrısı’nın, Fırtına Tanrısı’nın cennetin ve dünyanın sonsuz olduğu gibi kral, kraliçe ve çocukları da sonsuz olsun”. Sonra kartalı yeniden gökyüzüne saldım ve şu sözleri söyledim: “Onu ben salmadım, Kral ve Kraliçe saldı”. Şimdi git. Güneş Tanrısına ve Fırtına Tanrısına de ki “Güneş Tanrısı’nın ve Fırtına Tanrısı’nın sonsuz olduğu gibi Kral ve Kraliçe de sonsuz olsun”.

Kartal gerçek anlamda kralın tanrılara mesajlarını taşır (Collins, 2002b: 319). Teşup’un boğaları olan Şerri ve Hurri’nin yanı sıra, kartal kendi başına kutsal statüye sahip olan tek hayvandır (Collins, 2002b: 319). Fakat kendisine sunulan sunuları almaya yetkisi yoktur (Collins, 2002b: 319). Bunun yerine Hitit metinlerinde eşsiz bir yere sahip olan kartalın ritüellerdeki kullanımı krallıkla yakın ilişkisini kanıtlamaktadır (Collins, 2002b: 319).

Laroche (1960: 127)’a göre çift başlı kartal mühürlerin kenarında ya da ortasında hiyeroglif olarak yer almaktadır. Ancak Suzanne Herbordt¹⁰ bu konuda herhangi bir fikir belirtmemiştir.

Roma Dönemi’nde çift başlı kartalın bir başının doğuyu bir başının ise batıyı temsil ettiği, İslamiyet sonrasında bazı toplumlarda ise çift başlı kartalın evlenme ve

¹⁰Herbordt, Suzanne (2005). Die Prinzen- und Beamten Siegel der hethitischen Großreichszeit auf Tonbullen aus dem Nişantepe-Archiv in Hattusa. Mainz am Rhein: Verlag Philipp von Zabern. Herbordt, Suzanne, Bawanypeck, Daliah ve Hawkins J. David (2011). Die Siegel der Grosskönige und Grossköniginnen Auf Tonbullen Aus Dem Nişantepe-Archiv in Hattusa. Mainz:Verlag Philipp Von Zabern adlı kitapları.

politik birleşme sembolü olduğu bilinmektedir (Alsan, 2005: 8).

Kartalın herhangi bir öğesinin kullanıldığı karışık yaratıklardan sfenks, imdugud, demon, grifon ve kanatlı güneş kursu sembolü kartalın gücünü daha da çeşitli kılmıştır.

SONUÇ

Geçmişten günümüze doğadaki varlığını sürdüren kartal, gökyüzündeki gücün simgesi olarak birçok uygarlığa konu olmuş ve halen olmaya devam etmektedir. Kartalın hayvanlar arasındaki yerini Kalkolitik Dönem'den itibaren keşfeden insanoğlu kartalı siyasi bir güç simgesi olarak, mitolojik ve doğadaki haliyle tasvir sanatına yansıtmıştır. Bu tez çalışmamızda tek başlı kartalın tek bir tanrısallığın kutsal hayvanı olmadığı, tanrısallıkların huzuruna çıkan ve insanlarla konuşturulan tek hayvan olması nedeniyle insanlarla tanrılar arasında elçi görevinin bulunduğu ve çift başlı kartalın heraldik arma şeklinde kullanıldığı bir kez daha anlaşılmıştır. Çift başlı kartal Anadolu'ya Mezopotamya'dan gelmiş gibi görünse de Anadolu'da daha çok benimsenmiş ve binlerce yıl yaşamasına devam etmiştir. Çift başlı kartalın tasvir sanatında Arinna'nın Güneş Tanrıçası'nın kızı tanrıça Mezulla ile torunu Zintuhi'yle olan ilişkisi, bugün Arinna ile lokalize edilen Alaca Höyük'te şehir kapısının girişinde tasvir edilmesi onun Güneş tanrısallığı ile ilişkisini tekrar vurgulamaktadır. Özellikle Nişantepe'den ele geçen bullalar Hitit krallarının Güneş Tanrısallığı ile bağlantısına bağlı olarak heraldik bir arma olarak kullanımını desteklemektedir.

KATALOGLAR

Katalog No.: 1	Lev. No.: III/4	Tip: V.B2.N.K1
Eserin Adı: Silindir Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.: 1959
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Devehöyük (Oğuzeli)		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Gaziantep Müzesi		
Malzemesi: Taş		Ölçüleri: 1,8 cm x 2,7cm x 0,86 cm
Tanımı: Kartalın başı, gövdesi ve pençesi profildendir, kuyruğu ve açık tek kanadı cephedendir.		
Yayımlandığı Yer: Erkanal, 1993: 38, Lev. 13, III-X/12		

Katalog No.: 2	Lev. No.: III/5	Tip: V.B2.K2
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. p/k 138		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: Ib Tabakası		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 2,9 cm x 1,9 cm
Tanımı: Kartalın başı profildendir, sola bakmaktadır. İki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden gösterilmiştir Kartal kalın ip bezemeli daire şeklindeki çerçeve ortasında yer alır. Mührün sağ kısmı korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç N., 1968a: 33, XXXIII 6a-b		

Katalog No.: 3	Lev. No.: III/6	Tip: V.B2.K2
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: n/t 159		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: Ib Tabakası		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Kil		Ölçüleri: 1,7 cm x 1,8 cm
Tanımı: Kartalın başı profildendir, sola bakmaktadır ve kısa boyunludur. İki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden gösterilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç N., 1968a: 33, XXXIII, 3a-b		

Katalog No.: 4	Lev. No.: IV/1	Tip: V.B2.K2
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 61/349		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Konya Karahöyük		

Açığa Çıktığı Tabaka: O çukurunun kuzeyinde, büyük çukurda 6,60 m derinlikte	
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:	
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 1,2 cm
Tanımı: Kartalın başı profilden ve sola bakmaktadır. Gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Mührün etrafı zikzak çizgi bandı ile çevrelenmiştir.	
Yayımlandığı Yer: Alp, 1994: 38, 175, Lev. 77/203, şek. 84	

Katalog No.: 5	Lev. No.: IV/2	Tip: V.B2.K2
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 54/191		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Konya Karahöyük		
Açığa Çıktığı Tabaka: I. Tabaka, C çukuru.		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 1,5 cm x 1,3 cm	
Tanımı: Yarım ay biçimli nesne üzerindeki dört kere basılmış bir mührün baskısı üzerindedir Baskıda kartalın başı profilden, sağa bakmaktadır. Gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve pençeleri cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Alp, 1994: 169, şek. 71, Lev. 154/473		

Katalog No.: 6	Lev. No.: IV/3	Tip: V.B2.K2
Eserin Adı: Silindir Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.: 1381
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Osmaniye'den satın alınmıştır.		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Adana Müzesi		
Malzemesi: Hematit	Ölçüleri: 2,3 cm x 3,77 cm x 1,2 cm	
Tanımı: İki adet kartalın başları, gövdeleri ve pençeleri profildendir, açık tek kanatları ve kuyrukları cephendedir. İki kartal alt alta aralarında spiral motifle birlikte gösterilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Erkanal, 1993: 73, Lev. 28, VII3-X/10		

Katalog No.: 7	Lev. No.: IV/4	Tip: V.B2.K2.IIIa
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 70/20		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: J/19-Ev 5, üst 1 katmanın duvarlarının alt kenarı altında.		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi:	Ölçüleri: 2,43 cm x 1,77 cm x 1,79 cm	

Tanımı: Kartalın başı profilden ve sağa bakmaktadır. Gövdesi, iki yana açık kanatları ve kuyruğu cephedendir. Pençesi gösterilmemiştir. Tavşan üzerinde durmaktadır.
Yayımlandığı Yer: Boehmer ve Güterbock, 1987: 25, Taf V, No 49

Katalog No.: 8	Lev. No.: IV/5	Tip: V.B2.K2.IIIg
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 75/169		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: I/20-VII/75-Doğu üst 1 üzerindeki döküntülerden.		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Yeşil Steatit		Ölçüleri: 2,6 cm x 1,9 cm
Tanımı: Keçi ile tasvir edilen kartalın başı, gövdesi, açık iki kanadı ve pençesi profildendir.		
Yayımlandığı Yer: Boehmer ve Güterbock, 1987: 26, Taf. V-50		

Katalog No.: 9	Lev. No.: V/1	Tip: V.B2.K2.IIIg
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 73/403		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: J/19, Ev 10, üst. 4 döküntülerinden.		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 2,0 cm x 2,4 cm
Tanımı: Kartalın ise başı ve gövdesi profilden, açık tek kanadı ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Kartal keçinin üzerine konmaktadır. Keçi ise yavrusunu emzirirken tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Boehmer ve Güterbock, 1987: 26, Taf V-52		

Katalog No.: 10	Lev. No.: V/2	Tip: V.B2.K2.IIIe
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 62/001		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: O-P/13 (BK gg/ 21)'de Büyükkale'nin kale kapılarının alt tarafındaki yolda bulunmuştur.		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi:		Ölçüleri: 2,49 cm x 1,28 cm x 2,03 cm
Tanımı: Koyun ile tasvir edilen kartalın ise başı ve pençesi profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları ve kuyruğu cephedendir.		
Yayımlandığı Yer: Boehmer ve Güterbock 1987: 26, Taf V-53		

Katalog No.: 11	Lev. No.: V/3	Tip: V.B2.K2.IIIi
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 76/291		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: J/20, I/1, şehir duvarına karşı doldurma, Karum Hattuşa zamanından birçok materyal içeriyor. Üst. 1 ya da daha eskidir.		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 3,35 cm x 2,75 cm
Tanımı: Grifon? ile tasvir edilmiş tek örnek olan damga mühürdeki kartalın başı ve gövdesi profildendir, açık tek kanadı ve kuyruğu cepheden gösterilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Boehmer ve Güterbock, 1987: 26, Taf V-56		

Katalog No.: 12	Lev. No.: V/4	Tip: V.B1.K1
Eserin Adı: Silindir Mühür Baskısı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. d/k 40		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: II. Tabaka		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri:
Tanımı: Kartal tanrının eli üzerine tünemiş ve profilden yapılmıştır. Sahnede hayvanlar arasında çömelmiş, sol omzunda eğri silah, sağ elinde kartal tutan Av Tanrısı'nın huzurunda mızrakla aslan avlayan kahraman ve sağ elinde gaga ağızlı testi tutan maymun görülmektedir.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç N., 1965: 41, Lev. XXI-62		

Katalog No.: 13	Lev. No.: V/5	Tip: V.B1.K1
Eserin Adı: Silindir Mühür Baskısı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. a/k 305: c/k 981		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: II. Tabaka		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri:
Tanımı: Tanrı sol eliyle profilden tasvir edilmiş olan kartalın boğazından tutmaktadır. Kartal kanatlarını gövdeye bitişiktir. Pençesini öne doğru atar durumda tasvir edilmiştir. Sahnede diz çökmüş, sağ elinde kartal, sol omzunda eğri silah tutan Av Tanrısı'nın yanında sfenks, ceylan, aslan, kuş ve sığır; aslan yenen boğa adam, boğa üzerinde sağ omzunda balta, sol elinde boğanın yularını tutan Hava Tanrısı görülmektedir.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç N., 1965: 41, Lev. XXI-63		

Katalog No.: 14	Lev. No.: VI/1	Tip: V.B1.K1
Eserin Adı: Silindir Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: II. Tabaka		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi:		Ölçüleri:
Tanımı: Profilden tasvir edilmiş olan kartal, figürin eline konmuş olarak görülmektedir ve kanatları gövdesine bitişiktir.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç T., 2005: 271, res. 358		

Katalog No.: 15	Lev. No.: VI/2	Tip: V.B1.K1
Eserin Adı: Silindir Mühür Baskısı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. k/k 35		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: II: Tabaka		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri:
Tanımı: Profilden tasvir edilmiş olan kartal Tanrı'nın eline tünemiştir. Tanrılar alayında geyik üzerinde sağ elinde kartal tutan Av Tanrısı, boğa üzerinde sol eliyle yuları tutan Hava Tanrısı, yine sırtında oklu koni bulunan boğa üzerinde Hava Tanrısı, aslan üzerinde Savaş Tanrısı görülmektedir.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç N., 1965: 41, Lev. XXII-65		

Katalog No.: 16	Lev. No.: VI/3	Tip: V.B1.K1
Eserin Adı: Silindir Mühür Baskısı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. a/k 497, b/k 313		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: II. Tabaka		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri:
Tanımı: Tanrının elinin üzerine tünemiş kartal profilden tasvir edilmiştir. İki sahneli mühür baskısındaki ilk sahnede oturan ve tahtının arkasında balık bulunan tanrıya gelen Koruyucu Tanrı vardır. İkinci sahnede ise içinde bizon adam bulunan dört köşeli bir kaidenin üzerinde sırtı konili boğanın ve sağ elinde gürz, sol elinde bumerang tutan boğa üzerindeki Hava Tanrısı huzurunda geyik üzerinde duran sağ elinde kartal, sol omzunda eğri silah tutan Av Tanrısı görülmektedir.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç N., 1965: 41, Lev. XXIII-69		

Katalog No.: 17	Lev. No.: VI/14	Tip: V.B1.K1
Eserin Adı: Silindir Mühür Baskısı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. c/k 807, c/k 417		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: II: Tabaka		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri:
Tanımı: Tanrılar alayına konu olmuş bu mühür baskısında arma şeklinde kartal görülmektedir. Boğanın üzerinde sağ elinde kadeh, sol omzunda gürz tutan ve sağ ayağını boğanın başına basan Hava Tanrısı, geyik üzerinde sol omzunda eğri silah, sağ elinde tavşan tutan Av Tanrısı bulunur. Oturan domuzun üzerinde duran sol omzunda gürz, sağ elinde hançer tutan ikiyüzlü tanrı Usmu, boğa üzerinde sağ elindeki kadehi ağzına götüren Hava Tanrısı ve tanrının eli hizasında arma şeklindeki kartal, boğa ile domuz arasında baş aşağı duran maymun görülmektedir.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç N., 1965: 37, Lev. VII-19-20		

Katalog No.: 18	Lev. No.: VI/5	Tip: V.B1.K1
Eserin Adı: Silindir Mühür Baskısı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. b/k 277, g/k 183		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: II. Tabaka		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri:
Tanımı: Tanrının eli üzerinde tünemiş biçimde kartal görülmektedir. Kanatlarını gövdeye bitişiktir. Tanrılar alayı sahnesinde sırtında oklu koni bulunan boğa üzerinde yuları tutan Hava Tanrısı, aslan üzerinde duran Savaş Tanrısı, geyik üzerinde duran sağ elinde kartal, sol elinde eğri silah tutan Av Tanrısı görülmektedir.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç N., 1965: 41, Lev. XXI-64		

Katalog No.: 19	Lev. No.: VII/1	Tip: V.B1.K1
Eserin Adı: Silindir Mühür Baskısı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. g/t 22, 23, m/k 62		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: II. Tabaka		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri:
Tanımı: Tanrının elinin üzerine tünemiş kartal başını geri çevirmiş ve profilden tasvir edilmiştir. Tahtında oturan aslana basan sol elinde kadeh tutan Savaş		

Tanrısı huzurunda, Koruyucu Tanrı, aslan ejderin üzerinde duran Adad, karşısında sol elinde kartal tutan çıplak tanrıça ve boğa üzerindeki Hava Tanrısı görülmektedir.
Yayımlandığı Yer: Özgüç N., 1965: 36, Lev. IV-11a-b; 2003: 26

Katalog No.: 20	Lev. No.: VII/2	Tip: V.B1.K1
Eserin Adı: Silindir Mühür Baskısı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. g/k 14		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: II. Tabaka		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri:
Tanımı: Tanrının eline tünemiş bir profilden tasvir edilmiş kartal ve bizon adamlar arasında yine profilden tasvir edilmiş kartal görülür. Hatti üslubundaki baskıda baba Şulinkatle, Illuyanka'yı tutan Fırtına Tanrısı, İnara, genç Fırtına Tanrısı ölümlü Hupaşıya yer almaktadır.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç N., 1965: 42, Lev. XXIV-71; 2003: 26		

Katalog No.: 21	Lev. No.: VII/3	Tip: V.B1.K1
Eserin Adı: Silindir Mühür Baskısı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. c/k 841		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: II: Tabaka		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri:
Tanımı: Tanrının elinde bir koyun ve koyunun üzerine tünemiş durumda profilden kartal yer almaktadır. Kartalın başı korunamamıştır. Baskı iki sahnelidir. İlk sahnede Savaş Tanrısı huzurunda ibrik sunan bir tanrı, maymun, meyvelik-sunak, hilali kurs ve kartal görülür. İkinci sahnede ise sağ elinde dağ koyunu ve koyunun başı üzerinde kartal, sol elinde kadehli çıplak kahraman ile sular taşan vazoyu tutan boğa adam görülmektedir.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç N., 1965: 42, Lev. XXIV-73		

Katalog No.: 22	Lev. No.: VII/4	Tip: V.B1.K1.
Eserin Adı: Silindir Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 621/t		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: Büyükkale, kuzeybatı yamacı L/18, 8a katı, kaplama tabandan.		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Boğazköy Müzesi		

Malzemesi: Hematit	Ölçüleri: 2,18 cm x 3,93 cm x 1,25 cm
Tanımı: Kartalın başı, gövdesi ve pençesi profildendir, açık tek kanadı ve kuyruğu cephedendir. Gagasının ucu korunamamıştır.	
Yayımlandığı Yer: Erkanal, 1993: 65-66, Lev. 25, VII3-F/02	

Katalog No.: 23	Lev. No.: VII/5	Tip: V.B1.K2
Eserin Adı: Silindir Mühür Baskısı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. a/k 488, a/k 452, a/k 458, a/k 42, c/k 648, f/k 172		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: II. Tabaka		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri:	
Tanımı: Tanrının elinin üzerinde tünemiş kartal profilden tasvir edilmiştir. Sahnede sırtında oklu ve mızraklı koni, ağzında ot bulunan keçi-başlık huzurunda; sağ omzunda eğri silah, sol elinde kartal ve tavşan tutan Av Tanrısıdır. Aslanı yenen çıplak kahraman, sağ elinde kadeh tutan ve önünde üstü küreli, boğa ayaklı sunak ve onun altında dört adet dik üçgen kulplu meyvelik bulunan tanrı, sol elinde kadeh, sağ omzunda balta tutan, önünde bir kartalla ceylan bulunan tanrı. Hilali kurs, yıldız, hayvan başları görülür.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç N., 1965: 37, Lev. VI-17		

Katalog No.: 24	Lev. No.: VIII/1	Tip: V.B1.K2
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. b/k 1.		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: Ib Tabakası		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 2 cm x 1,8 cm	
Tanımı: Heraldik olarak tasvir edilmiş kartalın başı profilden ve sola bakmaktadır. Gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç N., 1968a: 33, XXXIII-2a-b		

Katalog No.: 25	Lev. No.: VIII/2	Tip: V.B1.K2
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. r/k 163		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: Ib Tabakası		

Eserin Korunduğu Yer/Konumu:	
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 1,5 cm x 2,1 cm
Tanımı: Kartal heraldik olarak tasvir edilmiştir. Mührün yarısı korunamamıştır.	
Yayımlandığı Yer: Özgüç N., 1968a: 33, XXXIII, 4a-b	

Katalog No.: 26	Lev. No.: VIII/3	Tip: V.B1.K2
Eserin Adı: Silindir Mühür Baskısı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. n/k 30		Eserin Müze Env. No.: 165-30-64
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: Ib Tabakası		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Ankara Anadolu Medeniyetler Müzesi		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 1,3 cm x 3 cm	
Tanımı: Kartalların? kanatları açık, pençeleriyle birlikte profilden tasvir edilmiştir. Aralarında birer Suriye şişesi olarak isimlendirdiği kaplar bulunur. Alttaki sahnede karşılıklı oturmuş bir dağ keçisiyle (veya antilop) tavşanlar görülür ve onların arasında da benzer kaplar vardır,		
Yayımlandığı Yer: Erkanal, 1993: 56, Lev. 20, V1-A/02		

Katalog No.: 27	Lev. No.: VIII/4	Tip: V.B1.K2
Eserin Adı: Silindir Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: ATT 39/184		Eserin Müze Env. No.: BM 131449A
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Açıcana Höyük		
Açığa Çıktığı Tabaka: VII. Tabaka Sarayı, Oda 11		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: British Müzesi		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 1,8 cm x 0,7 cm	
Tanımı: Kartalların kimileri baş aşağı kimleri ise düzdür. Dört kartalın dışında hepsi korunmuştur. Pençeleri açıktır bu da konmak üzere ya da henüz havalandıklarını göstermektedir. Boyunları uzundur ve gövdeleri kütür.		
Yayımlandığı Yer: Collon, 1975: 91, Plate XLVI, 165		

Katalog No.: 28	Lev. No.: IX/1	Tip: V.B1.K2
Eserin Adı: Silindir Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.: 3-26-73
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Gaziantep Çevresi		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Gaziantep Müzesi		
Malzemesi: Steatit	Ölçüleri: 1,95 cm x 2,83 cm x 0,9 cm x 0,4 cm	
Tanımı: Kartalın başı, gövdesi ve pençesi profildendir, açık tek kanadı ve kuyruğu cephedendir. Gövdesinin alt tarafı korunamamıştır. Kanadı tüylerle verilmeye çalışılmıştır. Zemine yakın oturan figürin önünde ona doğru		

bakmaktadır.
Yayımlandığı Yer: Erkanal, 1993: 73, Lev. 28, VII3- X/09

Katalog No.: 29	Lev. No.: IX/2	Tip: V.B1.K
Eserin Adı: Silindir Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.: 8560
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Afrin tarafından		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Hatay Müzesi		
Malzemesi: Taş		Ölçüleri: 2,5 cm x 4,08 cm x 1,3 cm x 0,4 cm
Tanımı: Kartalın başı profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençeleri ve kuyruğu cephedendir. Kanatları tüylü tasvir edilmiştir. Pençeleri bir nesneyi tutar vaziyette iki yana açıktır.		
Yayımlandığı Yer: Erkanal, 1993: 75, Lev. 29, VII3-X/12		

Katalog No.: 30	Lev. No.: IX/3	Tip: V.B1.K2.IIIb?
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. r/k 107		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: Ib Tabakası		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 1,5 cm x 2 cm
Tanımı: Antiloba benzeyen hayvanın üzerinde bir kartal? görülmektedir.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç N., 1968a: 32, XXXII, 4a-b		

Katalog No.: 31	Lev. No.: IX/4	Tip: V.B1.K2.IIIc
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. f/t 402		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: Ib Tabakası (tepe, taş yapısı 0/38)		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 1,7 cm x 1,8 cm
Tanımı: Kartalın başı, gövdesi, açık tek kanadı, kuyruğu ve pençesi profilden tasvir edilmiştir. Kartal ceylanın üzerine konmaktadır.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç N., 1968a: 32, XXXII, 3a,b; Özgüç T., 1959: 44, Pl. 2a.		

Katalog No.: 32	Lev. No.: IX/5	Tip: V.B1.K2.IIIId
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı

Eserin Kazı Env. No.: p/k 1 566	Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu	
Açığa Çıktığı Tabaka: Ib Tabakası	
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:	
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 2,2 cm x 1,8 cm
Tanımı: Kartalın başı, gövdesi, açık tek kanadı ve kuyruğu profilden tasvir edilmiştir. Boyun kısadır. Kartal sığırın üzerine konmaktadır.	
Yayımlandığı Yer: Özgüç N., 1968a: 32, XXXII- 1a-b	

Katalog No.: 33	Lev. No.: X/1	Tip: V.B1.K2.IIf
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt.. h/k 227		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: Ib Tabakası		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 1,4 cm x 2 cm
Tanımı: İki kartal profilden tasvir edilmiştir. Altında dört ayaklı hayvanın üzerine konmaktadır.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç N., 1968a: 32, XXXII-6 a-b		

Katalog No.: 34	Lev. No.: X/2	Tip: V.B1.K2.IIf
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 71/358		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: J/19, Ev 4, üst. 1 katmanının üst tarafındaki döküntüler		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Serpantin		Ölçüleri: 1,65cm x 2,1cm
Tanımı: Kartalın başı profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve pençesi cepheden tasvir edilmiştir. Altta iki hayvan üzerine konmaktadır.		
Yayımlandığı Yer: Boehmer ve Güterbock, 1987: 26, Tafel VI-57		

Katalog No.: 35	Lev. No.: X/3	Tip: V.B1.K2.IIb
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 71/359		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: J/19, Ev 4, üst. 1 katmanının temelinin doldurmalarından.		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 2,3 cm x 2,3 cm x 1,6 cm

Tanımı: Kartalın baş, gövdesi, açık tek kanadı, pençesi ve kuyruğu profilden gösterilmiştir. Aslanın üzerine konmaktadır.
Yayımlandığı Yer: Boehmer ve Güterbock, 1987: 26, Tafel V-54

Katalog No.: 36	Lev. No.: X/4	Tip: V.B1.K?.IIIj
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 62/005		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: Bilinmiyor		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 1,87 cm x 1,86 cm
Tanımı: Kartalın başı profilden gösterilmiştir. Altta duran boynuzlu bir hayvana konmaktadır. Kartalın gövdesi korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Boehmer ve Güterbock, 1987: 26, Tafel V-51		

Katalog No.: 37	Lev. No.: X/5	Tip: V.B1.K2.IIb
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 1311/z		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: K/18, güney kısım, V, döküntü		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 2,1 cm x 2,5 cm
Tanımı: Mührün yarısı korunmuştur. Buna göre kartalın tek kanadı açıktır. Muhtemelen altında bir aslan ile tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Boehmer ve Güterbock, 1987: 26, Tafel V-55		

Katalog No.: 38	Lev. No.: XI/1	Tip: V.B1.K2.IIIa
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 71/272		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: J/20, Ev 10, üst. 3 ya da daha eski.		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Mermerleştirilmiş Taş		Ölçüleri: 2,72 cm x 2,05 cm
Tanımı: Biri düz biri ters duran iki kartalın başları, gövdeleri, açık tek kanatları, kuyrukları ve pençeleri profilden gösterilmiştir. Altta tavşan? üzerine konmaktadırlar. Mührün ve hayvanlarının ortasına daire yapılmıştır.		
Yayımlandığı Yer: Boehmer ve Güterbock, 1987: 27, Tafel VII-58		

Katalog No.: 39	Lev. No.: XI/2	Tip: V.B1.K2.IIa
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı

Eserin Kazı Env. No.: 73/52	Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy	
Açığa Çıktığı Tabaka: J/19, Ev 6 üzerindeki döküntülerden.	
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:	
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 1,6 cm x 2,4 cm
Tanımı: Karşılıklı duran iki kartalın başları, gövdeleri, açık tek kanatları, pençeleri ve kuyukları profilden gösterilmiştir. Altta tavşanı pençeleriyle tutmaktadır.	
Yayımlandığı Yer: Boehmer ve Güterbock, 1987: 26, Tafel VI-60	

Katalog No.: 40	Lev. No.: XI/3	Tip: V.B1.K2.IIa
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 70/205		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: J/19, Ev 5, üst 1 ve 2 katmanları arasındaki döküntülerden.		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 2,06 cm x 1,83 cm
Tanımı: Karşılıklı duran iki kartalın başları, gövdeleri, açık tek kanatları, pençeleri ve kuyukları profilden gösterilmiştir. Altta tavşanı pençeleriyle tutmaktadır.		
Yayımlandığı Yer: Boehmer ve Güterbock, 1987: 26, Tafel VI-59		

Katalog No.: 41	Lev. No.: XI/4	Tip: V.B1.K2.IIIa
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: A-2003-6-1		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Amasya İli, Göynücek İlçesi, Çiviköy		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Amasya Müzesi		
Malzemesi: Siyah Taş		Ölçüleri: Çap: 2,3 cm; uzunluğu: 2,1 cm
Tanımı: Karşılıklı duran iki kartal alttaki tavşana? konmak üzere tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Alparslan vd., 2010: 95		

Katalog No.: 42	Lev. No.: XI/5	Tip: V.B1.K?
Eserin Adı: Silindir Mühür Baskısı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. n/k 35		Eserin Müze Env. No.: 165-35-64
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: Ib Tabakası		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Ankara Anadolu Medeniyetler Müzesi		

Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 1,4 cm x 3,6 cm x 1,15 cm
Tanımı: Kartalın başı profildendir ve sağa bakmaktadır. Gövdesi ve iki yana açık kanatları cephedendir. Boyun halkalarla gösterilmiştir. Gövdenin alt kısmı korunamamıştır. Kafasının üzerinde hilalli kurs bulunur.	
Yayımlandığı Yer: Erkanal, 1993: 65, Lev. 25, VII3-A/01	

Katalog No.: 43	Lev. No.: XII/1	Tip: V.B1.K?
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: r/k 110		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: Ib Tabakası		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Taş	Ölçüleri: 1,7 cm x 2 cm	
Tanımı: Kartalın başı profilden sola bakmaktadır. Boyun ve gövdenin geri kalan kısmı korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç N., 1968a: 33, XXXIII-5a-b		

Katalog No.: 44	Lev. No.: XII/2	Tip: V.B1.K2
Eserin Adı: Taş Kalıp		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. f/k 223		Eserin Müze Env. No.: 116-55-64
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: II. Tabaka		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Ankara Anadolu Medeniyetler Müzesi		
Malzemesi: Steatit	Ölçüleri: 7,2 cm x 5,3 cm	
Tanımı: Kartal sola bakmaktadır. Başı profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu, cepheden tasvir edilmiştir. Kartalın merkezinde bir delik vardır.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç T., 1955: 449, fig. 22; Bilgi, 2004: 27, Kulakoğlu ve Kangal, 2011: 278, res. 257		

Katalog No.: 45	Lev. No.: XII/3	Tip: V.B1.K?
Eserin Adı: Taş Kalıp		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: II. Tabaka		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Ankara Anadolu Medeniyetler Müzesi		
Malzemesi: Steatit	Ölçüleri:	
Tanımı: XXIV/3 ile aynı şekilde tasvir edilmiş olan taş kalıbın yarısı kırıktır.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç T., 1955: 449, fig. 22; Bilgi, 2004: 27, Kulakoğlu ve Kangal, 2011: 278, res. 257		

Katalog No.: 46	Lev. No.: XII/4	Tip: V.B1.K2
Eserin Adı: Taş Kalıp		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. 85/k 168		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: Ib Tabakası		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Kayseri Müzesi		
Malzemesi: Steatit		Ölçüleri: 6,6 cm x 4,3 cm
Tanımı: Kartalın başı profilden sağa bakmaktadır. Gövdesi, iki yana açık kanatları ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Tanrı ve Tanrıça da yer almaktadır.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç T., 2005: 242, res. 303; Kulakoğlu ve Kangal, 2011: 271, res. 236		

Katalog No.: 47	Lev. No.: XIII/1	Tip: V.B1.K?
Eserin Adı: Emzikli Çaydanlık		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. f/k 339		Eserin Müze Env. No.: 15028
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: II. Tabaka		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Ankara Anadolu Medeniyetler Müzesi		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: Yükseklik 16,5 cm; Çap 22 cm
Tanımı: Kartal, kabın kulpu üzerine tünemiş, gövdeye kanatları bitişik durumda tasvir edilmiştir. Gagası uzun ve sivri, gözü patlak ve iridir. Kuyruğu korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç T., 2005: 151, res. 181; 1955: 447, res. 12; 1986: 56, Lev. 107 1a-b; Jacob, 2002: res. 28; Kulakoğlu ve Kangal, 2011: 183, res. 25		

Katalog No.: 48	Lev. No.: XIII/2	Tip: V.B1.K?
Eserin Adı: Emzikli Çaydanlık		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. f/k 336		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: II. Tabaka		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri:
Tanımı: Kartal, kabın kulpu üzerine tünemiş, gövdeye kanatları bitişik durumda tasvir edilmiştir. Gagası uzun ve sivri, gözü patlak badem biçimindedir. Kuyruğu korunamamıştır. Boyun uzun ve öne doğru uzanmıştır.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç T., 1986: 56		

Katalog No.: 49	Lev. No.: XIII/3	Tip: V.B1.K?
Eserin Adı: Yüksek Kaideli Kap		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı

Eserin Kazı Env. No.: Kt. m/k 59	Eserin Müze Env. No.: 119-6-64
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu	
Açığa Çıktığı Tabaka: II. Tabaka	
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Ankara Anadolu Medeniyetler Müzesi	
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 27,5 cm x 22,5 cm
Tanımı: İki adet kartal kabın ağzına tünemiş biçimde, kanatları gövdeye bitişik olarak yapılmıştır. Gözleri belirgin, gagası uzun, eğridir ve sivridir. Kuyruğu uzun olarak gösterilmiştir. Kabın ağız kısmında karşılıklı durur biçimdedirler.	
Yayımlandığı Yer: Emre, 1963: 87-99; Özgüç T., 1986: 57 Lev. 107, 5; Jacob, 2002: res. 24	

Katalog No.: 50	Lev. No.: XIII/4	Tip: V.B1.K?
Eserin Adı: Tekne Biçimli Riton		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: II. Tabaka		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Anadolu Medeniyetler Müzesi		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 18 cm x 9,2 cm
Tanımı: Kartalın kanatları gövdeye bitişik, tekneye konmuş biçimde tasvir edilmiştir. Gözü belirgin, gagası küçüktür.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç T., 1959: 64, res. XLII-4		

Katalog No.: 51	Lev. No.: XIV/1	Tip: V.B1.K?
Eserin Adı: Tekne Biçimli Riton		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. 92/k 017		Eserin Müze Env. No.: 1, 4, 92
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: II. Tabaka		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Ankara Anadolu Medeniyetler Müzesi		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 25 cm x 19 cm
Tanımı: Bir tekne biçimli ritonun en üst tepesine yapılmış olan kartal kanatlarını iki yana açmış, uçar durumda resmedilmiştir. Gözü belirgin, gagası korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç T., 2005: 186, res. 222; Kulakoğlu ve Kangal, 2011: 267, res. 224		

Katalog No.: 52	Lev. No.: XIV/2	Tip: V.B1.K?
Eserin Adı: Kartal Biçimli. Törensel İçki Kabı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. 92/k 783		Eserin Müze Env. No.: 1-36-92
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		

Açığa Çıktığı Tabaka: II. Tabaka	
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Ankara Anadolu Medeniyetler Müzesi	
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 20,7 cm x 12 cm
Tanımı: Kartal kanatlar iki yana açık uçar durumdadır. Gagası açık, iri ve eğridir. Baş yassı olarak yapılmış olup gözü iri ve çatık kaşlıdır. Bacakları ayrı ve pençesi belirgindir. Doldurma deliği sırtında yer almaktadır.	
Yayımlandığı Yer: Özgüç T., 2005: 175 res. 197; Kulakoğlu ve Kangal, 2011: 261, res. 261	

Katalog No.: 53	Lev. No.: XIV/3	Tip: V.B1.K?
Eserin Adı: Kartal Biçimli Törensel İçki Kabı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. 92/k 784		Eserin Müze Env. No.: 1-37-92
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: II. Tabaka		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Ankara Anadolu Medeniyetler Müzesi		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 27,5 cm x 12,2 cm	
Tanımı: Kartal, gövdeye kanatları bitişik durumda tasvir edilmiştir. Gagası uzun, sivri ve iridir, gözü patlak badem biçiminde ve çatık kaşlıdır. Pençeleri belirgindir. Pençeleri arasında bir tavşana basar biçimde gösterilmiştir. Doldurma deliği sırtındadır.		
Yayımlandığı Yer: Jacob, 2002: 43; Kulakoğlu ve Kangal, 2011: 261, res. 211		

Katalog No.: 54	Lev. No.: XIV/4	Tip: V.B1.K?
Eserin Adı: Kartal Biçimli Törensel İçki Kabı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: II. Tabaka		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Ankara Anadolu Medeniyetler Müzesi		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri:	
Tanımı: Kartal, tüner gibi, gövdeye kanatları bitişik durumda tasvir edilmiştir. Gagası eğridir ve sivridir, gözü kaşlı olup iridir. Boynu uzun ve öne doğru uzanmıştır. Ayakları ve pençesi belirtilmiştir. Gövdesi ve kanatları boya ile süslenmiştir. Doldurma deliği sırtına yapılmıştır		
Yayımlandığı Yer: Özgüç T., 2005: 173 res. 198		

Katalog No.: 55	Lev. No.: XV/1	Tip: V.B1.K?
Eserin Adı: Kartal Başlı Biçiminde Törensel İçki Kabı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı

Eserin Kazı Env. No.: Kt. k/k 232	Eserin Müze Env. No.: 19076
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu	
Açığa Çıktığı Tabaka: II. Tabaka	
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Ankara Anadolu Medeniyetler Müzesi	
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 7,5 cm x 13,1 cm
Tanımı: Riton kartal başı biçiminde yapılmıştır. Gagası uzundur ve eğridir. Kaşları çatıktır, gözü iridir. Baş kısmı yassıdır. Ağız yivle belirginleştirilmiştir.	
Yayımlandığı Yer: Özgüç T., 1986: 61, Lev. 115,1; Jacob, 2002: res. 42; Kulakoğlu ve Kangal, 2011: 262, res. 212	

Katalog No.: 56	Lev. No.: XV/2	Tip: V.B1.K?
Eserin Adı: Kartal Başı Biçiminde Törensel İçki Kabı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. j/k 58	Eserin Müze Env. No.: 19/74	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: II. Tabaka		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Ankara Anadolu Medeniyetler Müzesi		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 13,2 cm x 7,6 cm	
Tanımı: Riton kartal başı biçiminde yapılmıştır. Gagası uzundur ve eğridir. Kaşları çatıktır, gözü iri olarak yapılmıştır. Baş kısmı yassıdır. Çene ve ağız yivle belirginleştirilmiştir. Bazı bölümleri korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç T., 2005: 184, res. 210-211; 1986: 61, Lev. 115/2; Kulakoğlu ve Kangal, 2011: 262, res. 213		

Katalog No.: 57	Lev. No.: XV/3	Tip: V.B1.K?
Eserin Adı: Kartal Başı Biçimli Törensel İçki Kabı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.:	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: II. Tabaka		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri:	
Tanımı: Riton kartal başı biçiminde yapılmıştır. Gagası uzundur ve eğridir. Kaşları çatıktır, gözü iri olarak yapılmıştır. Göz bebeği siyah boya ile yapılmıştır. Baş kısmı yassıdır. Çene ve ağız yivle belirginleştirilmiştir. Alnının ortası yivlerle süslüdür.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç T., 1955: 448, res. 21a-b		

Katalog No.: 58	Lev. No.: XV/4	Tip: V.B1.K?
Eserin Adı: Kartal Şeklinde Damga Mühür	Dönem: Asur Tic. Kolonileri Çağı	

Eserin Kazı Env. No.: 104/5	Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy	
Açığa Çıktığı Tabaka:	
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:	
Malzemesi:	Ölçüleri: 2,05 cm x 2,35 cm x 1,23 cm
Tanımı: Oturur şekilde tasvir edilmiş kartal biçimli mühür. Kanatları gövdeye bitişiktir. Gözleri iridir, gagası küçüktür. Kanatlarına yivler yapılmıştır. Boyun kısmında deliği vardır ve boyun kısadır.	
Yayımlandığı Yer: Boehmer ve Güterbock, 1987: 34, Taf IX- 104/5L/18	

Katalog No.: 59	Lev. No.: XV/5	Tip: V.B1.K?
Eserin Adı: Kartal Şek. Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: L/18		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi:		Ölçüleri:
Tanımı: Oturur şekilde tasvir edilmiş kartal biçimli mühür. Kanatları gövdeye bitişiktir. Gözleri iridir, gagası sivridir ve uzundur. Kanatlarına yivler yapılmıştır.		
Yayımlandığı Yer: Boehmer ve Güterbock, 1987: 34, Taf IX-104/5L/18		

Katalog No.: 60	Lev. No.: XVI/1	Tip: W1.B2.K2
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 73/74		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: J/19, tapınak terası altında, yağmur oluğundaki döküntülerde.		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 1,7 cm x 2,8 cm
Tanımı: Çift başlı kartalın başı profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Başının arkasında ucu yukarıya doğru kıvrılmış, ince ve uzun sorguca benzer bir çıkıntı vardır. Altta iki tane tavşanın üzerine konmaktadır. Mührün yarısı korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Boehmer ve Güterbock, 1987: 27, Tafel VI-61		

Katalog No.: 61	Lev. No.: XVI/2	Tip: W1.B1.K1
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 61/346		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Konya Karahöyük		
Açığa Çıktığı Tabaka: O çukuru kuzeyinde, büyük çukur 6,55 m derinlikte.		

Eserin Korunduğu Yer/Konumu:	
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 1,6 cm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Sağ pençesi korunamamıştır.	
Yayımlandığı Yer: Alp, 1994: 35, 170, Lev. 69/180, Şek. 75	

Katalog No.: 62	Lev. No.: XVI/3	Tip: W1.B1.K1
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. 89k 124		Eserin Müze Env. No.: 89/404
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: Ib Tabakası		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Kayseri Müzesi		
Malzemesi: Serpantin		Ölçüleri: 2,1 cm x 2,1 cm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Pençeler abartılı olarak iki yana açılmıştır. Başlarının üzerine ters hilal tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç T., 2005: 251, res. 314; Kulakoğlu ve Kangal, 2011: 356, res. 483		

Katalog No.: 63	Lev. No.: XVI/4	Tip: W1.B1.K1
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Acem Höyük		
Açığa Çıktığı Tabaka: Sarıkaya Sarayından		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 1,6 cm x 4,2 cm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç N. 1983, 419, Abb. 8		

Katalog No.: 64	Lev. No.: XVI/5	Tip: W1.B1.K1
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Ac F.3		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Acem Höyük		
Açığa Çıktığı Tabaka: III. Tabaka		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri:
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç N., 1977: 380, res. 9		

Katalog No.: 65	Lev. No.: XVII/1	Tip: W1.B1.K1.IIb
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 56/125		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Konya Karahöyük		
Açığa Çıktığı Tabaka: I. Tabaka, L çukuru		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 1,8 cm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Kartal pençelerini mührün iki yanında duran aslanların üzerine atmaktadır.		
Yayımlandığı Yer: Alp, 1994: 187, Şek. 111, Lev. 91/252		

Katalog No.: 66	Lev. No.: XVII/2	Tip: W1.B1.K?
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 62/71		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Konya Karahöyük		
Açığa Çıktığı Tabaka: O çukuru kuzeyinde, büyük çukurda, 6,50 m derinlikte		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 1,5 cm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Alp, 1994: 35, 171, Lev. 70/181, şek. 76		

Katalog No.: 67	Lev. No.: XVII/3	Tip: W1.B1.K?
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 76/73		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: J/20, 32. Evin duvarları arasında, üst. I ya da daha eski.		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 1,8 cm x 2,5 cm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Mührün yarısı korunamamıştır.		
Not: Mührün baş kısmının tamamlanması yanlıştır.		
Yayımlandığı Yer: Boehmer ve Güterbock, 1987: 22, Tafel II, 24		

Katalog No.: 68	Lev. No.: XVII/4	Tip: W2.B1.K1
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. k/k I		Eserin Müze Env. No.:

Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu	
Açığa Çıktığı Tabaka: Ib Tabakası	
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:	
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 0,8 cm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir.	
Yayımlandığı Yer: Özgüç N., 1968a: 26, Lev. VII-c	

Katalog No.: 69	Lev. No.: XVII/5	Tip: W2.B1.K1
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. f/t 397		Eserin Müze Env. No.: 12129
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: Ib Tabakası		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Anadolu Medeniyetler Müzesi		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 3,3 cm x 3,5 cm x 2,5 cm	
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Başlarının arasına yıldız benzer motif yapılmıştır.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç N., ve Tunca, 2001: 40, Lev. 9, St.13; Özgüç N., 1989: 394, Pl-118, 3 (56); Kulakoğlu ve Kangal, 2011: 352, res. 468; Özgüç T., 1959: 44, Pl II; Özgüç N., 1968a: 25, III -2; Bittel vd., 1941: 93, res. 76		

Katalog No.: 70	Lev. No.: XVIII/1	Tip: W2.B1.K1
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. 4-132		Eserin Müze Env. No.: 12445
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Anadolu Medeniyetler Müzesi		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 1,6 cm x 1,5 cm	
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Pençeleri abartılı gösterilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Kulakoğlu ve Kangal, 2011: 356, res. 482		

Katalog No.: 71	Lev. No.: XVIII/2	Tip: W2.B1.K1
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. y/t 006		Eserin Müze Env. No.: 181-4-74
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Anadolu Medeniyetler Müzesi		
Malzemesi: Serpantin	Ölçüleri: 2,4 cm x 2 cm	

Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir.
Yayımlandığı Yer: Kulakoğlu ve Kangal, 2011: 356, res. 484

Katalog No.: 72	Lev. No.: XVIII/3	Tip: W2.B1.K1
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı	Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı	
Eserin Kazı Env. No.: 55/253, 55/254	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Konya Karahöyük		
Açığa Çıktığı Tabaka: I. Tabaka		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri:	
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Pençeler abartılı olarak yapılmıştır.		
Yayımlandığı Yer: Alp, 1994: 173, şek. 82, Lev. 74-195, 75-196-200		

Katalog No.: 73	Lev. No.: XVIII/4	Tip: W2.B1.K1
Eserin Adı: Damga Mühür	Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı	
Eserin Kazı Env. No.:	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi:	Ölçüleri:	
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Seeher, 2011: 172		

Katalog No.: 74	Lev. No.: XVIII/5	Tip: W2.B1.K1.IIa
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı	Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı	
Eserin Kazı Env. No.: Kt. ş/k 12	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: Ib Tabakası		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 5,7 cm x 3,7 cm x 1,2 cm	
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, ayakları ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Altta iki tavşanın üzerine konmak üzeredir.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç N. ve Tunca, 2001: 56, Lev. Pl17. St32; Özgüç N., 1989: 394, Pl. 118 (102)		

Katalog No.: 75	Lev. No.: XIX/1	Tip: W2.B1.K2
Eserin Adı: Silindir Mühür Baskısı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. n/k 41		Eserin Müze Env. No.: 165-4-64
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: Ib Tabakası		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Ankara Anadolu Medeniyetler Müzesi		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 1,6 cm x 2,3 cm x 0,73 cm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, köşeli kuyruğu ve pençesi cephedendir.		
Yayımlandığı Yer: Erkanal, 1993: 86-87, Lev. 34, X-A/01; Özgüç N., 1965: 30, Lev XXV-1		

Katalog No.: 76	Lev. No.: XIX/2	Tip: W2.B1.K2
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. v /t22, Kt. v/t 43		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: Warshama Sarayı		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 1,2 cm x 1,7 cm x 1,5 cm x 1,5 cm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, iki yana açık kanatları, gövdesi, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç T., 1989: 395, Pl. 116, 7 (111-114)		

Katalog No.: 77	Lev. No.: XIX/3	Tip: W2.B1.K2
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. 98/k, 067		Eserin Müze Env. No.: 1, 66, 98
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Anadolu Medeniyetler Müzesi		
Malzemesi: Grimsi yeşil Taş		Ölçüleri: 1,9 cm x 1,7 cm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Kulakoğlu ve Kangal, 2011: 357, res. 485		

Katalog No.: 78	Lev. No.: XIX/4	Tip: W2.B1.K2
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 55/252		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Konya Karahöyük		
Açığa Çıktığı Tabaka: I. tabaka, L çukuru, 5 no.lu oda		

Eserin Korunduğu Yer/Konumu:	
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 1,6 cm
Tanımı: Çift başlı kartalın başlar profilden, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir.	
Yayımlandığı Yer: Alp, 1994: 35, 171, Lev. 71/186, şek.78	

Katalog No.: 79	Lev. No.: XIX/5	Tip: W2.B1.K2
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Konya Karahöyük		
Açığa Çıktığı Tabaka: I. Tabaka-L çukuru 6'no.lu oda		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri:
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Alp, 1994: 173, şek. 81 Lev. 73/192		

Katalog No.: 80	Lev. No.: XX/1	Tip: W2.B1.K2
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 55/9		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Konya Karahöyük		
Açığa Çıktığı Tabaka: II. tabaka, C çukuru, oda - 26		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 1 cm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Alp, 1994: 7,170, Lev. 24/60, şek. 72		

Katalog No.: 81	Lev. No.: XX/2	Tip: W2.B1.K2
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 60/190		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Konya Karahöyük		
Açığa Çıktığı Tabaka: O çukuru kuzeyinde, büyük çukurda 3,25 m derinlikte.		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 1,3 cm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, iki yana açık kanatları, bacakları ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Alp, 1994: 34, 170, Lev. 69/179, Şek. 74		

Katalog No.: 82	Lev. No.: XX/3	Tip: W2.B1.K2
------------------------	-----------------------	----------------------

Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı	Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.:	Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Konya Karahöyük	
Açığa Çıktığı Tabaka: II. Tabaka, L çukuru 4 no.lu oda	
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:	
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri:
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Pençeler abartılı olarak işlenmiştir.	
Yayımlandığı Yer: Alp, 1994: 171, şek. 77, Lev. 71/184-185	

Katalog No.: 83	Lev. No.: XX/4	Tip: W2.B1.K2
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı	Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı	
Eserin Kazı Env. No.: 55/265	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Konya Karahöyük		
Açığa Çıktığı Tabaka: I. tabaka, L çukuru, 6 no.lu		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri:	
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Gagaları belirgin ve uzundur. Mührün sol kısmı korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Alp, 1994: 36, 172, Lev. 72/187, şek. 79		

Katalog No.: 84	Lev. No.: XX/5	Tip: W2.B1.K2
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı	Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı	
Eserin Kazı Env. No.: 55/264	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Konya Karahöyük		
Açığa Çıktığı Tabaka: I tabaka, L çukuru, 6 no.lu oda		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 2 cm	
Tanımı: Çift başlı kartalın? baş kısmı ve sol kısmı korunamamıştır. İki yana açık kanatları ve kuyruğu cephededir.		
Yayımlandığı Yer: Alp, 1994: 36, 172, Lev. 72/189, şek. 80		

Katalog No.: 85	Lev. No.: XXI/1	Tip: W2.B1.K2
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı	Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı	
Eserin Kazı Env. No.: 70/201	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: J/19-Ev 6, Üst 1 harabelerinden.		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		

Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 2,7 cm x 2,2 cm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Pençe gibi ayrıntılar verilmemiştir. Tüyleri çizgilerle gösterilmiştir.	
Yayımlandığı Yer: Boehmer ve Güterbock, 1987: 25, Tafel IV, 44	

Katalog No.: 86	Lev. No.: XXI/2	Tip: W2.B1.K2
Eserin Adı: Damga Mühür	Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı	
Eserin Kazı Env. No.: 603/t	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: L/18, daha derin bir tabakada. Tüm NWH. 8a.		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 1,73 cm x 2,6 cm x 3,2 cm	
Tanımı: Çift başlı kartalın yarısı korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Boehmer ve Güterbock, 1987: 22, Tafel II-26		

Katalog No.: 87	Lev. No.: XXI/3	Tip: W2.B1.K2
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı	Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı	
Eserin Kazı Env. No.:	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kayalıpınar		
Açığa Çıktığı Tabaka: 5. Tabaka		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri:	
Tanımı: Kartalın başı profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve pençeleri cepheden tasvir edilmiştir. Pençeler abartılı olarak iki yana uzanmaktadır. Etrafı spiral motifle çevrelenmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Müller- Karpe V. ve Müller- Karpe A., 2012: 414, 418		

Katalog No.: 88	Lev. No.: XXI/4	Tip: W2.B1.K2
Eserin Adı: Silindir Mühür	Dönem: Asur Tic. Kolonileri Çağı	
Eserin Kazı Env. No.:	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Açıçana Höyük		
Açığa Çıktığı Tabaka: VI. Tabaka		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Siyah Taş	Ölçüleri: 3.1 cm x 1.6 cm	
Tanımı: Çift başlı kartalın gagaları açıktır ve kanatlarını yukarıya doğru kaldırmıştır. Gövde yok enecek kadar azdır ve kuyruk gövdeyle bütündür.		
Yayımlandığı Yer: Collon, 1987: 42-43, res. 142		

Katalog No.: 89	Lev. No.: XXI/5	Tip: W2.B1.K2
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu:		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi:		Ölçüleri:
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Gagası küçüktür ve gözler iridir.		
Yayımlandığı Yer: Matz, 1928: Tafel XXV, 25		

Katalog No.: 90	Lev. No.: XXII/1	Tip: W2.B1.K2.IIc
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. s/k 12		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: Ib Tabakası		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri:
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Pençelerinin altında anlaşılamayan iki hayvan durmaktadır. Mührün alt kısmı korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç N. ve Tunca, 2001: 46, st. 68		

Katalog No.: 91	Lev. No.: XXII/2	Tip: W2.B1.K2.IIa?
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 67/348		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Konya-Karahöyük		
Açığa Çıktığı Tabaka: 0 çukurunun kuzeyindeki büyük çukur		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: Çap 1,2 cm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Altta iki tavşan? resmedilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Alp, 1994: 182, Şek. 112, Lev. 92/253		

Katalog No.: 92	Lev. No.: XXII/3	Tip: W2.B1.K?
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. k/176		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: Ib Tabakası		

Eserin Korunduğu Yer/Konumu:	
Malzemesi: Yeşil Taştan	Ölçüleri: 2,7 cm x 2 cm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Pençeler abartılı olarak gösterilmiştir. Kuyruğun bir kısmı korunamamıştır.	
Yayımlandığı Yer: Özgüç N., 1968a: 32, Lev. XXXIII-1a-b	

Katalog No.: 93	Lev. No.: XXII/4	Tip: W2.B1.K?
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Acem Höyük		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri:
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir		
Yayımlandığı Yer: Özgüç N., 1968b: 15, Lev. XXVI-4		

Katalog No.: 94	Lev. No.: XXII/5	Tip: V.B2.K2
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Erken Hitit Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 33/p		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: Belirsiz bir tabakanın yüzey altında Aşağışehir J/20, K/3 a. Ca. 1, 20 m		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Serpantin		Ölçüleri: 23 mm x 18,6 mm x 12,3 mm
Tanımı: Kartalın başı profilden, sola bakmaktadır. Gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve pençeleri cepheden tasvir edilmiştir. Başının arkasında ucu yukarı doğru kıvrık, ince ve uzun sorguca benzer çikinti vardır.		
Yayımlandığı Yer: Beran, 1967: 21, Tafel 4-33		

Katalog No.: 95	Lev. No.: XXIII/1	Tip: V.B2.K2
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Erken Hitit Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 2569/c		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: Büyükkale t/18, Erken Hitit sonrası kale kapılarındaki döküntülerde		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Sabuntaşı		Ölçüleri: 32 mm x 17,5 mm x 21 mm

Tanımı: Kartalın başı profilden ve sola bakmaktadır. Gövdesi, iki yana açık kanatları ve kuyruğu cepheden gösterilmiştir. Başın arkasında ucu geriye doğru kıvrılmış, ince ve uzun sorguca benzer bir çıkıntı yer almaktadır. Ayak ve pençelerin gösterilmemesi kartalın uçuyor gibi gösteriliyor olabileceğini gösteriyor.
Yayımlandığı Yer: Beran, 1967: 21, Tafel 4-34

Katalog No.: 96	Lev. No.: XXIII/2	Tip: V.B2.K2
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Erken Hitit Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 270/o		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: Aşağı Şehir J/20 k/1a Doğu katmanı 4b		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Serpantin		Ölçüleri: 27 mm x 21 mm
Tanımı: Kartalın başı profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve pençesi cepheden gösterilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Beran, 1967: 21, Tafel 4-35		

Katalog No.: 97	Lev. No.: XXIII/3	Tip: V.B2.K2
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Erken Hitit Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 148/h		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: Aşağı şehir K/20, üst katman (Katman 2)		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Serpantin		Ölçüleri: 21 mm x 15 mm
Tanımı: Kartalın başı profilden ve sola bakmaktadır. Gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve pençesi cepheden gösterilmiştir. Başının arkasında ucu yukarı doğru kıvrık, ince ve uzun sorguca benzer çıkıntı vardır.		
Yayımlandığı Yer: Beran, 1967: 21, Taf. 4-32		

Katalog No.: 98	Lev. No.: XXIII/4	Tip: V.B2.K2
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Erken Hitit Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 350/q		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: Aşağı Şehir J/20, h/5b Doğu. Katman 4'ün döküntülerinde		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Kalker		Ölçüleri: 17,4 mm x 15,9 mm
Tanımı: Kartalın başı, gövdesi, açık tek kanadı ve kuyruğu profilden tasvir edilmiştir. Başının arkasında ucu yukarıya kıvrık ince uzun sorguca benzer bir		

çıkıntı bulunur.
Yayımlandığı Yer: Beran, 1967: 21, Taf. 4-42

Katalog No.: 99	Lev. No.: XXIII/5	Tip: V.B2.K2
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Erken Hitit Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 216/f		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: Büyükkale p-q/16. II. ve III. Katman arasındaki Hitit sonrası kale duvarlarındaki döküntülerde.		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Kalker		Ölçüleri: 17 mm x 20 mm
Tanımı: Kartalın başı, gövdesi, açık tek kanadı ve kuyruğu profilden tasvir edilmiştir. Başının arkasında ucu yukarıya kıvrık ince uzun sorguca benzer bir çıkıntı bulunur.		
Yayımlandığı Yer: Beran, 1967: 21, Taf. 4-43		

Katalog No.: 100	Lev. No.: XXIV/1	Tip: V.B2.K2.IIIa
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Erken Hitit Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 131/o		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: Alt şehir J/20, k/1 a Katman 2'nin kumlu kireçli tabanının altındaki döküntülerde.		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Serpantin		Ölçüleri: 23 mm x 18 mm
Tanımı: Kartalın başı, gövdesi, açık tek kanadı ve kuyruğu profilden tasvir edilmiştir. Başın arkasında ucu geriye doğru kıvrılmış, ince ve uzun sorguca? benzer bir çıkıntı yer almaktadır. Kartal altta bir tavşanın üzerine konmaktadır.		
Yayımlandığı Yer: Beran, 1967: 24, Taf. 7-67		

Katalog No.: 101	Lev. No.: XXIV/2	Tip: V.B2.K2.IIIa
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Erken Hitit Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 438/o		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: Aşağı Şehir J/20, Bölüm C, 31 m, Katman 4		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Serpantin		Ölçüleri: 25,5 mm x 21,3 mm
Tanımı: Kartalın başı, gövdesi, açık tek kanadı ve kuyruğu profilden tasvir edilmiştir. Başın arkasında ters hilal yer almaktadır. Kartal altta bir tavşanın üzerine konmaktadır.		
Yayımlandığı Yer: Beran, 1967: 24, Tafel 7-68		

Katalog No.: 102	Lev. No.: XXIV/3	Tip: V.B2.K2.IIIa
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Erken Hitit Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 2097/g		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: Aşağı Şehir K/18, tapınak I'ın 78. no.lu deposu altındaki döküntülerden		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Kireç Taşı		Ölçüleri: 19,5mm x 24mm
Tanımı: Kartalın başı, gövdesi, açık tek kanadı ve kuyruğu profilden tasvir edilmiştir. Başın arkasında ucu geriye doğru kıvrılmış, ince ve uzun sorguca benzer bir çıkıntı yer almaktadır. Kartal altta bir tavşanın üzerine konmaktadır.		
Yayımlandığı Yer: Beran, 1967: 24, Tafel. 7-66		

Katalog No.: 103	Lev. No.: XXIV/4	Tip: V.B2.K2.IIIf
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Erken Hitit Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 491/o		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: Aşağı Şehir J/20, Bölüm C, 20 m, Katman 4		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Kalker		Ölçüleri: 31,8 mm x 28,8 mm
Tanımı: Kartalın başı, gövdesi, açık tek kanadı ve kuyruğu profilden tasvir edilmiştir. Başın arkasında ucu geriye doğru kıvrılmış, ince ve uzun sorguca benzer bir çıkıntı yer almaktadır. Kartal bir aslanın üzerine konmaktadır.		
Yayımlandığı Yer: Beran, 1967: 24, Tafel 7-69		

Katalog No.: 104	Lev. No.: XXIV/5	Tip: V.B1.K2
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Erken Hitit Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 259/p		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: Aşağı Şehir J/20, h/7b, katman 4 birikintisinden		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Serpantin		Ölçüleri: 18 mm x 14,3 mm
Tanımı: Kartalın başı sağa bakmaktadır ve profildendir. Gövdesi, iki yana açık kanatları ve kuyruğu cepheden gösterilmiştir. Pençesinin olduğuna dair bir belirti yoktur.		
Yayımlandığı Yer: Beran, 1967: 21, Tafel 4-36		

Katalog No.: 105	Lev. No.: XXV/1	Tip: V.B1.K2.IIa
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Erken Hitit Dönemi

Eserin Kazı Env. No.: 36/p	Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy	
Açığa Çıktığı Tabaka: Büyükkale x-y/12 G yapılarının IX avlusu IVc katmanı	
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:	
Malzemesi: Kireç Taşı	Ölçüleri: 21mm x 19mm
Tanımı: Kartalın başı sola bakmaktadır ve profildendir. Gövdesi, iki yana açık kanatları ve kuyruğu cepheden gösterilmiştir. Altta iki tavşan üzerine pençe atmaktadır. Boynuzlu ve kuyruklu bir hayvanın? üzerine konmaktadır.	
Yayımlandığı Yer: Beran, 1967: 24, Taf 8-75	

Katalog No.: 106	Lev. No.: XXV/2	Tip: V.B1.K2.IIIa/f
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Erken Hitit Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 2/b		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: Büyükkale t/18. Macridy'nin mezarı altındaki döküntülerde.		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Siyah serpantin		Ölçüleri: 17 mm x 22 mm
Tanımı: Kartalın başı sağa bakmaktadır. Tavşan ve aslan ile birlikte tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Beran, 1967: 24, Taf 7-73		

Katalog No.: 107	Lev. No.: XXV/3	Tip: V.B1.K2.IIa
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Erken Hitit Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 107/1		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: Aşağı Şehir K/20, Tabaka 4a		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Kireç Taşı		Ölçüleri: 18,5 mm x 19 mm
Tanımı: Karşılıklı duran iki kartalın başı, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve pençesi profilden gösterilmiştir. Altta bir tavşanın sırtına konmaktadır.		
Yayımlandığı Yer: Bittel vd., 1957: 56, Taf 32, 41; Beran, 1967: 24, Taf 7-70		

Katalog No.: 108	Lev. No.: XXV/4	Tip: V.B1.K2.IIa
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Erken Hitit Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 302/p		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: Aşağı Şehir J/20, i/7c, Katman 3		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		

Malzemesi: Kireç Taşı	Ölçüleri: 28,8 mm x 18,8 mm
Tanımı: Karşılıklı duran kartalın başları, gövdesi, açık tek kanatları, ayakları, kuyruğu ve pençesi profilden tasvir edilmiştir. Tavşanın üzerine konmaktadır.	
Yayımlandığı Yer: Beran, 1967: 24, Taf 7-71	

Katalog No.: 109	Lev. No.: XXV/5	Tip: V.B1.K2.IIIj
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Erken Hitit Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 217/o		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: Aşağı Şehir J/21, bölüm B, 5. m, katman 4		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 25 mm x 20 mm	
Tanımı: Karşılıklı duran kartalın başı, gövdesi, açık tek kanatları, ayakları ve kuyruğu profilden tasvir edilmiştir. Kartallar bir hayvanın (keçi?) üzerine konmaktadırlar.		
Yayımlandığı Yer: Beran, 1967: 24, Taf 7-72		

Katalog No.: 110	Lev. No.: XXVI/1	Tip: V.B1.K2.IIIh?
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Erken Hitit Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 32/h		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: Aşağı şehir K/20, d/tc. Katman 2 altındaki döküntülerde.		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Kireç Taşı	Ölçüleri: 25 mm x 17 mm	
Tanımı: Sırt sırta yatan dört ayaklı kanatlı sfenks?, onun üzerinde iki kartal? yer almaktadır.		
Yayımlandığı Yer: Beran, 1967: 24, Taf 8-74		

Katalog No.: 111	Lev. No.: XXVI/2	Tip: V.B1.K2
Eserin Adı: Tarsus Damga Mührü		Dönem: Erken Hitit Dönemi
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.: 196
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Tarsus		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Ashmolean Müzesi		
Malzemesi: Hematit	Ölçüleri: 3,9 cm x 2,6 cm	
Tanımı: Kartalın başı, gövdesi, açık tek kanadı ve kuyruğu profilden tasvir edilmiştir. Kanatlar yivlerle süslüdür.		
Yayımlandığı Yer: Darga, 1992: 70, res. 49-50		

Katalog No.: 112	Lev. No.: XXVI/3	Tip: V.B1.K ?
-------------------------	-------------------------	----------------------

Eserin Adı: Kartal başı biçimli törensel içki kabı	Dönem: Erken Hitit Dönemi
Eserin Kazı Env. No.:	Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: İmikuşağı	
Açığa Çıktığı Tabaka: 10. tabaka	
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:	
Malzemesi:	Ölçüleri:
Tanımı: Kartal çatık kaşlıdır, iri gözlüdür ve gagası eğridir.	
Yayımlandığı Yer: Sevin, 2003: 171	

Katalog No.: 113	Lev. No.: XXVI/4	Tip: V.B1.K?
Eserin Adı: Kartal Biçimli? Riton		Dönem: Erken Hitit Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: Krc.73/16		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Korucutepe		
Açığa Çıktığı Tabaka: L-10, I. tb - 1200		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 12,3 cm; Boyun Çap: 5,2 cm
Tanımı: Kuş biçimli muhtemelen kartal? biçimli riton. Kartalın başı ve boyun kısmına aittir. Gaga ucunda bronz izleri vardır.		
Yayımlandığı Yer: Ertem, 1988: 14, Kat no. 21		

Katalog No.: 114	Lev. No.: XXVI/5	Tip: W2.B1.K2
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Erken Hitit Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 219/o		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: Aşağı şehir J/20, k/1a Batı katmanı 4 a		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Serpantin		Ölçüleri: 27,5 mm. x 21 mm
Tanımı: Çift başlı kartalın başlar profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Beran, 1967: 21, Tafel 4-40; Bittel, 1970: Plate 7		

Katalog No.: 115	Lev. No.: XXVII/1	Tip: W2.B1.K2
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Erken Hitit Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 218/o		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: Aşağı şehir j/21, Bölüm B, 15 m yüzeyin altında yaklaşık olarak 2, 0 metrede, 2. katman		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 17 mm x 19,5 mm

Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Başlarının arasında ters hilal vardır.
Yayımlandığı Yer: Beran, 1967: 21, Tafel 4-39

Katalog No.: 116	Lev. No.: XXVII/2	Tip: W.B1.K2
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Erken Hitit Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 5/c		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: orada yaşayan bir köylü tarafından bulundu		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Serpantin		Ölçüleri: 22 mm x 18 mm
Tanımı: Çift başlı kartalın? başı profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Beran, 1967: 21, Tafel 4-37		

Katalog No.: 117	Lev. No.: XXVII/3	Tip: W.B1.K2
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Erken Hitit Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 437/o		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: Aşağı Şehir J/20, bölüm C, 35 m, 2. ve 4. katman arasındaki molozlarda		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Kalker		Ölçüleri: 18 mm x 28,5 mm x 25 mm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Boyun uzundur. Pençe gibi bir ayrıntılar verilmemiştir.		
Yayımlandığı Yer: Beran, 1967: 21, Tafel 4-38		

Katalog No.: 118	Lev. No.: XXVII/4	Tip: W.B1.K2
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı		Dönem: Erken Hitit Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: UK09.Ob.1		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Uşaklı/Kuşaklı Höyük		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri:
Tanımı: Kartalın? başı profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve pençeleri cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Mazzoni vd., 2011: 92, 99		

Katalog No.: 119	Lev. No.: XXVII/5	Tip: V.B2.K1
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: Mşt. 78/ 135		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Maşat Höyük		
Açığa Çıktığı Tabaka: II. Batı Terası		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Tokat Müzesi		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 2,5 cm x 2,1 cm
Tanımı: Etrafı sarmal şeklinde zincir baskı ile çevrelenmiş damga mühürdeki kartalın başı profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençeleri ve kuyruğu cephedendir.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç T., 1982: 45, Pl. 57, 7a-b		

Katalog No.: 120	Lev. No.: XXVIII/1	Tip: V.B2.K2
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: Al. d. 58		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Alaca Höyük		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Cilalı Yeşilimsi Gri Taştan		Ölçüleri: 1,7 cm x 2,5 cm
Tanımı: Kartalın başı sağa bakmaktadır ve profildendir. Gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Başının arkasında ucu yukarıya doğru kıvrık ince uzun sorguca benzer bir çıkıntı vardır.. Altta tavşanlar iki yana kaçmaktadırlar.		
Yayımlandığı Yer: Koşay, 1951: 97, Lev. 81, res. 1		

Katalog No.: 121	Lev. No.: XXVIII/2	Tip: V.B2.K2
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: d2222		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Alishar Höyük		
Açığa Çıktığı Tabaka: 2.40- 2.60 m derinlikte M33-34		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Kireç Taşı		Ölçüleri:
Tanımı: Tek kartalın başı, gövdesi, açık tek kanadı, pençesi ve kuyruğu cephedendir. Başının arkasında ucu yukarı kıvrık ince uzun sorguca benzer bir çıkıntı vardır.		
Yayımlandığı Yer: Von der Osten, 1937: 225, fig. 249, d.2222		

Katalog No.: 122	Lev. No.: XXVIII/3	Tip: V.B2.K2.IIa
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi

Eserin Kazı Env. No.: d. 2216	Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Alishar Höyük	
Açığa Çıktığı Tabaka: 4.50m derinlikte, P 30	
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:	
Malzemesi: Kireç Taşı	Ölçüleri:
Tanımı: Kartalın başı profildendir. Gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Başının arkasında ucu yukarıya doğru kıvrık, ince ve uzun sorguca benzer çıkıntı vardır. Altta iki tavşanın üzerine konmaktadır.	
Yayımlandığı Yer: Von der Osten, 1937: 225, fig. 249, d.2216	

Katalog No.: 123	Lev. No.: XXVIII/4	Tip: V.B2.K2.IIIa
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: Al. 551		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Alaca Höyük		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Taş	Ölçüleri: Kaide Kutusu 0,022 m, Kaide Kalınlık 0,008 m, Yükseklik 0,029 m, Sap Deliği 0,007 m	
Tanımı: Karşılıklı duran kartalın başları, açık tek kanadı, gövdesi, kuyruğu ve pençeleri profilden tasvir edilmiştir.. Başlarının arkasında ucu yukarıya doğru kıvrılmış ince uzun sorguca benzer bir çıkıntı vardır. Boyun uzundur. Pençelerini altta olan bir tavşanın üzerine atmak üzeredirler.		
Yayımlandığı Yer: Arık, 1937: CCXXIII		

Katalog No.: 124	Lev. No.: XXVIII/5	Tip: V.B1.K2
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: d. 2970		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Alishar Höyük		
Açığa Çıktığı Tabaka: S.31		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Serpantin	Ölçüleri:	
Tanımı: Kartalın başı profildendir. Gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Kanatları tüylü ve stilizedir. Osten 'e göre pençeler nesne tutar.		
Yayımlandığı Yer: Von der Osten, 1937: 225, fig. 249, d.2970		

Katalog No.: 125	Lev. No.: XXIX/1	Tip: V.B1.K2
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: d. 2681		Eserin Müze Env. No.:

Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Alishar Höyük	
Açığa Çıktığı Tabaka: N.34	
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:	
Malzemesi: Serpantin	Ölçüleri:
Tanımı: Kartalın başı profildendir. Gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir.	
Yayımlandığı Yer: Von der Osten, 1937: 225, fig. 249, d.2681	

Katalog No.: 126	Lev. No.: XXIX/2	Tip: V.B1.K2
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 373/d		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: Büyükkale r/15, II. kat		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Kemik		Ölçüleri: 2,5 cm x 1,9 cm
Tanımı: Stilize olan kartalın başı profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve pençeleri? cephededir. Kartal ağzını açmıştır ve boynu çizgilerle süslenmiştir. Kanatları hilal şeklinde ve boyun çizgilerine göre yatay olarak doldurulmuştur. Pençelerini ya da bacaklarını iki yana atmış ve uçları bukle yaparak iç kısma kıvrımıştır. Gövdesi kuyruğu ile bütün olarak gösterilmiş ve baklava dilimi şeklinde çizgilerle doldurulmuştur. Kanat ile pençe arasına doldurma motifi olarak iki adet daire resmedilmiştir		
Yayımlandığı Yer: Boehmer ve Güterbock, 1987: 89, Tafel XXXIV, 267 a-d; Bittel ve Güterbock, 1935: Taf. 31, Nr 11a-b		

Katalog No.: 127	Lev. No.: XXIX/3	Tip: V.B1.K2.IIf
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: d. 1523		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Alishar Höyük		
Açığa Çıktığı Tabaka: 2.80-3.30m derinlikte T- U 27		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Serpantin		Ölçüleri:
Tanımı: Kartalın başı profildendir. Gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Mührün bir kısmı korunamamıştır. Altta dört ayaklı? bir hayvan vardır.		
Yayımlandığı Yer: Von der Osten, 1937: 224, fig 249, d.1523		

Katalog No.: 128	Lev. No.: XXIX/4	Tip: V.B1.K2.IIa
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 3097		Eserin Müze Env. No.:

Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Alishar Höyük	
Açığa Çıktığı Tabaka: 2.00- 2.80m derinlikte	
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:	
Malzemesi: Kireç Taşı	Ölçüleri:
Tanımı: Kartalın başı, açık tek kanadı, kuyruğu ve gövdesi profilden resmedilmiştir. Altta bir tavşanın üzerine konmaktadır.	
Yayımlandığı Yer: Von der Osten, 1937: 223, fig 249, 3097	

Katalog No.: 129	Lev. No.: XXIX/5	Tip: V.B1.K2
Eserin Adı: Yeniköy Kabartma Steli		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.: 12467
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Çorum/Yeniköy		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Anadolu Medeniyetler Müzesi		
Malzemesi: Steatit		Ölçüleri: 6,3 cm x 4,9 cm
Tanımı: Kartal profilden tasvir edilmiştir. Kırkların Koruyucu Tanrısı'nın sol elinde kartal tutmaktadır. Kartalın yivlerle belirtilmiş olan kanatları gövdeye bitişiktir.		
Yayımlandığı Yer: Jacob, 2002: res. 124; Collins, 2002: 315		

Katalog No.: 130	Lev. No.: XXX/1	Tip: V.B1.K2
Eserin Adı: İmamkulu Kaya Kabartması		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: İmamkulu (Şimşekkaya) Kayseri		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Kayseri Şimşekkaya		
Malzemesi: Taş		Ölçüleri:
Tanımı: Kartal uçar şekilde çok stilize yapılmıştır. Bir kısmı korunamamıştır. Sağ tarafta yer alan çok kanatlı stilize yapılmış çift başlı kartalın? bir çeşit ağaç olabileceği tartışmalıdır.		
Yayımlandığı Yer: Börker-Klahn, 1982: 259; Kohlmeyer, 1983: 85		

Katalog No.: 131	Lev. No.: XXX/2	Tip: V.B1.K2
Eserin Adı: Heykelcik kaplaması		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: Al.Kk.16.18		Eserin Müze Env. No.: 1-16-18
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Alaca Höyük		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Alaca Höyük Müzesi		
Malzemesi: Altın		Ölçüleri: 2,9 cm x 1,2 cm

Tanımı: Kırların Koruyucu Tanrısı'nın sağ elinde eğri bir silah ile sol elinde kartal vardır. Kartala ait detaylar görülememektedir. Yüz hatları oldukça iri yapılmış. Kaşlar çatık ve burunla birleşiktir, kasla göz arası geniştir. Boynu oldukça kalın ve kısadır. Ayakları görünmeyecek kadar uzun bir elbise giymiştir.
Yayımlandığı Yer: Özgüç T., 2002a: 468-469

Katalog No.: 132	Lev. No.: XXX/3	Tip: V.B1.K2
Eserin Adı: Gümüş Geyik Biçimli Törensel İçki Kabı		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu:		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: New York Nobert Schimmel Koleksiyonu		
Malzemesi: Gümüş	Ölçüleri: 17 cm x 18 cm; Uzunluk: 12,5 cm	
Tanımı: Kartal profilden tasvir edilip ve tanrının eline konmuş durumdadır. Gözü iridir, gagası uzun ve ucu kıvrıktır. Kanatları gövdeye bitişiktir.		
Yayımlandığı Yer: Muscarella, 1974: 123-126; Darga, 1992: 37, res. 39; Collins, 2002: 94-95; Bilgi, 2004: 84		

Katalog No.: 133	Lev. No.: XXX/4	Tip: V.B1.K?
Eserin Adı: Yumruk Biçimli Törensel İçki Kabı		Dönem: Hitit İmp. Dönemi
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu:		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Boston Fine Arts Museum		
Malzemesi: Gümüş	Ölçüleri:	
Tanımı: Boston Fine Arts Museum'da sergilenen yumruk biçimli riton üzerinde Fırtına Tanrısının sağ elinde topuzu ile sol elinde yularını tuttuğu boğasının ve atların önünde büyük kral III. Tuthaliya libasyon yaparken tasvir edilmiştir (Alp, 1999: 29). Altarın üzerinde kurban ekmeği ve tanrıya sunulan diğer yiyecekler görülmektedir (Alp, 1999: 29). Kralın arkasında saki kurban içkisini sunuyor ve arkasında ekmekçi sağ elinde kurban ekmeğini getirmektedir ve sol elini dua jestinde kaldırmaktadır (Alp, 1999: 29). Kült sahnesinde mantolu iki görevli ve onların arkasında çalpara çalan görevli gelmektedir (Alp, 1999: 29). Sahnenin arkasında elini dua jestinde kaldırmış boynuzlu bir maske giyen figür görülmektedir (Alp, 1999: 29). Kartal kralın arkasında tek kanadını kaldırmış şekilde tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Bilgi, 2004: 84; Alp, 2002: 15, res. 11		

Katalog No.: 134	Lev. No.: XXXI/1	Tip: V.B1.K?
Eserin Adı: Şarkışla Tören Baltası		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.: VA 15652
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Sivas		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Vonderasiatisches Museum/Berlin		
Malzemesi: Bronz		Ölçüleri: 19,5 cm x 9,2 cm; 1,025 ka
Tanımı: Kartalların baltanın ağız kısmına iç bükey olarak yapılmıştır. Gagası sivri ve uzundur. Gözleri belirgin yapılmıştır. Ayrıca baltanın sap deliğinin üzerine yan yana sıralanmış üçer tane Grifon vardır.		
Yayımlandığı Yer: Darga, 1992: 107, res. 110; Jacob, 2002: res. 147; Bilgi 2004, 89		

Katalog No.: 135	Lev. No.: XXXI/2	Tip: V.B1.K?
Eserin Adı: Sap Delikli Balta		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.: 3803
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Bolu/Korucuk		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Bolu Müzesi		
Malzemesi: Bronz		Ölçüleri: 19,2 cm x 7,9 cm
Tanımı: Baltanın sap deliğinin hemen altında kartal başı biçimli kolcuklar yapılmıştır. Kartalın başları profilden tasvir edilmiştir. Kartallar kaşlarını çatmış biçimde, gözleri kabartmadır.		
Yayımlandığı Yer: Yıldırım T., 2001: 132, fig. 9, 10, 9, P2c; Bilgi, 2004: 89		

Katalog No.: 136	Lev. No.: XXXI/3	Tip: V.B1.K?
Eserin Adı: Sap Delikli Balta Kalıbı		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu:		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: İstanbul Arkeoloji Müzesi		
Malzemesi: Steatit		Ölçüleri: 17,3 cm
Tanımı: Kartallar baltanın sap deliğinin üstünde birbirine doğru bakmaktadır. Profilden tasvir edilmiş ve sadece kartal başlarına aittir. Gözleri belirgin, gagaları hafifçe belirtilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Bilgi, 2004: 29		

Katalog No.: 137	Lev. No.: XXXI/4	Tip: W1.B1.N.F.K1
Eserin Adı: Silindir Mühür Baskısı		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Sahibi: Tuthaliya IV		

Eserin Kazı Env. No.: 91/1980	Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe	
Açığa Çıktığı Tabaka:	
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:	
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 45 mm x 50 mm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Kanatlardan aşağıya doğru inen birer çikinti vardır.	
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2011: 192-193, Tafel 40, 101.1 (rek.)	

Katalog No.: 138	Lev. No.: XXXII/1	Tip: W1.B1.N.F.K1
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Sahibi: a_*507_na		
Eserin Kazı Env. No.: 91/1093a	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 26 mm	
Tanımı: 3? adet çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Kanatlardan aşağıya doğru uzanan çikintiler vardır. Kartalın bir kısmı korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 128, Tafel 7, 91a-b		

Katalog No.: 139	Lev. No.: XXXII/2	Tip: W1.B1.N.F.K1
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı,		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Sahibi: Tuthaliya IV		
Eserin Kazı Env. No.: 91/1900	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 27 mm x 31 mm	
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2011: 190, Tafel 38, rek. 97. 1-4		

Katalog No.: 140	Lev. No.: XXXII/3	Tip: W1.B1.N.F.K1
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı,		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Sahibi: Tuthaliya IV		
Eserin Kazı Env. No.: 91/1900	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		

Açığa Çıktığı Tabaka:	
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:	
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 27 mm x 31 mm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Kanatlardan aşağıya doğru inen birer çikinti vardır.	
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2011: 189, Tafel 38, 97.4	

Katalog No.: 141	Lev. No.: XXXII/4	Tip: W1.B1.N.F.K1
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Tuthaliya IV		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 90/1054a		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 60 mm x 48 mm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Kanatlardan aşağıya doğru ikişer çikinti gösterilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2011: 187-188, Tafel 36, Rek. 96,1-5		

Katalog No.: 142	Lev. No.: XXXII/5	Tip: W1.B1.N.F.K1
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Tuthaliya IV		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 90/1054a		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 60 mm x 48 mm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Kanatlardan aşağıya doğru inen birer çikinti vardır.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2011: 187-188, Tafel 38.96.5 (US)		

Katalog No.: 143	Lev. No.: XXXIII/1	Tip: W1.B1.N.F.K1
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Tuthaliya IV		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 90/270		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		

Eserin Korunduğu Yer/Konumu:	
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 70 mm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Kanatlardan aşağıya doğru inen birer çıkıntı vardır.	
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2011: 189, Tafel 39, 97.1	

Katalog No.: 144	Lev. No.: XXXIII/2	Tip: W1.B1.N.F.K1
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Tuthaliya IV		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 90/478		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 49 mm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Kanatlardan aşağıya doğru inen birer çıkıntı vardır.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2011: 186-187, Tafel 36, 94.1-2		

Katalog No.: 145	Lev. No.: XXXIII/3	Tip: W1.B1.N.F.K1
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Tuthaliya IV		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 90/1178		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 59 mm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Kanatlardan aşağıya doğru inen birer çıkıntı vardır.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2011: 187-188, Tafel 37, rek. 96, 1-2		

Katalog No.: 146	Lev. No.: XXXIII/4	Tip: W1.B1.N.F.K1
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Tuthaliya IV		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 90/532		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		

Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 60 mm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Kanatlardan aşağıya doğru inen birer çıkıntı vardır.	
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2011: 189, Tafel 38, 97.2	

Katalog No.: 147	Lev. No.: XXXIV/1	Tip: W1.B1.N.F.K1
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Tuthaliya IV		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 90/478		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 49 mm	
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Kanatlardan aşağıya doğru inen birer çıkıntı vardır.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2011: 186-187, Tafel 36, 94.1-2		

Katalog No.: 148	Lev. No.: XXXIV/2	Tip: W1.B1.N.F.K1
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Tuthaliya IV		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 91/1243		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 48 mm	
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi ve iki yana açık kanatları cepheden tasvir edilmiştir. Gövdenin alt kısmı korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2011: 185 - 186, Tafel 36, 93.12		

Katalog No.: 149	Lev. No.: XXXIV/3	Tip: W1.B1.N.F.K1
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 90/208+ 90/209		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 49 mm x 45 mm	
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Kartalın sağ kısmı korunamamıştır.		

Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2011: 187-188, Tafel 27, 96.4 (US)		
Katalog No.: 150	Lev. No.: XXXIV/4	Tip: W1.B1.N.F.K1
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Tuthaliya IV		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 91/1296		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 22 mm x 23 mm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Kanatlardan aşağıya doğru inen birer çıkıntı vardır. Kuyruğu ve pençeler korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2011: 189, Tafel 38, 97.6		
Katalog No.: 151	Lev. No.: XXXV/1	Tip: W1.B1.N.F.K2
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Miramuwa		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 91/2126		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 21 mm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 156, Tafel 19, 240a-b		
Katalog No.: 152	Lev. No.: XXXV/2	Tip: W1.B1.N.F.K2
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: 521-L-461-L - 398		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 91/1201 a		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 23 mm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Kanatlardan aşağıya doğru birer çıkıntı yapılmıştır.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 236, Tafel 56, 700a-b		

Katalog No.: 153	Lev. No.: XXXV/3	Tip: W1.B1.N.F.K2
Eserin Adı: Yazılıkaya Kabartması		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/ Yazılıkaya		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Boğazköy/ Yazılıkaya		
Malzemesi: Taş		Ölçüleri: 0,67 m x 0,74 m x 0,88 m
Tanımı: Çift başlı kartalın başları ve ayakları profilden, iki yana açık kanatları, gövdesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Kanatlardan aşağıya doğru inen ucu geri doğru kıvrılmış çıkıntılar vardır. Boyun halkalarla süslenmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Bittel, 1967: 125, Tafel. 20; Bittel, 1975: 154, Tafel. 31, 65; Darga, 1992: 162; Seeher, 2011: 155		

Katalog No.: 154	Lev. No.: XXXV/4	Tip: W1.B1.N.F.K?
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: lu-la-ku kurlu-la ?		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 91/553		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 24 mm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Kuyruk kısmı korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 149, Tafel 16, 205a-b		

Katalog No.: 155	Lev. No.: XXXV/5	Tip: W1.B1.N.K1
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Tuthaliya IV		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 91/465		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 58 mm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2011: 189, Tafel 38, 97.3		

Katalog No.: 156	Lev. No.: XXXVI/1	Tip: W1.B1.N.K1
Eserin Adı: Yüzük Mühür Baskısı, Sahibi: Kuruntiya		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi

Eserin Kazı Env. No.: Çorum/7d	Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe	
Açığa Çıktığı Tabaka:	
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:	
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 26 mm x 10 mm
Tanımı: İki adet çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir.	
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 147, Tafel 15, 191a-b	

Katalog No.: 157	Lev. No.: XXXVI/2	Tip: W1.B1.N.K1
Eserin Adı: Yüzük Mühür Baskısı, Sahibi: Armapiya	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: 91/1201c	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 24 mm x 7 mm	
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, iki yana açık kanatları, gövdesi, bacakları ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 124, Tafel 5, 60a-b		

Katalog No.: 158	Lev. No.: XXXVI/3	Tip: W1.B1.N.K?
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Penti, Sarruma	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: 91/1176	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 28 mm	
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Pençeleri ve kuyruğun alt kısmı korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 171, Tafel 25, 323a-b		

Katalog No.: 159	Lev. No.: XXXVI/4	Tip: W1.B1.N.K?
Eserin Adı: Silindir Mühür Baskısı	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: 36/172	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Tarsus Gözlükule		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		

Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 0,03 m x 0,025 m
Tanımı: Kartalın başı profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve pençeleri cepheden olan ve silindir mühür baskısının her iki yanına tasvir edilmiş kartallardan sağdakinin bir kısmı korunamamıştır.	
Yayımlandığı Yer: Goldman, 1956: 248, 405, res. 16	

Katalog No.: 160	Lev. No.: XXXVI/5	Tip: W1.B1.F.K1
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Hattili	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: 91/1911c	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 21 mm	
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Kanatlardan aşağıya doğru inen çıkıntılar vardır. Pençeleri abartılıdır.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 133, Tafel 9, 115a-b		

Katalog No.: 161	Lev. No.: XXXVII/1	Tip: W1.B1.F.K1
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Zuzulli	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: 91/157	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 26 mm	
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Kanatlardan aşağıya doğru inen birer çıkıntı bulunmaktadır.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 212, Tafel 44, 552a-b		

Katalog No.: 162	Lev. No.: XXXVII/2	Tip: W1.B1.F.K2
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Satuha	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: 91/879	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 28 mm	

Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Gagası açık? ya da başının üzerinde bir çıkıntı ile gösterilmiştir. Bacaklardan iki yana uzanan üçgenimsi bir işaret ile gösterilmiştir.
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 183, Tafel 30, 384a-b

Katalog No.: 163	Lev. No.: XXXVII/3	Tip: W1.B1.F.K2
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Sariya	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: 90/215	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 19 mm	
Tanımı: Yedi? adet çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Kanatlardan aşağıya doğru inen birer çıkıntı ile gösterilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 176, Tafel 27, 351a-b		

Katalog No.: 164	Lev. No.: XXXVII/4	Tip: W1.B1.F.K2
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Tuwarsa	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: 91/416	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 17 mm	
Tanımı: Beş? adet çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Kanatlardan aşağıya doğru inen birer çıkıntı görülmektedir.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 198, Tafel 37, 474a-b		

Katalog No.: 165	Lev. No.: XXXVII/5	Tip: W1.B1.F.K?
Eserin Adı: Silindir Mühür Baskısı	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: 389/z;402/z; 658/z	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri:	

Tanımı: İki adet çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Kanatlardan aşağıya doğru ikişer çıkıntı gösterilmiştir
Yayımlandığı Yer: Güterbock, 1975: 39, 60, Nr.22

Katalog No.: 166	Lev. No.: XXXVIII/1	Tip: W1.B1.F.K?
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Mizrimuwa	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: 91/1489	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 21 mm	
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 157, Tafel 19, 245a-b		

Katalog No.: 167	Lev. No.: XXXVIII/2	Tip: W1.B1.F.K?
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Tarkasnatali	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: 90/1155	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 27mm	
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Kanatların alt kısmının orta yerinden birer sivri çıkıntı vardır.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 190, Tafel 34, 430a-b		

Katalog No.: 168	Lev. No.: XXXVIII/3	Tip: W1.B1.F.K?
Eserin Adı: Yüzük Mühür Baskısı, Sahibi: Tupari	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: 91/1282	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 24 mm x 7 mm	
Tanımı: İki adet çift başlı kartalın başları profilden, iki yana açık kanatlardan aşağıya doğru uzanan bacakları, gövdesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir.		

Sağdaki kartal iyi korunamamıştır.
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 197, Tafel 36, 467a-b

Katalog No.: 169	Lev. No.: XXXVIII/4	Tip: W1.B1.K1
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Hahlatarupposani?		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 90/489		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 24 mm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 131, Tafel 8, 106a-b		

Katalog No.: 170	Lev. No.: XXXVIII/5	Tip: W1.B1.K1
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: DOMINUS - ziti		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 90/714 a		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 23 mm
Tanımı: Dört adet çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 220, Tafel 48, 607a-b		

Katalog No.: 171	Lev. No.: XXXIX/1	Tip: W1.B1.K1
Eserin Adı: Yüzük Mühür Baskısı, Sahibi: Kunilara		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 90/763		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 24 mm x 9 mm
Tanımı: İki adet çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 144-145, Tafel 14, 177a-b		

Katalog No.: 172	Lev. No.: XXXIX/2	Tip: W1.B1.K1
Eserin Adı: Yüzük Mühür Baskısı, Sahibi: Muwa		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 91/540		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 19 mm x 9 mm
Tanımı: İki adet çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 158, Tafel 20, 255a-b		

Katalog No.: 173	Lev. No.: XXXIX/3	Tip: W1.B1.K1
Eserin Adı: Yüzük Mühür Baskısı, Sahibi: Zuwatti		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 90/146		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 31 mm x 7 mm
Tanımı: İki adet çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Soldaki çift başlı kartalın kuyruğu korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 211, Tafel 44, 545a-b		

Katalog No.: 174	Lev. No.: XXXIX/4	Tip: W1.B1.K1
Eserin Adı: Yüzük Mühür Baskısı, Sahibi: Pu(m)u		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 91/2078		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 25 mm x 10 mm
Tanımı: İki adet çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 174, Tafel 27, 342a-b		

Katalog No.: 175	Lev. No.: XXXIX/5	Tip: W1.B1.K1
Eserin Adı: Yüzük Mühür Baskısı, Sahibi: Zi/a_wa/i_TONITRUS		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi

Eserin Kazı Env. No.: 92/2116 d	Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe	
Açığa Çıktığı Tabaka:	
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:	
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 21 mm x 7 mm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Sol bacak ve sol kanat korunamamıştır.	
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 209, Tafel 42, 532a-b	

Katalog No.: 176	Lev. No.: XXXIX/6	Tip: W1.B1.K1
Eserin Adı: Yüzük Mühür Baskısı, Sahibi: TONITRUS... (?)		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 91/2165 a	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 22 mm	
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 230, Tafel 49, 622a-b		

Katalog No.: 177	Lev. No.: XXXIX/7	Tip: W1.B1.K2
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: LINGUA + (LAVUS-a)		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 90/678	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 15 mm	
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 221, Tafel 49, 619a-b		

Katalog No.: 178	Lev. No.: XL/1	Tip: W1.B1.K2
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Muwatti		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 90/437	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		

Eserin Korunduğu Yer/Konumu:	
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 18 mm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir.	
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 160, Tafel 21, 265a-b	

Katalog No.: 179	Lev. No.: XL/2	Tip: W1.B1.K2
Eserin Adı: Yüzük Mühür Baskısı, Sahibi: Masaya	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: 91 x 2469	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 20 mm x 6 mm	
Tanımı: İki adet çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 155, Tafel 18, 232a-b		

Katalog No.: 180	Lev. No.: XL/3	Tip: W1.B1.K2
Eserin Adı: Yüzük Mühür Baskısı, Sahibi: Masaya	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: 91/2472	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 21 mm x 7 mm	
Tanımı: İki adet çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Sağdaki kartalın gövdesinin alt kısmı korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 155, Tafel 18, 233a-b		

Katalog No.: 181	Lev. No.: XL/4	Tip: W1.B1.K2
Eserin Adı: Yüzük Mühür Baskısı, Sahibi: Huzziya	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: 90/560	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 27 mm x 9 mm	

Tanımı: İki adet çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Soldaki çift başlı kartalın alt kısmı korunamamıştır.
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 136, Tafel 10, 131a-b

Katalog No.: 182	Lev. No.: XL/5	Tip: W1.B1.K2
Eserin Adı: Yüzük Mühür Baskısı, Sahibi: Halparuntiya		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 91/100b		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 18 mm x 18 mm
Tanımı: İki adet çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Sağ taraftaki çift başlı kartalın gövdesinin alt kısmı korunmamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 134, Tafel 9, 110a-b		

Katalog No.: 183	Lev. No.: XL/6	Tip: W1.B1.K2
Eserin Adı: Yüzük Mühür Baskısı, Sahibi: Alalimi		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 90/1136		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 24 mm x 9 mm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Kartalın sağ kısmı korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 114, Tafel I, 3a-b		

Katalog No.: 184	Lev. No.: XLI/1	Tip: W1.B1.K2
Eserin Adı: Yüzük Mühür Baskısı, Sahibi: (...) pi_tu		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 91/452		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 26 mm x 11 mm

Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir.
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 214, Tafel 45, 566a-b

Katalog No.: 185	Lev. No.: XLI/2	Tip: W1.B1.K2
Eserin Adı: Yüzük Mühür Baskısı, Sahibi: Zi/a_la+ra/i (?)_su+ra/i (?)	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: 91/1973	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 23 mm x 7 mm	
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 208-209, Tafel 42, 529a-b		

Katalog No.: 186	Lev. No.: XLI/3	Tip: W1.B1.K2
Eserin Adı: Yüzük Mühür Baskısı, Sahibi: Sarini	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: 90/1032d	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 26 mm x 8 mm	
Tanımı: İki adet çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 177, Tafel 28, 360a-b		

Katalog No.: 187	Lev. No.: XLI/4	Tip: W1.B1.K2
Eserin Adı: Yüzük Mühür Baskısı, Sahibi: TONITRUS... (?)	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: 91/2165 a	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 22 mm	
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 230, Tafel 49, 622a-b		

Katalog No.: 188	Lev. No.: XLI/5	Tip: W1.B1.K?
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Zapiya / Zapiya		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 91/1751		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 25 mm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, iki yana açık kanatları ve gövdesi cepheden tasvir edilmiştir. Gövdenin alt kısmı korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 208, Tafel 42, 526a-b		

Katalog No.: 189	Lev. No.: XLI/6	Tip: W1.B1.K?
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Zuwaziti?		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 23 mm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Sağ bacak korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 211, Tafel 44, 547a-b		

Katalog No.: 190	Lev. No.: XLII/1	Tip: W1.B1.K?
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: L - ?-tu-li		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 19 mm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, iki yana açık kanatları cepheden tasvir edilmiştir. Gövdesinin alt kısmı korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 236-7, Tafel 56, 702a-b		

Katalog No.: 191	Lev. No.: XLII/2	Tip: W1.B1.K?
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Halpaziti		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi

Eserin Kazı Env. No.: 91/1284a	Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe	
Açığa Çıktığı Tabaka:	
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:	
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 18 mm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi ve iki yana açık kanatları cepheden tasvir edilmiştir. Gövdenin alt kısmı ve tek kanat korunamamıştır.	
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 133, Tafel 9, 112a-b	

Katalog No.: 192	Lev. No.: XLII/3	Tip: W1.B1.K?
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: HEROS	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: 90/580	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 18 mm x 22 mm	
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 220, Tafel 48, 608a-b		

Katalog No.: 193	Lev. No.: XLII/4	Tip: W1.B1.K?
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Anari	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: 91/793	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 20 mm	
Tanımı: İki adet çift başlı kartalın başları profildendir, gövdesi ve iki yana açık kanatları cepheden tasvir edilmiştir. Gövdenin alt kısmı korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 118, Tafel 2, 22a-b		

Katalog No.: 194	Lev. No.: XLII/5	Tip: W1.B1.K?
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Zuzulli	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: 91/399	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		

Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 25 mm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, iki yana açık kanatları ve gövdesi cepheden tasvir edilmiştir. Boyun ve gövdenin alt kısmı korunamamıştır.	
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 212, Tafel 44, 553a-b	

Katalog No.: 195	Lev. No.: XLIII/1	Tip: W1.B1.K?
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Muwatti	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: 91/1453	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 24 mm	
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi ve iki yana açık kanatları cepheden tasvir edilmiştir. Gövdenin alt kısmı korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 161, Tafel 21, 268a-b		

Katalog No.: 196	Lev. No.: XLIII/2	Tip: W1.B1.K?
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Pu(m)u	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: 91/868	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 24 mm	
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi ve iki yana açık kanatları cepheden tasvir edilmiştir. Gövdenin alt kısmı korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 173, Tafel 26, 339a-b		

Katalog No.: 197	Lev. No.: XLIII/3	Tip: W1.B1.K?
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Armapiya	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: 90/323	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 22 mm	
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi ve iki yana açık kanatları cepheden tasvir edilmiştir. Kartalın gövdesinin alt kısmı korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 124, Tafel 5, 59a-b		

Katalog No.: 198	Lev. No.: XLIII/4	Tip: W1.B1.K?
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Sarini		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 91/2401		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 24 mm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, iki yana açık kanatları cepheden tasvir edilmiştir. Gövdesinin alt kısmı korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 178, Tafel 28, 362a-b		

Katalog No.: 199	Lev. No.: XLIII/5	Tip: W1.B1.K?
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 38/130		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Tarsus Gözlü Kule		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 0,022 m x 0,0215 m x 3,25 m
Tanımı: Kartalın başı profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve pençeleri cepheden olan kartalın kanatlarıyla pençesi bir bütün olarak tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Goldman, 1956: 253, 408, res. 57		

Katalog No.: 200	Lev. No.: XLIV/1	Tip: W1.B1.K?
Eserin Adı: Yüzük Mühür Baskısı, Sahibi: Nanuwa		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 91/2116b		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 20 mm x 8 mm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi ve iki yana açık kanatları cepheden tasvir edilmiştir. Gövdenin alt kısmı korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 164, Tafel 22, 285a-b		

Katalog No.: 201	Lev. No.: XLIV/2	Tip: W1.B1.K?
Eserin Adı: Yüzük Mühür Baskısı, Sahibi: Tuwarsa		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi

Eserin Kazı Env. No.: 91/767	Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe	
Açığa Çıktığı Tabaka:	
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:	
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 18 mm x 7 mm
Tanımı: İki adet çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi ve iki yana açık kanatları cepheden tasvir edilmiştir. Gövdenin alt kısmı korunamamıştır.	
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 199, Tafel 37, 477a-b	

Katalog No.: 202	Lev. No.: XLIV/3	Tip: W1.B1.K?
Eserin Adı: Yüzük Mühür Baskısı		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 123/d		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri:
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, iki yana açık kanatları, gövdesi cephededir. Gövdenin alt kısmı korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Bittel ve Güterbock, 1935: 44, Tafel. 28. Ia		

Katalog No.: 203	Lev. No.: XLIV/4	Tip: W2.B1.N.K2
Eserin Adı: Alaca Höyük Sfenksli Kapı		Dönem: Hitit İmp. Dönemi
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Alaca Höyük		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Alaca Höyük (kopyası; Ankara Anadolu Medeniyetler Müzesi)		
Malzemesi: Taş		Ölçüleri: 1,25 cm x 1,65 cm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, iki yana açık kanatları, gövdesi, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Boyun halka ile süslenmiştir. Sol kanadın bir kısmı korunamamıştır. Pençelerinin altında birer tavşan tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Vieyra, 1955: 66; Alexander, 1989: 155; Darga, 1992: 131, r.135; Collins, 2002: 318		

Katalog No.: 204	Lev. No.: XLIV/5	Tip:
Eserin Adı: Silindir Mühür Baskısı		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Tarsus Gözlükule		
Açığa Çıktığı Tabaka:		

Eserin Korunduğu Yer/Konumu:	
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 0,051 m x 0,045 m x 0,029 m
Tanımı: Çift başlı kartal taşıyıcı öge olarak kullanılmıştır. Mühürde tasvir edilen figürlerin kimlikleri belirgin değildir. Boynuzlu başlıklı figürün yanındaki iki işaretten birisi Tarhu olarak okunmaktadır.	
Yayımlandığı Yer: Alexander, 2001: 156; Goldman, 1956: 407, 42	

Katalog No.: 205	Lev. No.: XLV/1	Tip: W2.B1.F.K1
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: (Pih)_awalwi		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 91/587		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 20 mm	
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, iki yana açık kanatları, gövdesi, kanatlarla bağlantılı aşağıya doğru uzanan bacakları ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 213, Tafel 44, 558a-b		

Katalog No.: 206	Lev. No.: XLV/2	Tip: W2.B1.F.K1
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Sariya		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 90/255		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 18 mm	
Tanımı: Sekiz? adet çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Kanatlardan aşağıya doğru inen birer çıkıntı yapılmıştır.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 176, Tafel 28, 325a-b		

Katalog No.: 207	Lev. No.: XLV/3	Tip: W2.B1.N.K1
Eserin Adı: Yüzük Mühür Baskısı, Sahibi: Sariya		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 90/1220		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		

Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 35 mm x 10 mm
Tanımı: İki adet çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Kanatlardan aşağıya doğru inen birer çıkıntı ile tasvir edilmişlerdir.	
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 175, Tafel 27, 350a-b	

Katalog No.: 208	Lev. No.: XLV/4	Tip: W2.B1.F.K1
Eserin Adı: Yüzük Mühür Baskısı, Sahibi: x-pi-i (a)	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: 91/191	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 25 mm x 8 mm	
Tanımı: İki adet çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Kanatlardan aşağıya doğru uzanan çıkıntılar görülmektedir.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 234, Tafel 55, 690a-b		

Katalog No.: 209	Lev. No.: XLV/5	Tip: W2.B1.F.K2
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: (...) nani (ya)	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: 91/193	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 23 mm	
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Boyun kısadır. Kanatlardan aşağıya doğru ikişer çıkıntı gösterilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 214, Tafel 45, 565a-b		

Katalog No.: 210	Lev. No.: XLV/6	Tip: W2.B1.F.K2
Eserin Adı: Yüzük Mühür Baskısı Sahibi: Sauskaruntiya?	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: 91/1278	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 30 mm x 11 mm	

Tanımı: İki adet çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir. Kanatlardan aşağıya doğru inen birer çıkıntı vardır.
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 182, Tafel 30, 382a-b

Katalog No.: 211	Lev. No.: XLVI/1	Tip: W2.B1.K2
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Mahhuzzi	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: 90/952	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 23 mm	
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 152, Tafel 18, 221a-b		

Katalog No.: 212	Lev. No.: XLVI/2	Tip: W2.B1.K2
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Armanani	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: 91/487	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 20 mm	
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 121, Tafel 3, 43a-b		

Katalog No.: 213	Lev. No.: XLVI/3	Tip: W2.B1.K2
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: AVIS3 - li	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: 91/2194	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 14 mm x 16 mm	
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 218, Tafel 47, 594a-b		

Katalog No.: 214	Lev. No.: XLVI/4	Tip: W2.B1.K2
Eserin Adı: Silindir Mühür Baskısı		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri:
Tanımı: İki adet çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve bacakları cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Bittel ve Güterbock, 1935: Tafel. 28,4		

Katalog No.: 215	Lev. No.: XLVI/5	Tip: W2.B1.K?
Eserin Adı: Yüzük Mühür		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.: 88/5
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Sivas Kangal Yarhisar Köyü yakınlarında		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Sivas Müzesi		
Malzemesi: Altın		Ölçüleri: 14.16 g x 2,5 cm çapında
Tanımı: Mührün yanlarına yatay olarak tasvir edilmiş çift başlı kartalın başları ve ayakları profilden, iki yana açık kanatları, gövdesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Kartalların yanında kaide üzerinde gaga ağızlı testiler bulunur. Bu testilerin üzerinde ise üçgen işareti görülmektedir. Mührün merkezinde hörgüçlü bir boğa (Ökse vd., 1992: 217) ve bu boğanın üzerinde bir haç ve bir üçgen motif vardır. Boğanın alt tarafında ise hiyeroglif işareti bulunur.		
Yayımlandığı Yer: Ökse vd., 1992: 217-225		

Katalog No.: 216	Lev. No.: XLVII/1	Tip: W2.B1.K?
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Tiwatura		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 91/1570		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 20 mm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi ve iki yana açık kanatları cepheden tasvir edilmiştir. Gövdenin alt kısmı korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 196, Tafel 36, 463a-b		

Katalog No.: 217	Lev. No.: XLVII/2	Tip: W2.B1.K?
-------------------------	--------------------------	----------------------

Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı, Sahibi: Sarparuntiya	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: 91/806	Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy/Nişantepe	
Açığa Çıktığı Tabaka:	
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:	
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 22 mm
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, iki yana açık kanatları cepheden tasvir edilmiştir. Gövdesinin alt kısmı korunamamıştır.	
Yayımlandığı Yer: Herbordt, 2005: 178, Tafel 28, 363a-b	

Katalog No.: 218	Lev. No.: XLVII/3	Tip: W2.B1.K?
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: 351/n	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: t /12 Kanaldan		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri:	
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, iki yana açık kanatları ve gövdesi cepheden tasvir edilmiştir. Gövdenin alt kısmı korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Bittel vd., 1957: 55, Tafel 29.17		

Katalog No.: 219	Lev. No.: XLVII/4	Tip: W2.B1.K?
Eserin Adı: Damga Mühür	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.: e. 385	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Alishar Höyük		
Açığa Çıktığı Tabaka: 40-1.20m derinlikte. U 26		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Steatit	Ölçüleri:	
Tanımı: Çift başlı kartalın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi? ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Boyun uzundur. Altta iki adet boynuzlu hayvan vardır.		
Yayımlandığı Yer: Von der Osten, 1937: 224, Fig. 249, e.385		

Katalog No.: 220	Lev. No.: XLVII/5	Tip: W2.B1.K?
Eserin Adı: Silindir Mühür Baskısı	Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi	
Eserin Kazı Env. No.:	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Açıçana Höyük		
Açığa Çıktığı Tabaka: IV. tabaka		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		

Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri:
Tanımı: Çift başlı kartalın başları korunamamıştır. Pençeleriyle birer boynuzlu hayvanı tutmaktadır. Kuyruğunun ve kanatlarının bir kısmı tüylerle gösterilmiştir. Boynunun görüldüğü kadarıyla çift başlı olduğu anlaşılmaktadır.	
Yayımlandığı Yer: Collon, 1975: 121, Plate XLV 219	

Katalog No.: 221	Lev. No.: XLVIII/1	Tip: Sfenks
Eserin Adı: Silindir Mühür Baskısı	Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı	
Eserin Kazı Env. No.: Kt. n/k 30	Eserin Müze Env. No.: 165-30-64	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: Ib katı		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Ankara Anadolu Medeniyetler Müzesi		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 2 cm x 4,7 cm	
Tanımı: Tapınma sahneli bu baskıda ön ayaklarını kaldırmış karşılıklı iki sfenks görülür. Diğer motifler kuş, tavşan? ve karşılıklı duran iki insan figürüdür.		
Yayımlandığı Yer: Erkanal, 1993: 79-80, 130-131, lev. 31, 56, VII5-A/01		

Katalog No.: 222	Lev. No.: XLVIII/2	Tip: Sfenks
Eserin Adı: Silindir Mühür Baskısı	Dönem: Asur Tic. Kolonileri Çağı	
Eserin Kazı Env. No.: Ac. F. 23	Eserin Müze Env. No.: 158-29-67	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Acem Höyük		
Açığa Çıktığı Tabaka: Sarıkaya Sarayı		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Ankara Anadolu Medeniyetler Müzesi		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 2,3 cm x 1,6 cm x 0,72 cm	
Tanımı: Mitolojik konulu baskıda ayaklarını havaya kaldırmış iki sfenks ile Çıplak Tanrıça ve birbirlerine kadeh kaldıran figürler görülmektedir.		
Yayımlandığı Yer: Erkanal, 1993: 41, lev. 14, II2-C/04		

Katalog No.: 223	Lev. No.: XLVIII/3	Tip: Sfenks
Eserin Adı: Silindir Mühür	Dönem: Asur Tic. Kolonileri Çağı	
Eserin Kazı Env. No.: 77/46	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: K/20, 46 numaralı evin 3. Odasının derinleşmesi sırasında bulunmuştur.		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Boğazköy Arkeoloji Müzesi		
Malzemesi: Steatit	Ölçüleri: 1,79cm x 3,14cm x 1,0cm	
Tanımı: Mitolojik sahneli mühürde karışık hayvanlar arasında oturan sfenks görülmektedir.		
Yayımlandığı Yer: Erkanal, 1993: 50-51, 131, lev. 18, 56, II8-F/01		

Katalog No.: 224	Lev. No.: XLVIII/4	Tip: Sfenks
Eserin Adı: Silindir Mühür		Dönem: Asur Tic. Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.: 13219
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Alişar		
Açığa Çıktığı Tabaka: II. kat		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Ankara Anadolu Medeniyetler Müzesi		
Malzemesi: Hematit		Ölçüleri: 1,6 cm x 3,14 cm x 1 cm, 0,3 cm
Tanımı: Mitolojik sahneli bu mühürde tek ayağı üzerine diz çökmüş, sağ elini ileriye uzatmış demon ile bir adet oturan sfensk görülmektedir.		
Yayımlandığı Yer: Erkanal, 1993: 45- 46, 130, lev. 16, 56, II5-E/01		

Katalog No.: 225	Lev. No.: XLVIII/5	Tip: Sfenks
Eserin Adı: Silindir Mühür		Dönem: Asur Tic. Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.: 4719
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Oylum Höyük		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Gaziantep Müzesi		
Malzemesi: Hematit		Ölçüleri: 2,5 cm x 3,3 cm x 1 cm
Tanımı: Karşılıklı sfenksler ön ayaklarını havaya kaldırmıştır. Tapınma sahnesinin diğer figürleri kadeh kaldıran iki figür ve tapınan üç figür görülmektedir.		
Yayımlandığı Yer: Erkanal, 1993: 76-77, 130-131, lev. 30, 56, VII3-X/14		

Katalog No.: 226	Lev. No.: XLVIII/6	Tip: Sfenks
Eserin Adı: Silindir Mühür Baskısı		Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.: 48. 1464
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe		
Açığa Çıktığı Tabaka: Kültepe-Kaniş Karumu Ib		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Walters Art Gallery		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri:
Tanımı: Mühür baskının merkezinde, birer pençeleriyle aynı bitkiyi tutan karşılıklı iki sfenks görülür. Sfenkslerin arkalarına gelecek şekilde, altta küçük bir aslan?, üstte bir kuş figürü vardır		
Yayımlandığı Yer: Canby, 1975: 225-234, fig. 2a		

Katalog No.: 227	Lev. No.: XLIX/1	Tip: Sfenks
Eserin Adı: Boğazköy Sfenksi		Dönem: Hitit İmparatorluk Çağı
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: İç Kapı Doğu Sfenksi		

Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Boğazköy	
Malzemesi: Taş	Ölçüleri:
Tanımı: Hathor saçlı koruyucu sfenks oldukça kötü durumdadır.	
Yayımlandığı Yer: Seeher, 2011: 75	

Katalog No.: 228	Lev. No.: XLIX/2	Tip: Sfenks
Eserin Adı: Alaca Höyük Sfenksi		Dönem: Hitit İmparatorluk Çağı
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Alaca Höyük		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Alaca Höyük		
Malzemesi: Taş		Ölçüleri:
Tanımı: Şehri kapısının her iki yanında durmuş sfenksler görülür. Hathor saçlı, gözleri ayrı malzemedden kakma, yanaklar dolgun, ağızları küçük ve çeneleri kısadır. Burunlar ise korunmamıştır. Sfenkslerin göğüs kısmı şişkindir. Birbirinden ayırık ön ayaklar, gövdeye göre kısadır.		
Yayımlandığı Yer: Darga, 1992: 131-135, res. 133		

Katalog No.: 229	Lev. No.: XLIX/3	Tip: Grifon
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Tic. Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: r/k 108		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: Ib Tabakası		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 1,7 cm x 2,1 cm
Tanımı: Grifonun baş, gövde, açık tek kanadı, kuyruğu ve pençesi profilden tasvir edilmiştir. Başının arkasında ucu yukarıya doğru kıvrık, ince ve uzun sorguca benzer çıkıntı vardır. Kartal sığırın üzerine konmaktadır.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç N., 1968a: 32, XXXII, 2a- b		

Katalog No.: 230	Lev. No.: XLIX/4	Tip: Grifon
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı		Dönem: Asur Tic. Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 61/347		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Konya Karahöyük		
Açığa Çıktığı Tabaka: O çukuru kuzeyinde. Büyük çukur 6,55 m derinlikte bulunmuştur.		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 1,4 cm
Tanımı: Anafor halinde dört adet Grifon başlarından yalnız iki tanesi		

korunmuştur. Başları profildendir. Başlarının arkasında ucu geriye doğru kıvrılmış, ince uzun sorguca benzer bir çıkıntı vardır. Boyunlar balık kılçığı ile doldurulmuştur. Benzeri Acem Höyük'te ve Alişar'da rastlanılmıştır (Alp, 1994: 175–176, şek. 85, Lev. 77/205).
Yayımlandığı Yer: Alp, 1994: 175–176, şek. 85, Lev. 77/205

Katalog No.: 231	Lev. No.: L/1	Tip: Grifon
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı	Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı	
Eserin Kazı Env. No.:	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Acem Höyük		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri:	
Tanımı: Anafor halindeki grifonların başı profilden yapılmıştır. Başının arkasında üst üste iki adet ucu yukarıya doğru kıvrık, ince ve uzun sorguca benzer bir çıkıntı ile gösterilmiştir. Boyunlar yivlerle süslüdür.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç N. 1968b, 14-15: Lev. XVII-3; 1977: 379, Lev. XIX, 50		

Katalog No.: 232	Lev. No.: L/2	Tip: Grifon
Eserin Adı: Damga Mühür	Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı	
Eserin Kazı Env. No.:	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: 13/y, duvarlar üzerinden.		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 3,2 cm x 2,5 cm	
Tanımı: Mührün yarısı korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Boehmer ve Güterbock, 1987: 23, Tafel III-31a		

Katalog No.: 233	Lev. No.: L/3	Tip: Grifon
Eserin Adı: Damga Mühür	Dönem: Asur Ticaret Kolonileri Çağı	
Eserin Kazı Env. No.: 77/350	Eserin Müze Env. No.:	
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: K/20, IV/3, ev 46'nın altındaki döküntülerde.		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 1,95 cm x 2,28 cm	
Tanımı: Grifonun başı, gövdesi, ayakları ve kuyruğu profilden, iki yana açık kanatları cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Boehmer ve Güterbock, 1987: 23, Tafel III-31		

Katalog No.: 234	Lev. No.: L/4	Tip: Grifon
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Tic. Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 75/405		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka: I/20, X/75, yükselen şehir duvarı altındaki döküntülerden, Romalı tuğla levhalar altında 2/75.		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 2,0 cm x 2,45 cm
Tanımı: Grifonun başı, gövdesi, ayakları ve pençeleri profilden, iki yana açık kanatları cepheden tasvir edilmiştir.		
Yayımlandığı Yer: Boehmer ve Güterbock, 1987: 33, Tafel III - 30		

Katalog No.: 235	Lev. No.: L/5	Tip: Grifon
Eserin Adı: Silindir Mühür		Dönem: Asur Tic. Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 2011		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Gaziantep		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Gaziantep Müzesi		
Malzemesi: Siyah Taş		Ölçüleri: 1,7 cm x 2,9 cm x 0,92 cm
Tanımı: Ana sahneyi sınırlandırmak için kullanılmış sol ayağını havaya kaldırmış sorguçlu bir grifon görülmektedir. Altta ise oturan bir dağ keçisi vardır. Sahnenin diğer öğeleri palmiye dalı tutan bir kadın figürü ve silah tutan iki figür görülmektedir.		
Yayımlandığı Yer: Erkanal, 1993: 36, Lev. 12, II1-X/09		

Katalog No.: 236	Lev. No.: L/6	Tip: Demon
Eserin Adı: Silindir Mühür Baskısı		Dönem: Asur Tic. Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 62/58, 61/332, 61/333		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Konya Karahöyük		
Açığa Çıktığı Tabaka: O çukurunun kuzeyinde, büyük bir çukurda 5.60, 3,40 ve 3.45 m derinlikte bulunmuştur.		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Konya Arkeoloji Müzesi		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 2,2 cm x 0,7 cm x 2,7 cm; 1,9 cm x 0,5 cm x 2 cm
Tanımı: Oturan bir Tanrı'ya tapınma sahnesinde tek ayağının üzerine diz çökmüş, belinde iki şerit kemeri olan demon görülmektedir.		
Yayımlandığı Yer: Erkanal, 1993: 31-32, Lev. 10, II1-B/04		

Katalog No.: 237	Lev. No.: LI/1	Tip: Demon
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Tic. Kolonileri Çağı

Eserin Kazı Env. No.: 76/277	Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy	
Açığa Çıktığı Tabaka: J/20, I/1, eski Asurlu kil duvarı, Üst 1 ya da daha eski.	
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:	
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 1,6 cm x 2,05 cm
Tanımı: Demonun başı profilden, gövde, iki yana açık kanatlar cephedendir. Başını sağa çevirmiştir. Göz iri, gagası korunamamıştır. Başının arkasında ucu geriye doğru kıvrılmış, ince ve uzun sorguca benzer bir çıkıntı vardır. Pençe ve kuyruk yerine diz çökmüş profilden bir insan sureti görünmekte olması çok ilginçtir. Sanatçı pençe yerine gövdeden çıkan iki adet bukleye yanlara doğru kıvrılmış yapılmıştır.	
Yayımlandığı Yer: Boehmer ve Güterbock, 1987: 22, Taf II-27	

Katalog No.: 238	Lev. No.: LI/2	Tip: Demon
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Hitit İmparatorluk Çağı
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Alishar		
Açığa Çıktığı Tabaka: 10T		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Kireç Taşı		Ölçüleri:
Tanımı: Bir başı aslan bir başı insan olan karışık yaratık kanatlarını iki yana açmıştır.		
Yayımlandığı Yer: Von Der Osten 1937, 226, fig. 249, e.2310		

Katalog No.: 239	Lev. No.: LI/3	Tip: Demon
Eserin Adı: Silindir Mühür		Dönem: Hitit İmparatorluk Çağı
Eserin Kazı Env. No.: AT 38/156		Eserin Müze Env. No.: 131605
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Açıçana Höyük		
Açığa Çıktığı Tabaka: IV		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: British Müzesi		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri:
Tanımı: Bir elinde silah bir elinde muhtemelen hayvan taşıyan ve ayakta durmuş başlıklı demon görülmektedir.		
Yayımlandığı Yer: Collon, 1975: 119, Plate XLV, 217		

Katalog No.: 240	Lev. No.: LI/4	Tip: Demon
Eserin Adı: Yazılıkaya Kabartması		Dönem: Hitit İmparatorluk Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 67 No.lu kabartma		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Yazılıkaya B odası		
Açığa Çıktığı Tabaka:		

Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Boğazköy	
Malzemesi: Taş	Ölçüleri:
Tanımı: Ellerini yukarıya doğru kaldırmış demon.	
Yayımlandığı Yer: Seeher, 2011:158, 159	

Katalog No.: 241	Lev. No.: LI/5	Tip: Demon
Eserin Adı: Yazılıkaya Kabartması		Dönem: Hitit İmparatorluk Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 68 No.lu kabartma		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Yazılıkaya B odası		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Boğazköy		
Malzemesi: Taş	Ölçüleri:	
Tanımı: Ellerini yukarıya doğru kaldırmış demon.		
Yayımlandığı Yer: Seeher, 2011:158, 159		

Katalog No.: 242	Lev. No.: LII/1	Tip: Demon
Eserin Adı: Yazılıkaya Kabartması		Dönem: Hitit İmparatorluk Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 31 no.lu kabartma		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Yazılıkaya A odası		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Boğazköy		
Malzemesi: Taş	Ölçüleri:	
Tanımı: Tanrı Pirinkir: Kısa etekli ve başında sivri başlıklı erkek figürünün omuzlarından iki adet kanat çıkmaktadır.		
Yayımlandığı Yer: Seeher, 2011:158, 147, 153		

Katalog No.: 243	Lev. No.: LII/2	Tip: Demon
Eserin Adı: Yazılıkaya Kabartması		Dönem: Hitit İmparatorluk Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 35 no.lu kabartma		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Yazılıkaya A odası		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Boğazköy		
Malzemesi: Taş	Ölçüleri:	
Tanımı: Ay Tanrısı: Boynuzlu sivri başlıklı, kısa etekli ve sakallı erkek figürünün omuzlarında iki adet kanat görülmektedir.		
Yayımlandığı Yer: Seeher, 2011:158, 148, 153		

Katalog No.: 244	Lev. No.: LII/3	Tip: Demon
Eserin Adı: Yazılıkaya Kabartması		Dönem: Hitit İmparatorluk Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 38 no.lu kabartma		Eserin Müze Env. No.:

Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Yazılıkaya A odası	
Açığa Çıktığı Tabaka:	
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Boğazköy	
Malzemesi: Taş	Ölçüleri:
Tanımı: Tanrı Şauska: Boynuzlu sivri başlıklı, kısa etekli, bol pilili mantolu ve önü açık uzun pelerin giymiş erkek figürünün omuzlarından iki adet dik kanat çıkmaktadır.	
Yayımlandığı Yer: Seeher, 2011: 149, 153	

Katalog No.: 245	Lev. No.: LII/4	Tip: İmdugud
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı		Dönem: Asur Tic. Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. 90/k 498		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş-Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: II. Tabaka		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri: 2,7 cm x 3 cm x 0,8 cm
Tanımı: Bir başı aslan bir başı kartal karışık yaratığın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Alanın kafasının bir kısmı korunamamıştır.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç N. ve Tunca, 2001: 97, Lev. 30, St.71		

Katalog No.: 246	Lev. No.: LII/5	Tip: İmdugud
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı		Dönem: Asur Tic. Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: Kt. g/k 280		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Kültepe Kaniş - Karumu		
Açığa Çıktığı Tabaka: Ib Tabakası		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri:
Tanımı: Bir başı aslan bir başı kartal, gövdesi kartal olan yaratığın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, kuyruğu ve pençesi cepheden tasvir edilmiştir. . Aslanın ağzı açık, göz belirgin ve hafif bir çıkıntı ile kulağı gösterilmiştir. Boyun yapılmamış gövdeden direk başlar çıkmıştır.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç T., 1959: 44; 2005: 256; Özgüç N., 1989: 395; Özgüç N. ve Tunca, 2001: 29		

Katalog No.: 247	Lev. No.: LIII/1	Tip: İmdugud
Eserin Adı: Damga Mühür Baskısı		Dönem: Asur Tic. Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.: 62/73		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Konya Karahöyük		
Açığa Çıktığı Tabaka: II. Tabaka		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		

Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: Çap 1,3 cm
Tanımı: Bir başı aslan bir başı kartal olan yaratığın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Başının arkasında ucu geriye doğru kıvrık ince uzun sorguca benzer bir çıkıntı vardır. Pençelerinin altında birer kartal yavrusu yer almaktadır.	
Yayımlandığı Yer: Alp, 1994: 174, Lev. 76/201 şek. 83	

Katalog No.: 248	Lev. No.: LIII/2	Tip: İmdugud
Eserin Adı: Damga Mühür		Dönem: Asur Tic. Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Acem Höyük		
Açığa Çıktığı Tabaka: Acem Höyük Sarayı Küp Odası		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri:	
Tanımı: Bir başı kartal, bir aslan olan karışık yaratığın başları profilden, gövdesi, iki yana açık kanatları, pençesi ve kuyruğu cepheden tasvir edilmiştir. Aslanın ağzı açık ve kulağı çıkıntı olarak yapılmıştır.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç N., 1977: 380, res. 8		

Katalog No.: 249	Lev. No.: LIII/3	Tip: İmdugud
Eserin Adı: Silindir Mühür		Dönem: Asur Tic. Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Acem Höyük		
Açığa Çıktığı Tabaka: Sarıkaya Sarayı		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri: 2,5 cm x 5 cm	
Tanımı: Alt alta yapılmış olan iki adet aslan başlı kartal aynadaki yansıma şeklindedir. Başları profildendir ve iki yana açık kanatları cephededir. Ağızlar açık ve dilleri dışarı çıkmıştır. Kanatlarını yukarıya doğru kaldırmıştır. Gövde yok denecek kadar azdır.		
Yayımlandığı Yer: Özgüç N., 1983: 418-419, Abb. 7; Collon, 1987: 43, res. 150		

Katalog No.: 250	Lev. No.: LIII/4	Tip: Kanatlı Güneş Kursu
Eserin Adı: Damga Mühür Baskıları		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Boğazköy		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak	Ölçüleri:	
Tanımı: Soldaki figür II. Muwattalli mührü ile Sağdaki figür IV. Tuthaliya mührüdür. Baskıda kanatlı güneş kursu yer almaktadır.		

Yayımlandığı Yer: Ensert, 2005: 46, şekil 19-20		
Katalog No.: 251	Lev. No.: LIII/5	Tip: Kanatlı Güneş Kursu
Eserin Adı: Taş kabartma		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Yazılıkaya		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu: Yazılıkaya		
Malzemesi: Taş		Ölçüleri:
Tanımı: Yazılıkaya'da yer alan soldaki 64 ve sağdaki 81 numaralı IV. Tuthaliya'ya ait figürler kanatlı güneş kursu ile tasvir edilmişlerdir.		
Yayımlandığı Yer: Ensert, 2005: 44, şekil 8-9		

Katalog No.: 252	Lev. No.: LIV/1	Tip: Kanatlı Güneş Kursu
Eserin Adı: Silindir Mühür Baskısı		Dönem: Asur Tic. Kolonileri Çağı
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Konya Karahöyük		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Pişmiş Toprak		Ölçüleri:
Tanımı: Karşılıklı ayakta duran iki figürün başları arasında kanatlı güneş kursu yer almaktadır.		
Yayımlandığı Yer: Ensert, 2005: 46, şekil 16		

Katalog No.: 253	Lev. No.: LIV/2	Tip: Kanatlı Güneş Kursu
Eserin Adı: Alaca Höyük Tunç Levhası		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.:		Eserin Müze Env. No.:
Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Alaca Höyük		
Açığa Çıktığı Tabaka:		
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:		
Malzemesi: Tunç		Ölçüleri:
Tanımı: Alaca Höyük tunç levhasının alt sırasında dağa benzer şekillerin üzerinde başları birbiriyle temas halinde olan iki boğa bulunur. Boğalar birer boğa-adamı sırtlarında taşımaktadır. Boğa-adamlar birer elleri ile ağacı dik olarak tutarken diğer elleriyle üzerlerindeki kanatlı güneş kursunu kaldırmaktadır.		
Yayımlandığı Yer: Ensert, 2005: 47, şekil 26		

Katalog No.: 254	Lev. No.: LVIV/1	Tip: V.B1
Eserin Adı: Kalıp		Dönem: Hitit İmparatorluk Dönemi
Eserin Kazı Env. No.: Or.04/5		Eserin Müze Env. No.:

Açığa Çıktığı Yer/Konumu: Ortaköy	
Açığa Çıktığı Tabaka:	
Eserin Korunduğu Yer/Konumu:	
Malzemesi: P.T	Ölçüleri: 5,3 x 4,45 genişliğinde 1.9 kalınlığında
Tanımı: İkizkenar üçgen şeklindedir kalıbın üzerinde tek tekerlekli bir araba ile bu araba içerisinde kartal başlı bir hayvan iki elinde yıldırım demeti tutan bir Tanrı ile birlikte tasvir edilmiştir.	
Yayımlandığı Yer: Süel, 2008: 478.	

KAYNAKÇA

- Akar, Murat ve Yener, K. Aslıhan (2013). “Alalakh’ta 10 Yılım Ardından”. *Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Haberler Sayı: 35*, 4-10.
- Akın, Enver ve Şahin, F., S. (2011). “Adıyaman Müzesi’ndeki Helenistik ve Roma Dönemi Dinsel Betimler”. 28. *Araştırma Sonuçları Toplantısı, Cilt 2, 24- 28 Mayıs 2010*, (Ed.: Toy, Naci Ve Keskin, Candaş), Denizli: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, s. 235-246.
- Akyurt, Metin (1998). *MÖ II. Binde Anadolu’da Ölü Gömme Adetleri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Alexander, Robert. L. (1989). “A Great Queen on the Sphinx Piers at Alaca Hüyük”. *AnatSt, XXXIX*, 151–158.
- Alp, Sedat (1994). *Konya Civarında Karahöyük Kazılarında Bulunan Silindir ve Damga Mühürleri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Alp, Sedat (1999). *Hititlerde Şarkı, Müzik ve Dans Hitit Çağında Anadolu’da Üzüm ve Şarap*. Ankara: Kavaklıdere Kültür Yayınları.
- Alp, Sedat (2000). *Hitit Çağında Anadolu*. Ankara: TÜBİTAK.
- Alp, Sedat (2002). *Hitit Güneşi*. Ankara: TÜBİTAK.
- Alparslan, Birol (1995). *MÖ II. Binde Anadolu’da Bulunan Mühür Ve Mühür Baskıları Üzerinde Karışık Varlıklar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Alparslan-Doğan, Meltem, Alparslan, Metin ve Özdemir, Celal (2010). “Amasya Müzesi’nde Bulunan Bir Grup Mühür”. (Ed.: Şevket Dönmez), *Veysel Donbaz’a Sunulan Yazılar DUB.SAR É.DUB.BA.A Studies Presented in Honour of Veysel Donbaz*. İstanbul: Ege Yayınları. s. 91-95.
- Arık, Oğuz, Remzi (1937). *Alacahöyük Hafriyatı 1935’deki Çalışmalara ve Kesiflere Ait İlk Rapor*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Arıklı, Ercan (1981). *Gelişim Hayvanlar Ansiklopedisi*. İstanbul: Gelişim Yayınları.
- Alsın, Şenay (2005). *Türk Mimari Süsleme Sanatlarında Mitolojik Kaynaklı Hayvan Figürleri (Orta Asya’dan Selçukluya)*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Belli, Oktay (1997). “1995 Yılı Aşağı ve Yukarı Anzaf Urartu Kaleleri Kazısı. 18. Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 1, 27-31 Mayıs 1996, (Ed.: Eroğlu, İsmail,

- Eren, Handan, Bayram, Fahriye, Kaymaz, Filiz, Tarlan Nuray, ve Ergürer, A. Hamdi), Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, s. 379-410.
- Benk, Adnan (1986). *Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi*. İstanbul: Interpress Basın ve Yayıncılık.
- Beran, Thomas (1967). *Die Hethitische Glyptik von Boğazköy, I. Teil (Boğazköy-Hattuša; V)*. Berlin: Verlag Gebr. Mann.
- Berens, E., M. (2007). *A Hand-Book Of Mythology, The Myths And Legends Of Ancient Greece And Rome*. New York: Maynard, Merrill, & Co.
- Bilgi, Önder (2004). *Anatolia, Cradle of Castings: Anadolu, Dökümün Beşiği*. İstanbul: Döktaş Dökümcülük Ticaret ve Sanayi A.Ş.
- Bilgiç, Emin ve Öğün, Baki (1966). “1964 Adilcevaz Kef Kalesi Kazıları”. *Anatolia* 8, 65-124.
- Bittel, Kurt (1970). *Hattusha, The Capital of the Hittites*. New York: Oxford University Press.
- Bittel, Kurt (1975). “Bildbeschreibung”. (Ed.: Kurt Bittel, J. Boessneck, B. Damm, H. G. Güterbock, H. Hauptmann, R. Naumann, ve W. Schirmer), *Das Hethitische Felsheiligtum Yazılıkaya*. Berlin: Gebr. Mann. s. 125-160.
- Bittel, Kurt ve Güterbock, Hans, Gustav (1935). *Boğazköy I, Neue Untersuchungen in der Hethitischen Hauptstadt*. Berlin: Verlag der Akademie der Wissenschaften.
- Bittel, Kurt, Naumann, Rudolf, Beran, Thomas, Hachmann, Rolf ve Kurth, Gottfried (1957). *Boğazköy III, funde aus den Grabungen 1952-1955*. Berlin: Verlag Gebr Mann.
- Bittel, Kurt, Naumann, Rudaolf ve Otto, Heinz (1941). *Yazılıkaya, Architectur, Felsbilder Inschriften und Kleinfunde*. Leipzig.
- Black, J. ve Green, A. (2003). *Mezopotamya Mitolojisi Sözlüğü: Tanrılar İfritler Semboller*. (Çev.: Necdet Hasgül), İstanbul: Aram Yayıncılık.
- Boehmer, R. M. ve Güterbock, H., G. (1987). *Glyptik aus dem Stadtgebiet von Boğazköy: Grabungskampagnen 1931-1939, 1952-1978 (Boğazköy-Hattuša; XIV)*. Berlin: Gebr. Mann Verlag.
- Boardman, John (2001). *Yunan Heykeli Arkaik Dönem*. (Çev.: Yaşar Ersoy), İstanbul: Homer Kitabevi Yayıncılık.

- Bozok, Nevra (1989). *Anatanrıça Kybele'nin Frig Dönemi İkonografisi Ve Özgün Baskı Resimlerdeki Yorumu*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Börker-Klahn, J. (1982). *Altvorderasiatische Bildstelen ve vergleichbare Felsreliefs*. Baghdader Forschungen: Band 4, Mainz.
- Buyruk, Hasan (2013). “Adana Arkeoloji Müzesi’nde Bulunan Hıristiyanlarca Kullanılmış İki Antik Lahit, Two Antigue Sarcophaguses In Adana Archeological Museum Used By Christians As Well”. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi The Journal of International Social Research Cilt: 6 Sayı: 27*, 166-177.
- Canby, Jeanny, Vorys (1975). “The Walters Gallery Cappadocian Tablet and the Sphinx in Anatolia in the Second Millennium B.C.” *JNES*, 34 (4), 225-248.
- Canby, Jeanny, Vorys (2002). “Falconry (Hawking) in Hittite Lands”. *JNES*, V/61, 61-200.
- Coleman, J., A. (2007). *The Dictionary of Mythologi an a-z of Themes, Legends end Heroes*. London: Capella; First Edition.
- Collins, Billie, Jean (2002a). “Animals in Hittite Literature”. (Ed.: Billie Jean Collins), *A History of the Animal World in the Ancient Near East (Handbook of Oriental Studies 64)*. Leiden-Boston-Köln: Brill. s. 237-250.
- Collins, Billie Jean (2002b). “Animals in the Religions of Ancient Anatolia”. (Ed.: Billie Jean Collins), *A History of the Animal World in the Ancient Near East (Handbook of Oriental Studies 64)*. Leiden-Boston-Köln: Brill. s. 309-334.
- Collins, Billie Jean (1998). “Hattuşili I, The Lion King”. *Journal of Cuneiform Studies, Vol. 50*, 15-20.
- Collon, Dominique (1975). *The Seal Impressions from Tell Atchana/Alalakh*. Kevelaer: Butzon & Bercker.
- Collon, Dominique (1987). *First Impressions Cylinder Seals in The Ancient Near East*. London: British Museum Publications.
- Çelik, Adem (2002). “Niğde Sungurbey Camii’nde Bulunmuş Olan “Çift Başlı Kartal Figürlü Halı” Üzerine Düşünceler”. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, s. IX, 45-60.
- Çilingiroğlu, Altan ve Sağlamtemir Haluk (1997). “Van-Ayanis Kalesi Kazıları

- 1995". 18. *Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 1, 27-31 Mayıs 1996*, (Ed.: Eroğlu, İsmail, Eren, Handan, Bayram, Fahriye, Kaymaz, Filiz, Tarlan, Nuray ve Ergürer, A. Hamdi), Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, s. 363-378.
- Çilingiroğlu, Altan, Abay, Eşref ve Derin, Zafer (2002). "1999-2000 Yılları, Van Ayanis Urartu Kalesi Kazıları". 23. *Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 2, 28- 01 Mayıs-Haziran 2001*, (Ed.: Olşen, Koray, Bayram, Fahriye, Özme, Adil, Dönmez, Haydar, Güder, Neslihan ve Toy, Naime), Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, s. 287-296.
- Darga, A., Muhibbe (1992). *Hitit Sanatı*. İstanbul: Akbank Yayınları.
- Demirsoy, Ali (1998). "Yaşamın Temel Kuralları (Omurgalılar/Amniyota (Sürüngenler, Kuşlar ve Memeliler) Cilt -3 / Kısım 2". Ankara: Meteksan Yayınları.
- Dinçol, Ali (2004). "Hititler". (Ed.: Necmi Karul), *Arkeoatlas, Cilt 3, Anadolu'da İlk İmparatorluk*. İstanbul: Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve Pazarlama Yayınevi. s. 22-59.
- Dinçol, Ali (2011). "Mühürler". (Ed.: Necmi Karul), *Arkeoatlas, Özel Koleksiyon, Tarih Öncesinden Demir Çağı'na Anadolu'nun Arkeoloji Atlası*. İstanbul: Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve Pazarlama Yayınevi. s. 264-265.
- Dinçol, Ali ve Alparslan, Metin (2013). "Hitit Mühürçülüğü (Gliptik)". (Ed.: Metin Alparslan ve Meltem Doğan-Alparslan), *Hittites: An Anatolian Empire/Hititler: Bir Anadolu İmparatorluğu*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları. s. 392-409.
- Dixon-Kennedy, Mike (1998). *Encyclopedia of Greco-Roman Mythology*. Santa Barbara, Calif.: ABC-CLIO.
- Doğan, Özlem (2011). *Adana Arkeoloji Müzesi'nde Bulunan Geç Hitit Dönemi Stelleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Dönmez, Sevgi (2013). "Hitit Dönemi'nde Değişim Araçları Ve Ölçü Birimleri". *The Journal of Academic Social Science Studies International Journal of Social Science, Volume 6 Issue 8*, 813-832.
- Emre, Kutlu (1963). "The Pottery of The Assyrian Colony Period According to The Building Levels of The Kaniş-Karum". *Anadolu/Anatolian VIII*, 87-99.

- Emre, Kutlu (2011). "Hitit Sanatı". (Ed.: Necmi Karul), *Tarih Öncesinden Demir Çağı'na Anadolu'nun Arkeoloji Atlası*. İstanbul: Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve Pazarlama Yayınevi. s. 284-285.
- Emre, Kutlu (2012). "Maşat Höyük (1945, 1973-1984)". (Ed.: Orhan Bingöl, Aliye Öztan ve Harun Taşkiran), *Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Arkeoloji Bölümü Dergileri Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi 75. Yıl Armağanı, Arkeoloji Bölümü Tarihçesi ve Kazıları (1936- 2011)*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi. s. 235-240.
- Ensert, Kübra (2005). "MÖ İkinci Binde 'Kanatlı Güneş Kursu' İle Taçlandırılmış Anadolu Hitit Figürleri". *Anadolu/Anatolia*, 28, 25-47.
- Ergürer, Hatice (2010). "Urartu Kemerleri Üzerindeki İnsan Tasvirleri". *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 14 (2), 1-22.
- Erhan, Nihal, Hanım (2009). *Seramik Buluntular Işığında Geç Tunç Çağı-Erken Demir Çağında Çukurova-Kıbrıs İlişkileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Erkanal, Armağan (1993). *Anadolu'da Bulunan Suriye Kökenli Mühürler ve Mühür Baskıları/Die in Anatolien Vorkommenden Altsyrischen Siegel ve Siegelabdrucke*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Ertem, Hayri (1965). *Boğazköy Metinlerine Göre Hititler Devri Anadolu'nun Faunası*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Ertem, Hayri (1988). *Korucutepe I, (1973-1975 Kazı Yıllarında Ele Geçen Erken Hitit-İmparatorluk Çağı Arası Buluntuları)*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Esin, Ufuk (1985). "Değirmentepe (Malatya) Kurtarma Kazısı 1983 Yılı Raporu". *VI. Kazı Sonuçları Toplantısı, 16-20 Nisan 1984*. İzmir: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, s. 11-30.
- Esin, Ufuk ve Harmankaya, Savaş (1988). "Değirmentepe (Malatya) Kurtarma Kazısı 1983 Yılı Raporu". *IX. Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 1, 6-10 Nisan 1987*. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, s. 79-126.
- Frankfort, Henri (1965). *Cylinder Seals: A Documentary Essay On The Art And Religion Of The Ancient Near East*. London: Gregg Press.
- Goldman, Hetty (1956). *Excavations At Gözülü Kule, Tarsus, (Volume II. Text), From*

- the Neolithic through the Bronz Age*. New Jersey: Princeton University Press.
- Gorny, Ronald, Lee (1990). *Alişar Höyük in The Second Millennium B.C. (Volume One)*. Chicago: Illinois.
- Göktürk, M., Tevfik (1980). “1988 Yılı İçinde Müzemiz Koleksiyonlarına Katılan Eski Yunan Sikkelerinden Örnek Katalogu”. *Anadolu Medeniyetleri Müzesi 1988 Yıllığı*, 27-41.
- Güterbock, Hans, Gustav (1943). “Eti Tanrı Tasvirleri ile Tanrı Adları”. *Belleten VII*, 273-293.
- Güterbock, Hans, Gustav (1975). “Hieroglyphensiegel Aus Dem Tempelbezirk”. (Ed.: Kurt Bittel, Hans, Gustav Güterbock, Günter Neumann, Peter Neve, Heinrich Otten ve Ursula Seidl), *Boğazköy V, Funde aus den Grabungen 1970 ve 1971*. Berlin: Gebr Mann Verlag. s. 47-75.
- Güven, Merdan (2014). “Türk Halk Oyunlarında Kartal Figürü”. *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi (TAED)* 51, 285-302.
- Haas, V. (1994). *Geschichte der Hethitischen Religion*. Leiden: Brill.
- Heinzel, Hermann, Fitter, Richard ve Parslow, John (1995). *Türkiye ve Avrupa'nın Kuşları*. (Çev.: Kerem Ali Boyla), İstanbul: Doğal Hayatı Koruma Derneği Yayını.
- Herbordt, Suzanne (2005). *Die Prinzen- ve Beamtensiegel der hethitischen Großreichszeit auf Tonbullen aus dem Nişantepe-Archiv in Hattusa*. Mainz am Rhein: Verlag Philipp von Zabern.
- Herbordt, Suzanne, Bawanypeck, Daliah ve Hawkins J. David (2011). *Die Siegel der Grosskönige ve Grossköniginnen Auf Tonbullen Aus Dem Nişantepe-Archiv in Hattusa*. Mainz:Verlag Philipp Von Zabern.
- Hooke, Samuel Henry (1995). *Ortadoğu Mitolojisi, Mezopotamya, Mısır, Filistin, Hitit, Musevi, Hristiyan Mitosları*. (Çev.: Alaeddin Şenel), İstanbul: İmge Kitapevi Yayınları.
- Jacob, Wenzel (Ed.) (2002). *Hititler ve Hitit İmparatorluğu 1000 Tanrılı Halk: Die Hethiter ve Ihr Reich Das Volk Der 1000 Götter*. Bonn: Kunst ve Ausstellungshalle der.
- Kaçmaz-Levent, Esra (2015). “Diyarbakır Arkeoloji Müzesi'nden “Antitetik Duran Kartal” Betimli Bir Urartu Damga Mühürü”. *Akademik Sosyal Araştırmalar*

Dergisi, Yıl: 3, Sayı: 10, 394-399.

- Karabolat, Mehmet (2000). *Türkiye'de Yaşayan Kuşlar*. Ankara: Av ve Yaban Hayatı Müdürlüğü.
- Kınal, Füzruzan (1956). “Konya Gezisi Raporu”. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi Cilt: 14 Sayı: 3. 4, 55-66.*
- Klengel, Horst (2002). “Hitit Tarihi”. (Ed.: Wenzel Jacob), *Hititler ve Hitit İmparatorluğu 1000 Tanrılı Halk: Die Hethiter ve Ihr Reich Das Volk Der 1000 Götter*. Bonn: Kunst ve Ausstellungshalle der. s. 413-420.
- Kohlmeyer, H., J. (1983). “Felsbilder der Hethitischen Grossreichszeit”. *Acta Praehistorica et Archaeologica* 15, 85-90.
- Kosay, Hamit, Zübeyr (1951). *Türk Tarih Kurumu Tarafından Yapılan Alaca Höyük Kazısı: 1937-1939'daki Çalışmalara Ve Keşiflere Ait İlk Rapor=Les fouilles D'Alaca Höyük entreprises par la societe D' Histoire Turque; rapport preliminaire sur les travaux en 1937-1939*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Köse, Osman, Emre (2008). *Erzurum Arkeoloji Müzesi'nde Bulunan Urartu Dönemi'ne Ait Madeni Bilezikler ve Pazıbentler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Kulakoğlu, Fikri ve Kangal, Selmin (Ed.) (2011). *Anadolu'nun Önsözü, Kültepe Kaniş-Karumu, Asurlular İstanbul'da*. İstanbul: Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları.
- Kulakoğlu, Fikri (2011). “Kültepe-Kaniş Karumu: Anadolu'nun En Eski Uluslar arası Ticaret Merkezi”. (Ed.: Kulakoğlu, Fikri ve Kangal, Selmin), *Anadolu'nun Önsözü, Kültepe Kaniş-Karumu, Asurlular İstanbul'da*. İstanbul: Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları. s. 40-50.
- Kulakoğlu, Fikri (2012). “Kültepe-Kaniş (1948-2005, 2006-)”. (Ed.: Orhan Bingöl, Aliye Öztan ve Harun Taşkiran), *Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Arkeoloji Bölümü Dergileri Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi 75. Yıl Armağanı, Arkeoloji Bölümü Tarihçesi ve Kazıları (1936-2011)*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi. s. 207-218.
- Kulakoğlu, Fikri ve Öztürk, Güzel (2015). “New Evidence For International Trade in Bronze Age Central Anatolia: Recently Discovered Bullae At Kültepe-

- Kanesh". *Antiquity Journal*, vol. 89, 343.
- Laroche, Emmanuel (1960). *Les Hieroglyphes Hittites*. Paris: Éditions Du Centre National De La Recherche Scientifique.
- Lebeau, Marc (2005). "Une cité du Bronze ancien en Jezireh syrienne: 10 ans de travaux (1992-2002)". *Documents d'Archéologie syrienne VI, (Ministère de la culture, Direction Générale des Antiquités et Musées, République Arab e Syrienne)*, 1-20.
- Matthews, Donald M. (1997). *The Early Glyptic of Tell Brak Cylinder Seals of Third Millennium of Syria, Orbis Biblicus at Orientalis 15 Series Archaeologica*. University Press Fribourg Switzerland Vandenhoeck: Ruprecht Göttingen.
- Matz, Friedrich (1928). *Die frühkretischen Siegel, Eine Untersuchung über das Werden des minoischen Stiles*. Berlin ve. Leipzig: Walter de. Gruyter & Co.
- Mazzoni, S., D'agostino, A. ve Orsı, V. (2011). "Uşaklı/Kuşaklı Höyük (Yozgat-Sorgun): The 2009 Survey (University Of Florence)". *28. Araştırma Sonuçları Toplantısı, Cilt 3,24-28 Mayıs 2010*, (Ed.: Toy, A., Naci ve Keskin, Candaş), İstanbul: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, s. 91-104.
- Moortgart, Anton (1969). *The Art of Ancient Mesopotamia*. London & New York: Phaidon.
- Muscarella O., W. (1974). *Ancient Art, The Norbert Schimmel Collection*. Mainz: Von Zabern.
- Müller-Karpe, Vuslat ve Müller-Karpe, Andreas (2012). "Kayalıpınar'da Yapılan Araştırmalar". *29. Araştırma Sonuçları Toplantısı, Cilt 2, 23-28 Mayıs 2011*, (Ed.: Özme, Adil), Malatya: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, s. 407-418.
- Orthmann, Winfried (1971). *Untersuchungen zur Spathethitischen Kunst*. Bonn: Rudolf Habelt Verlag.
- Ökse, Tuba, Akyurt, Metin ve Törnük, Musa (1992). "Sivas Yöresinde Bulunan Bir Altın Yüzük Mühür". *Türk Arkeoloji Dergisi*, XXX, 217-225.
- Ökse, Tuba (1999). *Önasya Arkeolojisi Seramik Terimleri*. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları.
- Özgüç, Nimet (1965). *Kültepe Mühür Baskılarında Anadolu Grubu/The Anatolian Group of Cylinder Seal Impressions from Kültepe*. Ankara: Türk Tarih

Kurumu Yayınları.

Özgüç, Nimet (1968a). *Kaniş Karumu Ib Katı Mühürleri ve Mühür Baskıları/Seals and Seal Impressions of Level Ib from Karum Kanish*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Özgüç, Nimet (1968b). "Acem Höyük Kazısı". *Anatolia/Anadolu* X, 1-28.

Özgüç, Nimet (1977). "Acem Höyük Saraylarında Bulunmuş Olan Mühür Baskıları". *Bellekten*, XLI, 357-381.

Özgüç, Nimet (1983). "Sealings from Acem Höyük in The Metropolitan Museum of Art, New York". (Ed.: R. M. Boehmer ve H. Hauptmann), *Beiträge zur Altertumskunde Kleinasiens, Festschrift für Kurt Bittel (Band 1: Text; Band 2: Tafeln)*, Mainz am Rhein: Verlag Philipp von Zabern, s. 413-420.

Özgüç, Nimet (1989). "Bullae from Kültepe". (Ed.: Kutlu Emre, Machteld Melling, Barthel Hrouda ve Nimet Özgüç), *Anatolia and the Ancient Near East; Studies in Honor of Tahsin Özgüç*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları. s. 377-405.

Özgüç, Nimet (2003). *Hatti Efsanesinde Yılan İlluyanka'nın Tasvir Sanatında Yorumu*. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi.

Özgüç, Nimet ve Önhan, Tunca (2001). *Kültepe-Kanis Mühürlü ve Yazıtlı Bullalar*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Özgüç, Tahsin (1955). "Kültepe Hafriyatı 1954 II. Kat Eserleri", *Bellekten* XIX, 445-454.

Özgüç, Tahsin (1959). *Kültepe-Kanis, Asur Ticaret Kolonilerinin Merkezinde Yapılan Yeni Araştırmalar, New Researches At The Center Of The Assyrian Trade Colonies*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Özgüç, Tahsin (1982). *Maşathöyük II, Boğazköy'ün Kuzeydoğusunda Bir Hitit Merkezi, A Hittite Center Northeast of Boğazköy*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Özgüç, Tahsin (1986). *Kültepe-Kanis II. Eski Yakındoğu'nun Ticaret Merkezinde Yeni Araştırmalar, New Researches at the Trading Center of the Ancient Near East*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Özgüç, Tahsin (2002a). "Alaca Höyük-İmparatorluğun Çekirdek Bölgesinde Bir Kült Merkezi". (Ed.: Wenzel Jacob), *Hititler ve Hitit İmparatorluğu 1000*

- Tanrılı Halk: Die Hethiter ve Ihr Reich Das Volk Der 1000 Götter*. Bonn: Kunst ve Ausstellungshalle der. s. 468-469.
- Özgüç, Tahsin (2002b). “Maşathöyük-Kaşka Sınır Bölgesinde Bir İdari Merkezi”. (Ed.: Wenzel Jacob), *Hititler ve Hitit İmparatorluğu 1000 Tanrılı Halk: Die Hethiter ve Ihr Reich Das Volk Der 1000 Götter*. Bonn: Kunst ve Ausstellungshalle der. s. 466-467.
- Özgüç, Tahsin (2005). *Kültepe-Kaniş/Nesa*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Özgüç, Tahsin ve Akok, Mahmut (1958). *Horoztepe, Eski Tunç Devri Mezarlığı ve İskân Yeri, Horoztepe, An Early Bronze Age Settlement And Cemetery*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Özgüç, Tahsin (2011). “Kültepe-Kaniş, Asur Ticaret Kolonileri”. (Ed.: Necmi Karul), *Arkeoatlas, Özel Koleksiyon, Tarih Öncesinden Demir Çağı'na Anadolu'nun Arkeoloji Atlası*. İstanbul: Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve Pazarlama Yayınevi. s. 244-251.
- Öztan, Aliye (2012a). “Acem Höyük (1962-1988,1989-)”. (Ed.: Orhan Bingöl, Aliye Öztan ve Harun Taşkiran), *Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Arkeoloji Bölümü Dergileri Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi 75. Yıl Armağanı, Arkeoloji Bölümü Tarihçesi ve Kazıları (1936-2011)*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi. s. 59-66.
- Öztan, Aliye (2012b). “Alaca Höyük (1935-1967, 1968-1983, 1994-95, 1997-)”. (Ed.: Orhan Bingöl, Aliye Öztan ve Harun Taşkiran), *Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Arkeoloji Bölümü Dergileri Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi 75. Yıl Armağanı, Arkeoloji Bölümü Tarihçesi ve Kazıları (1936-2011)*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi. s. 67-72.
- Özyar, Aslı (2009). “Çukurova'nın Batısında Antik bir Yerleşme: Tarsus'un Gözlükule Höyüğü”. *Osmanlı Bankası Arşiv ve Araştırma Merkezi, Etkinlikler-Voyvoda Caddesi Toplantıları 2008-2009*, s. 1-8.
- Pamir, Hatice (2009). “Alalakh'dan Antiocheia'ya Hatay'da Kentleşme Süreci” *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Cilt/Volume: 6, Sayı/Issue: 12, 258-288*.
- Polat, Gürcan, Polat, Yasemin, Yağız, Kahraman ve Zunal, Onur (2010). “Antandros 2008 Yılı Kazıları.”. *31. Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 4, 25-20 Mayıs 2009*,

- (Ed.: Dönmez, Haydar ve Keskin, Candaş). Denizli Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, s. 1-22.
- Roman, Luke and Roman, Monica (2010). *Encyclopedia of Greek And Roman Mythology*. The United States of America: Maple-Vail Book Manufacturing Group, York, Pa.
- Rose, H. (2005). *A Handbook Of Greek Mythology Including Its Extension To Rome*. London and New York: Routledge.
- Schachner, Andreas (2012). “Hititler Öncesi Boğazköy”. 2. *Çorum Kazı ve Araştırmalar Sempozyumu, Mayıs 2011*, (Ed.: İpek, Önder) Çorum: T.C. Çorum Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, s. 83-102.
- Schmidt, Klaus (2007a). *Taş Çağı Avcılarının Gizemli Alanı Göbekli Tepe En Eski Tapınağı Yapanlar*. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları.
- Schmidt, Klaus (2007b). “Göbekli Tepe”, (Ed.: Mehmet Özdoğan ve Neziha Başgelen), *Anadolu’da Uygarlığın Doğuşu ve Avrupa’ya Yayılımı, Türkiye’de Neolitik Dönem, Yeni Kazılar, Yeni Bulgular*. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları. s. 115-129.
- Schoop, Ulf (2013). “Gündelik Hayatın ve Ayrıcalığın Nesnelere”. (Ed.: Metin Alparslan ve Meltem Doğan-Alparslan), *Hittites: An Anatolian Empire/Hititler: Bir Anadolu İmparatorluğu*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları. s. 356-371.
- Seeher, Jürgen (2002). “Hattuşa-Boğazköy, Hitit Devletinin Başkenti-Kentin Gelişimi ve İmparatorluk Metropolü Oluşu”. (Ed.: Wenzel Jacob), *Hititler ve Hitit İmparatorluğu 1000 Tanrılı Halk: Die Hethiter ve Ihr Reich Das Volk Der 1000 Götter*. Bonn: Kunst ve Ausstellungshalle der. s. 461-463.
- Seeher, Jürgen (2004). “Hattuşa, Hititlerin Başkenti”. (Ed.: Necmi Karul), *Arkeoatlas, Cilt 3, Anadolu’da İlk İmparatorluk*. İstanbul: Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve Pazarlama Yayınevi. s. 62-69.
- Seeher, Jürgen (2011). *Hattuşa Rehberi (Hitit Başkentinde Bir Gün)*. İstanbul: Ege Yayınları.
- Seeher, Jürgen (2013). “Hitit Mimarlığı”. (Ed.: Metin Alparslan ve Meltem Doğan-Alparslan), *Hittites: An Anatolian Empire/Hititler: Bir Anadolu İmparatorluğu*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları. s. 314-335.

- Sevin, Veli (1983). "İmikuşığı Kazıları 1981". *IV. Kazı Sonuçları Toplantısı, 8-12 Şubat 1982*. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, s. 121-130.
- Sevin, Veli (1995). *İmikuşığı I (6-1. Yapı Katları)*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Sevin, Veli (2003). *Anadolu Arkeolojisi (Başlangıçtan Persler'e Kadar)*. İstanbul: Der Yayınları.
- Stokkel, Peter J. (2005). "A New Perspective on Hittite Rock Reliefs". *Anatolica XXXI*, 171-188.
- Süel, Mustafa (2008). "Ortaköy-Şapinuva'da Bulunan Bir Grup Kalıp". (Ed.:Tarhan, Taner, Tibet, Aksel ve Konyar, Erkan), *Muhibbe Darga Armağanı*. İstanbul: Sanberk Hanım Müzesi Yayını. s. 475-484.
- Şahin, Nuran (2001). *Zeus'un Anadolu Kültleri*. İstanbul: Suna İnan-Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü.
- Tavukçu, Ali Yalçın ve Ceylan, Mesut (2015). "Tokat Müzesindeki Helenistik Dönem Amisos Sikkeleri, Amisos Coins From Hellenistic Period In Tokat Museum". *Uluslararası Sosyal Araştırmaları Dergisi The Journal of International Social Research Cilt: 6 Sayı: 25*, 529-538.
- Tezcan, Burhan (1961). "Yeni Horoztepe Buluntuları". *Anatolia V 1960*, 13-28.
- Topçuoğlu, Oya (2011). "Anitta Metni". (Ed.: Kulakoğlu, Fikri ve Kangal, Selmin), *Anadolu'nun Önsözü, Kültepe Kaniş-Karumu, Asurlular İstanbul'da*. İstanbul: Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları. s. 24-29.
- Tül-Tulunay, Elif (2008). "Nif (Olympos) Dağı Kazı ve Araştırma Projesi: 2006 Yılı Kazısı". *29. Kazı Sonuçları Toplantısı, Cilt 3, 28-01 Mayıs- Haziran 2007*, (Ed.: Koral, Birnur, Dönmez, Haydar ve Özme, Adil). Kocaeli: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, s. 79-98.
- Umurtak, Gülsün (1996). *Korucutepe II, 1973-1975 Dönemi Kazılarında Bulunmuş Olan Hitit Çanak Çömleği*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Umurtak, Gülsün (2011). "Hitit Çanak Çömleği". (Ed.: Necmi Karul), *Arkeoatlas, Özel Koleksiyon, Tarih Öncesinden Demir Çağı'na Anadolu'nun Arkeoloji Atlası*. İstanbul: Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve Pazarlama Yayınevi. s. 282.
- Uykur, Ramazan (2013). "Artuklu Türkmenleri'nin Sikkelerinde Mitolojik Bir

- Yaratık: Çift Başlı Kartal”. *Selevcia ad Calycadnum Olba Kazısı Serisi Sayı III*. 145-158.
- Ünal, Ahmet, (2002). *Hititler Devrinde Anadolu I*. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları.
- Ünal, Ahmet (2007). *Anadolu'nun En Eski Yemekleri-Hititler ve Çağdaş Topumlarda Mutfak Kültürü*. İstanbul: Homer Kitabevi Yayınları.
- Van Den Hout, Theo P. J. (2013). “Hitit Krallığı ve İmparatorluğu'nun Kısa Tarihi”. (Ed.: Metin Alparslan ve Meltem Doğan-Alparslan), *Hittites: An Anatolian Empire/Hititler: Bir Anadolu İmparatorluğu*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları. s. 22-44.
- Van Loon, M. N. (1978). *Studies in Ancient Civilization, Korucutepe 2*. North: Holland.
- Vieyra, Maurice (1955). *Hittite Art 2300-750 BC*. London: Alec Tiranti, Ltd.
- Von der Osten, Hans, Henning (1936). *Ancient Oriental Seals In The Collection Of Mrs. Agnes Baldwin Brett, 37*. *Oriental Institute*. Chicago: The University of Chicago Oriental Institute Publications.
- Von der Osten, Hans, Henning (1937). *The Alishar Hüyük Seasons of 1930-32 Part II, 29*. *Oriental Institute*. Chicago: The University of Chicago Oriental Institute Publications.
- White, Grace, Cate-Sue (1993). *The Religious Iconography of Cappadocian Glyptic in the Assyrian Colony Period and Its Significance in the Hittite New Kingdom*. Chiago: Illinois.
- Yıldırım, Recep (1989). *Urartu İğneleri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Yıldırım, Tayfun (2001). “A Group of Hittite Bronze Objects From The Seben District of Bolu”. *Anatolica XXVII*, 129-143.
- Zoroğlu, Umut (2010). *Hitit Sanatında Sfenks*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Hatay.
- https://www.academia.edu/7875906/On_cylinder_seals_Inana_is_depicted_like_Isis_like_a_sun_goddess_and_like_a_moon_goddess (Erişim Tarihi: 24.10.2015).
- http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.53bbf8fdb2d3d2.90580487 (Erişim Tarihi: 14.05.2015).

Tablo-1. Hitit Kral Listesi

Kral İsimleri	Dönemleri	Akrabalık Dereceleri
I. Tuthaliya	Takr. 1700	
Pu-Şarruma	Takr. 1675	
Papadilmah	Takr. 1669	
I.Labarna	Takr. 1650	
II. Labarna		
I. Hattuşili	Takr. 1650–1620	Bir öncekinin Yeğeni?
I. Murşili	1620–1590	Yeğen ya da evlatlık?
I.Hantili	1690–1560	Enişte
I. Zidenta	Takr.1550	Damat
Ammuna	1540–1520	Oğul
I. Huziya	1520–1510	Ammunna'nın gelin kızının kardeşi
Telipinu	Telipinu	Enişte
Tahurwaili	Takr. 1480	?
Alluwamna	1470–1460	Telipinu'nun damadı
II. Hantili		Alluwamna'nın oğlu?
II. Zidanta		Oğul?
II. Huzziya		Oğul
I. Muwatalli		?
II. Tuthaliya	Takr.1445	II. Buzziya'nın torunu?
I. Arnuwanda	1400–1370	Damat ve evlatlık
II. Hattuşili	Takr. 1440	Oğul?
III. Tuthaliya	1330–1400	Oğul
I. Şuppiluliuma	1370–1340	Oğul
II. Arnuwanda	1339	Oğul
II. Murşili	1339–1310	Kardeş
II. Muwattali	1310–1285	Oğul
Urhiteşub=III. Murşili	1285–1280	Oğul
III. Hattuşili	1280–1250	Amca
IV. Tuthaliya	1250–1225	III. Hattuşili'nin oğlu
Kurunta	Geçici bir süre	Yeğen
III. Arnuwanda	1225–1210	Oğul
II. Şuppiluliuma	1210–1190	Kardeş

Kaynak: Ünal, 2002: 65-66.

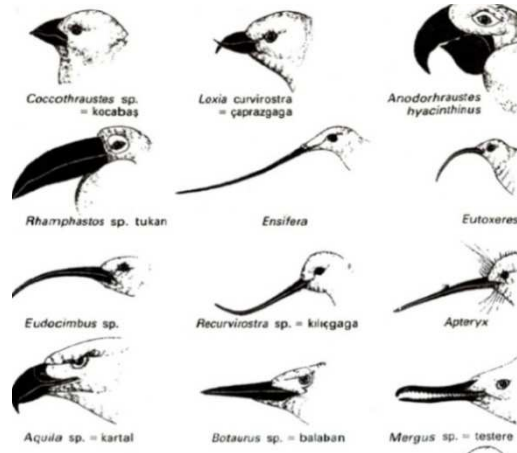
Harita-1. Asur Ticaret Kolonileri Çağı Yerleşimleri

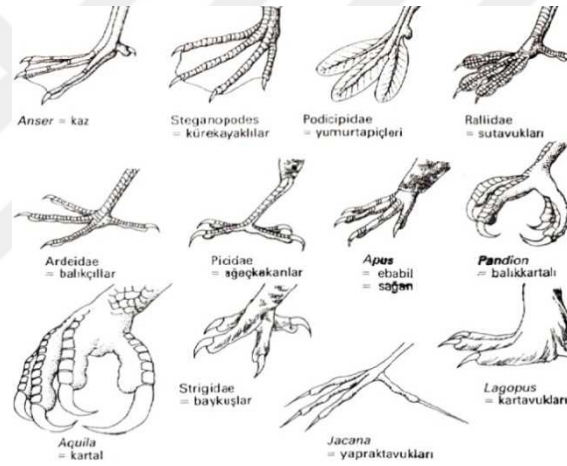
Harita-2. Hitit Çağı Yerleşimleri

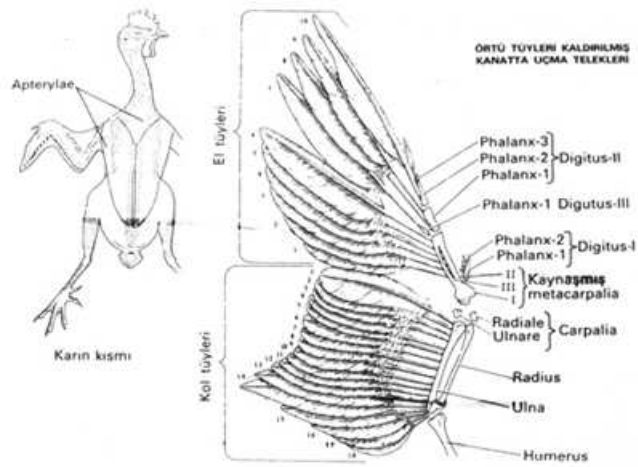
LEVHA 1

1

2

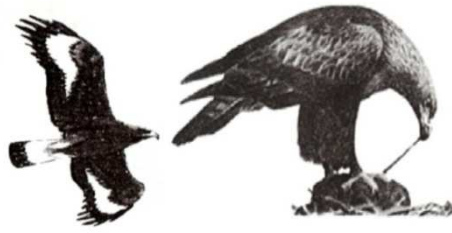

3

LEVHA II

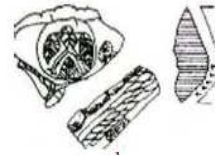
1

2

3

4

5

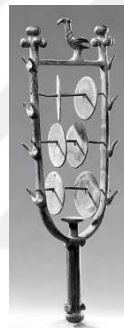
LEVHA III

1

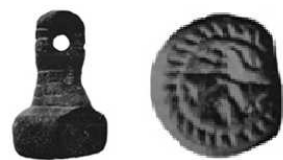
2

3

4

5

6

LEVHA IV

1

2

3

4

5

LEVHA V

1

2

3

4

5

LEVHA VI

1

2

3

4

5

LEVHA VII

1

2

3

4

5

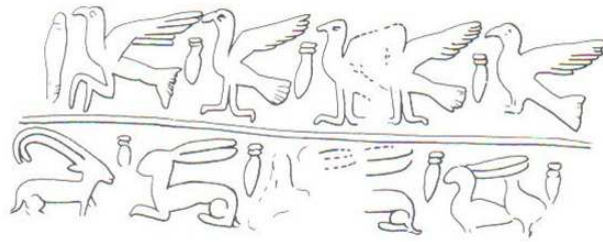
LEVHA VIII

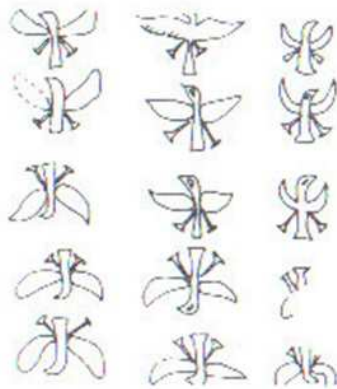
1

2

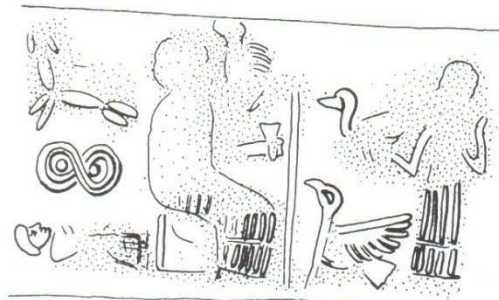

3

4

LEVHA IX

1

2

3

4

5

LEVHA X

1

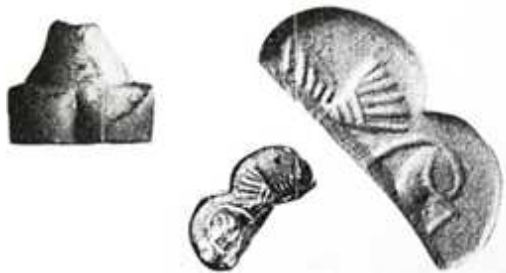
2

3

4

5

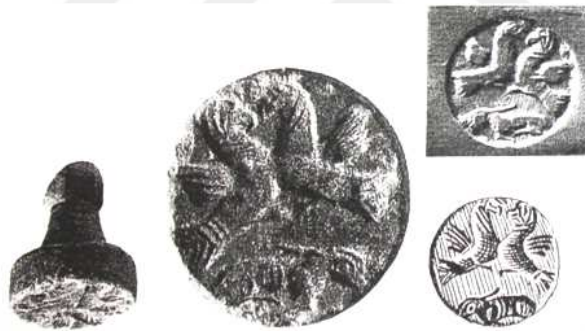
LEVHA XI

1

2

3

4

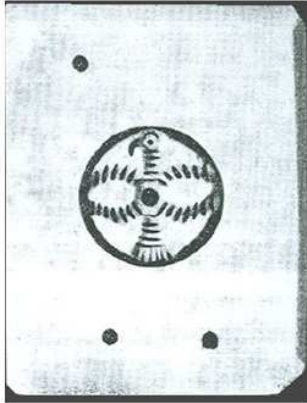

5

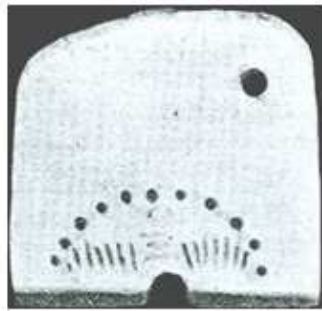
LEVHA XII

1

2

3

4

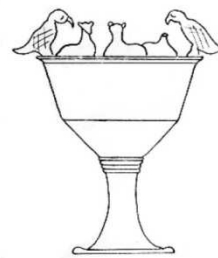
LEVHA XIII

1

2

3

4

LEVHA XIV

1

2

3

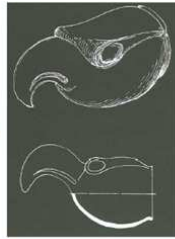

4

LEVHA XV

1

2

3

4

5

LEVHA XVI

1

2

3

4

5

LEVHA XVII

1

2

3

4

5

LEVHA XVIII

1

2

3

4

5

LEVHA XIX

1

2

3

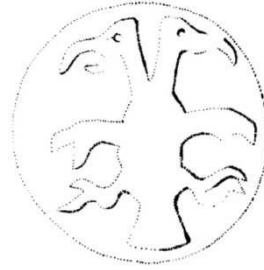

4

5

LEVHA XX

1

2

3

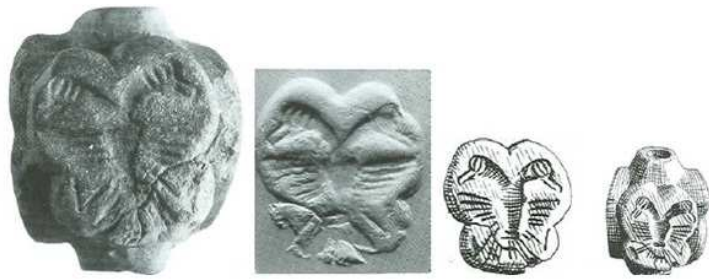

4

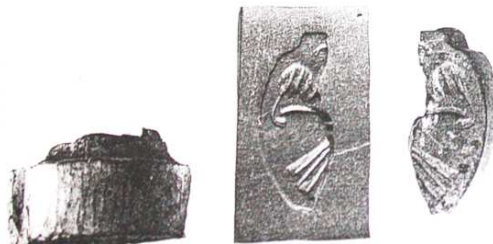

5

LEVHA XXI

1

2

3

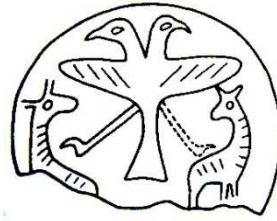

4

5

LEVHA XXII

1

2

3

4

5

LEVHA XXIII

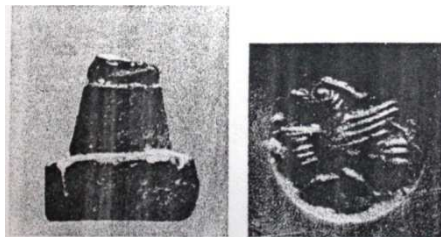
1

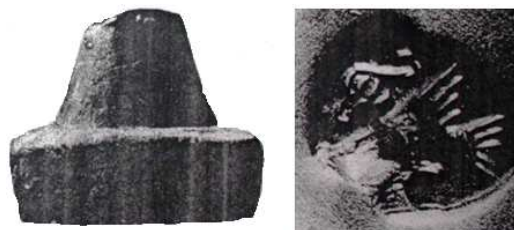
2

3

4

5

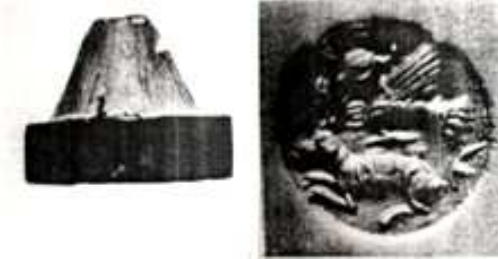
LEVHA XXIV

1

2

3

4

5

LEVHA XXV

1

2

3

4

5

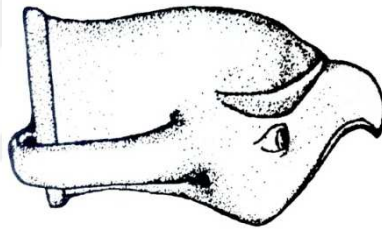
LEVHA XXVI

1

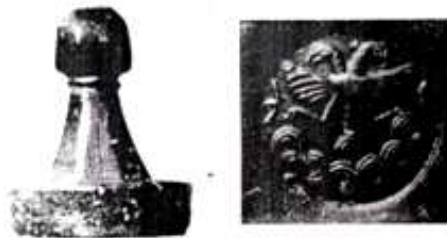
2

3

4

5

LEVHA XXVII

1

2

3

4

5

LEVHA XXVIII

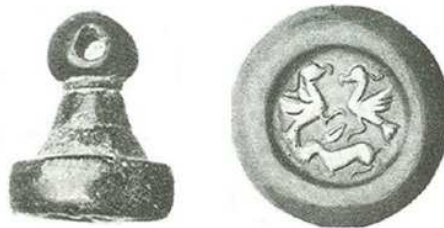
1

2

3

4

5

LEVHA XXIX

1

2

3

4

5

LEVHA XXX

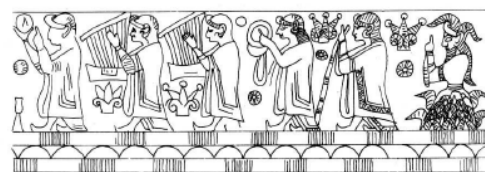
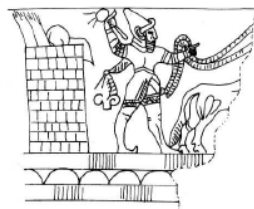
1

2

3

4

LEVHA XXXI

1

2

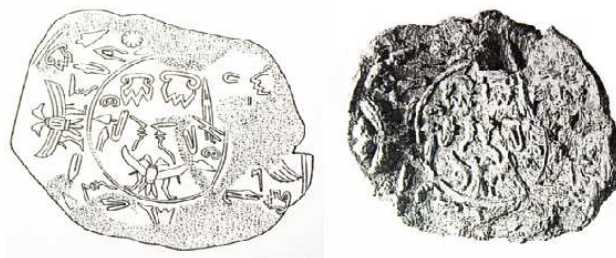

3

4

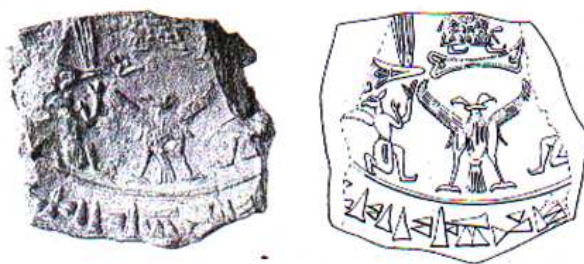
LEVHA XXXII

1

2

3

4

5

LEVHA XXXIII

1

2

3

4

LEVHA XXXIV

1

2

3

4

LEVHA XXXV

1

2

3

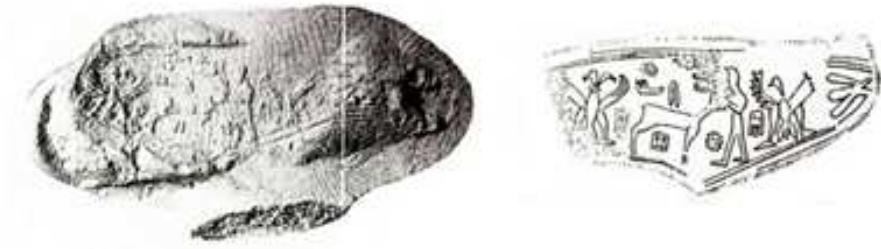
4

5

LEVHA XXXVI

1

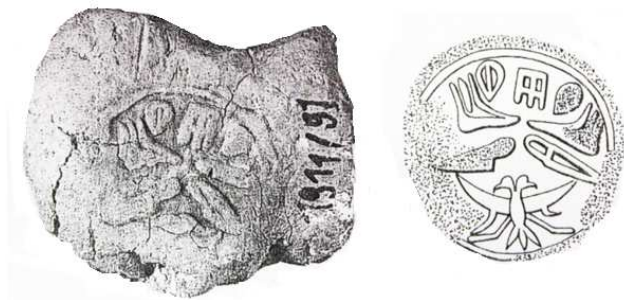
2

3

4

5

LEVHA XXXVII

1

2

3

4

5

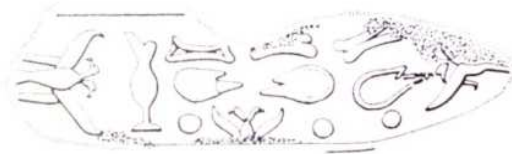
LEVHA XXXVIII

1

2

3

4

5

LEVHA XXXIX

1

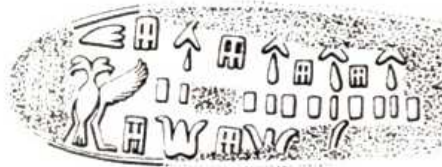
2

3

4

5

6

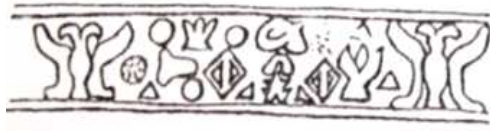

7

LEVHA XL

1

2

3

4

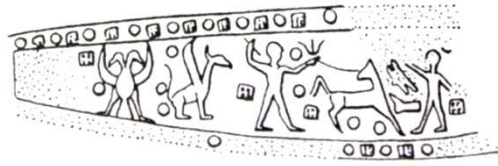

5

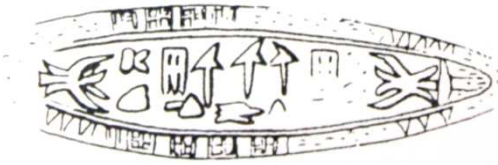

6

LEVHA XLI

1

2

3

4

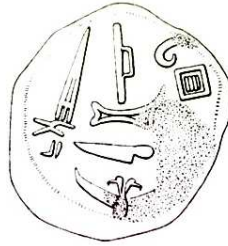

5

6

LEVHA XLII

1

2

3

4

5

LEVHA XLIII

1

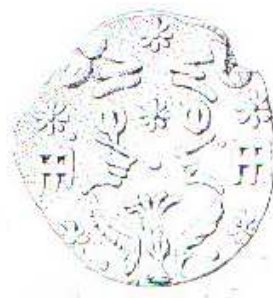
2

3

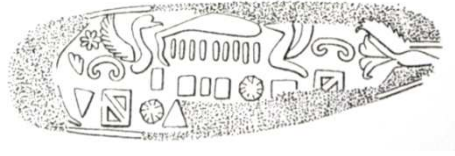

4

5

LEVHA XLIV

1

2

3

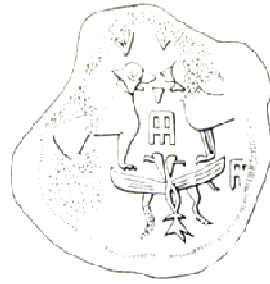

4

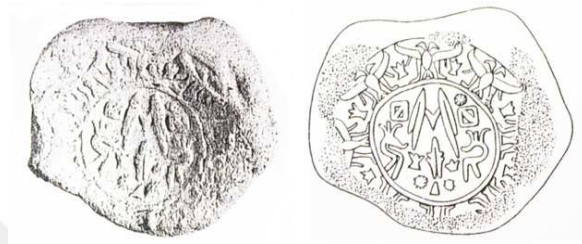

5

LEVHA XLV

1

2

3

4

5

6

LEVHA XLVI

1

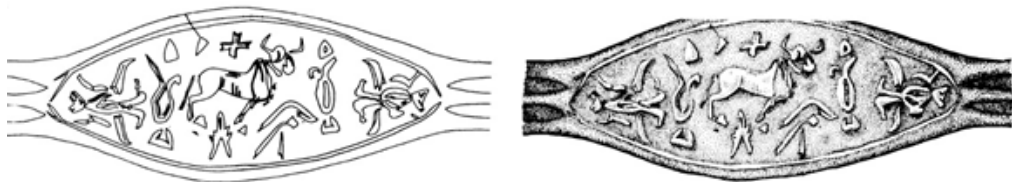
2

3

4

5

LEVHA XLVII

1

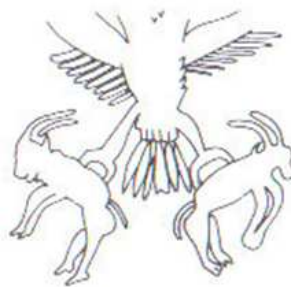
2

3

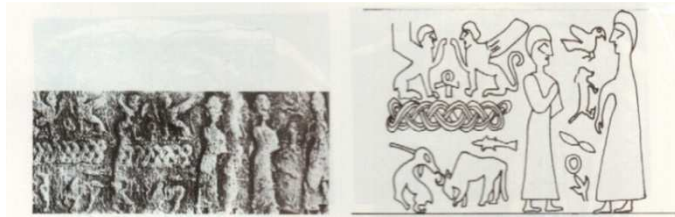

4

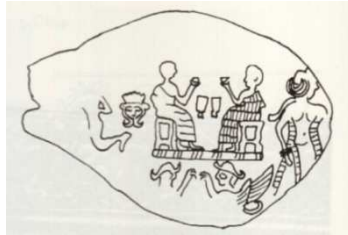

5

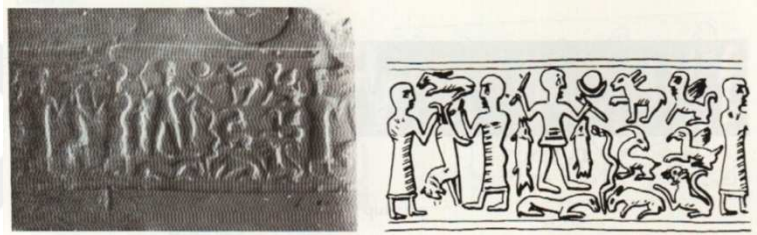
LEVHA XLVIII

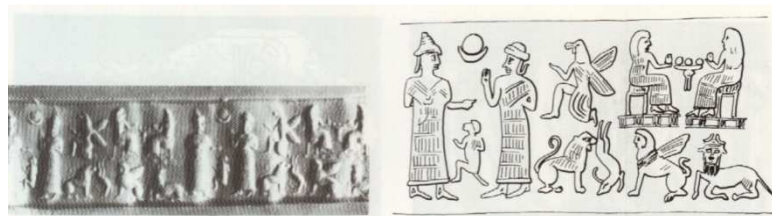
1

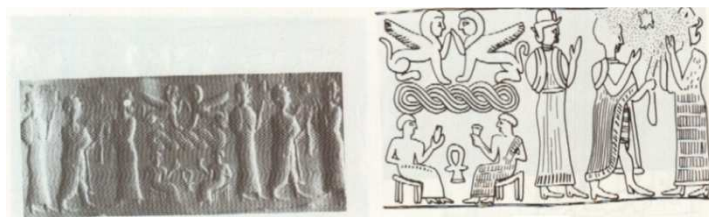
2

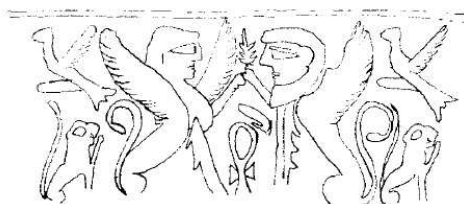
3

4

5

6

LEVHA XLIX

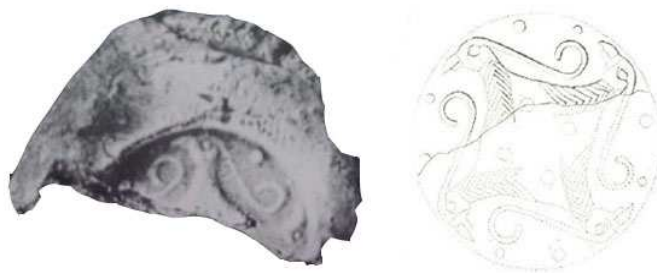
1

2

3

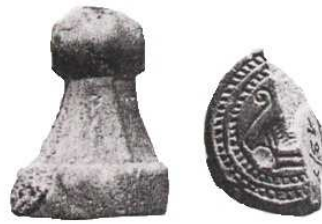

4

LEVHA L

1

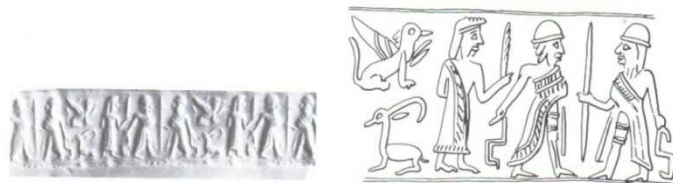
2

3

4

5

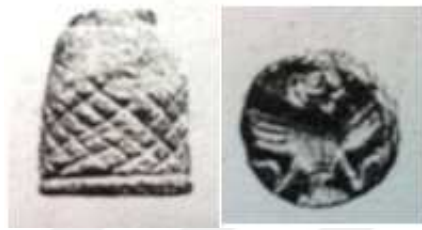

6

LEVHA LI

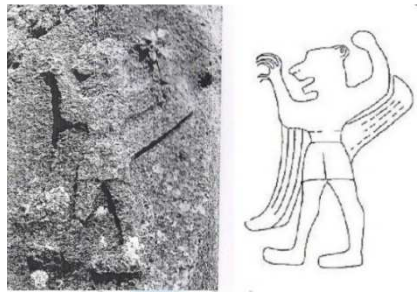
1

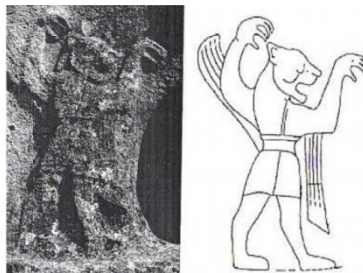
2

3

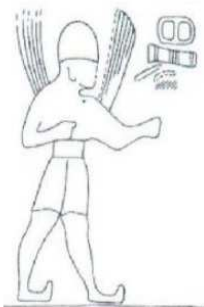

4

5

LEVHA LII

1

2

3

4

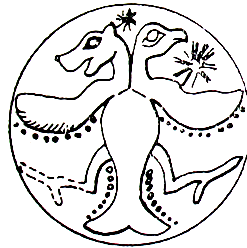

5

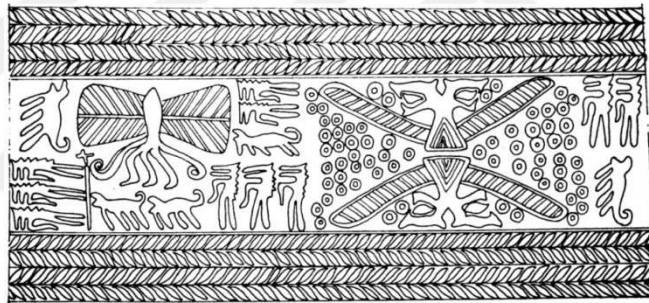
LEVHA LIII

1

2

3

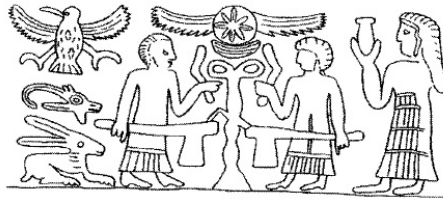

4

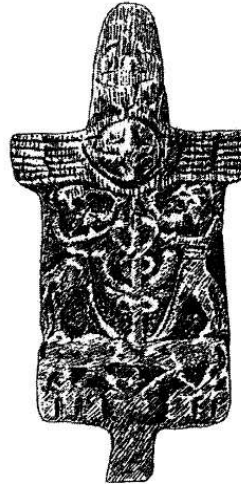

5

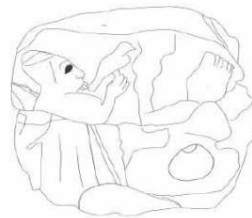
LEVHA LIV

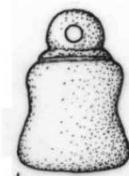
1

2

3

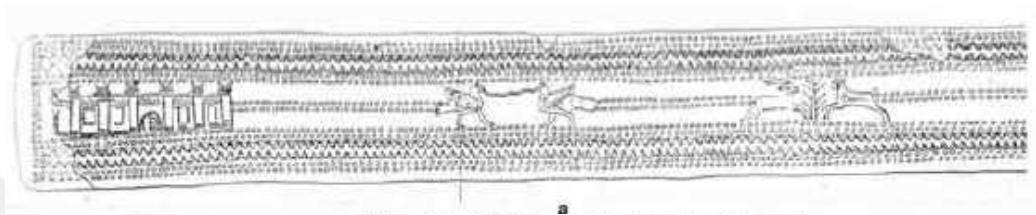

4

LEVHA LV

1

2

3

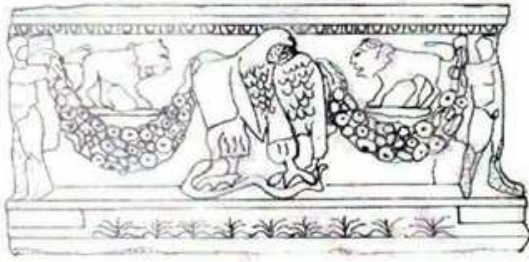

4

5

LEVHA LVI

1

2

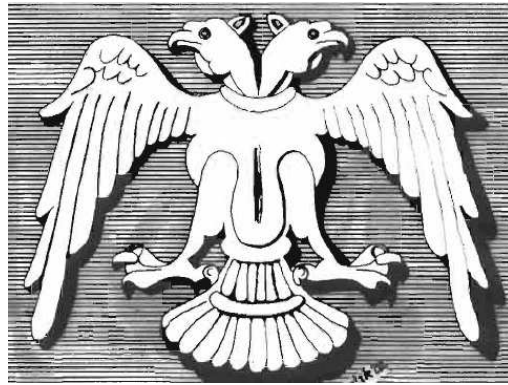

3

4

LEVHA LVII

1

2

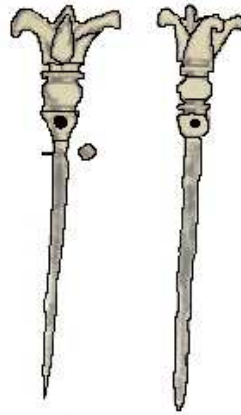

3

4

LEVHA LVIII

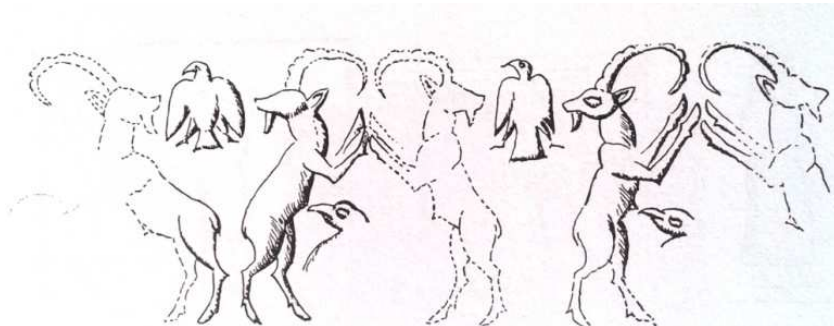
1

2

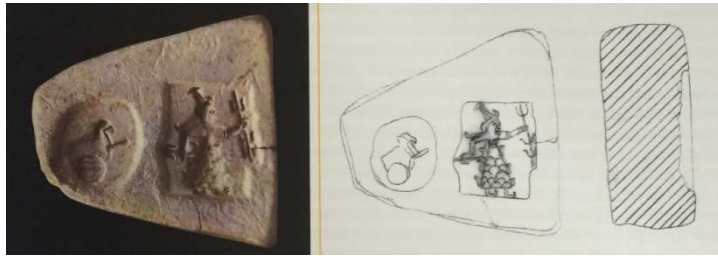

3

4

LEVHA LVIV

1

Çınar Derya DEMİRALP

MÖ II. BİNDE ANADOLU'YA AİT KARTAL TASVİRLERİ

2016